Peyami Safa

CİNGÖZ RECAİ

ARSEN LÜPEN İSTANBUL'DA

PEYAMİ SAFA

Server Bedi

ARSEN LÜPEN İSTANBUL'DA

CİNGÖZ RECAİ

ARSEN LÜPEN İSTANBUL'DA

CİNGÖZ İLE BİRLİKTE VE KARŞI KARŞIYA

Polisiye Roman

Muharriri: Server Bedi

Naşiri ve Satan: Yeni Neşriyat Şirketi
Vakıf Matbaası
İstanbul
1935

PEYAMI SAFA
(2 Nisan 1889 - 15 Haziran 1961)

Peyami Safa gazeteciliğinin yanında önde gelen bir fikir adamı aynı zamanda büyük bir Türk romancısıdır.

Şair İsmail Safa'nın oğludur. Babası Sivas'ta sürgünde öldükten sonra İstanbul'da annesinin yanında büyüdü. Parasızlık ve 9 yaşında tutulduğu kemik veremi nedeniyle düzenli öğrenim göremedi. Bir yandan çalışırken, bir yandan da kendi kendini yetiştirdi. Posta ve Telgraf Nezareti'ne memur olarak girdi. Daha sonra bir süre öğretmenlik etti. 1918'de gazeteciliğe başladı. Bu işi muhtelif dergi ve gazetelerde hayatının sonuna kadar sürdürdü.

Fıkra yazarı olarak onun kadar etkili ve donanımlı bir başka yazar olmadığını çağdaşları itiraf etmiştir.

Babası gibi şair olan amcaları Ahmed Vefa ve Ali Kâmi'nin de etkisiyle küçük yaşta edebiyata yönelen Peyami Safa, kendi çıkardığı günlük akşam gazetesi "Yirminci Asır'da Asrın Hikâyeleri" genel başlığı altında yazdığı magazin öyküleriyle dikkati çekti.
Geçim amacıyla yazdığı sıradan eserlerinde (annesi Server Bedia'nın adından türettiği) Server Bedi imzasını kullandı. Bu adla yazdığı "Cingöz Recai" polisiye dizisi büyük ilgi topladı.

Kültür Haftası (15 Ocak - 3 Haziran 1936; 21 sayı) ve Türk Düşüncesi (Aralık 1953 - Nisan 1960; 63 sayı) adlı dergileri çıkardı; sanat, edebiyat, felsefe, psikoloji, sosyoloji gibi değişik alanlarda yazdığı yazılarla çok yönlü bir yazar olarak tanındı.

PEYAMİ SAFA

Kafası vardı.
Kültürü vardı.
Cümlesi vardı.
Üslubu vardı.
Meselesi vardı.
İç dünyası vardı.
Hafakanları vardı.
Çilesi vardı.
Metafizik arayıcılığı vardı.
İmanı vardı.
Şüpheleri vardı.
Nefs murakabesi vardı.
Estetiği vardı.
Diyalektiği vardı.
Cesareti vardı.

Hâsılı bir fikir ve sanat adamına gereken vasıflardan birçok payı vardı.

Onun yokluğunu, ölüm tarihi olan bugün, bu vasıfların yokluğunda seyrediyoruz.

Necip Fazıl

TÜRKÇE POLİSİYE EDEBİYATININ İLK ÖRNEKLERİ

Baktığımızda, polisiye okurunun özellikle İngiliz ve Fransız polisiyelerinin çevirileri sayesinde, *Amanvermez Avni, Fakabasmaz Zihni, Cingöz Recai, Şeytan Hadiye, Tilki Leman* gibi yerli kahramanların öncesinde ve yanı sıra Sherlock Holmes, Nick Carter, Nat Pinkerton ve Arsen Lüpen gibi ünleri dünyaya yayılmış kahramanlarla tanışmış olduğunu görürüz. Bu kahramanlar arasında özellikle Sherlock Holmes ve Arsen Lüpen ayrı bir yere sahiptir. Çünkü her ikisi de çeviriler dışında da kahraman olarak karşımıza çıkmaktadırlar: *Arsen Lüpen İstanbul'da* buna bir örnektir... 1928 yılında Server Bedi kaleminden çıkan *Sherlock Holmes'e Karşı Cingöz Recai* serisi de yine böyledir.

Bunun yanı sıra, bizzat bu kahramanlara benzer yerli yeni kahraman örnekleri de bulunmaktadır. Bunların en bilinenleri arasında Türklerin Sherlock Holmes'ü *Amanvermez Avni*, Türk Arsen Lüpen'i *Nahit Sami*, İstanbul'un Arsen Lüpen'i *Elegeçmez Kadri*'nin maceraları yer almaktadır.

Arsen Lüpen serisi Fransa'da ilk kez 1905 yılında yayımlanır. Dönemin ünlü yayıncısı Pierre Lafitte, İngilizlerin Strand dergisine benzer aylık bir dergi çıkarmak istemektedir. Lafitte, ünlü Sherlock Holmes'e benzer bir kahraman arayışındadır ve Maurice Leblanc'dan bu kahramanı ister. Polisiye dünyasının en ünlü hırsız dedektifi işte bu istekten doğar.

İlk Arsen Lüpen öyküsü Temmuz 1905 sayısında *Arsen Lüpen'in Tutuklanması* adıyla çıkar ve çok beğenilir. Maurice Leblanc öykülere devam etmek istemez; çünkü o gerçek bir yazar olmak istemektedir, bu öykülerin edebi bir değer taşımadığını düşünür. Ancak Lefitte'in ısrarları üzerine ikinci öykü Arsen

Lüpen'in Hapisteki Olağanüstü Yaşamı çıkar. Bu iki hikâye 1907'de, *Arsen Lüpen, Kibar Hırsız* adlı bir kitapta toplanarak basılır ve çok büyük ilgi görür. Yirmiden fazla kitaptan oluşan *Arsen Lüpen* serisinin meydana gelme hikâyesi bu şekilde olmuştur. Artık İngilizlerin Sherlock Holmes'üne karşılık Fransızların da Arsen Lüpen'i vardır.

Peyami Safa ise yıllar sonra dünyaca ünlü İngilizlerin dedektifi Sherlock Holmes'ün ve Fransızların kibar hırsızı Arsen Lüpen'in karşısına Türklerin iftiharı *Cingöz Recai*'yi çıkarır.

Peyami Safa'nın *Arsen Lüpen İstanbul'da* kitabı, 1935 yılında Yeni Neşriyat Şirketi tarafından Vakıf Matbaasında yayımlanır. Kitap 15 formadan meydana gelir ve her forma birbirinin devamı şeklindedir. Dolayısıyla başından sonuna vakaların birbirini takip ettiği bütünlüklü bir hikâye okumuş oluruz.

Kitabın iç kapağında ise şöyle bir ibare bulunmaktadır:

"*Meşhur Fransız ve Türk kibar hırsızlarının şimdiye kadar ne kitap halinde ne de gazetelerde hiç neşredilmemiş yepyeni, akla gelmez hileleri ve şeytanlıklar ile dolu, şaşırtıcı ve tüyler ürpertici, harikulade polis ve cinayet romanı.*"

Kitabın içinde okurun dikkatini ve ilgisini çekmek için yazılan bu ibarenin yanı sıra 500 hediyeli bir müsabaka haberiyle de karşılaşırız. Bu müsabakanın amacı, okurun kendisini *Sherlock Holmes* gibi, *Nat Pinkerton* gibi, *Nick Carter* gibi bir polis hafiyesi farz ederek romanı dikkatle takip etmesini, olayın içinde geçen hiçbir sözü, hiçbir hareketi gözden kaçırmamasını sağlamaktır.

"*Esasen polis vakalarında değil, hayatın her safhasında bu dikkat şarttır. Onun için müsabakamız sizi eğlendirmek, düşündürmek veya talihiniz varsa faydalandırmakla kalmayacak, sizi dalgınlıktan kurtarmaya, daima tetikte ve uyanık bulunmaya da alıştıracaktır.*"

Müsabakada okurun şu gibi sorulara yanıt bulması beklenmektedir:

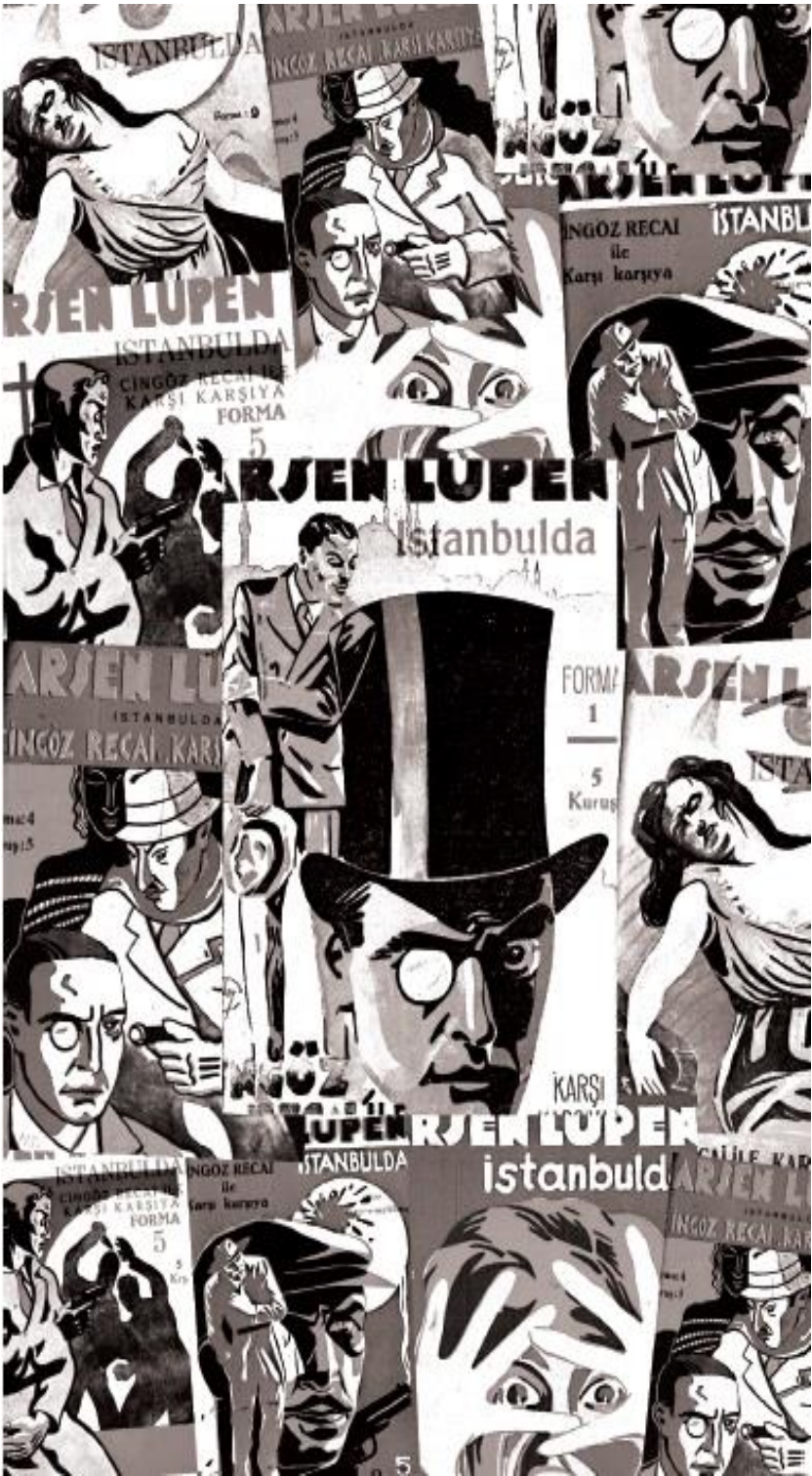
1-Arsen Lüpen İstanbul'a nasıl ve hangi kimlik altında gelmiştir?

2-Cingöz Recai'nin bütün bu vakalardaki hakiki rolünü tahmin edebilir misiniz?

3-Polisin yerinde olsanız Arsen Lüpen'i tutuklamak için hangi yollardan giderdiniz?

Bu sorulara doğru ya da yakın cevaplar verenlerin ödüllendirileceği, sonuçların da bundan sonra yayımlanacak Fantoma serisinin kapağında açıklanacağı ilan edilir.

Ayrıca müsabakanın dışında her formanın kapağında yer alan ve kitabın sayfalarına serpiştirilen oyunlar okurun ilgisini ve merakını uyandırmak, muammayı pekiştirmek konusunda oldukça başarılıdır.

İSTANBULDA
CİNGÖZ RECAİ İLE
KARŞI KARŞIYA
FORMA
5
İstanbulda
FORMA
1
5
Kuruş
İSTANBULDA
İstanbulda

— 1 —

Arsen Lüpen İstanbul'da!...

Bu haber gazetelerde çıktığı gün, bütün şehir, belki bütün memleket allak bullak oldu. Rivayete göre hemen polis ikinci şube teşkilâtı kuvvetlendirilmişti. Gene rivayete göre büyük bankaların idare meclisleri, kasa dairelerini daha fazla emniyet altına almak için toplanmışlar, zengin şirketler üst kat pencerelerine demir parmaklıklar yaptırmışlardı.

Arsen Lüpen İstanbul'da!...

Nasıl? Meşhur Fransız hırsızı, kibar serseri, Avrupa'nın her yerinde adı çıkan, maceraları her dile çevrilerek basılan şeytanlar kralı Lüpen mi?... Ta kendisi!... Bütün gazeteler onun bir türlü ele geçmeyen doğru fotoğrafları yerine tahminle yapılmış krokiler neşrediyorlar, her tarafa muhabir ve fotoğrafçı gönderiyorlar, sözde polisten evvel izini yakalamak istiyorlardı. Gazete satıcıları: "Arsen Lüpen İstanbul'da!..." diye haykırdıkça ahali, savaş ilân edilmiş gibi gazeteleri kapışıyordu. Bütün evlerde, vapurlarda, trenlerde, kahvelerde bu bahis:

"Vay canına!... Meşhur Fransız hırsızı burada, aramızda ha?..."

"Nerede acaba?... Şu karşı kaldırımda paltosunun yakasını kaldırarak hızlı hızlı yürüyen, uzun boylu, sarışın, pembe beyaz, çevik ve sinsi adam o olmasın?"

"Belki de şimdi tramvaydan içeri giren ve krem rengi eldivenlerini ağır ağır çıkararak, ince parmaklı, kıvrak ellerinden birini şapkasının kenarına götüren adam odur; yahut hususî bej renkli spor otomobil içinde etrafına gözlerinden birer zeki kıvılcım bırakarak geçen adam veya biraz evvel yanınızda tütüncüden ecnebi şivesiyle bir Yenice cıgarası isteyen..."

Arsen Lüpen İstanbul'da!...

Fakat ne münasebet? Paris gibi yeryüzünün en zengin şehrini bırakıp da suyu çekilmiş bir limon gibi her gün biraz daha kuruyan İstanbul'da Arsen Lüpen'in işi ne? Gazetelere bakılırsa haber Paris'ten geliyor. Fransız basını yazmış: Arsen Lüpen, aylardan beri, Türkiye'den Avrupa'ya afyon ve eroin kaçakçılığı yapıyor ve Marsilya'daki teşkilâtı vasıtasıyla uyuşturucu zehirlerin Fransa'ya gizlice girmesini temin ediyormuş. Nihayet zamanını da haber veriyorlar. Mayısın on altıncı Perşembe günü İstanbul'a gitmek üzere Fransa'dan ayrılmış. Vapurla mı? Trenle mi? Ekspresle mi? Konvansiyonelle mi? Belli değil. Hangi yoldan? Belli değil. Hangi hüviyet altında? Belli değil.

İstanbul polisi ve gümrük muhafaza teşkilâtı, o günlerde, uyuşturucu zehir kaçakçılığına karşı çok hassas davranıyordu. Birkaç büyük şebeke, saklı imalâthane ele geçirilmiş, her sınıftan kaçakçılar tutuklanmıştı. Arsen Lüpen'le alâkası olan bunlar mıdır? Yoksa ele geçmeyenler de var mı?

Gazeteler polis müdüriyetinin vaktiyle Cingöz Recai'ye karşı fevkalâde başarılarıyla meşhur, eski polis şefi dedektif Mehmet Rıza'yı çağırttığını da yazıyorlardı.

Bu haber doğru idi.

Mehmet Rıza, Cingöz'ün o son Zeyrek vakasından sonra, gayri resmi olarak bile bu işlerden çekilmişti. Sultanahmet'teki evinden Cihangir'de bir apartmana taşındı, kendisinden on altı yaş küçük bir güzel kız aldı, sessiz oturuyordu. Şimdiye kadar hiç bir afyon, esrar, eroin kaçakçılığı işine de girmemişti; fakat Polis Müdürü, içine Arsen Lüpen ismi karışınca ahaliyi köpürten bu meseleye bakmasını kendisinden rica ettiği gün Mehmet Rıza hiç düşünmeden, belki Cingözle mücadelelerinin hararetli ve keyifli safhalarını hatırlayarak hükümetin teklifini kabul etti.

İlk elde, Mehmet Rıza, polisin köşe başı kaçakçılarına karşı takip ettiği sıkıştırıcı, göz yıldırıcı baskı politikasının pek az işe yarayacağını kestirmişti.

Başka bir yoldan gitti. Bunu sonradan anlayacağız. Bir hafta geçmeden, eski polis şefi dedektif Beyoğlu'nda, Ahu Dudu sokağında, büyük dört katlı bir evin kuşatma altına alınmasına lüzum görmüştü. Yirmiye yakın sivil memur evin her tarafını, köşeleri, arkadaki Koca Ağa sokağını gizli ve devamlı abluka altına almışlardı.

Bu evde, on yedi seneden beri İstanbul'da yaşayan, eski Amerika konsoloslarından, gayet zengin ve Kızılay'a, Çocuk Esirgeme Kurumu'na sık sık bağışlarıyla meşhur Daniel Ridvay'ın karısı ile iki kız kardeşi oturuyorlardı.

Amerikalı zengin, yaz kış, Rumelihisarı'ndaki yalısından ayrılmaz, kışın karısının oturduğu bu eve hiç uğramazdı.

Madam Ridvay'ın küçük kız kardeşi Lili kuvvetli bir nevrasteniye tutulduğu için, mart ayında karı koca onu Paris'e tedaviye götürdüler ve mayısın ilk günlerinde gene İstanbul'a getirdiler. Haziran haftasında onlar da

Amerikalının Rumelihisarı'ndaki yalısına geçmeğe hazırlanıyorlardı. Taşınmalarına birkaç gün kalmıştı.

Polis, Beyoğlu'ndaki evde pansiyoner olarak Belçikalı bir tuhafiye eşyası komisyoncusunun oturduğunu da biliyordu. Mehmet Rıza, bu evin kaçakçılık merkezlerinden biri olduğuna hükmettiği halde henüz hiç kimseden şüphe etmemişti. Kendisine mahsus kuvvetli ve sarsılmaz inatla evi göz hapsine aldırmaya devam etti.

Fakat, tam o günlerde korkunç, tüyler ürpertici bir olay herkesi titretti; öyle bir olay ki, gazetecilerin ağzında artık bir alay konusu olmaya başlayan Arsen Lüpen'i unutturdu. Zira bu kadar vahşi bir cinayetin Arsen Lüpen gibi sanatkâr ve zarif bir hırsızla alâkası olabileceğini kimse kabul etmiyordu.

— 2 —

Duvara Gömülen Kadın

Olay şu:

Kurtuluşta, eski bir evin alt katında oturan duvarcı ustası Yorgo, çok çalıştığı bir günün akşamı, saat sekizde evine gelmişti. Sofra hazırdı. Adamcağız karısını ve çocuğunu kucakladıktan sonra ceketini çıkarmış ve oturmuştu.

Kadın, ancak haftada bir yiyebildikleri güzel kızarmış bir et yemeği getirdi. Yorgo iştahla gözleri büyüyerek tabağına büyük bir parça aldı.

İlk lokmayı henüz yutmuştu ki sokak kapısına şiddetle vurmaya başladılar.

Duvarcı doğrulmuştu, kaşlarını çatarak, yerinden kalkmadan bağırdı:

"Ne... Kim o?... Nedir bu..."

Cevap vermediler. Kapıyı ikinci bir yumruk sarsmıştı.

Duvarcı yerinden kalktı ve yemeği yarıda kaldığı için peşkirini öfke ile sandalyenin üstüne atarak, odadan bitişik sokak kapısına giden küçük aralığa çıktı:

"Kim o? Ne istiyorsunuz? Cevap veriniz?" diye bağırdı.

Nihayet bir ses duyuldu:

"Açınız! Acele bir iş var."

Duvarcı kapıyı açtı.

Oldukça uzun boylu, kılığı kıyafeti düzgün, bol kara sakallı bir adam içeri girdi:

"Affedersiniz usta," dedi, "seni rahatsız ettim."

Yarıda kalan yemeğine devam etmek için ağzını şapırdatan ve acele eden duvarcı ustası mırıldandı:

"Ne var? Ne istiyorsunuz?"

Yabancı adam odaya girince kendini şöyle tanıtmıştı:

"Ben doktor Sepetciyan... Giresunlu tüccar İbrahim Bey'den geliyorum."

Yabancıya bir sandalye bile göstermek istemeyen Yorgo büsbütün sabırsızlandı:

"Peki, ne var? Ne istiyorsunuz?"

"İbrahim Bey gayet acele bir iş için seni çağırıyor."

"Kim bu İbrahim Bey?... Peki... Yarın gelirim."

"Hayır hayır... Şimdi lâzımdır... Hemen gelmelisin."

Duvarcı başını salladı:

"Yok artık, dedi, bundan sonra çalışamam ben. Görüyorsunuz... Ailemle yemek yiyorum, sonra yatacağım. Yarın sabah erkenden iş başı."

Ve yabancıya kapıyı gösterdi.

Fakat sakallı ısrar ediyordu.

"Bir saatlik iş var... Sonra gene gelirsin. Bahşiş bolcadır..."

Duvarcı yere bakarak:

"Nedir bu iş?" diye sormuştu.

Bu soruyu bekleyen adam hemen cevap verdi:

"Bugün akşama doğru ben İbrahim Beylere misafir gitmiştim. Eski bir konsolu bitişik odaya taşıyorlardı. Eşya çok ağır; üstündeki ayna duvara düştü, hem ayna, hem çerçeveler kırıldı, hem de eski duvarın bir köşesi çöktü. Bir saate kadar misafirler gelecekler... Salon berbat bir halde... Acele sıva lazım... Güç bir iş değil..."

Yorgo, tereddüt içinde başını kaşıyordu, fakat masanın üstünde tüten kızartmanın güzel kokusu ona kararını verdirdi:

"Gelemem ben," dedi, "başka birini bulunuz!"

"Buralarda başkasını bulamadım."

"İstanbul'da duvarcı kalmadı mı? Benim evimi size kim haber verdi?"

"Komşular söylediler."

Duvarcı karısına baktı. Kadın bir felaket kokusu almış gibi, Rumca:

"Gitme, Yorgo!" dedi.

Yabancı, daha tesirli bir şey söylemek lâzım geldiğini anlamıştı:

"İbrahim Bey'in otomobili dışarıda bekliyor..." dedi, "gene otomobille seni getiririz, bir saatlik iş, fazla değil yirmi lira da para var."

Yirmi lira!. Duvarcı bunu duyunca iş değişmişti:

"Yirmi beş lira!..." diye mırıldandı.

"İbrahim Bey çok zengindir, paraya bakmaz."

İşçi razı olmuştu. Ceketini sırtladı.

"Haydi," dedi, "fakat orada kireç harç filan var mı?"

"Hepsi var. Alet, mala filan da var."

Kadın kuşkulanıyordu. Yüreğinde müthiş bir sıkıntı vardı. Bu yabancıya hiç emniyet edemiyordu.

Gene Rumca:

"Yorgo, dedi, vakit çok geç... Düşün."

Çocuk da yalvardı:

"Baba gitme!"

Fakat babası kararını vermişti.

"Yirmi beş lira az para değil. Yarın sana bir tren alırım."

Kasketini başına koyarken yabancıya sordu:

"Ev yakın mı?"

Öteki: "Fazla sürmez.." diye mırıldandı.

Duvarcı, karısını ve çocuğunu kucaklamış, yabancının arkasından yürümüştü.

Sokağa çıktılar. Kapıda bir otomobil vardı. Şoför motoru çalıştırdı. Hava iyice kararmıştı. Dondurucu bir sis iliklere işliyordu.

Sahte ermeni doktoru, otomobilin kapısını açarak: "Gir usta!" dedi.

Duvarcı, aklına hiçbir şey gelmeden arabanın içine girmişti.

İçeride, karanlıkta, ustanın göremediği iki adam vardı. Yüzleri siyah birer maske ile örtülü idi. Duvarcı bunları görünce geri çekilmek ve bağırmak istedi, fakat vakit bulamadı. Hemen üstüne atılmışlar ve boğazına bir atkı sarmışlardı. Ağzına da bir mendil tıkadılar. Umulmaz bir çabuklukla gözlerini, ellerini ve ayaklarını da bağlıyorlardı.

Otomobil hızla yürüdü.

Hiç bir şey görmeyen, ses çıkaramayan, kımıldayamayan duvarcı müthiş bir korku içinde idi. Ne istiyorlar ondan? Nereye götürüyorlar.

Otomobil uzun zaman gitti. Yarım saat mı, bir saat mı, on dakika mı Yorgo farkında değil... Nihayet, şiddetli bir sarsıntıdan sonra, otomobil durmuştu.

Duvarcıyı tutup havaya kaldırdılar, sonra ayaklarının bağını çözdüler, taş merdivenlerden çıkardılar.

Adamcağız tir tir titriyordu.

Bir yerlere girdiler ve biraz beklediler. Sonra Yorgo'nun ellerinin ve gözlerinin bağı da çözüldü.

Karşısında korkunç bir manzara vardı. Duvarcı tepeden tırnağa kadar soğuk bir ürperme geçirdi...

Tavanı yüksek ve yaldızlı, duvarları halılarla kaplı, büyük bir odanın içinde idi. Üç maskeli adam etrafını almışlardı. Onu almaya gelen kara sakallı herif ortada yoktu.

Karşısında "Aman Allah'ım!" yıkılmış bir duvarın içine, ayak üstü bir genç kadın sokulmuştu. Ağzı tıkalı ve yüzünün bir parçası kapalıydı. Yarım görünen yüzünde bir gözü büyüyerek dışarıya uğramış, saçları dimdik olmuştu. Kadıncağızın vücudu, boynuna kadar sıva ile örtülü idi.

Yorgo nefes alamıyordu.

Maskeli adamlardan biri söze başladı ve çamurlu, boğuk, karışık, şivesi belli olmayan bir sesle dedi ki:

"Bu karşında gördüğün kadın ortadan kaybolacak. Senin anlayacağın ölmesi lazım. Cenazesi duvarın içinde kalacak. Üstü sıva ile, badana ile kapanacak. İlk önce bu işi biz yapacaktık. Gördüğün gibi şu kalın duvarda bir insanın sığabileceği büyük bir delik açtık. Sonra, bu sıvaların arkasında bir kadın cesedi olduğunu hiç kimsenin anlayamayacağı kadar mükemmel, bu duvarı kapayacaktık. Beceremediğimizi anladık. Bir usta çağır-

mayı düşündük. Senin elinden çok iyi iş geldiğini biliyoruz. Adını, adresini, her şeyi öğrendik. Fakat sana nasıl öğrendiğimizi söylemeyiz. Çünkü bu kadının ölümü gizli kalacak.

Duvarcı gözlerine de, kulaklarına da inanamıyordu. Boğuk birkaç söz mırıldandı:

"Ve fakat," dedi... "Bu... yapamam... Nasıl olur?... Cinayettir bu. İnsan yüreği dayanmaz."

"Senin vazifen bu duvarı sıvamak. Üst tarafına karışma... Tut ki bu duvar her zaman gördüğün gibi bir duvardır, bu kadın da cansız mankendir."

"Nasıl olur?... Yapamam... Elim titrer... Allah razı olmaz bundan... Kadıncağız ölmemiş daha... Yaşıyor... Nefes alıyor... Konuştuklarımızı duyuyor... Daha gençtir de... Yazıktır..."

"Bunlar senin üstüne vazife değil... Sen duvarı iyice örtersen bu kadın orada havasızlıktan, açlıktan boğulur, ölür. Biz onu tabanca yahut bıçakla da öldürebilirdik. Fakat birinden ses, öbüründen de kan çıkar. Boğulsun daha iyi. Daha temiz. Hem cenazesi de bulunmaz. Kimse onun bu duvar içinde olduğunu anlayamaz."

Duvarcının hala aklı yatmadığını görünce, maskeli adam cebinden bir bıçak çıkardı:

"Haydi, dedi, yoksa ikinizi de beraber bıçaklar, bu duvarın içine kapar, iyi kötü sıvayı biz yaparız."

Yorgo tehlikeyi anlamıştı.

Yıkık duvarın altında bir fıçı sıva, harç, kireç, fırça, mala ve kazma vardı. Duvarcı bütün cesaretini topladı, gerildi, makine gibi, korkunç işini yapmaya başladı. Evvela duvarın beceriksiz sıvanan kısımlarını yıktı, yeniden yaptı, çalıştı, çabaladı, kadının başına kadar geldi.

Bir aralık gözü zavallının yüzüne ilişti. Tir tir titredi... Güzel kadının yüzü, üstüne cehennem taşı dökülüyormuş gibi korku ve ıstırapla buruşuyordu.

Başından ayrılmıyorlar, sessizce yaptığı işe yakından ve dikkatle bakıyorlardı.

Bir tanesi: "Haydi, cesaret!" dedi.

Duvarcının yüzü kurşun rengi olmuştu. Alnında soğuk bir ter vardı. Dizlerinin bağı çözülüyordu.

Söz söyleyen adam bir dolaba gitti, açtı, içinden bir rakı şişesi çıkararak Yorgo'ya uzattı. Duvarcı hemen şişeden birkaç yudum dikmişti. Bu içki olmasaydı, adamcağız heyecanından yere düşecekti.

Biraz kendine gelince tuğlaları eline aldı, yerleştirmeye devam etti. Gittikçe daha fazla soluyan kadıncağızdan birkaç santimetre ötede çalışıyordu. Aman Allah'ım! Son tuğlayı da koyduktan sonra bu baş artık görünmez olacak. Zavallı kadının vücudu ortadan kalkacaktı. Sıvaların içinde her tarafı sımsıkı bağlı, ağzı tıkalı olduğu halde kadıncağızın şimdiden kıvrandığı fark ediliyordu. Duvarcı acele etmeğe başladı. Son tuğlayı koyacağı zaman kadının ağzından güç belâ birkaç söz çıkmıştı. Ses o kadar boğuk ve alçaktı ki, bu sözleri ancak Yorgo duyabildi.

Kulak vererek şu kesik heceleri kapabildi:

"Mars... vayı... Hrist... dürt... ni... viyor... ni... tarınız... Hrist."

Fakat üç maskeli adam ona daha fazla yaklaştıkları için Yorgo son tuğlayı da hemen koyup duvarı kapamıştı. Artık, zavallı kadın, duvarın içinde tamamıyla kapalı kaldı.

Sıvayı ve badanayı yaptıktan sonra Yorgo dayanamamış, hemen yere düşüp bayılmıştı.

Ayıldığı zaman kendini aynı otomobilin içinde buldu. Etraftakiler aynı tedbirleri almışlardı: Ağzını tıkamışlar, gözlerini, kollarını ve ayaklarını bağlamışlardı.

Ne kadar zaman geçtiğini gene anlamadan otomobil durdu.

Duvarcıyı şiddetle otomobilden yere yuvarlamışlardı. Bir ses kulağına fısıldadı:

"Evine yakınsın. Fakat biraz dur da öyle git. Hele bizim tarafa bakayım deme!"

Aynı zamanda biri gözünün, öteki de ellerinin ve ayaklarının bağını çözüyordu. Pek az sonra motor gürültüsünü ve otomobilin uzaklaştığını duydu.

Herifler yalan söylememişlerdi. Yorgo sokağının köşesindeki viranelikte idi. Ayağa kalktı ve deli gibi evine koştu. Kapısının önünde karısı ve çocuğu onu bekliyorlardı.

Kadın bağırarak Rumca şunları söyledi:

"Neredesin? Meraktan ölüyoruz! Saat on bire geliyor! Niçin beni dinlemedin de o fena herifle gittin?"

Kocası, kendini kudurmuş dalgalar arasından kıyıya atar gibi eve girdi, kısık bir sesle:

"Sus! Sus! Ah, bilsen bilsen."

Dedi ve bir sandalyenin üstüne çöktü.

Karısı ve çocuğu, üstü başı darmadağınık, yüzü morarmış, güçbelâ nefes alan Yorgo'ya hayret ve dehşet içinde bakıyorlardı.

Kadın: "Ne oldu? Söyle!" dedi.

Kesik, dağınık, düzensiz, kopuk cümlelerle duvarcı

başından geçenleri anlattı ve karısı baygınlıklar geçirirken Yorgo ayağa kalktı:

"Ben polise gidiyorum!" dedi.

Koşa koşa karakola gitmişti. Soluk soluğa olayı nöbetçi komisere anlattı. Polis memuru hemen yerinden fırladı.

Memurun odasında polis, müdüriyete haber verdi. Nöbetçi müdürler de hemen polis müdürünün evine telefon ettiler. Yarım saat içinde otomobillerle polis müdürü, şube müdürleri, Mehmet Rıza, Yorgo, birçok memurlar Galatasaray merkezinde toplandılar. Teftişte veya istirahatte bulunan bütün kuvvetler oraya çağırılıyorlardı. Kısa bir zaman içinde büyük bir polis kuvveti seferber olmuştu.

Merkez içi o zamana kadar görülmedik bir kalabalıkla dolup taşıyordu.

Memurun odasında polis müdürü Yorgo'yu bizzat sorguya çekmek istedi. Fakat duvarcının ona verdiği bilgiler çok eksik ve karışıktı. Hiç bir esas elde edilemiyordu. Polis müdürü, Yorgo'yu sorguya çekmesini Mehmet Rıza'dan rica etti.

Eski polis şefi dedektif, önemli olaylardaki diriliğini bularak:

"Haydi bakalım, usta," dedi, "iyi düşün, iyi hatırla. O maskeli adamların yaşları hakkında aşağı yukarı bir şey söyle... Ne dediklerini birer birer, iyice aklına getir... Her sözün bizce bir kıymeti var."

Duvarcı, heyecanından, gördüklerini bildiklerini adamakıllı unutmuştu. Hala çenesi titriyordu. Fakat, gene de, o korkunç facianın olup bittiği yer hakkında detayları açıkladı:

"Bir salon... Öyle ya... Eşyasına bakılırsa bir salon... Duvarda halılar, köşeleri kırmızı, örtüsü mor, çiçekli halılar."

"Peki... Ya kadın? Kadın ne halde idi?."

"Yalnız saçları ve yüzünün bir tarafı görünüyordu. Başında sargı gibi bir şey vardı. Ah... Güzel kadın, memur bey, taze kadın... Saçları... Kum. Kumral... Bir gözü dışarı uğramıştı... Siyah gibi geldi bana... Boynunun derisi beyaz. Çok beyaz... Nah, şu kâğıt gibi."

"Yaşıyordu ha?..."

"Evet. Hem de sesli sesli soluyordu. Duvarı bütün bütün kapatacağım zaman baktım ki ağzı bir tuhaf buruşuyor. Anladım ki bir şeyler söyleyecek... Yavaşça şu sözleri duydum, işte bunları ölünceye kadar unutmam: 'Mars... Vayı... Hirst... Dürt... Ni... Viyor... ni... Trınız... Hrist...' dedi."

Mehmet Rıza hemen bu sözleri dikkatle not etti.

Polis müdürü necip ve güzel bir heyecanla bağırdı:

"Biz bu kadını bu gece kurtarmalıyız! Yarın sabaha kadar yetişsek gene bir şeydir."

Sonra Mehmet Rıza'ya dönerek:

"Bu işte Arsen Lüpen'in parmağı var mıdır, ne dersin?" diye sordu.

Eski polis şefi dedektif şiddetle başını sallayarak:

"Katiyen!..." dedi, "ne Lüpen, ne Cingöz bu alçaklığı yapmazlar... Belki dolayısıyla bir alâkaları olabilir. Felakete bakınız ki tam Arsen Lüpen'le uğraşacağımız günlerde polisin başına bu iş çıktı. Halk çok heyecana düşecektir."

Polis müdürü ayağını yere vurarak:

"Çok!" diye bağırdı. "Birbiri üstüne iki büyük sorumluluk yüklenmiş oluyoruz. Ahali zaten bu Arsen Lüpen belâsı yüzünden heyecana düştü; bu da üstüne tuzla biber!"

İkisinin de hakkı vardı: Bu müthiş cinayetin yalnız İstanbul'u değil, bütün memleket halkını telâşa vereceğine şüphe yoktu. Hele polis müdürü, bu zavallı kadının henüz sağ ve bir duvarın içinde kapalı olduğunu düşündükçe yerinde duramıyor, odayı boydan boya dolaşıyor, merkez memuruna emir veriyordu:

"Bütün merkezlere telefon ediniz. Kaybolan bir kadın için müracaat var mı, sorunuz! Yoksa her merkez mahallelerde tahkikat yapsın, ne zaman bir şey öğrenirse bize haber versin!"

Polis müdürü, her merkezin telefonu açıldıkça, memurun verdiği emirleri kâfi görmüyor, bizzat telefon başına geçerek gayet şiddetli ve kestirme talimat veriyordu.

Odadaki şube müdürü ve yardımcıları, başmemurlar, birbirleriyle fısıldaşarak fikir alışverişinde bulunuyorlardı.

Bundan birkaç sene evvel bir otelin duvarı içinde bulunan eski bir insan cesedi istisna edilirse, İstanbul şimdiye kadar böyle olay görmemişti. Kadının o esnada henüz sağ, fakat ele geçmezse muhakkak bir ölüme mahkûm olması emniyet memurlarının heyecanını son derece arttırıyordu. Kimdir bu kadın? Hangi evin duvarına gömülmüştür. Bu ev, bu konak nerede olabilir?... Beyoğlu'nda mı? Şişlide mi? Daha uzak yerlerde mi? Yoksa şu arka sokakta, yakın bir yerde mi? O maskeli herifler kimler? Bütün o siyah sakallı adamdan otomobil vesaire tertibatından maksat nedir? Kadının ölümünden

ne bekliyorlar?...

Odada herkesin sinirleri gerilmişti... Mümkün olsa da bir iki saat içinde İstanbul'un bütün büyük evlerine girilse, bütün duvarları yıkılsa bu cesedi meydana çıkarmak, belki de zavallı kadını kurtarmak işten bile değildi. Fakat her eve nasıl girilir? Vakit mi, adam mı yetişir? İmkânsız bir şey olduğu halde bütün memurlarda İstanbul'un evlerini bir hallaç pamuğu gibi silkeleyerek bu alçakça cinayeti meydana çıkarmak ihtirası vardı. Bütün gözlerde vazife aşkı ve sonsuz bir merak, nefret, enerji tutuşuyordu.

Yalnız Mehmet Rıza çok sakindi. Elindeki not defterine dikkatle saplanan gözleri dalıyor, sonra duvarcı Yorgo'nun bütün vücudu ve elbisesi üzerinde geziniyordu.

Bir aralık kaşları çatıldı. Hafifçe doğrulmuştu:

"Usta Yorgo!" dedi. "Biraz yaklaş bakayım?"

Duvarcının sarı keten ceketinin sağ kolunda, boydan boya, neftî renkte bir yağlı boya lekesi görmüştü. Buna yakından ve dikkatle baktı:

"Bu leke taze..." diye mırıldandı, "gündüz çalıştığın işte boya var mıydı? Sen ceketinde böyle bir leke olup olmadığını bilirsin."

Yorgo hemen ceketini çıkararak sağ koluna bakmıştı:

"Hayır, dedi, bu lekeyi şimdi görüyorum. Akşam üstü yoktu. Çünkü ben gündüz temelde çalıştım. Daha boyaya çok vakit var."

Mehmet Rıza parmağını lekenin üstüne bastırarak:

"Belli," dedi, "çok taze. Otomobilin içinde boyanın münasebeti yok. Bunu ya gittiğin binadan aldın, yahut

seni evinin köşesindeki viraneye bıraktıkları zaman yerde henüz dökülmüş bir yağlı boya ıslaklığı vardı. Bu ikincisi de olamaz. Çünkü iplerini kesmek için seni yere yatırmışlar. Elbisenin arkasında da bu leke olması lazımdı. Hâlbuki sen bu boya lekesini bir yere kolunu sürterek almışsın. Kadını duvara gömdüğün odanın içinde boya var mıydı?"

Yorgo düşündü ve mırıldandı:

"Hayır... Hiç... boya yoktu, hayır... Yalnız kireç, harç."

Polis müdürü ve bütün diğer memurlar ceketi elden ele gezdiriyorlardı. Mehmet Rıza ayağa kalktı, Yorgo'nun karşısında durarak:

"Usta," dedi, "iyi düşün, otomobil o evin önüne gelince senin iplerini otomobilin içinde mi kestiler, dışarıda mı?"

"Dışarıda."

"Dışarıda seni bir yere yatırdılar, iplerini kestiler, sonra taş merdivenlerden kendin yürüyerek çıktın, değil mi?"

"Evet."

"O merdivenlerin bulunduğu yer sokak mıydı? Rüzgâr esiyor muydu?"

"Sokaktı. Daha kapıdan içeri girmemiştik."

"Yani taş merdivenler konağın sokak kapısının önünde ve dışarısında idi, değil mi?"

"Evet."

"Yani sen baygın bir halde iken seni evden otomobile kollarında taşımışlar."

"Evet."

Mehmet Rıza saatine baktı. On biri yirmi geçiyordu.

Gene sordu:

"Yolun ne kadar sürdüğünü hatırlayamıyorsun ha?"

"Bilmiyorum. On beş dakika desem de doğru, kırk beş dakika desem de... On beş dakikadan aşağı değil, sanırım."

Mehmet Rıza elini Yorgo'nun omuzuna koydu:

"Şimdi iyi hatırla. Ben sana yardım edeceğim... Siyah sakallı adam seni evinden aldı, otomobile soktu, ağzını tıkadılar, ellerini, ayaklarını bağladılar, otomobil kalktı, gidiyorsunuz... Gözlerini kapat ve düşün... İyi düşün... Tramvay, otomobil sesleri, cadde gürültüsü duyuyor musun?"

"Evet."

"Bu gürültü çok sürdü mü? Kaç dakika olduğunu sormuyorum. Çok sürdü mü? Yoksa çabucak kesildi mi?"

"Cadde gürültüsü epeyce sürdü, fakat..."

"Fakat?"

"Bazı yaklaşıyor, bazı da uzaklaşıyordu."

"Yokuştan indiniz mi?..."

Yorgo'nun kaşları çatılmış, gözleri arkaya kaymıştı. Yorgun ve tıraşı uzamış yüzünde kuvvetli bir zihin gayretinin koyu buruşuklukları beliriyordu. Yokuş... Yokuş...

"Evet," diye sıçradı, "yokuş indik, sonra gene çıktık. Sonra... Sonra gene indik. Ben bağlı olduğum için yokuşlardan inerken ileri doğru kayıyordum. Kendimi geri çekmek güç oluyordu."

"Tamam... İyi hatırlıyorsun... Şimdi söyle bana... İyi düşün... Bu yokuşların hepsinde cadde gürültüsü var mıydı? Hiç sessiz bir yokuş hatırlıyor musun? İyi düşün..."

Yorgo gözlerini kapamıştı. Bir hatıra damlası çıkması için beynini bir sünger gibi sıktığı yüzünün buruşukluklarından anlaşılıyordu.

Birdenbire gözlerini açmış, Rumca: "İstafite!" diye bağırmıştı.

Bu söz "durunuz!" demekti. Orada herkes ona dikkatle baktı. Yorgo tekrar gözlerini kapamıştı. Uykuda gezenler gibi iki kolunu yukarı kaldırmış, bir hatıranın kaçmasından korkuyor da yakalamak ister gibi son derece ihtiyatlı ve tetik duruyordu.

"Postalene! Hani yangın arabaları..."

"İtfaiye arabası mı?"

"Evet... Evet... Son defa bir yokuş iniyorduk bir yokuş... Sessiz bir yokuş... Geçti itfaiye arabaları..."

Mehmet Rıza'nın yaşlı ve birçok tecrübelerini çizgileriyle dolu yüzünde gayet kuvvetli bir ümit aydınlığı belirdi. Polis müdürü ve bütün memurlar onlara yaklaşmışlardı; Mehmet Rıza, bir kuşu kaçırmaktan korkanların ihtiyatıyla bu sefer iki elini birden Yorgo'nun omuzlarına hafifçe koydu:

"Aman dikkat!" dedi, "bir yokuş iniyorsunuz. Sessiz bir yokuş, değil mi... Sessiz... Bir itfaiye arabası sesi duyuyorsun... Yakından mı geçiyor?"

"Çok yakından... ve... yanımdaki adam... Postalene... Kızmış..."

"Yanındaki adam kızdı mı?"

"Evet..."

"Bir şey mi dedi?"

"Evet... bir... Postalene... Küfür etti."

"Tamam. Dikkat. İtfaiye arabaları geçti. Sizin otomo-

bil yürüyor... Yokuşu iniyor mu? Yoksa hemen düzlüğe mi gittiniz?"

"Biraz daha indi yokuş... Biraz daha... Sonra düz... Gitti, gitti... sonra araba sarsıldı, durdu."

"Peki... gene hiç ses yok mu?"

Yorgo birdenbire sıçradı ve bağırdı:

"Otomobil durmadan evvel... İşittim... Bir tren sesi... Bir düdük... Şimdi geliyor aklıma... Bir lokomotif düdüğü..."

Bütün soğukkanlılığına rağmen Mehmet Rıza da sıçramıştı:

"Lokomotif düdüğü ha?... Yakında mı?"

"Çok yakında..."

"Otomobil durmadan biraz evvel ha?"

Odada bulunanların arasından sevince benzer bir heyecan dalgası geçti. Herkes canlanmıştı. İtfaiye arabaları... Tren düdüğü sesi... Mehmet Rıza gibi gayet ehemmiyetsiz görünen izlerden büyük neticelere varan dikkatli bir adamın kafasında bu işaretler adeta bir harita gibi yol tayinine yeterli olabilirdi. İtfaiye arabaları... Demek yarım saat, bir saat evvel şehrin bir tarafında yangın olmuş... Merkezin bunu bilmesi lâzım... Herkes memurun yüzüne baktı. Polis müdürü tekrar telefona yapışmıştı. Fakat Mehmet Rıza başıyla saygılı bir işaret yaparak telefonu onun elinden aldı ve ilkönce Beyazıt kulesini aradı, sordu. Hemen öğrendi ki "Fazlıpaşa" yokuşunda küçük ve önemsiz bir yangın başlangıcı olmuş, tutuşan bir baca itfaiye tarafından çabucak söndürülmüş... Gözlerinde büyük bir ümidin parıltısı gittikçe artan Mehmet Rıza, polis müdürünün ismini vererek itfaiye şoförlerinin telefon başına çağrılmasını istedi.

Her bir şoföre ayrı ayrı soruyordu:

"Bana bak... İyi düşün... Söyle... yangından dönerken, Fazlıpaşa yokuşunda karşınıza bir otomobil çıktı mı?"

En öndeki itfaiye arabasının şoföründen müspet cevap almıştı.

"Hangi noktada?" diye sordu, "Otomobil hangi noktada idi? Ne tarafa gidiyordu? Hatırlayabildiğin kadar bana tarif edebilir misin? İyice... iyice... haydi... göreyim seni..."

Odada hiç kimse kımıldamıyor, hatta nefes bile almıyordu.

Mehmet Rıza gözleri gittikçe parlayarak, telefondan itfaiye şoförlerinin açıklamalarını dinledi. Bir kâğıt üzerine acele notlar alıyordu.

"Otomobil taksi miydi?" diye sordu.

İtfaiye şoförü buna açık cevap vermemişti. Mehmet Rıza, detaylara ait birçok noktaları da ihmal etmeyerek sorular sorduktan sonra telefonu kapadı ve kendisine büyük merak içinde bakan polis müdürüne dedi ki:

"Hayatımda bu kadar mükemmel bir tesadüf görmedim. Zannederim ki bu yangın bize yolumuzu aydınlatacak. Yorgo'nun bindirildiği otomobilin Fazlıpaşa yokuşundan Kadırga'ya doğru indiği adeta muhakkak..."

Polis müdürü elini telefona doğru uzatarak: .

"Hemen Kumkapı merkezini arayalım," dedi.

Fakat Mehmet Rıza, duvarcının bir sandalye üstünde duran ceketini yakalamış ve sahibine doğru atarak bağırmıştı:

"Haydi! Ceketini giy gidiyoruz!"

Polis müdürüne dönerek:

"İsterseniz siz de buyurunuz! Bana öyle geliyor ki evi elimle koymuş gibi bulacağım," dedi.

Polis müdüründe ve diğer memurlarda heyecan son derecede idi. Hepsi Mehmet Rıza'ya büyük bir hayranlıkla bakıyorlardı.

İkinci şube müdürü:

"Evet, olay Kumkapı mıntıkasında cereyan etmiş olacak!" dedi.

Polis müdürü:

"Sen de gel, dördümüz gideceğiz!" diye bağırmıştı.

Biraz sonra polis müdürünün özel otomobili Mehmet Rıza'yı, ikinci şube müdürünü ve Yorgo'yu alarak hareket etmişti.

Mehmet Rıza mırıldandı:

"Evet, dedi, Kumkapı mıntıkası... Otomobil Fazlıpaşa yokuşundan Kadırga'ya inmiş. İtfaiye şoförünün bildirdiği yön de öyle... Hem Yorgo'nun konağa sokulmadan evvel, otomobilin dışında yere yatırılması ve iplerinin dışarıda çözülmesi gösteriyor ki bu ev ya bir viranede, yahut boş bir meydandadır. Saat sekiz dokuz sularında, mahalle içinde buna cesaret edilemez. Tren düdüğü de olayın ya Kadırga, yahut Cinci meydanlarından birindeki evlerde cereyan ettiğini gösteriyor."

Polis müdürü, hayret ve takdir dolu bir sesle eski polis dedektifini tasdik etti:

"Çok doğru!" dedi, "şaşılacak bir adamsınız, Rıza Bey, hayret... Yarım saat geçmeden meçhulün en karanlık yollarını aydınlattınız. Hayret... Ne kadar düzgün ve usulüne uygun soruyorsunuz... Başka her kim olsaydı, belki biraz telâşa düşer ve Yorgo'ya bildiğini de unutturabilirdi. Hayret... aşkolsun... Eğer bu cinayeti

meydana çıkarabilirseniz, hele kadını kurtarabilirseniz ellerinizi öpmek lâzım gelir... Siz cidden Türk polisinin yüzünü ak eden hayret verici bir adamsınız..."

Sonra şoföre bağırdı:

"İhsan! Çabuk!. Oğlum, çabuk!"

Polis müdürü otomobilin içinde, oturduğu yerden yarı kalkıyor, kalabalık caddede arabanın hızlı ilerleyememesine kızıyor, gözlerini yoldan ayırmıyordu, ikinci şube müdürü de heyecandan dimdik duruyordu. Şoförün yanında oturan duvarcı Yorgo telâşından korkusundan veya merakından omuzlarını kaldırmış başını kısmış, kımıldamıyordu.

Polis müdürü:

"Evvelâ Kumkapı merkezine gidelim," diyordu, yanımıza biraz kuvvet almalıyız... Belki evi kuşatmak lâzım gelecek. Lanetli herifler kaçmasınlar. Belki boğuşmak bile gerekir."

Mehmet Rıza bu fikirde değildi. Her şeyden evvel evi bulmak ve tahminlerinde aldanmadığına emin olmak istiyordu. Hele duvarın içinde bulunan kadın gözlerinin önüne geldikçe vakit kaybetmemek de lazım geldiğini düşünüyordu. Mehmet Rıza'nın tipinde ve mesleğinde adamlar için merhamet, ikinci derecede bir duygudur. Polis memurlarının en büyük hırsı, bir mazlumun hayatını kurtararak olayın gelişmesi hakkında kendisinden bilgi almaktır... Kadının diri olarak ele geçirilmesi her şeyden evvel bu bakımdan önemli bir işti.

Polis müdürü arkasına yaslanarak dedi ki:

"Evet, bu yangın ne mükemmel tesadüf! İtfaiye arabaları olmasaydı belki semti hiç tayin edemezdik."

Mehmet Rıza mırıldandı:

"Şimendifer düdüğünü de yabana atmayalım. İstanbul öyle bir şehirdir ki treni, vapur düdükleri yardımıyla kör bir adama bulunduğu semti anlatabilir. Aslında bu tarafta yalnız Rumeli treni vardır. Yorgo'nun kulağına gelen düdük sesi, bizi Ahırkapı'dan itibaren Kumkapı, Yenikapı... hattı üzerinde faaliyete sevk etmeye yeterli idi. Özellikle, biliyoruz ki bu ev ya bir viranede, yahut bir meydanda, her hâlde karanlık ve çok tenha bir yerdedir. Hatta kapısı yeni boyanan eski bir konaktır. Bu işaretler yardımıyla epey şeyler daha öğrenebilirdik. Fakat, buyurduğunuz gibi, itfaiye arabaları çok işimize yaradı, her şeyden evvel bize vakit kazandırdı. Ben polis hizmetine yirmi dokuz sene evvel girdim. Öyle olur olmaz olaylar bana heyecan vermez. Fakat bu evi bulur da kadını duvarın içinden çıkarırsak hayatımın en büyük vazife sevincini duyacağım. Hem de bir kaç saat içinde buna muvaffak olmak, Türk polisinin zaten halk nazarında pek yüksek olan şerefini bir kat daha arttıracak..."

"Demek Rıza Bey, bu olayda Arsen Lüpen'in parmağını göremiyorsunuz?"

"Hayır... Bu cins tahsil görmüş, iyi ailelerden yetişmiş hırsızlar yalnız para ve şeref peşinde koşarlar, halka nefret verecek işler yapmazlar... Cingöz Recai ile mücadelelerimi bilirsiniz... En fena vaziyette bile bu adam elini kana bulamadı, kendi hayatını kurtarmak gereken yerlerde bile cinayet yapmadı..."

"Şimdi nerelerde o?"

"Bilmiyorum... Son Zeyrek olayından beri sesi kesildi. Rahat oturuyor. Galiba Avrupa'yı dolaşıyor. Seyahati çok sever. Belki de İstanbul'dadır. Bilinmez. Geçen bayram bir tebrik kartını almıştım... Bu bayram hiç bir

şey göndermedi. Evlendiğim zaman hediye olarak üstünde altı pırlanta bulunan, fevkalade zarif, altın bir kelepçe yollamıştı."

Polis müdürü gülmekten kendini alamadı. Otomobil Ankara caddesini çıkıyordu. Fazlıpaşa'ya gelince yangın çıkan evi bekçiden sorarak buldular ve orada yere indiler. Mehmet Rıza Yorgo'yu kolundan çekerek bir noktaya kadar götürdü ve dedi ki:

—İşte sizin otomobil buradan aşağıya doğru inmiş. İtfaiye otomobilleri şuradan yanınızdan geçmiş. Şimdi otomobilde senin yanına oturacağım. Gözlerini kapayacaksın... Yokuşu inerken düşüneceksin. Bakalım, bu, öteki inişe benziyor mu?"

Yorgo'yu otomobilin içine aldılar. Şoförün yanına ikinci şube müdürü oturdu. Yorgo gözlerini kapamıştı. Otomobil yokuşu inerken zavallı amele titremeğe başlamıştı. Bütün o korkunç hatırayı sanki yeniden yaşıyordu.

Mehmet Rıza sordu:

"Nasıl? Benziyor mu?

Yorgo mırıldandı:

"Bilmiyorum, dedi, benziyor gibi geliyor bana... İnşallah aldanmıyoruz."

Polis müdürünün emriyle otomobil ilk önce Kumkapı merkezinin önünde durmuştu. Merkez memuru karşısında polis müdürünü, Mehmet Rıza'yı, ikinci şube müdürünü görünce fevkalade bir olay olduğunu hemen anlamıştı. Onlara oturmalarını bile rica etmeğe lüzum görmedi:

"Emrediniz!" dedi.

Polis müdürü durumu kısaca anlatmıştı.

Kumkapı merkez memuru hâdiseyi öğrenince bütün vücudu, yayından fırlamak için bir temas bekleyen ok gibi gerildi:

"Bütün merkezi seferber edeyim, hemen gidelim," dedi.

Mehmet Rıza Yorgo'nun kolunu göstererek:

"Elimizde bir de şu işaret var," dedi. "Bu lekenin o evin kapısından geldiğine ihtimal veriyorum. Belki memurlarınız görmüşlerdir, bilirler. Mıntıkanız dâhilinde bütün cephesi yeşil boyalı konak var mıdır?"

"Soralım!" dedi...

Başkomiser, yardımcısını ve diğer memurları çağırtmıştı. Noktada ve teftişte bulunanlardan da bilgi almak için adam gönderdi.

Merkezden iki memur mıntıka içinde büyük bir evin boyandığını biliyorlardı. Polis müdürü onlara sordu:

"Nerede bu ev?"

"Cinci meydanındadır," efendim.

"Neftiye mi boyanıyor?"

İki memurdan biri atıldı:

"Evet!" dedi, "neftiye. Koyu yeşil gibi bir renk..."

"Kimin evidir bu?."

"Hacı Nuri Bey'in konağı."

"Önünden tren geçiyor mu?"

"Tabii efendim. Meydandadır... Duvar var. Arkası demiryolu."

"Meydan karanlık mıdır?"

"Bir tarafı çok karanlıktır. Şikâyet oldu. Geçen sene şirkete müracaat ettik, belediyeye haber verdik, hâlâ lâmba takılacak... Şehsüvarbey tarafına giden sokak o

kadar karanlıktır ki, yolu görmek mümkün değil. Eskiden orada bir evliya kandili vardı, sokağı aydınlatıyordu."

"Peki, bu evde kim oturur?"

"Boştur efendim. Bir seneden beri kiralıktır."

"Boş mudur? İçinde bekçi falan yok mu?"

"Hayır."

Polis müdürü Mehmet Rıza'ya baktı. Eski polis müfettişi kapıya doğru sabırsızlıkla iki adım atarak:

"Bir kere gidip görelim," dedi.

Merkez memuru bir kaç sivil ve resmi memur ayırmıştı. Silâhlar muayene edildi ve on kişilik bir kafile merkezden çıkarak Cinci meydanına doğru yürüdüler.

Yolda Mehmet Rıza memurlara bazı vazifeler vermişti: Kimi sokak başlarında duracak, kimi duvar dibinde oturacak, kimi de belirli noktalarda bulunacaktı.

Hepsine farklı düdük işaretlerine göre nasıl hareket edecekleri hakkında bilgi verdi.

Şehsüvarbey mahallesi tarafından meydana doğru giderken tren yolu köprüsünün altından geçen dar sokağa geldiler. Burası çok karanlıktı. Meydana çıkan hafif toprak meylinin başına geldikleri zaman, Mehmet Rıza kafileyi durdurdu ve yanına evi bilen iki memurun birini alarak ötekilerden ayrıldı.

Meydanın bu tarafı cidden karanlıktı. Bir sıra evlerin karşısında, meydanın sonunda, boydan boya tren yolunun duvarı vardı. Birkaç adım yürüdükten sonra Mehmet Rıza büyük bir ahşap ev göstererek:

"Burası mı?" diye sordu.

Çünkü evin cephesine iskele kurulmuştu ve boyanmaya başladığı anlaşılıyordu.

Memur: "Evet!" diye mırıldandı. "Bakınız pencerelerinde hiç ışık yok... İçi tamamıyla boştur. Hatta kapısının üstünde kiralık levhası var. Belki boya için kaldırmışlardır, birkaç gündür göremedim."

Mehmet Rıza evin kapısına doğru âdeta ayaklarının ucuna basarak yürüdü. İşte taş merdivenler... Yanındaki memura Yorgo'yu alıp gelmesini rica etti.

Meydanda hiç ses yoktu. Sol taraf bitiminde yanan soluk bir hava gazı lâmbasından hiç aydınlık gelmiyordu. Mehmet Rıza taş merdivenlere basarak değil, yüksekte bulunan kapısının önündeki taş tümseğin üstüne tırmanarak çıktı. Memurlarla Yorgo gelince, gayet alçak sesle, onlara da kendisi gibi hareket etmelerini söyledi.

Gerçekten de evin kapısı da yeni boyanmıştı.

Mehmet Rıza Yorgo'nun sol kolunu da sürttü.

Sonra hep beraber basamaklardan inerek değil, tümseğin üstünden atlayarak ötekilerin yanına gittiler.

Mehmet Rıza memurları Kadırga meydanına çıkan iki sokak arasında taksim etti. İki tanesini de tren yolu duvarının en karanlık noktalarına yerleştirmişti. Hepsine silahlarını çıkarmalarını emretti.

Sonra polis müdürü, şube müdürü, merkez memuru ve Yorgo ile beraber evin kapısına geldiler. Duvarcı titriyordu. Mehmet Rıza, onlara da basamaklara hiç basmayarak ve taş setin üstüne ortadan tırmanarak çıkmaları lâzım geldiğini anlattı. Beş kişi, kapının önündeki dar sahada birbirlerine sokularak toplandılar. Mehmet Rıza elini geniş pardösüsünün arka tarafında büyük ve hususî yaptırılmış bir cebe atarak, bir deste maymuncuk çıkardı ve kapıyı açtı.

Hep birden içeri girmişler ve kapıyı kapamışlardı.

Karanlık ve küf kokan bir taşlıkta bulunuyorlardı. Merkez memuru elektrik fenerini yakmıştı. Taşlığın gayet yüksek tavanında elektrik yeri olduğu halde ampul olmadığı için düğmeyi çevirmelerine rağmen aydınlık temin edememişlerdi. Mehmet Rıza'nın ilk işi, el feneri ışığı altında Yorgo'nun iki kolundaki boya lekelerini karşılaştırmak olmuştu. Hiç kimse ses çıkarmıyordu. Herkes bu iki rengin de aynı olduğu hâlde sol koldakinin biraz daha açık olduğuna dikkat etti.

Bu fark Mehmet Rıza'ya da şüphe vermişti. Evin boş ve kiralık olması da bu şüpheyi arttırıyordu. Yorgo'nun tarif ettiği odanın duvarlarında halılar bulunması ve tavanın yaldızlı olması lâzım geliyordu. Hâlbuki bu ev, daha kapıdan içeri girer girmez burnuna çarpan keskin küf kokusuyla döşenmiş eşyalı olmak şöyle dursun içine uzun zamandır insan ayağı basmamış hissini veriyordu.

Bir elinde el feneri, öbür elinde de tabanca bulunan merkez memuru en önden yürüdü. Duvarcıdan başka herkes tabancalarını çıkarmışlardı. Büyük taşlığı sessizce geçtiler ve geniş merdivenleri çıkmağa başladılar. Eski binanın basamakları çıtırdıyordu.

Merdivenin ilk sahanlığına gelince Mehmet Rıza işaretle, merkez memuruna orada kalmasını ve lâmbayı söndürmesini rica etti. Kendi cep fenerini yaktı ve öne geçti. Feneri yere tutarak basamaklara büyük bir dikkatle bakıyor, öyle çıkıyordu.

Bir defa da feneri Yorgo'nun üstüne çevirerek duvarcının yüzüne baktı, işçinin büyük bir heyecan içinde olduğu görülüyordu: Esmer yüzünde büyüyen gözlerinin kanları ve yorgun beyazları ıslak bir yarık içindeydi. Ağzı yarı açıktı. Kuvvetli soluk aldığı için başı sık ve muntazam bir vezinle sallanıyordu.

Mehmet Rıza hepsinden evvel en son basamağa kadar çıkmıştı. Bütün binanın genişliği boyunca loş uzun bir koridora geldiler. Ortada iki tane çift kanatlı büyük kapı, yanlarda iki tek kanatlı kapı vardı.

Mehmet Rıza ortadaki çifte kanatlı kapının topuzunu çevirdi. Hep birden içeri girdiler. Ellerindeki cep fenerlerinin ışığı odanın bazı parçalarını aydınlattığı için her taraf birden görülemiyordu. Evvelâ gözlerine bir masa ayağı, bir koltuk kenarı çarpmıştı. Hemen döşeli bir odada olduklarını anladılar. Mehmet Rıza cep fenerini odanın her tarafı üzerinde, özellikle duvarlarda gezdirirken ansızın bir çığlık kopmuştu. Hepsi yerlerinden sıçrayarak silahlarını doğrulttular. Fakat bağıran Yorgo idi. Elini duvarlardan birine uzatıyor, bir tehlikeden kaçar gibi gerileyerek, iki gözü de oyuklarından fırlamış, dehşet içinde haykırıyordu:

"Burada Safto to duvari! Bu duvarın içinde!... Burada!..."

Hep birden ileri doğru atıldılar. Ortada ne bir kazma, ne bir kireç ve harç fıçısı vardı. Yorgo'nun gösterdiği duvarın üstüne bir halı kaplanmıştı ve dışarıdan hiç bir şey fark edilmiyordu. Odada hiç bir dağınıklık ve biraz evvel burada bir olay cereyan ettiğini sezdiren hiç bir işaret yoktu. Polis müdürü şüphe ederek Yorgo'yu kolundan tutup sarsmış ve bağırmıştı:

"Emin misin, usta? Burası mı? Bu oda mı? Bu duvar mı? Aldanma sakın!"

Yorgo bir dağın tepesine koşa koşa çıkmış gibi soluyor, boğuk nefesler alıyor ve heyecanından çatlayan bir sesle tekrarlıyordu:

"Safto to duvari... Mato teo!... Bu!... Bu!... Üstüne halı kaplamışlar. Bu duvar... Bu duvar!... Çabuk bir kazma!

Açayım şimdi ben bu duvarı, göreceksiniz, burada! Burada!."

Merkez memuru hemen komşulardan bir kazma bulmak için dışarı fırlamıştı. Polis müdürü duvardaki halıya asılarak onu sökmeğe çalışıyordu. İkinci şube müdürüyle Yorgo ona yardım etti. Mehmet Rıza da koridora fırlayarak öteki odaların hepsine girip çıkmıştı. Oralarda hiç kimse ve hiç bir eşya yoktu.

Merkez memuru elinde bir keser ve bir kazma ile kısa bir zamanda geldi. Yorgo kazmaya yapışmıştı.

Etrafındakiler cep feneriyle duvarı aydınlatıyor ve bağırıyorlardı:

"Dikkat! Yorgo! İçindekine dikkat!"

Amele kazmayı bıraktı ve evvelâ eline keseri aldı. Henüz taze ve yumuşak bir halde bulunan sıvaları indirmeğe başladı. Yüksek tavanlı, büyük odanın içinde yere düşen sıvaların ince ve gevrek sesinden başka hiç bir gürültü yoktu. Kimse kımıldamıyordu. Gözler, içinde bir kadın saklayan bu esrarlı duvarın, bu ayağa kalkmış acayip mezarın üstüne dikilmişti. Burada sahiden bir kadın gömülü mü? Yorgo aldanmış olmasın? Üç dakika, beş dakika sonra bu tuğlaların altından güzel bir kadın vücudu mu çıkacak? Sağ mı, ölmüş mü? Polis müdürü arada bir: "Yavaş" diyordu. Yorgo kazmanın bir ucuyla tuğlaları yerinden oynatmaya başladı. Mehmet Rıza da eline keseri aldı ve ona yardım etti. İlk önce baş taraftan tuğlaları çektiler. Dağınık kadın saçları göründü.

Herkes bir hayret çığlığı koparark duvara yaklaşmıştı. Polis müdürü kadına hitaben bağırdı:

"Hayatta iseniz biraz daha sabrediniz, şimdi sizi kurtaracağız."

Bir tuğla daha çekilince kadının bir kulağı, çene kemiği, bir yanağı göründü. Ağzına sarılı bağın yarısı da göze çarpıyordu. Kadın başının bu görünen kısmında hiç bir hareket yoktu. Birçok eller kadının yüzünü örten tuğlalara doğru uzandı ve biraz sonra baş tamamıyla meydana çıktı: Bembeyaz ve toprak lekeleriyle kirlenmiş çehre üstünde gözler yarı kapalıydı ve burun delikleri de içeride olmak üzere bütün ağız, çene bağlıydı. Kadının nefes aldığına, yaşadığına dair hiç bir alâmet yoktu. Mehmet Rıza yanındakilere, odanın pencerelerini açmalarını rica etmişti. Sonra hemen kadının ağzındaki bağı çekip çıkardı. Dudakları da soluktu. Merkez memuru kanepeyi açık pencerenin önüne çekiyordu.

Yorgo, büyük bir ihtiyatla, fakat vücudunun bütün kuvvetiyle kazmanın ucunu tuğlalara takarak, birkaç hamlede duvarı açmıştı. Kadının vücudu tamamıyla meydana çıktı ve önü boşaldığı için ileriye doğru sallandı. Adeta hemen canlanmış gibi olmuştu. Mehmet Rıza vücudu kucakladı ve kanepeye taşıdı, arka üstü uzattı. Elbiselerini çözerken: "Çabuk bir doktor!" diye bağırıyordu.

Merkez memuru gene sokağa fırlamıştı. Mehmet Rıza kadının nabzını yokladıktan sonra hemen kalbi üstüne masaj yapmağa başladı. Ötekiler de vücudunu ovuyorlardı.

Yirmi dakikadan fazla uğraştıkları halde kadının vücudunda hiç bir hayat işareti görünmedi. İkinci şube müdürü de sokağa çıkmış, dışarıdaki memurlar vasıtasıyla komşulardan büyük bir gaz lambası buldurmuştu. Şimdi odanın her tarafı tamamıyla görünüyordu.

Mehmet Rıza kendini bir koltuğa atarak:

"Geç kaldık!" diye mırıldandı.

Başını yukarı kaldırdı. Yorgo'nun tarif ettiği yaldızlı tavanı görüyordu. Duvarlarda halılar vardı. Her tarafı boş olan evin bu odasına kim eşya getirmişti? Bir iki gün evveline kadar üstünde kiralık levhası bulunan bu konağın pek yakında kiralanmış olması lâzımdı. Kadının hayatından ümidini tamamıyla kesen Mehmet Rıza ev sahibinden alacağı bilgiye güvenmeye başlamıştı. Ayağa kalktı ve büyük odanın içinde dolaştı. Cep fenerini de yakarak eşyaya, duvarlara, yerlere bakıyordu. Polis müdürü de onun yanında yürüyor ve sorduğu tek tük sorulara cevap alamıyordu.

Yarım saat sonra bir doktor geldi ve kadının cesedini muayene ederek bir saat kadar evvel ölmüş bulunduğunu ve kurtarılması için hiç bir ümit olmadığını söyledi. Biri kalbin üstüne, biri de sol kola yaptığı iki enjeksiyon tamamıyla tesirsiz kalmıştı.

Herkes ölünün etrafında ayakta duruyor ve insan zekâsının tabiata karşı bu acizliğine kollarını kavuşturarak bakmaktan başka bir şey yapamıyordu. Doktor ölümün kısmen boğulma, kısmen de heyecan neticesi kalp sektesinden ileri geldiğini söyledi.

Mehmet Rıza kanepenin önüne diz çökmüş, cesedin bütün vücuduna yakından bakıyor, elbisesinin kıvrımlarına bile dikkat ediyordu. Kollar üstünde çürükler ve tırmıklar bulunduğuna dikkat etti. Başın üstünde ve saçların arasında da küçük bereler ve kan lekeleri vardı. Mehmet Rıza bu lekeleri duvarın içinde ve baş hizasına gelen noktada da buldu:

"Şüphesiz, dedi. Kadını duvarın içine sokmak için biraz hırpalamak ve zorlamak lazım gelmiş. Koldaki çürükler bundan. Duvarın içine girerken son defa

çırpınmış olacak. Başı arkaya şiddetlice çarpmış ve kanamış...”

İkinci şube müdürü mırıldandı:

“Güzel bir kızmış.”

Mehmet Rıza kanepenin üzerinde hareketsiz uzanan zavallı kızın vücuduna son defa bir göz atarak cevap verdi:

“Evet... Fakat geç kalmışız. Zavallıyı kurtaramadık... Yapılacak bir şey yok artık... Burada savcının vazifesi başlıyor. Bizim işimiz başka yerde...”

Sonra merkez memuruna dönerek sordu:

“Bu evin sahibi Hacı Nuri Bey’i tanıyor musunuz?”

“Evet... Şaşılacak şey... Çok namuslu, bu semtte iyi ahlakıyla tanınmış, hürmet görmüş bir adamdır.”

“Nerede oturur?”

“Bakırköy'de.”

“Telefonu var mı?”

“Olacak... Çok zengin adamdır.”

Mehmet Rıza, polis müdürünün yüzüne bakarak:

“Onu bu gece getirtmeliyiz!” dedi.

Ölünün başına iki memur bırakarak hep birlikte evden çıktılar. Mehmet Rıza giderken kapının önündeki basamaklara da bir göz gezdirdi ve gayri memnun, bir tavırla başını salladı. Bütün izler karma karışıktı. Belki de biraz evvel merkez memuruna tembih etmeği unuttuğu için o basamaklardan çıkan doktorun ve diğer memurların ayakları, izleri silmişti.

— 3 —

Dans Meraklısı Kadın

Ahu Dudu Sokağı bir yokuş üstündedir. İniş yönünde Ağahamam caddesine, çıkış yönünde de Bursa sokağına giden bu yokuş, geceleri soluk mavi bir loşluk içinde uyur. Yukarıda Beyoğlu, aşağıda Ağahamam caddeleri elektrik ışıkları ve canlı bir kalabalık içinde kaynarken bu sokak tenhadır; bir tek havagazı lambası, yokuşun ortasına atılan süprüntüleri, arada bir geçen tek tük yolcunun o ayağına takılmaktan menedecek kadar bile aydınlık vermez. Denebilir ki burası, görünmez duvarlarla hayattan, hareketten, ışıktan ayrılmıştır.

Fakat birkaç gecedir, oradan geçen yolcu gölgeleri sıklaştı. Hatta bu gölgelerden bazıları kaldırıma ayağını koyarak iskarpinini bağlamak bahanesiyle duruyor; bazen aynı gölge birkaç defa geçiyor köşe başlarında sabit karartılar peyda oluyor. Çünkü bu sokakta, eski Amerika konsoloslarından Mister Daniel Ridvay'ın karısı oturuyor ve Arsen Lüpen'in İstanbul'a geldiği duyulduktan sonra, polis eroin kaçakçılığıyla alâkasından şüphe ederek Madam Ridvay'ın dört katlı, büyük evini gözetim altında bulundurmaktadır.

Mehmet Rıza'nın duvara gömülen kadınla meşgul olduğu gece, Ahu Dudu sokağının derin sessizliğini bozan garip bir hadise olmuştu: Madam Ridvay'ın oturdu-

ğu evin bir penceresi açıldı, karanlıkta beyaz elbiseli bir kadın göründü ve sokağa doğru eğilerek Rumca, Fransızca, Türkçe, karma karışık bir dille avazı çıktığı kadar haykırmağa başladı. Gelip geçenler durup pencereye baktılar, gözetim memurlarından biri hadiseyi merkeze haber vermek için koştu, bitişik büyük binanın pencereleri açıldı ve dışarıya başlar sarktı.

Sokağın ablukasını idare eden Mehmet Rıza, o gece duvara gömülen kadın olayına koştuğu için bu hadiseden haberdar edilememişti. Galatasaray merkezinde memur bey de o olaya gitmişti. Nöbetçi komiser Ahu Dudu sokağına geldi ve penceredeki kadının haykırışlarını dinledi. Bu bir imdat çığlığına hiç benzemiyordu. Zira penceredeki kız hem boğazı sıkılıyormuş gibi haykırıyor, hem de durup durup şarkı söylüyordu. Ahali sokakta birikmişti. Kahkaha atanlar, "çıldırmış!" diye bağıranlar, "vah vah!" diye başını sallayıp geçenler vardı.

Komiser bu eve ait işin pek nazik olduğunu bildiği için kapıyı çalıp sormaya cesaret edemiyordu. Hatta polis gözetimini belli etmek korkusuyla biraz geriye de çekilmişti. Yukarı taraftaki hamamın köşesindeki kahveden çıkan bir sürü hamallar, serseriler ve diğer mahalleli evin önüne doldu.

Bir tanesi komisere yaklaşarak dedi ki:

"Zavallı kız nihayet delirdi, komiser bey!"

Polis memuru biraz dikkat edince bunun o kahvedeki çırak olduğunu anladı ve sordu:

"Sen bu kızı tanıyor musun, Murteza?"

"Tanımaz mıyım, komiser bey? Matmazel Lili... Ridvayların kızı... Hani çok sinirliydi. Avrupa'ya götürdüler. Yolda yürürken kaşını gözünü oynatır. Çocuklar voyvo çekerler... Amma, güzel kızdır komiser bey... Bir kere

zavallı, ablasıyla bizim kahvenin önünden geçiyordu, iki ay kadar var, üstüne bir fenalık geldi, hemen su yetiştirdik. Yüzü bembeyaz olmuştu. Parkenin üstüne oturttuk. Öyle bir titriyordu ki, bizim külüstür eski çerçeveler zelzele oluyormuş gibi zangırdıyordu. Kahveden şu eve kaç adım? Nihayet iki yüz... değil mi? Şuradan şuraya gitmesi için otomobil çağırdılar. Vallahi... Nah... Komiser bey... Şu kahveden şu eve otomobille gitti. Ablasında papel var, papel... Tabii... Amerikalı milyoner... Amma bu hastalıkta papel de nafile... Bak kızcağız delirdi işte..."

Kahveci çırağı pencereye bakarak bağırdı:

"Yuuh. Kız dans ediyor be... Amma da kıyak ha!... Demin küfrediyordu!"

Sahiden, penceredeki kız bu sefer de Fransızca bir şarkı tutturarak sıçramaya başlamıştı. Sivil memurlardan biri komisere yaklaşarak kulağına fısıldadı:

"Ne yapalım komiser bey?."

"Verilen emir neyse onu yapınız. Evden çıkanlar takip edilecek, değil mi?"

"Evet."

Sivil memur uzaklaştıktan sonra, kahveci çırağı eve giren şişman bir adamı komisere göstererek:

"Hah... dedi, Fincancıyan geldi. Doktor..."

Komiser de bu doktoru tanıyordu ve memnun oldu.

Fincancıyan evden çıkınca kendisinden bilgi almak mümkündü.

Penceredeki kız aynı Fransızca şarkının nakaratını belki onuncu defadır tekrarlıyordu. Fakat arkasında gölgeler peyda oldu ve onu içeri çekmek istediler. Bu sefer kız gene Rumca, Fransızca, Türkçe, karma karışık bir dille avazı çıktığı kadar haykırmaya başlamıştı.

Türkçe kelimeler arasında: "Eşek, ayı, alçaklar, edepsiz" gibi küfürler vardı. Nihayet onu zorla içeri çektiler ve pencereleri kapadılar.

Komiser giderek yokuşta toplanan ahaliyi dağıttı. Sonra tekrar eski yerine gelerek doktorun evden çıkmasını bekledi.

Yarım saatten fazla vakit geçmişti.

Nihayet doktor evden çıktı. Sivillerden biri uzaktan peşine takılmıştı. Komiser bunu da gördü ve evden uzaklaştıktan sonra doktorun yanına giderken başıyla sivile işaret ederek takibe lüzum olmadığını anlattı.

Sonra doktora iyice yaklaştı:

"Merhaba doktor bey, dedi. Hayır ola?... Ridvaylar'ın evinde deli mi var?"

Doktor komiseri görünce durdu ve başını salladı:

"Evet, dedi, sormayın, zavallı kız... Evvelki gün delirdi."

"Evvelki gün mü? Bu gece değil mi?"

"Hayır, evvelki gün... Sofrada yemek yerken bardağı tutup yere atar, sonra yerinden kalkıp dans etmeğe başlar. Ben gittim, biraz bromür verdim; zavallı kız... Çok fena bir nevrasteniye tutulmuştu. Paris'e de götürdüler, faydası olmadı. Tıbbın Parislisi, İstanbullusu olur mu ki? Onların verecekleri de bromür valeryan... Mahalleli birbirine girdi, he?... Bizde de terbiye bir acayiptir görüyorsunuz ki deli var, çekilip gitsenize... Herkes toplanır, pencereye bakar... Neyse... Hayırlısı... Allah'a emanet olun!"

"Bu kız gene pencereye çıkar, bağırır mı? Eve bir kere tembih etmek lazım mı?"

"Hayır, hayır. Dokunmayın! Ben ilaç verdim, şimdi

teskin eder. Tembihe lüzum yoktur. Zaten ablası çok üzgün... Allah'a emanet olun!"

Doktor uzaklaşınca komiser tekrar Ahu Dudu sokağına döndü. Pencere kapalıydı. Ahali dağılmış ve sesler kesilmişti. Sivillerin hafif ve yumuşak gölgeleri kapı diplerinde belirip kayboluyordu. Komiser evin arka tarafındaki Kocaağa sokağından geçerek merkeze gitti.

Ertesi gün, öğleden sonra Mehmet Rıza polis merkezine gelince, geceki hadisenin bütün detaylarını, kızın delirişini, doktorun söylediklerini öğrendi. Buna hiç mana veremiyordu... Cinci meydanındaki olaydan çok yorulmuştu. Geceyi sabaha kadar polis müdüriyetinde Cinci'deki evin sahibi Hacı Nuri Bey'i sorgulamak ile geçirmişti. Ancak üç saatlik bir gündüz uykusundan kalkarak merkeze geldiği için başı kurşun gibi ağırdı. Bir kahve getirtti ve düşündü:

Garip şey, aynı gece içinde iki olay! Duvara gömülen kadın hadisesini Ahu Dudu sokağına bağlamaya çalışan zekâsı ara yerde hiçbir münasebet bulamıyordu. Hem bu çıldırma olayı, Mehmet Rıza'nın bazı tahminlerini de altüst etmişti. Çünkü o, Lili'nin sinir hastalığına inanmamış, bunu Madam Ridvay'ın Paris'teki kaçakçılık şebekesiyle temas için muhite karşı uydurduğu bir bahane sanmıştı. Fakat kızın çıldırması da sahte olabilir ya!... Mehmet Rıza bu ihtimali düşünür düşünmez kahvesini yarıda bırakarak ayağa kalktı ve doktor Fincancıyan'ın evine koştu. Onunla biraz eskiden tanışıklığı vardı ve doktorun doğru bir adam olduğunu biliyordu.

Karşısına çıkar çıkmaz dedi ki:

"Doktor! Biliyorum ki mesleğinizin sırları vardır ve mektepten çıkarken bunları kimseye açıklamamak için yemin edersiniz. Fakat siz de bilirsiniz ki polisler de

doktorlar kadar insanlığa hizmet ederler. Herkesin hayatı size olduğu kadar bize de emanet edilmiştir. Onun için bazen sizin bize yardım etmeniz, her şeyi söylemeniz lazımdır. Bugün İstanbul polisi en nazik, en heyecanlı zamanını yaşıyor. Bugünün akşam gazeteleri yazmazsa, yarınki sabah gazetelerinde korkunç bir cinayetin tafsilatını okuyacaksınız. Fakat ben size kısaca anlatayım."

Mehmet Rıza duvara gömülen kadın olayını anlattı.

Doktor, hikâyeyi dinledikçe büyük bir hayret içinde Mehmet Rıza'ya yaklaşıyor, arada bir: "Allah Allah!"; "Dehşet!", "Amerika'da mıyız?"; "Hele bakın!"; "Aman şu itfaiyeden bir şey çıksa"; "Deme Rıza Bey!"; "Çok şey!"; "Bravo!", diye bağırıyordu.

İhtiyar polis hafiyesi hikâyeyi bitirince doktor onun iki elini de tuttu:

"Tebrik ederim, dedi. Büyük bir başarı, bravo, fakat zavallı kadın öldü ha!... Kimmiş bu kadın? Bana emriniz nedir? Ne alâkam vardır? Size faydam dokunur mu? Bir kahve içer misiniz?"

Mehmet Rıza kendini koltuğa atarak cevap verdi:

"İyi olur. Merkezde kahvemi yarıda bırakarak geldim. Duvara gömülen kadının kim olduğunu bilmiyoruz. Yarın fotoğrafı gazetelerde çıkacak. Ailesi anlaşılır. Şimdiye kadar bize hiçbir müracaat yok. Biliyorsunuz ki Arsen Lüpen de İstanbul'da..."

"Bu cinayeti o mu yapmıştır?"

"Zannetmem. Fakat görüyorsunuz ki İstanbul polisi müthiş bir imtihan geçiriyor. Dün gece Ahu Dudu sokağında bir kız çıldırmış, siz muayene etmişsiniz."

"He... Evet... Madam Ridvay'ın kız kardeşidir. Adı

Lili'dir, ne?... Zavallı çocuk... Fakat bunda polislik ne vardır? Dün gece komiser de beni yoldan çevirdi. Ne olmuş ki? Hani affedersin, Rıza Bey... Anlamıyorum."

Mehmet Rıza yorgun bir tavırla arkasına yaslanarak:

"Evvelâ doktor, dedi, senden bana soru sormaktan çok cevap vermek zahmetinde bulunmanı rica ederim. Bizim meslekte en önemsiz şeylere ehemmiyet verilir, en uzak ihtimallerin peşinden gidilir, karada ak, akta kara aranır. Onun için sen benim soracaklarıma cevap verirsen belki pek çok insanlara hizmet etmiş olursun."

Doktor zile basarak hizmetçiye kahve emrettikten sonra, Mehmet Rıza'nın karşısına bir sandalye çekip oturdu:

"He..." dedi, "şüphe mi var? Buyur, sor bakalım."

Mehmet Rıza bir sigara yaktı ve sordu:

"Bu Lili dediğin kızın yalancıktan çıldırmış olması ihtimali var mıdır?"

Doktor, avuçlarını Mehmet Rıza'ya doğru çevirerek iki elini de yukarıya kaldırdı:

"Yoo!..." dedi, "yoo!... Rıza Bey! Allah rızası için böyle şeyler aklına getirme... Bunlar nedir, bilirsin? Kusura bakmazsın ama, Şerlok Holmeslerin, bir takım öyle detektiflerin abartılı romanlarına benzedi bu... Yok, sen olgun adamsın, şüphe etme böyle şeylerden... Zavallı kızın asabı çoktandır bozuktu... Paris'e gittiler, ben tavsiye etmişim, Rıza Bey... Orada büyük sinir mütehassısı Alber dö Flöri vardır, ona mektup yazmışım... Nah... İnanmazsın?... İşte sana cevabını göstereyim... Paris'e gittiğim vakit elini öptümdü. Yirmi sekiz sene evvel hocam idi. Cevap yazdı bana... Bak sana göstereyim."

Doktor Mehmet Rıza'ya Fransızca bir mektup gösterdi.

Üstünde gerçekten Alber dö Flöri'nin matbu damgası ve imzası vardı. Doktor parmağını kâğıdın üstünde gezdirerek:

"Nah!" dedi, "belki doktorca anlamazsın. Fakat işte: 'Matmazel Lili', diyor, 'siklotimik' bir bünyededir ve çok kuvvetli bir 'psikoz mantal' geçirmektedir. Bu lâftan biz doktorlar anlarız. Ne demektir bilirsin?... He... Bu 'siklotimik' bünyeler şifaya da giderler, intihara da, böyle cinnete de... Hem azgınlık krizi geçirirler, hem de kuzu gibi sakin olurlar. Kimi insana alışıktır, kimi herkesten, gürültüden kaçar, konuşmaktan yorulur, titremeler, baygınlıklar geçirir. Velhasıl acaip, tehlikeli bir illettir bu. Sana şimdi anlatsam uzun sürer."

"Pekâlâ doktor, sebep yalnız bünye midir?"

"Hah! İşte bana bunu sor! Gördün mü ya? Soru böyle olur. Sebep! Sebep, değil mi ya? Evet, birinci sebep bünyedir, velâkin bünye bir kabiliyet yatağıdır, gelgelelim başka sebepler de vardır. Hah! İşte siz polis memurları bunlarla mücadele etmelisiniz."

Doktor elinin tersini burnuna götürerek:

"Bu yok mu, bu?" diye sordu.

Mehmet Rıza başını salladı:

"Kokain mi?" diye sordu.

"Hah! Ağzını öpeyim... O işte: Kokain, eroin... Bunlar nesli kurutuyor. Sen bunlarla uğraşasın. Yoksam Kumkapı'da bir cinayet olmuş, Ahu Dudu sokağında bir kız delirmiş. Hemen bana koşup bu kız yalancıktan mı delirmiş, diye sormayasın."

"Peki, bu kız kokain mi, eroin mi çekiyormuş? Ondan mı çıldırmış?"

"Artık bunu sorma bana. Bundan ötesi mesleğimizin

esrarıdır. Ben bu kadar söylerim. Sen gene benden duymuş olma!"

Mehmet Rıza kahvesinden bir yudum alarak başını salladı:

"Anlaşılıyor!" dedi.

"He... Budur işte... Bununla mücadele etmelisiniz! Bana böyle kaç hasta geliyor. Yoksa siklotimik imiş, bilmem neymiş, bunlar bir sürü doktor lafıdır, kuru lakırdıdır. İş sizde... Şu musibetlerden sattırmasanız nice gençlerin sıhhati kurtulur."

Mehmet Rıza artık doktoru dinlemez görünüyordu. Kahvesini bitirir bitirmez ayağa kalktı. Çizdikleri programın en küçük detayına sadık kalmak isteyen ve lüzumundan fazla bir saniye kaybetmeğe razı olmayan adamların kesin ve emin tavırlarıyla izin isteyerek ayrıldı.

Ağır ağır Ahu Dudu sokağına yürüdü. Kız acaba gene pencerenin önüne çıkarak haykırıyor mu? Bursa sokağına girer girmez gözetleme memurlarından biriyle karşılaşmıştı. Sivil, Mehmet Rıza'ya yaklaşarak iki günden beri doktordan başka eve hiç kimsenin girip çıkmadığını haber verdi ve tütün alıp döneceğini söyledi. Mehmet Rıza ayrılarak Ridvaylar'ın evi etrafında biraz dolaştı. Pencerelerde kimseler yoktu. Hocaağa sokağından da geçti ve gözetleme memurlarının baş işaretlerinden hiç bir hadise olmadığını öğrendi.

Gece tekrar o sokağa geldi. Saat dokuzu geçiyordu. Ağa Camii tarafından yokuşa sapınca bütün sokağı dolduran ince bir kadın sesi duydu ve deli kızın pencerede olduğunu anladı. Evin karşısındaki eski han kapısının önünde bir yoğurtçu duruyordu. Mehmet Rıza pazarlık etmek bahanesiyle satıcıya yaklaştı ve ilk önce eve arka-

sını dönerek bekledi ve kulak verdi. Kız Rumca kelimeleri haykırıyordu. Bu dilden pek az anlayan Mehmet Rıza bir takım küfürler fark etmişti. Yoğurtçu gülüyor: "Amma da bağırıyor ha... Bende o kadar ses olsa günde iki teneke yoğurt fazla satarım!," diyordu. Mehmet Rıza o zaman başını eve doğru kaldırdı. Karanlık pencerede kızın beyaz gölgesi, bir insan şekli olduğu güç fark edilecek bir tarzda sallanıyordu. Hiç bir pencerede ışık yoktu ve sokaktan gelip geçenler gene birikmeğe başladılar. Kız tekrar Fransızca bir şarkı söylüyordu. Arkasından başka bir Fransızca şarkı tutturdu. Mehmet Rıza biraz dikkat edince yalnız bestenin değiştiğini, güftenin daima aynı olduğunu anladı. Belki de kız muayyen sözlere, gazel söyler gibi kendiliğinden beste uyduruyordu. İhtiyar polis hafiyesi biraz daha kulak kabarttı. Kız üçüncü defa aynı sözleri gene başka bir beste ve yeni nağmelerle söylüyordu.

Mehmet Rıza hava gazı fenerinin altına giderek cep defterine Fransızca şarkının yalnız ilk mısraının, manasını anlamadığı şu güftesini kaydetti:

O Tisto

Viens en auto Paris — Marseille A bientet.

Bunun manası:

"Ey Tisto, çok vakit geçirmeden otomobille Paris — Marsilya yoluna gel!" demekti. Fakat bozuk ve biçimsiz bir Fransızca ibareydi. Hakiki bir Fransız şarkısı olmaktan çok, bir deli kızın abuk sabuk icadına benziyordu. Acaba komiserin de dün gece defalarca dinlediği şarkının sözleri bu muydu?

Mehmet Rıza evin etrafında iki kere daha döndükten sonra ağır ağır uzaklaştı. Rumca haykırışlarına devam eden deli kızı evdekiler içeri çekerek pencereyi

kapamışlardı. İhtiyar polis hafiyesi ölçülü adımlarla Cihangir'deki evine doğru yürürken o şarkının beyitlerini kendi kendine tekrarlıyor, bir taraftan da Cinci olayını düşünüyordu. Ev sahibi Hacı Nuri Bey'in cevaplarından aldığı neticeler pek zayıftı:

Üç gün evvel Afyon Karahisarlı bir tüccar olduğunu söyleyen, kılığı kıyafeti düzgün bir Türk, Hacı Nuri Bey'i ziyaret eder; anahtarı bekçide olan Cinci'deki evi gezdiğini, beğendiğini, tutmak istediğini söyler. Yukarıki salondaki eşya Hacı Nuri Bey'e aitmiş ve bir seneden beri orada duruyormuş. Kiracı bu eşyalara da ihtiyacı olduğunu ilâve ederek, sıkı bir pazarlıktan sonra ev sahibiyle anlaşır, avans verir. Kiralık levhasını kaldırtır. Afyonkarahisarı'na gidip geldikten sonra sözleşme yapacağını söyleyerek ayrılır. Vaziyet bundan ibaret.

Afyon kelimesiyle eroin kaçakçılığı arasındaki uzak yakın alakadan başka Mehmet Rıza bu bilgilerden hiçbir netice çıkaramamıştı: Kimdir bu adam? Gece yarısı eve kadını nasıl soktular? Öteki maskeliler kimlerdi? Hatta zavallı kadının da hüviyeti anlaşılamamıştı. Ancak ertesi gün gazetelerde ölenin fotoğrafı neşredildikten sonra kadını teşhis mümkün olacaktı.

— 4 —

Maktulün Kimliği

Ertesi gün cinayetin detayı ve resimleri gazetelerde çıkınca yer yerinden oynamıştı. Akşam gazeteleri ikinci baskı çıkardılar. İstanbul polisinin iki üç saat içinde kazandığı büyük başarı, her tarafta, "Bravo!"; "Aşk olsun!"; "Yaşasın be!" nidaları ile karşılanıyordu. Fakat, duvara gömülen kadının kurtarılamaması ve cinayeti örten kalın esrar perdesinin henüz bir ucundan bile kaldırılamaması genel heyecan ve merakı son haddine çıkarmıştı.

Gazetelerin ikinci baskılarında da ölenin kim olduğu yazılı değildi. Cesedin fotoğrafları silik çıktığı ve hele daha silik basıldığı için teşhisi kabil olmuyordu. Öğleye kadar polis müdüriyetine birbirini tutmayan bir sürü ihbar yapıldı. Fakat acele tahkikatlar neticesinde ölüye benzetilen kızların sağ oldukları meydana çıkıyordu.

Öğleyin evine gelen Mehmet Rıza yemekten sonra yatağına uzandı ve gazetelere dikkatle göz gezdirdi. Sabahtan beri bunları okumaya vakit bulamamıştı. Genç ve güzel karısı Melahat, yatak odasında, Mehmet Rıza'nın başucundaki telefonu elinden bırakamıyor, birbiri üstüne yağan tebriklere, sorulara, gevezeliklere, tanıdık ve tanımadık herkesin müracaatına kısa teşekkürlerle, belirsiz sözlerle karşılık veriyordu.

Bir saat kadar sonra ikinci şube müdürü Mehmet Rıza'yı telefon başına çağırmıştı:

"Üstat!" dedi, "şaşılacak bir haber... Ölünün kim olduğu anlaşıldı."

Mehmet Rıza yatağından iyice doğrularak telefonu kulağına daha fazla yaklaştırdı:

"Kimmiş?" diye sordu.

"Kivelli, Matmazel Kivelli... Madam Ridvay'ın ve deli kızın kız kardeşi... Çabuk müdüriyete geliniz..."

Mehmet Rıza elinden gazeteleri ve üstünden senelerin yorgunluğunu bir silkinişte atarak yataktan kalktı ve iki üç dakikada sokağa fırladı.

— 5 —

Maktul Kadının Kardeşi

Polis müdüriyetinde, ikinci şube müdürünün yanında yüzü kalın benekli siyah ve kalın bir tülle örtülü, harikulade güzel bir kadın oturuyordu. Mehmet Rıza bir bakışta, ölüye benzeyişinden bu kadının Madam Ridvay olduğunu tahmin etti. Büyük bir keder içinde katılaşarak balmumundan bir heykel kadar hareketsiz duruşu da bu tahminine kuvvet veriyordu.

Şube müdürü ayağa kalkarak Mehmet Rıza'ya bir koltuk ikram etti ve dedi ki:

"Üstat! İşte madamın kendisi de buraya geldi. Evlerinde telefon varmış, çağırdım. Felakete uğrayan kız, madamın kız kardeşi Matmazel Kivelli'dir. Henüz kendisiyle konuşmadım. Sizi bekliyordum. Zaten o da bir dakika evvel geldi."

Mehmet Rıza kadının şahsına verdiği ehemmiyeti hiç belli etmemek için yüzüne değil, yere bakarak mırıldandı:

"Görülmemiş bir cinayet, madam... Kederinizin derecesini anlıyorum... Çok uğraştık, fakat vaktinde yetişemediğimiz için kız kardeşinizin hayatını kurtaramadık. Hiç olmazsa o alçak haydutları yakalamamız için bize yardımınız dokunursa memnun oluruz."

Kadın hiç kımıldamıyor, gözlerini bile gayet ağır kırpıp açıyordu.

Sesini çıkarmadı. Mehmet Rıza onun yüzüne seri bir göz atarak sormuştu:

"Sizin düşünceleriniz nedir? Kız kardeşinizin düşmanları var mıydı?"

Kadın, evvela, bu soruyu de hiç duymamış veya anlamamış göründü. Uzun bir sessizlikten sonra yutkunuşlar içinde ezilen, dağılan, titrek, boğuk bir sesle Fransızca ve Rumca kelimelerle yarım yamalak Türkçesini tamamlayarak şu cevabı verdi:

"Hayır... Bilmiyorum... Düşmanları yoktu... Yalnız..."

"Yalnız?"

Madam Ridvay anlattı ki iki aydan beri, Beyoğlu caddesinde, kız kardeşinin peşine bir adam takılıyor, hep laf atıyor, kendisiyle görüşmek istediğini söylüyormuş. Birkaç defa kız kardeşinden randevu istemiş. Uzun boylu, kibar tavırlı, çok temiz giyinmiş, dik vücutlu bir adammış. Kız ona daima ret cevabı vermiş. Bunun üzerine adam tehdit mektupları göndermeğe başlar, büyük bir sevda içinde tutuştuğu için bu işin fenaya varacağını yazar. Yirmi günden beri bu heriften ses çıkmaz olmuş. Artık vazgeçti sanmışlar. Evvelki gün, sabahleyin, Kivelli erkenden Ahu Dudu sokağındaki evden çıkar, bir daha da gelmez. İki gecedir ortada yoktur. Madam Ridvay başka bir şey bilmiyor."

Mehmet Rıza sordu:

"Pek âlâ. Siz kız kardeşinizin başında böyle bir tehlike bulunduğunu biliyordunuz, iki gecedir eve gelmeyince telâş etmediniz mi? Neden polise haber vermediniz?

Madam Ridvay cevabında kız kardeşinin her zaman

böyle dostlarına gitmek için evden çıktığını, birkaç gece gelmediğini ve bu halin gayri tabiî olmadığını söyledi. Fazla olarak öteki kız kardeşinin de elim bir akıl hastalığına yakalandığını ilâve etti. Bu hastalığın şaşkınlığı, kaybolan kız kardeşi unutturmuş.

Mehmet Rıza tehdit mektuplarının bulunup bulunamayacağını sordu. Kadın hepsinin yırtılıp atıldığını söyledi. Yolda kızın peşine takılan adamın hüviyetine dair Mehmet Rıza fazla hiçbir bilgi alamamıştı.

Resmî soruşturma ifadesine müracaat edilmek üzere Madam Ridvay'ı kaleme gönderdiler.

Mehmet Rıza ikinci şube müdürüyle kalınca not defterini açtı:

"Garip şey," dedi, "evvelki gün Ahu Dudu sokağındaki ev bizim gözetimimiz altındaydı. Memurlarımız arasında sabahleyin oradan bir kız çıktığını gören yok."

İkinci şube müdürü de buna şaştı ve mırıldandı:

"Gözden kaçmış olmasına ihtimal vermem. Memurların kuş uçurmayacakları muhakkaktır. O halde bu kadının yalan söylediğini kabul etmek lâzım."

"Yani kız kardeşinin öldürülmesinde ilişkili olduğunu kabul etmek lâzım."

Bu sözleri söylerken biraz doğrulan Mehmet Rıza kendini arkaya bırakarak ilâve etmişti:

"Buna da imkân yok. Eroin kaçakçılığı yaptığına bile inanmak güç olan bu kadının kız kardeşini öldürenlerle ortak olması hatıra gelemez. İki defa 'evvelki gün mü?' diye sordum. Tasdik etti."

"Evet, hayret edilecek şey."

"Kaleme telefon ediniz, giderken kadını takip etsinler."

"Şüphesiz..."

"Ölünün Kivelli olduğunu size haber veren kimdir?"

"Bir Belçikalı."

"Belçikalı mı?"

"Evet. Burası da biraz garip. Bu kadının evinde Belçikalı bir pansiyoner varmış. Polis müdüriyetine telefon eder ve Matmazel Kivelli'nin iki günden beri eve gelmediğini, gazetelerde çıkan resmin kendisine ait olduğunu söyler."

"Türkçe mi?"

"Hayır, Fransızca!"

"Garip şey, madam kendisi niçin telefon etmemiş?"

"Ben sordum: 'Üzüntümden boğuluyordum, hâlim yoktu.' dedi."

"Demek bunların evinde Belçikalı bir pansiyoner de var. Bu nokta önemli."

Mehmet Rıza elini telefona uzatarak sordu:

"Bunun poliste kaydı olmak lâzım gelmez mi? Şimdiki usûl nedir?"

"Evet. Merkezde kaydı olmalı. Usûl, bir ev veya apartmanda oturan aile reisleri, yanlarında bulunan aile efradı, akraba, çoluk, çocuk, hizmetçi ve pansiyoner olarak kim varsa onların hüviyetlerini bildirir bir ikametgâh kağıdı doldurarak polise verirler. Ayrıca mahalle muhtarlarının da kaydı vardır."

"Bu kâğıtlara fotoğraf yapıştırılır mı?"

"Hayır."

Mehmet Rıza memnuniyetsizliğini kısa bir baş sallayışında özetleyerek mırıldandı:

"Eski ihmal. Bu yöntem çok ilkeldir. Fotoğraf şarttır."

"Şartsa isteyebiliriz."

"Kimden?"

"Belçikalıdan."

Mehmet Rıza güldü. Bizde idarî hareketlerin ne kolay fiil ve idare hâline geldiğini bir kere daha görüyoruz.

"Hayır, dedi, polisin müdahaleci rolü pek nadir vaziyetlerde fayda verir. Siz gençsiniz. Bu noktaya çok dikkat ediniz: Herhangi bir olayda idarî hareketler, tazyik, pratik ve kestirme kararların faydası geçici ve zararından daha azdır. Bu Belçikalıyı merkeze çağırarak da yüzünü görebiliriz, değil mi? Hayır, hayır. Tabiî yoldan çıktık mı biz aldanırız, suçlu bundan çoğunlukla faydalanır."

Telefona doğru uzanan elini geri çekti:

"Ben merkezin önünden geçerken bizzat sorarım," dedi.

Saatine bakarak biraz düşündü. Madam Ridvay'ın kalemdeki ifadesinin neticelerini beklemekte fayda görmüyordu. Kalktı ve ikinci şube müdürüne bazı tavsiyelerde bulunduktan sonra sokağa çıktı. Belçikalının hüviyeti hakkındaki merakı her adımda biraz daha artıyordu. Madam Ridvay gibi zengin bir kadının evine pansiyoner almasında bir anormallik vardı. Mehmet Rıza bunu düşündükçe adımlarını sıklaştırmış ve merakı oranında artan bir hızla Sirkeci'ye inmişti. Bütün gazetelerden daha geç çıkan bir akşam gazetesi aldı ve tramvayda ilk sayfasına göz attı. Bir karikatür vardı: Arsen Lüpen Mehmet Rıza'ya bir paket eroin ikram ediyor ve "Al, üstat, şundan biraz çek de zihnine cila gelsin! O zaman beni belki daha kolay yakalarsın" diyordu. Mehmet Rıza, şaka niyetiyle bile olsa gazetecilerin Arsen Lüpen gibi serserileri halka sevimli göstermeğe

kalkmalarındaki edepsizliği hoş bulmayarak gazeteyi kapamıştı. Cingöz'ü de gene bu gazeteciler ve romancılar şımartmamışlar mıydı?

Cingöz de tıpkı Arsen Lüpen gibi halkın merakını tahrik ettiğini görerek kendini bir kahraman sanmış ve bu şımarıklık ve bazı kimselerin pohpohlaması yüzünden birçok felâketlere sebep olmuştu.

Arsen Lüpen İstanbul'da fakat, elbette ki, tavşana "kaç!", tazıya "tut!" diyen aynı basın, yalnız Cingöz'ün değil, Mehmet Rıza'nın kendine güvenini şişirmekten de bir an geri kalmamıştı. Adi olayların biraz üstüne çıkan her zekâ, her cesaret, gazete sayfalarında kolayca şerefini ve mükâfatını buluyordu.

Mehmet Rıza Galatasaray merkezine, oradan da Mis sokağındaki karakola giderek Madam Ridvay'ın evinde oturan Belçikalının ikametgâh kâğıdını görmek istedi. Hiç kimsenin böyle bir pansiyondan haberi yoktu. Sokağın bekçileri de çağırıldı. Onlar da bilmiyorlardı. Baş komiser bu hâlin genellikle pek normal olduğunu söyledi: Farz edelim ki bir yabancı Avrupa'dan geldi ve bir eve pansiyoner olarak girdi; mesken kontrolüne ve ikametgâh kâğıdı dağıtım gününe kadar bu yabancı kayıtlı olmayabilir. Nihayet pasaport polisinde kaydı vardır. Mehmet Rıza yıllardan beri çok eksik ve çürük bulduğu bu bürokrasinin nahoş bir cilvesiyle daha karşılaşınca başını sallamış ve şöyle düşünmüştü: "Bu memlekette uzman kişilerin fikirlerine hürmet etmeyi ne zaman öğrenecekler? Eminim ki bakanlığa gönderdiğim raporlar okunmadan hasır altı edilmiştir."

Sonra kendi emrine verilen adamlardan birini pasaport dairesinde ve salonunda Belçikalı hakkında soruşturmaya memur etti.

Hem yorgun, hem de düşünmeye muhtaç olduğu zamanlarda yatağına uzanarak düşünceye dalmanın vücut için ne kadar dinlendirici, zihin için de ne kadar uyandırıcı olduğunu biliyordu. Karakoldan çıkar çıkmaz evine gitti ve arkası üstü yattı. Genç karısı misafir odasında yalnız başına oturmuş, gramofon çalıyordu. Arada uzun bir koridor olduğu halde, İspanyol mu, Arjantin mi, ne karnakatısı bir tango söyleyen cırlak şarkıcının sesi yatak odasına kadar geldiği için Mehmet Rıza kalktı, bütün ara kapılarını örterek tekrar yattı.

Ne gariptir! Polis hayatında en mühim tahminler hiçbir hesaba dayanmaz; belirsiz, sebepsiz, ince bir seziş halinde kalır. Biri size: "Niçin böyle düşünüyorsunuz?" diye sorsa belki verilecek hiçbir cevap bulamaz, fakat öyle düşünmekten de kendinizi alamazsınız. Mehmet Rıza da bu Ahu Dudu'daki evle Kadırga cinayeti arasında gizli bir bağlantı, dolayısıyla bir alâka seziyor, fakat sebebini bir türlü bulamıyordu. Polis hayatının birçok tecrübeleri ona ispat etmişti ki iki duman görünen yerde ekseriya bir tek yangın vardır. Büyük olayların aynı günlere tesadüf etmesi pek nadir bir şeydir. Bunun için, aynı günlerde cereyan eden büyük olaylar, ekseriya bir tek yangının muhtelif noktalarda tüten dumanları gibi düşünmek lâzımdır.

Her meseleyi düşünürken yaptığı gibi Mehmet Rıza, bu defa da hâdiselerde gizli kalan noktaları bir soru zinciri hâlinde beyninde sıralamaya başladı:

Evvelâ, Madam Ridvay gibi adeta bir milyoner karısının bir eroin kaçakçılığı şebekesine girmeğe ne ihtiyacı olabilirdi? Aslında Ermeni doktor, Madam Ridvay'ın kız kardeşi Lili'nin kokain ve eroin yüzünden çıldırdığını söylemişti; fakat bu maddeleri tedarik etmek için kaçakçılığını yapmak şart değildi. Haydi, farz

edelim ki Madam Ridvay da macera peşinde koşan bazı zengin kadınlar gibi bu işe girmiş olsun…

İkinci soru: Nasıl girmiştir? Şebekenin asıl erkek unsurları kimlerdir? İmalâthaneleri ne taraftadır? Aksiliğe bakınız ki gerek Lili'nin çıldırmasından, gerek Cinci'deki cinayetten sonra Madam Ridvay, polisin gözü önüne düştüğünü anlayacak ve hem korkusundan, hem de kederinden belki de asıl kaçakçı şebekesiyle temasını kesecektir.

Kesmeyeceğini farz edelim; üçüncü soru Kivelli'nin öldürülüşü, iddia edildiği gibi kızın peşine takılan bir zamparanın keyfinden ibaret olabilir mi? Asla! Gözü bu kadar kızan bir karasevdalı çeker tabancayı, vurur. Öyle ince hesaplara gelemez. Hâlbuki zavallı Kivelli'yi duvara hapsedenler pişkin, tecrübeli ve muntazam teşkilatlı bir çete manzarası gösteriyorlar! Bu adamlar kimdirler ve kızı öldürmekte ne menfaatleri vardır?

Dördüncü soru: Bakalım Lili'nin çıldırmasına sebep cidden bu zehirler midir? Aile içinde gizli gizli kaynayan bir facianın, bu kızın sinirleri üstündeki tesiri de önemli bir etken olamaz mı?

Nihayet... işin içinde bir de Arsen Lüpen var. Onu hiç unutmayalım. Beşinci, yedinci, sekizinci vs... soru:

Arsen Lüpen'in bu işlerde alâkası ne? Meşhur hırsız, Ridvaylarla tanışıyor mu? Teması var mı? İstanbul'un neresine saklanmıştır? Belçikalı pansiyoner o olmasın? Cinayet üzerinde dolayısıyla tesiri var mı? Nedir? Şu dakikada nerededir, ne yapıyor ve ne düşünüyor?

Mehmet Rıza'nın en büyük korkusu, Arsen Lüpen'i yakalamak şöyle dursun yüzünü bile görememek ihtimaliydi. Hâlbuki şöhreti Fransız sınırlarını çoktan aşan bu adamı her yönüyle tanımak arzusunu da meşrutiyet-

ten beri duymuştu. O zaman Je sais tout gazetesi centilmen hırsızın maceralarını neşrediyordu. Mehmet Rıza bunları okudukça adeta vapura, yahut trene atlayarak Paris'e gitmek, Fransız polisiyle beraber çalışarak Arsen Lüpen'le karşılaşmak isterdi.

Fakat bir iki yıl sonra Cingöz Recai'nin ortaya çıkışı, Mehmet Rıza'nın bu geniş çapta faaliyet ihtirasını tatmine yeterli, hatta birçok zamanlar ve netice itibarıyla fazla bile geldi. Cingöz'ün Lüpen'e çok benzeyen ve hiç benzemeyen tarafları vardı:

İkisi de menfaatten ziyade şahsî keyifleri, şerefleri ve macera hırsları için çalışıyorlardı. İkisi de, bir kaç kuruş çalanlar kürek cezası yerken, milyonla çaldığı hâlde "şerefli insanlar" makamında oturan adamları soyarak halkın sempatisini kazanmışlardı. İkisi de fukaraperver, cömert, hovarda ve dalgacı idiler.

Fakat Mehmet Rıza'nın hayalinde Arsen Lüpen, Cingöz'e nazaran biraz daha sağlam keresteli, pembe, beyaz ve sarışın başı omuzlarının sıkı kemikleri üstüne iyi oturmuş, yüzünün çizgileri dik ve keskin, bakışları ciddî ve ancak gözlerinin dibindeki mavi çizgi içinde gizli bir küçümseme parıltısı görünen bir adam ki harikulade zekidir, fakat sezişleriyle olduğu kadar hesaplarıyla de hareket eder; akıl ve mantığının kontrolünden geçmeyen hareketleri yapması imkânsızdır. Anî durumlarda süratli kararlar vermesine hiç engel olmayan bu akılcılığı Arsen Lüpen'e karşı bütün Fransız ve İngiliz polisini âciz bırakmıştır.

Cingöz daha zayıf, kuru ve esmerdir. Boynu incedir ve sanki bundan dolayı, düşük başı fazla hareketlidir. Yüzü de öyle: İnce uzun kaşları, buruşuk alnının çıkık kemikleri üstünde iki yılan yavrusu gibi oynarlar. Burnu

dar, kanatları yapışık ve ucu ağzına doğru kıvrıktır. Ciddî durduğu zaman da bile alay eden bu müstehzi ağız ve çenenin etrafında, sanki, Cingöz'ün sahip olduğu enerji dinamosunun saati vardır. Bütün o çizgilerin gerginliğinden veya gevşeyişinden bu adamın sarf ettiği ve daha da edebileceği kuvvetin ölçüsü hakkında bir fikir edinmek mümkün olur. Cingöz mutlaka hesapla hareket etmez. Kendini tamamıyla sezişlerine bıraktığı olmuştur ve evvelce yaptığı bir plânını baştan başa yıkarak bir saniyede yepyeni bir kararla harekete geçtiği pek çoktur. Bunun için gayet çevik bir vücudu, ancak bir şarklıda bulunabilecek kadar, yani son derece hassas, coşkun bir tabiatı vardır. İşte onu Arsen Lüpen'-den ve her hangi bir Avrupalıdan ayıran bu kıvraklığı ve coşkunluğudur.

Mehmet Rıza, yüksek sesle: "Cingöz!" diye mırıldanmaktan kendini alamadı; sonra içinde kin ve hayranlık olduğu kadar sevgi de bulunan bu sesin başkaları tarafından duyulmuş olmasından çekinerek etrafına bakındı. Bereket ki genç karısı içeride hâlâ gramofon çalıyordu.

Mehmet Rıza bütün bu son hâdiseleri göz önüne getirdikçe olaylar aynasında kendi zekâsını ve pişkinliğini hayranlıkla seyretmekten kendini alamıyordu: Küçük eroin satıcılarının ısrarla peşine düşülürse büyük şebeke merkezinin mutlaka ele geçeceğine emin olmakta hakkı yok muydu? Bu yol hiç şaşmaz: Yirmi kuruşluk paketler içinde küfecilere, dilencilere varıncaya kadar herkese eroin veren perakende satıcının malı elbette bazı büyük kaynaklardan geliyor. Bu satıcı işine devam edebilmek için er geç merkezlerle temasa girecektir. Bu adama sopa çekerek bir müddet gözünü yıldırmakta ne

fayda vardır? Herif işten el çeker, siz de merkezi bulamazsınız; kontrolünüz zayıflayınca, o, ticaretine yeniden başlar. Fakat bu adamın arkasına düşerseniz mutlaka temas ettiği yerleri de yakalarsınız.

Gayet basit bir hesap. Mehmet Rıza bunda hiç aldanmamıştı. Küçük satıcılardan birinin üç gün süren gayet sıkı bir takibinden sonra Ahu Dudu sokağındaki ev ele geçti. Orada bir iki perakende satıcının daha uğradığı ve mal aldıkları tespit edilmişti. Böylece, kocasının mevkiinden istifade ederek, onun haberi olmadan ve onun ismine sığınarak Madam Ridvay'ın bütün Beyoğlu semtini, hatta İstanbul'u, hatta Anadolu'yu ve Yunanistan'ı doyuracak bir satış merkezi başında olduğu fark ediliyordu.

Fakat, bakalım, Arsen Lüpen'le alâkası olan şebeke bu muydu? Gerek polisin, gerekse gümrük muhafaza teşkilâtının iddiasına bakılırsa o âna kadar İstanbul'un her tarafı kanserli bir meme gibi iyice kazınmıştır; buna rağmen ele geçmeyen bir şebeke kalmışsa bundan fazla ve başka hiçbir teşkilât yoktur. Madam Ridvay'ın Paris'e gidip gelmiş olması da işin Arsen Lüpen'le münasebeti ihtimaline kuvvet veriyordu. Fakat, doktorun iddiasına göre bu seyahat Lili'nin sıhhati içindir ve zavallı kızın... neydi o?... "siklotimik" bir bünyede olduğuna, hasta bulunduğuna şüphe etmek doğru değildir. O hâlde?... Fakat yine doktorun kısmen itirafına göre Lili'nin kokain veya eroin düşkünü olduğu da muhakkaktır.

Bir tarafından bakılırsa bütün tahminlere kuvvet veren, öte tarafından bakılırsa bütün delilleri boşa çıkaran bu garip vaziyet Mehmet Rıza'yı şaşırtıyordu.

O sırada genç karısı bir dans havası mırıldanarak içeri girdi. Ne masum kanarya!... Ötmekten başka zevki

ve düşüncesi yok... Hatta şu cinayeti bile merak edip sormuyor. Birdenbire gelip Mehmet Rıza'nın üstüne kapandı ve onu omuzlarından tutup sarstı:

"Kalk, ayol, budala!" dedi; "Ahmed Mehmet'i vurmuş, Hasan Hüseyin'i öldürmüş, bize ne?... Sen de beraber mi öleceksin? Vazifen olmadığı halde gittin, kadının ölüsünü duvarın içinden çıkardın. Daha ne olacak? Ölüye can verecek değilsin ya?..."

Yanağını Mehmet Rıza'nın yanağına dayayarak mırıldandı:

"Biraz da beni düşün! Bak on beş gün sonra Gazeteciler Cemiyeti'nin Kalamış'ta bir bahçe eğlencesi var. Ona bilet bul. Hem ben rumba oynamasını hâlâ öğrenemedim. Buna da bir çare bul. Sonra yazlık suare elbisesi lâzım. Biraz da bunları düşünür müsün, lütfen?"

Mehmet Rıza güldü. Eğer bu taptaze, masum ve neşeli kızla evlenmeseydi, sahiden her gün sabahtan akşama ve gece yarısına kadar, beyni bir sürü cinayet ve hırsızlık olaylarını düşünmekten, bir kâse kan içinde ıslanan eski bir süngere dönecekti.

Karısını kucakladı ve:

"Hakkın var," dedi. "Bunları da düşünmeliyim. Sipahi ocağının balosu mu dedin?"

"Hayır! Gazeteciler Cemiyeti'nin bahçe eğlencesi."

"Maksim'de mi?"

"Bahçe eğlencesi diyorum, Kalamış'ta."

"Yarın gece mi?"

"Devenin başı. Yarın gece olsa ne yaparım? Bir günde tuvalet hazırlanır mı? Rumba öğrenilir mi?"

"Ne vakit ya?"

"On beş gün sonra."

"Pekâlâ, pekâlâ... Sen şimdi git yemek hazırlat. Bu gece de erken sokağa çıkacağım. Senin keyfini düşünmeye de sıra gelir, merak etme!"

Yemekte karısına çok neşeli görünmeğe çalıştı. Sultanahmet'teki eski evinden Cihangir'deki yeni apartmanına taşındıktan sonra Mehmet Rıza'nın gençleşmeye çalıştığı pek çok şeylerden belliydi: Genç karısından, yeni apartmanından, yeni eşyasından, hatta evin her günkü programını değiştiren yeni muaşeretinden... Bu değişiklikler arasında ruhunu da değiştirmeye çalışır gibi bir hâli vardı. Evvelce kahkaha ile güldüğü pek az görülen hazretin şimdi en küçük tebessümü mübalâğa ederek bir kahkaha derecesine çıkarmaya uğraştığı fark ediliyordu.

Genç karısı, o akşam da:

"Ne tuhaf gülüyorsun!" demişti.

Yemekten sonra Mehmet Rıza evinden çıktı. Köşeyi dönerken, Ahu Dudu sokağındaki gözetleme memurlarından biriyle karşılaştı ve sordu:

"Hayır ola? Ne tarafa böyle?"

"Size geliyordum, Rıza Bey. Tuhaf bir vaziyet var."

"Ne gibi?"

"İki saat evvel perakendeci Yani, Ridvaylar'ın kapısına geldi. Ön taraftaki bahçeden girdi, fakat... Kolundan tutulup itilmiş gibi girmesiyle çıkması bir oldu. Bunun üzerine Yani demir kapıyı yumruklayarak alçak sesle: 'Yahu... Yapmayın... Para meselesi ise bir papel daha fazla veririm,' demiş. İhsan efendi duymuş. İçeriden cevap yok. Derken Yani söylene söylene uzaklaştı."

"Takip edildi mi?"

"Ben takip ettim, Rıza Bey. Balıkpazarı'nda bir meyhaneye girdi. Bir kadeh çekti. Cebinden mavi renkli bir paket çıkarıp, içeridekileri de burnuna çekti. Fena halde kızmış görünüyordu. Su bardağını yere atıp kırmaz mı?"

"Sen ne yaptın?"

"Ben de müşteri gibi bir masaya geçip oturdum. Yarım saat sonra Yani oradan çıktı, tekrar Ahu Dudu sokağındaki eve geldi, kapıyı çaldı. Bu sefer hiç açmadılar. Arka arka gitti, Rumca haykırdı: 'İstavro! İstavro! Aç ulan kapıyı... Müşteriye kepaze olacağım. Bir papel fazla veririm dedim ya işte...' Ben Rumca bilmem Rıza Bey, Giritli Nuri'yi çağırdım. O tercüme etti bana. Yani nihayet kızmış: 'Kapıyı açmazsanız polise giderim!' diye bağırmış. Gene onu içeri almadılar. Yani bu sefer de başka bir meyhaneye gitti. Onu gene ben takip ettim. İki defa daha o eve uğradı, kapıyı vurdu, tekmeledi, pencereye taş attı, fakat sarhoş olduğu için cama isabet ettiremedi, gene polise haber vereceği tehditlerini savurarak başka bir meyhaneye gitti. Orada da içip mavi kâğıtlardan eroin çekiyor. Ben yerime Rıza'yı bırakarak size koştum. Bu palikarya işimize yarayabilir."

Mehmet Rıza başını kaşıyarak:

- Evet!" diye mırıldandı. "Şüphesiz... Haydi bizim eve kadar dönelim."

Memur kapıda bekledi ve Mehmet Rıza on beş dakika sonra tam bir balıkçı kıyafetiyle aşağı indi. Memur onu birdenbire tanıyamamıştı.

Mehmet Rıza koluna girerek:

"Haydi," dedi, "şimdi beni o meyhaneye götür!"

Beyoğlu caddesine çıkan dar sokaklardan birinde, altı gazino, üstü meyhane haline getirilen iki katlı eski

bir taş evin önünde durdular. Memur, palikaryanın hâlâ orada olup olmadığını anlamak için içeri girmişti. Mehmet Rıza kapının önünde, bir yandan renkleri solmuş, eski, pencereleri küçük ve karanlık taş evler arasından patlak bir bumbar gibi geçen bu pis, bozuk ve dar sokağa, bir yandan da meyhanenin dumanlı ve loş girişine bakıyordu. İçeriden birbiri üstüne yıkılan iki sarhoş çıkmıştı.

Biri Mehmet Rıza'ya çarparak geçti. Fakat polis hafiyesi, giydiği balıkçı elbisesine yaraşacak derecede sıkı durduğu için ona çarpan sarhoş duvarın dibine yuvarlanmak suretiyle kendine gelebildi. Başını kaldırarak: "Affedersin, ağabey!..." diyordu.

Mehmet Rıza ona arkasını çevirdi. Sonra kapıya inen memurdan Yani'nin yukarıda olduğunu öğrendikten sonra ayrıldı ve içeri girdi, karanlık ve dar merdivenleri ağır ağır çıktı. Kopuk muşamba parçaları ayaklarının ucuna takılıyordu. Son basamakta ızgara et, bulaşık suyu ve idrar kokusuyla karışık mide bulandırıcı bir koku duymuştu. Bunun, sağ tarafta, kapısı açık ve perde yerine yırtık ve kirli bir bez asılmış olması yüzünden pisliği gizlenemeyen mutfaktan, yanındaki tuvaletten geldiğini anladı, başını sola çevirdi. Geniş, fakat basık tavanlı bir sofada masalar ve dipte uydurma, derme çatma tahtalardan yapılmış localar vardı. Koyu renkli ve gayet az ışık veren bir kaç abajur ortalığı kasvete boğmuştu. Göz gözü görmüyor, denebilirdi. Mehmet Rıza bastığı yeri görmekten başka emeli yokmuş gibi önüne bakarak masalardan birine oturdu ve uzun müddet etrafına hiç göz atmak istemedi. Fakat, yakın masalardan birinden, iç gıcıklayıcı, öksürüklü bir sesle çatlak plâklar çalan gramofonu bastıracak kadar kuvvetli bir haykırış yükseliyordu:

"Garson vre, getir bir kadeh daha... Yani'nin bu gece kızmiş kafası... Nasıl kızmazsin vre çorbazi? Bu kadar ben iyilik etmiş onlara... Vre nankörler!... Avus dolusu para tasimis ben size... Siz beni kapıdan koğmis ha?..."

Garsonlardan biri:

"Estağfurullah, biz seni kovmadık!" dedi.

"Ben sölemes vre sana... Minotoparis apanus. Ben burda gelmiş, üç bes kadeh içezek... Yok ben sana demiş böyle, ben demiş Ridvaylara..."

Sonra birdenbire ayağa kalktı, kadehi başının yukarısına kadar kaldırarak bağırdı:

"Yasu kire çorbacı... Bana bir zeybek çal o gramofonda."

Fakat plâk durmuştu; zaten kâfi derecede "olmuş" müşterilerinden birini fazla şımartmak istemeyen patron, Yani'nin dediğini yapmadı. Palikarya kızdı ve bardağı yere atarak parçaladı.

Bağırıyordu:

"Siz de tutar bana kafa bre? Siz de mi Ridvaylarla ortak?"

Cebinden mavi bir paket çıkararak ortaya fırlatıp attı:

"Bundan vardır sizde, bundan?... Ridvaylar artık satmıyorlarmıs. Sizdedir depo?"

Patron uzun boylu, iri yarı, kumral pala bıyıklı, eski bir Rus generaliydi. Yani'nin üstüne yürüyerek bozuk bir Türkçe ile gürültü yapmamasını ihtar etti. Çünkü arka localarda kadınlarla beraber oturan mest gruplardan şikâyet homurtuları yükseliyordu. Yani, bu sefer masanın üstündeki su şişesini kaparak havaya kaldırmıştı. Patron büyük eliyle onun bileğini yakaladı ve öyle

bir sıktı ki, Yani'nin hemen açılan parmakları arasından şişe kaydı, masanın kenarına, oradan bir meze tabağını da beraber sürükleyerek yere düştü.

Mehmet Rıza ayağa kalkmış ve patronu iki omuzundan da tutup geriye iterek bağırmıştı:

"Haydi ulan! El âlemin keyfine dokunma! Sen git işine bak, haydi, pırrr!..."

Dükkân sahibi, karşısında, âdeta Kalyoncu kulluğundaki bütün keyif âlemleriyle beraber, kavgaların ve cinayetlerin de tecessüm etmiş bir heykeli halinde yükselen balıkçıyı görünce kollarını indirdi.

"Dükkânda gürültü istemez çok," dedi.

Fakat aşağıdan aldığı için Mehmet Rıza da tatlıya bağladı:

"Burası meyhane... Her şey olur. Kulak asma. Git sen işine bak. Ben bu delikanlıyı idare ederim... Kimse rahatsız olmaz, merak etme."

Patron uzaklaşırken Mehmet Rıza palikaryaya döndü:

"Gel benim masama da seninle karşılıklı konuşalım," dedi.

Yani, Mehmet Rıza'yı kucaklayarak:

"Yasu vire!" diye bağırdı.

Karşılıklı oturdular. Mehmet Rıza Yani'ye:

"Palikarya!..." dedi, "sen de bu akşam son fuluspit gidiyorsun! Ne oldu? Aynasız bir dalgaya mı çattın?"

"Natombari o diyavolos! Derd. Yasu vire!" diye bağırdı. "Kovmuşlar beni... Bir kalmis dayak atmadıkları..."

"Kim kovdu?"

"Bugün yazmis bütün gazetalar... Hani var bir Kivelli. Madam Ridvay kız kardeş... Kadirga'da bir evde gömmüşler duvar içine... Duvarcı Yorgo gidip açmis duvarı."

Mehmet Rıza ölünün Kivelli olduğuna dair henüz gazetelerde hiçbir haber çıkmadığını hatırlayarak Yani'nin her şeyi bildiğine dikkat etti ve bunu çaktırmayarak:

"E... E..." dedi, "hani şu cinayet..."

"İşte o cinayet ki Madam Ridvay kız kardasdır, ben gitmiş bu aksam oraya... İstemiş on gram mal."

Mehmet Rıza avucunu kulağının arkasına takarak:

"Ne?" diye bağırdı.

"On gram mal istemiş ben."

"Ne demek o?"

Yani ceketinin mendil cebinden mavi bir paket daha çıkararak masanın üstüne attı:

"Nah, dedi, bu... Oroin..."

Bütün garsonlar ona bakıyor, gülüyorlardı. Dükkân sahibi onlara doğru tekrar geldi:

"Burada böyle şey olmaz. Kapatırlar sonra dükkânımı. Çıkınız buradan!..." dedi.

Mehmet Rıza, Yani'ye başka bir dükkâna giderek daha rahat konuşmayı teklif etti ve hesapları temizledi. Oradan beraber çıktılar.

Yolda kol kola ve birbirlerine dayanarak Balıkpazarı'na doğru ilerlediler. İkisi de ayrı makamlardan, ayrı perdelerden, çatlak sesle, usulsüz şarkılar söyleyerek yürüyorlardı. Daha doğrusu Mehmet Rıza palikaryayı taklit ederek onun bütün kusurlarına uymaya çalışıyordu. Balıkpazarı'nda, çıkmaz bir sokakta, iki kapılı, fakat çok tenha bir meyhaneye girdiler.

Mehmet Rıza onu bir köşeye çekti ve kulağına:

"Burada da çok bağırma. Usul ve tatlı konuşalım!" dedi.

Yani'nin başı önüne düşmüştü. Oksijenle boyanmış gibi abraş, donuk ve kirli sarı saçları ekseninden yakasının üstüne çıkıyor, kulaklarının yarısını örtüyor, sağ kaşının üstüne düşüyordu. Sarı bıyıkları ve sakalı da çok uzamıştı. Aslen sakallı mıydı? Yoksa on, on beş gündür tıraş olmadığı için mi kılları bu kadar büyümüştü? Her halde bıyıkla sakal arasına gizlenen bir kaç sinsi buruşuktan Yani'nin hileli yüzünü anlamak güç olmuyordu. Sarı ve uzunca kirpikleriyle uzaktan çipil gibi görünen gözlerinden sağdaki soldakine nispetle çok daha küçüktü. Âdeta bir ameliyat neticesi büzülmüşe benziyordu.

Mehmet Rıza tekrar onun kadehini doldurarak:

"E..." dedi, "palikarya. Sustun... Haydi, çekelim bakalım..."

Yani, ucunda bir iştah noktası parlayan süzük bir yan gözle kadehe bakarak:

"Sıkılmis çok, bire psaraz," dedi.

"Adam, çek bir tane daha, açılırsın."

Yani, fevkalâde ciddî bir tavırla:

"Yok, istemem artık!" dedi.

Ve kalkıp gitmek ister gibi bir hareket yaptı.

Mehmet Rıza onu kolundan tutarak soruyordu:

"Ne oldun be palekarya? Bu dükkân sıkıyorsa gene ötekine gidelim."

Yani, bir daha davranarak:

"Yok, dedi, gidezek ben..."

"Nereye?..."

Yani başını salladıktan sonra Mehmet Rıza'nın kulağına eğildi:

"Ben gidezek karakola!" dedi.

"Ne yapacaksın orada?"

"Var orada söyliyezek çok sey. Bu Ridvaylar ki ölmüş kız kardeşleri. Bunlar yapar büyük kasakzilik..."

"Ne kaçakçılığı bre palikarya?"

"Eskiden yaptı biraz kokain... Simdi oroin..."

"Nedir bu oroin?"

"Bilmezsin oroin nedir, psaraz?"

"Hayır!"

"Natombari o diavolos! Senin yokmis dünyadan habar. Dur... gösterezek sana simdi..."

Yani bütün ceplerini aradı; fakat eroin paketlerini oraya buraya döküp saçtığı için yanında hiç kalmamıştı. Bir küfür savurdu. Arkasından, damağını emerek, biraz evvel öteki meyhanede balıkçıya gösterdiği mavi paketin içindeki toz hakkında kısa bilgi verdi. Anlamayan bir adama bu işin zevkini tarif etmekten sıkıldığı belliydi. Velhasıl, gayet samimî ve çok duyarak verilmiş bir kararla bu akşam kalbini kırdıkları için Ridvayları polise haber vermek istediğini söyledi. Tekrar kalkmak için doğruldu.

"Bu," dedi, "kötü bir is. Yoktur sonu psaraz. Hep yakalanırlar. Polis tutazak beni de... İsterim ben gitmek. Siylemek... İsterim kurtulmak cezadan..."

Yani, dizini peyke ile masa arasından geçirerek hemen gitmek istiyordu. Mehmet Rıza onun bir bileğini sımsıkı yakaladı, aşağı çekti ve belini çökerterek onu oturmaya zorladı; sonra ansızın sesini, şivesini değiştirerek:

"Dinle, Yani!" dedi, "zahmet etme! Ben polisim! Bak ismini de biliyorum. Zaten seninle konuşmaya geldim. Benim ismim de Mehmet Rıza!"

Palikarya oturduğu yerde gerileyerek bir tanesi alabildiğine büyüyen ve öteki olduğu gibi kalan gözleriyle ihtiyar polis hafiyesine baktı:

"Rıza bey!" diye bağırdı.

"Tanıyorsun beni ha?"

"Kim tanımamis Rıza Bey, sizi?... Herkes bilir bizim Tatav… Bizim Kurtuluş da... Fakat ben görmüş seni bu akşam ilk defa..."

"Bırak bunları şimdi. İster söylediklerin doğru, ister yalan olsun. Sen artık polisin elindesin. Bu sefer işin içinde ben de varım. Elimizden kurtulamazsın. Bir küçük dalavere yaparsan, bir yalan söylersen yalan değil, hatta eksik söylersen hapı yuttuğun gündür. Sen bu işlerde belki yenisin; fakat eskiler bilirler. Soyunda sopunda kaçakçı, yankesici, kasa hırsızı falan varsa onlara sor. Beni senden iyi tanırlar."

Yani hemen iki eliyle Mehmet Rıza'nın bir elini yakalayarak öpmeye, hatta yalamaya başladı:

"Emret, Rıza Bey!"

"Ben zaten her şeyi biliyorum. Ridvaylarla senin nasıl iş yaptığını da biliyorum, Yani! Fakat, bakalım evvelâ doğru söyleyecek misin? Yoksa beni gene onların hesabına kafese koymaya mı çalışacaksın?"

Yani, protesto etmek için kuvvetli bir hareket yapmaya hazırlanıyordu. Mehmet Rıza bir elini onun omzuna koydu:

"Telaş etme!" dedi, "zaten seni bu akşamdan itibaren serbest bırakacak değilim. Hapse attırmayacağım,

tabiî... Fakat polisin emrinde yatıp kalkacaksın, onun gözü önünde gezeceksin. Bize her şeyi göstereceksin."

Yani, önündeki kadehi bir hamlede çekerek, samimiyetinden şüphe edilmesi âdeta mümkün olmayan bir coşkunlukla:

"Yasu vire Rıza Bey!" diye bağırmıştı.

Tezgâhın arkasında yarı uyuklayan ihtiyar patronun birkaç şişe arasında parlayan saçsız ve sıska başı canlanınca Mehmet Rıza kaşlarını çattı ve Yani'ye daha ciddî olmak zamanı geldiğini ihtar etti.

— 6 —

Karanlık Sokaktaki Otomobil

Mehmet Rıza, Yani'ye masanın karşı taraftaki sandalyeyi göstererek:

“Şuraya geç, otur bakayım,” dedi; “yüzünü daha iyi görmek isterim.”

Karşıdan bakıldığı zaman Yani'nin iki gözü arasındaki fark daha çok belli oluyordu. Mehmet Rıza palikaryanın saçlarının rengi hakkında içine düşen şüphenin geçerli olmadığına karar vererek sordu:

“Cinci meydanındaki evde bulunan ölünün Kivelli olduğunu hiç bir gazete yazmadığı halde sen nereden duydun?”

Yani, bu haberi Fransızca bir akşam gazetesinin, galiba İstanbul'un yazmış olduğunu, Bursa sokağında herkesin bildiğini ve kendisinin de kahvede işittiğini söyledi.

Mehmet Rıza:

“Madam Ridvaylar'ın evinden bir şey söylemediler mi?” diye sordu.

“Yok... Nerede?... Bir sopa yememişim, o kalmış... Beni kogmuslar kapıdan...”

“Demek sen oradan eroin alıyorsun?”

“Evet, Rıza Bey. Amma simdi yok diyorlar.”

"Ne vakitten beri onlardan mal alıyorsun?"

"İki ay var."

"Madamın kendisinden mi alıyorsun?"

Yani'nin sallanan başı ansızın durdu ve bir gözü gene büyüdü:

"Yok! Riza Bey," dedi, "Madam bilmez bunu... Madam yok haber... Bunu satardı bana gizli... Aleko. Uşak var madam..."

"Madamın uşağı!"

"Evet, Aleko... O satardı bana gizli... Bilmez madam... Sonra gitmiş Aleko... Birakmis biraz mal Niko'ya... Niko da uşak madam."

"O da madamın uşağı mı?"

"Evet, Rıza bey!"

"Sen madamın haberi yok diyorsun ha?"

"Yok."

"Öyle şey olur mu, palikarya? Siz gece gündüz karının evine gidiniz, kapıyı çalın, içeriki uşaklarla alış veriş yapın da madamın haberi olmasın?"

"Hıristos çarpmis beni Rıza Bey, yok madam haber... O biliyor biz arkadaş Aleko ile... Ama bilir Aleko var onda biraz bu."

Yani elinin tersini burnuna götürdü. Mehmet Rıza palikaryanın cümlelerindeki iki manalı kelimeyi açıklatmayı faydalı görerek soruyordu:

"Madam, Aleko'da eroin olduğunu biliyor muydu?"

"Evet."

"Sattığını mı bilmiyor?"

"Evet."

"Öyleyse Aleko'da eroinin ne işi var?"

"Aleko çeker, kendisi."

"Madam böyle eroin çeken uşakları neden yanında tutuyor?"

"Çeker kendisi de madam."

"Ha!... Demek madamın kendisi de eroin kullanıyor."

"Evet. Kız kardeşler de kullanmis çok... Lili, en küçük, delirmiş bundan."

Yani'nin cevapları doktorun sözlerine uygun düşüyor ve öteden beri Mehmet Rıza'ya gayri mantıkî görünen bir noktayı da aydınlatır gibi oluyordu: Madam Ridvay gibi bir kadının paraya ihtiyacı olmadığı halde böyle bir kaçakçılık işine karışması tabiî değildi. Belki bu kadınlar yalnız uyuşturucu zehirlerin tiryakisi olarak işle alâkadardırlar. Belki onların haberleri yoktur. Bu cihet akla uygun geliyor; fakat Arsen Lüpen'in bu şebeke ile alâkası hangi taraftan? Kivelli'nin öldürülmesinin sebebi nedir?

Mehmet Rıza doğru cevap alamamak ihtimaline göre sesine itimatsızlık ve alay doldurarak sordu:

"Demek sana mal verenler yalnız Aleko ve Niko'durlar. Bunlar kardeş mi?"

Yani sıçradı:

"Yok!" dedi, "Rıza bey! Yalnız Aleko!... Gitmiş Aleko on gün evvel bu evden... Birakmis biraz mal Niko'ya... Niko bilmez bu isler... Simdi var onda biraz mal. Satmaz bana... Bundan çok kızmisim Niko'ya... Var onda mal... Biliyorum bey. Ama korkar Niko, satmaz..."

"Aleko o evde yok, değil mi?"

"Yok."

"E?... Mademki Niko'nun da kabahati yok... Öyleyse polise kimi şikâyet edecektin?"

Yani, iki dirseğini bir hizada havaya kaldırarak bir zıpladı:

"İste," dedi, "ben söyliyezek bunu size..."

"Söyle bakalım."

"Var bu evde bir Belçikalı... Pansiyonmus bu adam üç gün var orada."

Mehmet Rıza doğruldu; fakat bu hareketiyle eşyadan ve maddelerden bir kısmına verdiği önemin anlaşılması gibi polis hayatında bazen çok kötü neticeleri görünen bir kusura düşmüş olduğunu anlayarak, masanın üstünde bir şey aramak için doğrulmuş olduğunu zannettirmek istedi ve garsona kapalı şişe ile su getirmek gibi gereksiz bir harekete mecbur olduktan başka, hiç istemediği hâlde de suyu içti.

Ve gene sordu:

"Belçikalı mı dedin?"

"Evet. Bu adam gelmiş o evde kaçırmak için eroin Avrupa'ya."

"Ne biliyorsun?"

Yani, başını önüne eğdi. Yere bakan gözleri bir takım itiraflarla yüklü görünüyordu. Mehmet Rıza daha kuvvetle sorusunu tekrarlayınca, palikarya bir kadeh rakı içti ve başını sallayarak:

"Ben," dedi, "Aleko ortak... Satazağız bu adam iki kilo mal... Ama Aleko beni istemez simdi... Kızdım ben de bundan..."

Mehmet Rıza bağırdı:

"Dur, dur, dur!" dedi, "iyice anlayım: Bu Belçikalı üç

gün evvel Madam Ridvaylar'ın evine pansiyoner olarak geldi. Sen Aleko ile ortak olarak ona iki kilo mal verecektiniz. Fakat Aleko seni istemediği için kızdın, polise şikâyet ediyorsun, öyle mi?"

"Evet. Niçin, ben bilmez Türkçe... Siz güzel anlattı, Rıza bey!"

"Aleko ile sen malı nereden bulursunuz?"

"Aleko bulur. Ben bilmez. Niçin, söylemezler herkese, yoktur bana emniyet."

"Peki, Aleko Belçikalıya mal verir, arada sen necisin?"

"Ben yapazak dalavere götürmek için paket... Ama istemedi Aleko..."

"Peki... Belçikalıyı nereden tanıyorsun?"

"Tanıyor Aleko... Getirmiş Ridvaylar eve... Ne vakit Aleko orada, kolay konuşmak Belçikalı ile..."

"Dur... Belçikalıyı Aleko evvelden tanıyordu. Madam Ridvay'ın evine pansiyoner olarak getirdi ki, orada rahat rahat bu kaçakçılık işini görüşsünler; değil mi?"

"Sen güzel söyledi simdi."

"İyi ama palikarya. Aleko bu evden gideli on gün olduğunu söylüyorsun; Belçikalı geleli üç gün olmuş. Bir arada değiller ki!"

"Aleko bu eve gidezek, gelezek..."

"Madamın bundan da mı haberi olmayacak?"

"Yok. Madam bilmez pansiyon kaçırazak mal. Madam diyezek Aleko yapar Belçikalının islerini."

"Peki, Aleko madamın yanından neden ayrıldı?"

"Hazırlamak bu iki kilo mal..."

"Sen bu Belçikalıyı gördün mü?"

"Yok, görmemiş."

"Aleko onu nereden tanıyor?"

"Bilmem."

"Peki. Madam Ridvay zengin bir kadın. Belçikalıyı evine pansiyoner almakta ne kârı var?"

"Yalvarmış çok Aleko..."

Bu nokta Mehmet Rıza'yı hiç tatmin etmiyordu. Deminden beri dükkâna müşteri gibi gelerek bitişik masaları doldurdukları için, ihtiyar polis hafiyesi ayağa kalkarak dedi ki:

"Bana bak Yani! Evvelâ bu dükkândan sen çıkacaksın ve on adım önümden Galatasaray merkezine doğru yürüyeceksin. Ben hep on adım arkandan geleceğim. Bir hesabım var. Sallanmadan yürümelisin."

Mehmet Rıza meyhaneciye parayı verdi.

İlk önce Yani dükkândan çıkmıştı.

Palikarya ağır ağır sokağın köşesine doğru giderken Mehmet Rıza da meyhane kapısının eşiğinde duruyor, ona bakıyordu. Sokak çok tenha idi. Yalnız biraz ötede özel bir otomobil duruyordu. Bu dar, pis ve karanlık sokakta lüks bir otomobilin ne işi olduğunu düşünen Mehmet Rıza, birdenbire, sol omuzunun üstünde kemiğini sızlatan müthiş bir ağrı duydu. Yanından geçen bir bahriye neferi, kapısının yolunu kapattığı için olacak, ona kuvvetli bir omuz vurmuştu. Nefer kollarını ve bacaklarını açarak kendine güvenini ilân eden bir fiyaka ile otomobilin aksi yönüne doğru yürüdü. Mehmet Rıza Yani'yi gözden kaçırmamak için bunu önemsememişti. Palikarya tam otomobilin yanından geçerken garip bir hâdise oldu: İki üç kişi Yani'nin üstüne atılıp görülmedik bir çabuklukla onu otomobilin içine tıkmışlardı.

Bu o kadar kısa bir zamanda oldu ki birkaç saniye geçmeden otomobil köşeyi döndü ve yerde palikaryanın şapkasından başka bir şey kalmadı. Mehmet Rıza tabancasını çekerek var kuvvetiyle koştu; fakat otomobil tamamıyla gözden kaybolmuştu.

İhtiyar polis hafiyesi o anda kendisine vakit kaybettiren bahriye neferinden de şüphe ederek hemen geri döndü ve aksi istikamete doğru koştu:

Ondan da eser yoktu.

— 7 —

Cingöz'ün Uzattığı El

Meyhanenin önünde durakladı. Sahiden bir balıkçı imiş gibi küfürler salıveriyordu. Hemen kendini topladı ve mesleğinde hezimetin diğer hiçbir olaydan daha az tabiî olmadığını düşünerek soğukkanlı olmaya çalıştı: "Haydi bu kuş uçsun! Elimize daha neler geçer," dedi ve yürüdü.

Meyhaneden çıkan bir adam tarafından takip edildiğine dikkat etmiyordu.

Cihangir'deki evine doğru giderken bir kere Ahu Dudu sokağından geçti. Deli kız pencerede idi; bu sefer bağırmıyor, küfür etmiyor, yalnız Fransızca şarkı söylüyordu. Aynı sözler. Hatta o kadar muntazam ve ahenkli söylüyordu ki deli olduğuna inanmak pek güçtü. Yalnız şarkının ikinci mısraının sözlerinde bir değişiklik vardı, hatta birinci mısraı sonundaki kelimenin baş harfi de değişmişti. Geçen sefer şöyle idi:

O Tisto
Viens en auto

Bu sefer Tisto yerine Risto gibi bir kelime vardı ve ikinci mısra şöyle olmuştu:

Nous — sommes en auto

Yeni geçen defa "otomobille gel!..." manasında olan Fransızca cümle bu defa "otomobildeyiz," şekline çevrilmişti.

Mehmet Rıza bunu da kaydettikten sonra memurlara bazı ihtarlarda bulunarak evinin yolunu tuttu.

Apartmanın önüne gelince salonda gördüğü ışığa biraz şaşmıştı. İçeri girince karısını salonda gene tek başına gramofon çalarken buldu.

Mehmet Rıza onu kendi haline bırakarak yatmıştı.

Ertesi sabah, telefonda kendisine Madam Ridvay'ın Hisar'a taşındığı haber verildi. İhtiyar polis hafiyesi yataktan fırlayarak soluğu Ahu Dudu sokağında almıştı. Memurlar ev halkının birçok paketler, kutular ve bavullarla büyük bir özel otomobile binerek hareket ettiğini söylediler. Otomobilin numarasını almışlar ve Rumelihisarı karakoluna telefon etmeği de unutmamışlardı.

Mehmet Rıza her sene haziranın ilk günlerinde Madam Ridvay'ın Rumelihisar'da oturan kocasının yanına gittiğini biliyordu. Fakat Belçikalı da onlarla beraber mi hareket etmişti? Gözetleme memurlarının gözlemlerine ve sonradan civarda yaptıkları araştırmaya göre evden Belçikalı çıkmamıştı. Madam Ridvay'la beraber otomobile binenler şunlarmış:

İki hizmetçi kız; uşak Niko, aşçı İstavro, bir de madamın deli kız kardeşi Lili...

Peki, bu Belçikalıya ne oldu? Onun bu eve girdiğini de çıktığını da gören yoktu. Bununla beraber ölünün Kivelli olduğunu polis müdüriyetine bizzat haber veren bu Belçikalıydı; Yani'nin sözleri de bu haberi teyit etmişti. O hâlde?...

Mehmet Rıza, Galatasaray merkezine giderek deniz merkezine Belçikalının hüviyetini araştırması için gön-

derdiği memuru bekledi. Nihayet oradan haber geldi: Mayısın altıncı pazartesi günü Marsilya'dan gelen Loyt vapurundan Mösyö Alexandre Roux (Aleksandr Ru) isminde Belçika tebaasından bir adam çıkmış; bu adam tuhafiye eşyası komisyoncusu imiş, fakat İstanbul'a gezmek için geldiğini beyan etmiş! Otuz sekiz yaşında, ortadan uzun, sarışın bir adam... Haberi getiren memur, deniz polisinden aldığı kaydı Mehmet Rıza'ya verdi.

Rumelihisarı karakolundan da telefon etmişler ve bahsedilen numaradaki otomobilin dört kadın ve iki erkeği Ridvaylar'ın yalısına bıraktığını haber vermişlerdi. Böylece, artık Ahu Dudu sokağındaki gözetlemenin Rumelihisarı'na nakli gerekiyordu.

Mehmet Rıza öğleden sonra bu işle uğraştı. Evvelâ, yalnız kendisi, Rumelihisarı'na giderek Mister Ridvay tarafından garip bir tarzda inşa ettirilmiş olan yarısı ahşap ve şark usulü, yarısı da kargir ve modern yalıyı dışarıdan inceledi. Binanın deniz üstündeki yalı kısmı tahtadan ve tamamıyla eski Boğaziçi mimarisine göre yapılmıştı; geride ve korunun içindeki uzun kuleli köşkler betondandı, garip asma köprüler, demir merdivenlerle yalı kısmına bağlıydılar. Bu bina, uzaktan bir fabrikaya benziyordu. Büyük ve küçük o kadar kapısı vardı ki, Mehmet Rıza, yalının etrafını dolaştıkça burada gözetlemenin ne kadar güç olacağını anlıyordu. Birçok notlar aldı, muhtelif yönlerinden binanın krokisini çizdi, sonra bir kahveye oturarak yeni gözlem altına almanın plânını yaptı.

Telefonla memurları oraya getirterek hepsine gözlem noktalarını bildirdi, yeni talimat verdi ve Cihangir'deki evine dönerek arka üstü yatağına uzandı.

Akşam yemeğini gene erken yiyerek Ahu Dudu so-

kağına gelmişti. Ridvaylar'ın evi etrafında on dakika kadar dolaştı. İçeride hiç bir ışık ve hayat eseri yoktu. Arkadaki Koca Ağa sokağına tekrar girdi. Evin etrafında, yerden iki buçuk metre kadar yüksek ve yıkık, kepenkleri parçalanmış, gayet eski bir dükkânın çatısını teşkil eden, taraçaya benzer bir boşluk vardı. Mehmet Rıza etrafına bakındıktan sonra bir sıçrayışta buraya çıktı ve hemen yüzü koyun kapanarak, sürüne sürüne, bir çöp yığınının yanındaki tek kanatlı alçak kapının önüne geldi. Kısa bir kontrolden sonra bu kapının içeriden sürgülü olduğunu anladı ve alt kat pencerelerinin demir parmaklarına basarak ikinci kat pervazına çıktı. Bir ayağıyla üç dört santimetre genişliğinde bir taş çıkıntısının üstünde duruyor ve bir eliyle duvara mıhlı kısa bir demir çubuğa tutunuyordu. Bir kolu ve bir ayağı havada idi. Gayet tehlikeli bir vaziyette duruyordu.

Ancak birkaç saniye bu halde kalabileceğini ve dengeyi kaybederek yere düşüp bin parça olmak tehlikesi bulunduğunu düşündü, elini pencereye uzattı. Kapalıydı. Bu vaziyette açmak mümkün olmadığına göre cama bir yumruk savurdu. Büyük bir şangırtı kopmuştu. Mehmet Rıza dirseğiyle kırılan camları düşürdükten sonra bir kolunu içeri soktu ve bereket ki ortadan yana doğru açılan çifte kanatlı pencerelerin kulpunu çevirdi. Bu vaziyette vücudu o kadar gerilmişti ki ayağı taş pervazdan kurtulmak üzereydi. Mehmet Rıza açılan pencereden balıklama kendini içeriye attı. İsabet ki yumuşak bir halının üstüne düşmüştü.

Hemen ayağa kalktı ve cep fenerini yakarak bulunduğu odayı gözden geçirdi.

Burası bir salondu. Yaldızlı koltuk takımları parlıyordu. Kuyruklu bir piyanonun üstünde duvara gömülen zavallı kızın yağlı boya büyük bir portresi asılmıştı.

Mehmet Rıza bu resmi görünce, bahtsız bir ailenin evine girmiş olmaktan dolayı, vicdan azabına benzer bir hisle hemen salondan dışarı çıkmıştı.

Evin içini baştan aşağı hızla dolaştı. Gariptir ki hiç bir odanın kapısını kilitlememişlerdi. Belki Rumelihisarı'na taşınacak bazı ufak tefek eşyaları daha olduğu için ertesi gün tekrar buraya uğramaya niyetleri vardı. Mehmet Rıza birer birer bütün odalara girip çıktı: Madam Ridvay'ın, zavallı Kivelli'nin, deli kızın, uşakların ve hizmetçilerin odalarını süratle, fakat çok ince bir dikkatle gözden geçirdi. Belçikalıya ait olması lâzım gelen ve içinde bir bavul bulunan odada fazlaca kaldı. Bütün dolaplar boştu. Mehmet Rıza küçük ve özel bir maymuncukla bavulu açtı ve içinde yalnız Alexandre Roux ismi bulunan bir kartvizitten başka hiç bir şey bulamadı. Garip şey! Demek Belçikalı bu odaya gelmiş, fakat bavulunun içindekileriyle beraber bütün eşyasını alarak çıkıp gitmiş. Ne zaman gelip gitti? Gözlem memurları onu niçin görmemişlerdi?

Mehmet Rıza, Belçikalının odasında bir kartvizitten başka biç bir şey bulamayınca deli kızın odasına tekrar çıktı. Orada, bir masanın üstünde, biraz evvel gördüğü bir defteri tekrar gözden geçirdi. Çocukça bir sürü resimler: Boyunları bir tek çizgiden ve başları eğri büğrü dikdörtgenlerden ibaret develer, eşekler, kümes hayvanları; arka arkaya yirmi, yirmi beş sayfa, dışarıdan ve içeriden otomobil resimleri; başka bir sayfada her biri birer bakla tanesi büyüklüğünde Hiyeroglif yazısına benzeyen şekiller... İlk bakışta canı sıkılan bir insanın, bir çocuğun karalaması hissini veren bu defterden hiç bir şey anlamadığı halde, Mehmet Rıza, günün birinde mana çıkabileceğini düşündü ve defteri kıvırarak cebine soktu.

Sonra evi iki defa daha baştan aşağıya, taraçasına, kömürlüklerine varıncaya kadar dolaşmıştı. Mahzene kadar girdi. Orada da şarap fıçılarından ve eski içki şişelerinden başka hiç bir şey yoktu.

Bütün evin içinde eroin yapılması veya satılmasına ait hiç bir eser, hiç bir işaret, hatta en uzak bir şüpheyi kımıldatacak en ufak bir iz bulmak mümkün değildi. Her araştırısı boşa çıktıkça Mehmet Rıza, bir gece evvel Yani'nin bütün söylediklerine hak veriyordu.

"Evet, bu işte uşaklarla Belçikalıdan başka hiç kimseden şüphe edilemez."

Mahzende bütün fıçıları yerinden oynatarak duvar diplerine, oyuklara ve şüpheli bütün çatlaklara baktı.

Hiçbir şey bulunamayacağına tamamıyla emin olduktan sonra mahzenin merdivenlerini ağır ağır çıkıyordu. Cep fenerinin ışık huzmesi içinde yalnız dört köşe ucu görünen mahzenin demir kapısı şöyle bir sallanır gibi olmuştu. Hatta Mehmet Rıza taşa sürtülen bir demir sesi de işitti. Dışarıdan mahzenin kapısını mı kapıyorlar?

Polis hafiyesi bir sıçrayışta altı, yedi basamak birden çıkarak hemen kapının kanadına yapıştı. Fakat bu sırada kalın demire çarpan fenerin küçük objektifi ve ampulü kırılmıştı. Mehmet Rıza kapıyı ardına kadar açarken hızla uzaklaşan bir ayak sesi duyar gibi oldu. Silâhını doğrultarak sesin geldiği tarafa doğru koştu.

Aksi gibi cebinde kibrit de yoktu. Tamamıyla karanlıkta kaldığı için ayağı bir yere takılmıştı. Yüzükoyun kapaklandı. Hâlâ kırık feneri ve revolveri tutan iki eli de mutfak olduğunu tahmin ettiği yerin taşlığı üstünde sıyrılarak uzanmış ve silâh parmakları arasından kaymıştı. Doğrulmaya çalıştı, fakat biraz evvel silâhı tutan sağ elinin üstüne, demir ökçeli gayet ağır bir ayağa ben-

zer sert bir şey basmıştı. Taşla demir arasında parmaklarının ezildiğini hisseden Mehmet Rıza bağırmaya mecbur oldu. Aynı zamanda iki kuvvetli el gırtlağını sıkıyordu. İhtiyar polis hafiyesinin kafası şiddetle yere çarptı. Boğazındaki iki elden biri çekilmiş, ceketi üstünde dolaşıyordu.

Bir anda öteki elde boğazından ayrıldı ve demir ökçe elinin üstünden kalktı. Mehmet Rıza dengesini arayarak doğrulmaya çalışırken bir kapı sürgüsünün çekildiğini duydu. Fakat silâhını karanlıkta bulup da ayağa kalkıncaya kadar mutfak kapısı açılmış ve arkadaki taraçamsı boşluğa bir gölge kaymıştı.

Mehmet Rıza da kapıdan çıktığı zaman gölge çoktan dükkânın üstünden sokağa atlamış bulunuyordu. İhtiyar polis hafiyesi, yüksekte durarak, boş yere silâhını sokakta giden birkaç gölgeye çevirdi. Hangisine ateş edecekti? Bu sevdadan vazgeçerek sokağa atladı ve rastgele koştu. Gölge gözden kaybolmuştu.

Mehmet Rıza hızla Ağahamamı caddesine indi. Sağ elinden kanlar akıyordu. Serçe parmağının kemiği adamakıllı ezilmiş, öteki parmaklarının da derisi soyulmuştu. Hemen bir eczaneye girdi ve pansuman yaptırarak elini sardırdı. Bütün sağ kolu boyunca müthiş bir sancı duyuyordu. Eczanede şöyle bir kendini yoklayınca ceketinin sol dış cebine soktuğu defterin alınmış olduğunu anladı. Birdenbire o karalamalar, o eciş bücüş acayip resimler, Mehmet Rıza'nın nazarında bir erkânı harbiye plânı kadar önem kazanmıştı. "Hay Allah belâsını versin! Hep şu cep feneri yüzünden!" diye mırıldanıyordu.

Öfkesinden başına kan çıktı. Şakakları ve alnı zonklayarak o kadar ağrıyordu ki elinin acısını ona unut-

turdu. Rahat etmek için hemen eve gitmekten başka çare göremiyordu. Cihangir'e doğru hızla yürüdü. Salonda gene ışık vardı ve belki de karısı gene gramofon çalıyordu. Mehmet Rıza ilk defa olarak karısıyla kendi arasındaki yaş ve seviye farkına içerledi. Halden anlayan görgülü ve yaşlı bir hayat arkadaşı yerine tasasız ve şuh bir kadının bulunuşu, insanın bir şişede ilâç aradığı zaman lavanta bulması kadar can sıkıcı bir şeydi.

Mehmet Rıza apartmandaki dairesine girince, hizmetçi ona:

"Misafir var!" demişti.

Polis hafiyesi şaşaladı ve kekeledi:

"Mi... Misafir mi?"

Saat on bire geliyor! Esasen geceleri işe ait ziyaretlerden başka hiç bir misafir kabul etmeyen Mehmet Rıza hizmetçinin yüzüne hayretle bakmıştı.

Kadın, beyefendinin şapkasını alarak portmantoya asarken alçak sesle:

"Evet," dedi, "hem de salonda hanımefendiyle dans ediyor!"

"Hanımın akrabasından mı?"

"Hayır, sizin tanıdığınızmış."

Mehmet Rıza hızla koridoru geçerek salona girdi. Fakat içeri adımını atar atmaz şaşkınlığından evvelâ sendeledi, sonra dona kaldı: Cingöz! Cingöz Recai! Serseri! Melun serseri! Kollarının arasına Mehmet Rıza'nın karısını almış, dans ediyordu. Mehmet Rıza'yı görünce iki kolunu da açtı ve onu kucaklamak için koştu:

"Vay!... Üstat!... Rıza!... Rızacığım! Sen ha, sen! Sen!... Nerelerdesin iki gözüm?... Arsen Lüpen İstanbul'a geldi diye bizim pabucumuz… O ne?... Elin sarılı?... Bir kaza mı

atlattın? Yoksa eroincilerle kavgadan mı geliyorsun? Vah üstadım!... Gel seni kucaklayayım! Kaç sene var görüşmeyeli?... Zeyrek olayından beri değil mi?"

Mehmet Rıza kendisini kucaklayarak öpmeğe çalışan Cingöz'ün kollarından kurtulmaya çalışıyordu. Bu çabalama esnasında vaziyetini tayine de uğraştı: Karısının önünde bu serseriye karşı nasıl bir tavır takınacak? Hemen ellerine kelepçe mi geçirmek lâzım gelir?... Ne yapmalı? Kovmalı mı? Polise telefon mu etmeli? Cingöz'ü her görüşünde Mehmet Rıza'nın içine doğan iki zıt his gene ayaklanmıştı: Öfke ve sevinç; sevinç ve öfke... Sevinç: Zira ne de olsa Mehmet Rıza bütün polis hayatının en büyük mücadele zevklerini onun şiddetli olduğu kadar cazip ve sevimli düşmanlığına borçlu değil mi? Hemen hemen ihtiyar polis hafiyesinin karanlık sokaklarda, pis kahvelerde, karakollarda, çamur ve kan içinde geçen ömrüne biraz lezzet ve mana verdiren adam bu adamdı:

Cingöz! Cingöz Recai! Serseri! Koca serseri! Fakat onun ev sahibi imiş gibi tasasız, keyifli, tabiî, her zamanki taşkın neşesi ve alayı ile Mehmet Rıza'yı karşılaması en küçük bir korku alâmeti göstermemek suretiyle yalnız ihtiyar polis memurunu değil, belki bütün insanî kuvvetleri hiçe sayması, kudurtucu bir şeydi. Böyle gece yarıları Mehmet Rıza'nın evine girerek pervasızca karısıyla dans etmesine, bir yığın sabıkasına ve adalete verilecek sayısız hesaplarına rağmen kahkahalar atmasına nasıl kızılmaz?...

İşte gene gülüyor! Gene yılankavi kaşlarını yukarı kaldırarak, hâlâ bembeyaz dişlerle döşeli büyük ağzını açarak, elleri arkasında, basıyor kahkahayı...

"Üstat! diyor, Allah aşkına, beni görünce her zaman

sana gelen şu ahtapot sersemleyişini, şu afallayışı bırak!... Bir koltuk, bir sigara ikram et! Misafirim ben yahu!... Buraya gümüş takımlarını tırtıklamaya gelmedim. Fakat ne olmuş sana?... Ellisinden sonra mı azdın?... Yeni apartmanlar, güzel kadınlar!... Tebrik ederim... Gayet sevimli, bir bahar kadar taze ve güzel karın var... Bir şey söyle!... Seni çok sıkıyorsam gideyim... Ben buraya şu son meseleleri konuşmaya geldim. İçeri sokmazlar diye bir yalan uydurdum: 'Polis dördüncü şube tercümanıyım, Rıza Bey'i bekleyeceğim, kendisi beni çağırtmış!' dedim, salona aldılar, karın da gramofon çalıyordu, hemen ahbap olduk, Gazeteciler Cemiyeti'nin bahçe eğlencesine gidecekmiş, fakat rumba oynamasını bilmediğine üzülüyordu, ben hemen kendisine bir iki figür öğrettim. Fena mı ettim? Söyle! Fena ettimse gideyim!"

Mehmet Rıza'nın karısı Melâhat, Cingöz'ü dışarıya çıkmaktan menetmek istiyormuş gibi kapıyla onun arasında durarak bağırdı:

"Ay siz polis tercümanı değil misiniz? Bizi aldattınız mı? Kimsiniz siz?"

Cingöz başıyla gayet hararetli ve nazik bir selâm vererek kendini şöyle takdim etti:

"Kocanızın yegâne dostu ve yegâne düşmanı olmak şerefini haiz Cingöz Recai!"

Genç kadın bu ismi duyunca biraz evvelki neşesini tamamıyla kaybederek iki kolunu da yanlara salıvermişti. Vücudu gevşemişti ve omuzları düştü. Kaşları yukarı kalkmış, gözleri büyümüş ve ağzı yarı açılmıştı. Rengi uçtu. Sağ tarafa doğru sendeleyerek oda kapısının yanında duran kocasının yanına sığındı.

O zaman Mehmet Rıza karısının ince vücudunu bir kolunun içine alarak Cingöz'e ilk sözünü söyledi:

"Görüyorsun ya," dedi, "namuslu bir ev ve namuslu bir kadın üzerinde senin isminin tesiri bu. Şimdi burada kalmak mı, gitmek mi lâzım geldiğine sen karar ver, bakalım."

Melâhat, birer caneriğini andıran yuvarlak ve iri gözlerinin canlı yeşiliyle hâlâ Cingöz'e bakıyor, fakat biraz evvel girdiği korkulu rüya âleminden derece derece ve yavaş yavaş çıkıyormuş gibi doğruluyor, gülümsemeye başlıyordu. Hele kocasının kaba sözleri üzerine yabancının gönlünü almak ister gibi kaşlarını kaldırarak Mehmet Rıza'yı protesto etmişti.

Cingöz bunu görünce gramofona doğru ağır ağır yürüdü ve biraz evvel çaldıkları rumba plâğını koyduktan sonra Melahat'ın önünde eğildi:

"Bir dans kabul eder misiniz?" dedi.

Bu hareketi o kadar tabiî ve cazip bir sadelikle yapmıştı ki Melâhat reddedemedi ve Mehmet Rıza da bir an evvelki öfkesini tamamıyla kaybederek "deli herif", diye mırıldandı, bir koltuğa oturdu. Gayet garip hislerin tesiri altında idi. Cingöz'ün niçin gelmiş olduğunu merak ediyor, son olaylar hakkında onun fikirlerini öğrenmek arzusundan kendini kurtaramıyordu. Fakat karısıyla onun dans edişini kıskançlıkla karışık bir gıpta ile de seyretti. Ne cüretkâr, ne antika herifti şu Cingöz! Aralarında geçen bütün ağır mücadelelere rağmen, her defasında, Mehmet Rıza'nın karşısına kırk yıllık eski bir dost gibi çıkar, samimi ve coşkun bir sevginin bütün belirtileri ile ona bağlı görünürdü. Karşı cephede bulunmanın tabiî düşmanlık hakları istisna edilirse, Cingöz, bu dostluk anlarında, Mehmet Rıza'ya karşı hiç bir hürmetsizlik, hiç bir kahpelikte bulunmamıştı. Böyle anlarda Mehmet Rıza onun tarafından ihanete uğradığını

veya her hangi bir tarzda kalbinin kırıldığını hatırlamıyordu.

Dans bittikten sonra Cingöz Melâhat'a dedi ki:

"Bakınız, epey öğrendiniz; Gazeteciler Cemiyeti'nin bahçe eğlencesinde rumba oynamak zevkinden mahrum kalmayacaksınız."

Genç kadın dudaklarının ucuyla teşekkür ederken, usta hırsız bir sandalye çekti ve Mehmet Rıza'nın karşısına oturdu:

"Biraz daha ciddî konuşalım, üstat!" dedi.

Hemen bir sigara yaktı. Mehmet Rıza'nın tütünü epey zamandır bıraktığını biliyordu. Melahat'ın yanı başını koyduğu kül tablasına teşekkür ettikten sonra sözüne devam etti:

"Bütün bu son meselelerde gösterdiğin harikulade maharet ve dirayetinden dolayı seni tebrik ederim, Rıza... Evvelâ, bu işe girer girmez, bütün olayların kaynağını, merkezini derhâl keşfettin: Madam Ridvay'ın evi. İtiraf ederim ki bunu nasıl anladığını hâlâ bilemiyorum. Çünkü ben Arsen Lüpen'in İstanbul'a geldiğini gazetelerde okuduktan sonradır ki seni takip etmeğe başladım. Evet, o günden beri bazen ben, bazen adamlarım senin peşinde geziyorduk. Fakat sen Lüpen'in İstanbul'a gelişini gazetelerin yazmasından daha evvel öğrenmiş olduğun için faaliyete daha erken başlamıştın. Ahu Dudu sokağındaki evi nasıl bulduğunu öğrenemedim. Polis müdürüyle Galatasaray merkezinde duvarcı Yorgo'yu sorgulayıp sonra otomobille Cinci'deki eve gidişinizi de gazetelerde okudum. O gece ancak Galatasaray merkezinin ikinci katına kadar çıkabildim, fakat sofa o kadar kalabalıktı ki sizin içerideki tartışmanızı dinleyemedim. Gazetelerde o gecenin hikâyesini okuduğum zaman,

senin bir iki saat içinde duvara gömülen zavallı Kivelli'nin cesedini ortaya çıkarışına şaştım, kaldım. Az daha hayretimden orta parmağımı bir tulumba tatlısı gibi yiyecektim. Aşkolsun, üstat! Kaç defa seni bularak sırf bu başarın için elini öpmek istedim. Bravo! Türk polisinin yüzünü bir kere daha ak ettin. Zaten senin de, polis teşkilâtımızın da öteden beri hayranınız olduğumu bilirsin. Bu takdirimde çok samimiyim. Cinci olayında bir kere daha bunu ispat ettiniz. Yalnız, pek muhterem üstadım, o başarıdan sonra fazla durakladın. Aslında o zaman bu cinayetle Madam Ridvay arasında bir alaka bulunduğuna dair hiç bir emare yoktu; fakat, ertesi gece, Ahu Dudu sokağına gelip de Lili'nin şarkısını dinledikten sonra ne durdun? O gece, şarkıyı seninle beraber dinledik. Hatırlıyor musun? Evin karşısındaki eski han kapısının önünde bir yoğurtçu duruyordu. O yoğurtçu bendim, üstat! Eve çaktırmamak için sen pazarlık bahanesiyle bana yaklaştın ve ilk önce eve arkanı döndün. Ben gülüyor ve deli kızı göstererek: 'Amma da bağırıyor ha... Bende o kadar ses olsa günde birkaç teneke fazla satardım,' diyordum. O vakit sen benim gözlerimin ta içine baktın. Beni tanıdığını sanmıştım. Az daha : 'Rıza, Rızacığım,' diye bağıracaktım. Fakat sen hemen başını eve doğru kaldırdın. Sonra tamamıyla pencerede beyaz gölgesi görünen kızla meşgul olmaya başladın. Havagazı fenerinin altına gidip de Fransızca şarkıyı defterine not edince ben, kendi kendime : 'Şu Rıza yaman heriftir, gene can alacak noktayı buldu!' dedim. Ben de o deli kızın türlü nağmelerle, döne dolaşa hep o sözleri tekrarlamasına dikkat etmiştim. Yalnız, Cinci olayını henüz bilmiyordum. Kivelli'nin ölürken söylediği ve duvarcının duyduğu eksik sözleri de henüz gazetelerde okumamıştım. Bunu görünce iki dakikada katilin kim olduğunu

anladım. Senin bunu anlamakta gecikmene şaşıyorum."

Mehmet Rıza gururuyla mücadele ederek sordu:

"Sen katili anladın mı?"

"Şüphesiz... Duvara gömülen kızın eksik sözleri arasında iki defa tekrar eden lâfız var: 'Hrist...' Bunun iki manası olabilir. Yorumca 'Hristos' yani Hazreti İsa demektir. Bu kelimenin ilk iki hecesidir. Yahut da Hristo'dur, sadece bir insan isminin ilk heceleridir. Eğer deli kızın şarkısında sık sık tekrarladığı 'O Hristo' kelimelerini duymasaydım, kanaatim sadece bir şüphe hâlinde kalacaktı. Fakat açıklık var, dostum! Kız 'O Hristo!' diye barbar bağırıyor. Bunu niçin önemsemedin?"

Mehmet Rıza doğruldu ve Cingöz'ün sözünü kesti:

"Fakat," dedi, "kız Hristo değil, ilk önce 'tisto,' sonra da 'risto' diyordu.

Cingöz ilk hayretini bir kahkaha içinde eriterek bağırdı:

"Amma yaptın ha!" dedi, "senin kulakların ağırlaştı galiba, Rızacığım... Kız ne tisto, ne risto diyordu; halis muhlis 'Hristo' diye bağırıyordu: 'Hristo'..."

O Hristo

Viens en auto Paris - Marseille

A bientöt

diyordu, yalnız... "R" harfini Fransızlar gibi telâffuz ediyor, "ğ" harfi gibi söylüyordu. Seni bu şaşırtmış olacak.

Mehmet Rıza mırıldandı:

"Tisto, risto, Hristo, Hristo, Hristo...

Cingöz ayağa kalkmış ve elini Mehmet Rıza'nın omuzuna koymuştu:

"Buna hiç şüphe etme, üstat!" dedi, Hristo'yu hatırlayacaksın. Feriköylü Hristo, canım... Nasıl aklına gelmedi? Beş sene evvel Mösyö Ridvay'ı tehdit ederek yüz bin lira isteyen herif bu değil miydi? Bilmiyor musun? Birkaç adı vardır Altı Parmak Hristo, Fantoma Hristo, Feriköylü Hristo; meşhur kokain kaçakçısı... Mütarekede Vinter Palas barında bir Türk gencini öldürmüştü. İngilizler himaye etti. Yunanistan'a kaçırdılar. Daha evvelki sene Atina'da bir çete oluşturmuş, on dört yaşında okullu kızlarını kaçırarak zengin ailelerinden para koparmıştı."

Mehmet Rıza başını salladı:

"Evet," dedi, "tam üstüne bastın, doğru, ta kendisi, hatırlamaz olur muyum? Nasıl aklıma gelmedi?... Duvar içine kadın gömmek tam onun sisteminde bir iş..."

"Değil mi ya?... Atina'da bir bar kadınını diri diri mezara sokan da bu değil mi? Benim de gazetede Cinci vakasını okur okumaz Hristo lanetini hatırlamam lâzımdı. Çünkü olayın tarzı, sistemi yalnız ona mahsustur. Bizim yerli hırsızlar maske filan kullanmazlar, bilirsin. İşin ince tarafına pek yanaşmazlar. Böyle iken ben de Hristo'yu akıl edemedim. Ancak zavallı Kivelli'nin son sözleriyle deli kızın şarkısındaki Hristo, Hristo sözlerinin tekerrürü aklımı başıma getirdi."

Mehmet Rıza başını kaşıyarak:

"Hristo'yu Atina'da biliyordum," dedi, "bir de şarkıdaki Hristo kelimesini iyi duyamadım."

Cingöz Rıza'nın omuzundan elini çekerek tekrarladı:

"Hristo! Hristo. Ölünün vücuduna hançerinin ucuyla imzasını atmış bir katil, bu cinayeti onun yaptığından

eminim."

"Mümkün..."

"Muhakkak, üstat, muhakkak... Bu herifin Ridvaylar'a musallat oluşu yeni bir şey de değil. Ben hemen dosyalarıma baktım. Bilirsin ki polis olaylarını kaydeden geniş bir dosya teşkilâtım vardır. Bu geleneği bozmadım. Ayrıca dünya olaylarını da kaydettiriyorum. Hatırlarsın ya, Landrü'nün el yazısıyla bir mektubunu koleksiyonuma koymak için yirmi iki bin frank vermiştim. O zaman sana bu hikâyeyi anlattım galiba... Bende Hristo'nun da dosyası var. Yalnız parmak izini bulamamıştım. Fakat bizim poliste vardır, değil mi?"

Mehmet Rıza cevap vermedi.

Polise ait hiçbir noktayı açık etmek âdeti değildi. Başını kaldırdı ve evlendiği günden beri, ilk defa polis olaylarını bu kadar ciddi bir alaka ile dinleyen genç karısı Melahat'a bakarak:

"Uykun geldiyse git, yat sen!" dedi.

Çünkü Melahat'ın Cingöz'ü dinlerken bakışlarında parlayan hayranlık, Mehmet Rıza'nın toleransını sonuna getirmişti.

Genç kadın reddetti:

"Uykum yok," dedi, "bilâkis büyük bir zevkle Recai Bey'i dinliyorum."

Cingöz, Melahat'a bir kere daha teşekkür ettikten sonra, kadınlara karşı alâkasını ikinci plânda bırakan meslekî bir aşk ve ihtirasla sözüne devam etti:

"Gelelim Arsen Lüpen meselesine... dedi, Fransız polisi bu adamın on altı mayıs perşembe günü Fransa'dan ayrıldığını bildiriyor, değil mi? Hâlbuki hem Ridvaylar, hem de sana şüphe veren Belçikalı, mayısın

ilk haftasında İstanbul'a gelmişler, yani nisan sonlarında Fransa'dan ayrılmışlar... Arada en aşağı on beş, yirmi günlük bir fark var. Fransız polisinin tarihte yanıldığını farz edelim. Pek mümkün... İkinci mesele şudur. Madam Ridvay gibi bir milyoner karısının adî bir kaçakçılık işine girmekte ne menfaati olabilir, değil mi? Ahu Dudu sokağını Cinci olayına bağlayan sebepleri az çok idrak edebiliyoruz; fakat ortada Madam Ridvay'la Arsen Lüpen arasındaki ilgiyi ispat eden parlak bir şey yok. Hatta, mantıkî deliller, bu tahminin az çok aksine çıkıyor. O hâlde?... Belki yanlış bir iz üzerindeyiz. Yahut, dün akşam Yani'nin sana söylediklerini doğru farz etmek lâzım."

Garip şey. Cingöz Recai Yani'nin Mehmet Rıza ile konuştuklarını da biliyordu. Nasıl olur? İhtiyar polis hafiyesi palikarya ile beraber ikinci meyhaneye girdiği zaman arkasından dükkâna yarım saat kadar kimse gelmemişti. Yalnız cam kenarında yaşlı bir aşçı oturuyordu. Bu adam da Mehmet Rıza'dan evvel orada bulunduğu için şüpheyi çekmemişti. O hâlde Cingöz, dükkânın hangi tarafında ve nasıl gizlenerek Yani'nin sözlerini duymuştu? Yoksa palikaryayı otomobille kaçıran Cingöz müydü?

Mehmet Rıza gururundan bir şey feda ediyormuş gibi isteksizlikle, fakat merakla Cingöz'ün yüzüne bakarak sordu:

"Sen Yani'nin söylediklerini ne biliyorsun? Yoksa otomobille onu kaçıran sen misin?"

Cingöz hafifçe gülümseyerek:

"Belki benim," dedi, "belki Hristo, belki... Arsen Lüpen! Sen demin Hristo'nun parmak izi hakkındaki soruma cevap vermedin; ben de buna cevap vermeyece-

ğim. Yalnız şunu tekrar ederim ki, Arsen Lüpen'in İstanbul'a geldiğini gazetelerde okuduktan sonra ben seni adım adım takip ettim ve ettirdim. Bilirsin ki bu kadar heyecanlı olaylara seyirci kalmak âdetim değildir. Kambersiz düğün olmaz. Bu akşam benim seni ziyaretimin sebebi bu işlerde icabettikçe birbirimize yardım etmektir. Bak ben sana bu işte Hristo'nun parmağı bulunabileceğini haber verdiğim halde sen bu herifin poliste parmak izi olup olmadığını bile söylemek istemedin... Ne zannediyorsun? Alçak bir katile yataklık mı edeceğim? Benim cinayetlerden ne kadar nefret ettiğimi ve böyle kaç katili yakalaması için polise ne kadar hizmetim dokunduğunu unutacak mısın? Yirmi bu kadar seneden beri beni hâlâ tanımamış olmana şaşıyorum, Rıza. Biliyorsun ki benim gözüm parada da değildir. Kınalı adada fakirler için bedava bir sanatoryum yaptırdığımı gazeteler yazmadılar. Ben iyiliğin reklâmını kötülük telakki edenlerdenim... Fakat mecbur ettin, söylüyorum. Ben alelade bir hırsız değilim, iki gözüm. Daha çok bir hayır kurumunun müdürü gibiyim. Zenginlerden alıp fakirlere veriyorum. Şu farkla ki zenginlerden bağışı kendilerine çaktırmadan alıyorum. Başka türlü bizde bağış toplamak zordur!"

Cingöz'ün bu sözlerine Melâhat kahkahalar atarken Mehmet Rıza da gülümsemekten kendini alamamıştı.

Bir sigara daha yakan Cingöz odada ağır ağır gezinerek dedi ki:

"Bu işte sen bana yardımını esirgemezsen, kısa bir zaman içinde pek çok şeyleri meydana çıkarırız. Bilhassa Arsen Lüpen'e karşı enayi mevkiinde kalmamak lâzım. Herif İstanbul'a yeni geliyor; yer, yurt adam tanımıyor, burada esaslı bir teşkilâtı da olamaz; böyle iken bizi mat ederse ayıp olur, iki gözüm, değil mi?"

Mehmet Rıza gene cevap vermiyordu. Cingöz kendi evinde imiş gibi, sigarasını dudağının ucuna iliştirerek ellerini arkasına koymuş, ağır ağır odada geziniyor, kendi kendine, yüksek sesle konuşuyordu:

"Ah, Madam Ridvay... Güzel kadın, güzel. Ben onu iki sene evvel Çocuk Esirgeme Kurumu balosunda tanıdım. Mösyö Ridvay'la beraberdi. Amerikalıyı soymak bin defa aklımdan geçti. Fakat Kızılay'a, Darüşşafaka'ya falan bol bağış yapan bir Türk dostunu rahatsız etmedim. Halkın ilgisini de kaybederdim. Hem gözüm parada değil, kadındaydı. İki kere dans ettim. Gayet iyi İngilizce konuştuğum için yabancı olduğuma inanmıştı. Fakat bana istediğim randevuyu vermedi. Behey sersem Recai! O gece pek andavallıca hareket etmiştin. Ben bu kadının bütün mazisini bilirim. Hey gidi hey!... Mis sokağında büyük bir evde otururlarken bu, on sekiz yaşında bir kızdı. Harika idi harika!... Benim Amerika'ya ikinci defa gittiğim sene..."

Cingöz birdenbire durarak elini yeleğinin cebine soktu ve mavi bir paket çıkararak Mehmet Rıza'nın önüne attı:

"Üstat!" diye bağırdı, "bu, dün gece Yani'nin ilk meyhanede ortaya attığı eroin paketi... Siz gittikten sonra ben onu hemen yerden aldım. İçinde yalnız tebeşir tozu var, tebeşir... Eroin değil, anladın mı? Hem dikkat ettin mi ki, Yani öteki meyhanede de çok içmiyor, daha ziyade sarhoş taklidi yapıyordu. Burnuna çektiği de tebeşir... Yani bu palikarya numara yapıyordu, numara..."

Mehmet Rıza yerden paketi aldı, açtı. Fakat bu uyuşturucu maddelerden hiç bir şey anlamadığı için beyaz toza uzaktan ve donuk gözlerle bakıyordu.

Cingöz bağırdı:

"Halis tebeşir üstat, halis!"

Mehmet Rıza, Cingöz'ün yüzüne bakmamak için lüzum olmadığı halde elindeki pakete gözlerini dikerek sordu:

"Bundan maksat nedir?"

"İşte onu bilemiyorum. Yalnız palikaryanın halini tabii bulmadım."

"Sarhoştu."

"Değildi. İçmiyordu. Sen gelmeden evvel de birinci meyhanede içmemiş. Sarhoş taklidi yapıyordu. Eroinman taklidi yapıyordu. Paketten belli."

"Maksadı ne olabilir?"

"Sana yolunu şaşırtmak olabilir! Söylediklerinin tamamıyla aksini kabul et bakalım. Madam Ridvay masum değildir; Niko masum değildir; bilakis belki Aleko masumdur, hatta, belki Belçikalı masumdur."

Mehmet Rıza bu sefer Cingöz'ün yüzüne öfke ile bakarak:

"Yani'den ziyade belki sen benim zihnimi ve yolumu şaşırtmak istiyorsun. Zaten evime hüsnüniyetle gelmiş olmana inanamam."

Cingöz başını öne eğdi ve sesini çıkarmadı. Bütün iyilik aşkına rağmen, kendisinden hâlâ en fena şekilde şüphe edilen adamların derin üzüntüsü yüzünü kaplamış gibiydi. Neden sonra başını kaldırdı ve içini çekerek alçak sesle dedi ki:

"İstediğin gibi düşünmekte serbestsin, dostum. Ben sadece fikirlerimi söylüyorum. Hatta fikirlerim de değil, sadece ihtimaller... Zira demin de söyledim: Madam Ridvay'ın masum olması, bu olaylardaki mantıkî delillerimize daha uygundur. Yani belki burada haklıdır ve bel-

ki dalaveresi başka taraftadır."

Cingöz, Mehmet Rıza'nın karşısında durarak sesinin kesin bir tonuyla dedi ki:

"Şimdi azizim, bana cevap ver! Gerek Ridvay, gerek Arsen Lüpen işinde bana karşı alacağın vaziyet nedir? Görüyorsun ki bu çorbada benim bir kaşığım olmasını istiyorum; fakat bütün alçaklara ve alçaklıklara karşı sana bütün kuvvetimle ve bütün teşkilâtımla yardımcı olmaya hazırım. Kararın nedir? Bana dost musun, düşman mısın, tarafsız mısın? Bilirsin ki ben şeref paylaşımında aslan payı almak isteyen bir haris değilim. Senin polis işlerindeki dehanın öteden beri hayranıyım. Hele, tekrar ediyorum, iki saat içinde duvara gömülü kadının cesedini bulmakta gösterdiğin dirayet emsalsiz bir şeydir. Hakkımda kararın neyse söyle!"

Fakat Cingöz bir cevap beklerken, Mehmet Rıza yaralı ve sargılı elinin bileğini sıkarak yüzünü buruşturuyordu. "Hay musibet hay!", diye mırıldandı ve karısına bakarak:

"Bana bir bardak su emreder misin?" dedi.

Cingöz mırıldandı:

"Vah vah... Elin çok acıyor ha?..."

Mehmet Rıza başını salladı:

"Oldukça..."

Cingöz bir daha "vah vah", diye mırıldandı. Teessüründe samimi görünüyor, fakat Mehmet Rıza'nın eline ne olduğunu sormuyordu. Cevap alamayacağına emin miydi? Yoksa bunu da mı biliyordu? Belki.

Melâhat kocasına bir bardak su uzatırken, Cingöz, Mehmet Rıza'nın yanından ağır ağır uzaklaşmıştı. Bu sefer adımlarından hiç bir ses çıkmıyordu. Mehmet Rı-

za'nın serçe parmağını ezen Cingöz'ün topuklarıydı.

İhtiyar polis hafiyesi deminden beri bunu birkaç defa düşünmüş olduğu için, nihayet Cingöz'ün ayaklarına bir göz atmaktan kendini alamadı.

Recai gülerek dedi ki:

"İskarpinlerime mi bakıyorsun? Hoşuna gittiyse ayaklarının ölçüsünü ver, kunduracıma ısmarlayayım ve sana birkaç çift hediye edeyim."

"Ökçeleri sağlam mı?"

"Lâstiktir. Bilirsin ki bizim mesleğimizde bu, daha pratiktir."

Mehmet Rıza, Cingöz'ün ayaklarına biraz daha yakından bakarak:

"Hiç lâstiğe benzemiyor," dedi, "hem sen demin halının üstünde ağır ağır gezinirken bile ayakkabıların kuvvetli, tok bir ses çıkarıyordu."

"Sana öyle gelmiş."

Mehmet Rıza, karşısındaki sandalyeyi göstererek, âdeta emretti.

"Şuraya otur!"

Sonra Cingöz'e tekrar ayağını işaret ederek:

"Şu tabanını kaldır bakayım," dedi, "ökçeni görmek istiyorum."

Cingöz kahkahalar salıvererek bağırıyordu:

"Ökçemi ne yapacaksın? Deminden beri bir ökçedir tutturdun. Tabanımda bütün Ridvay ailesinin esrarını mı okuyacaksın? Ökçemde Arsen Lüpen'in fotokopisi mi var? Yoksa sen de yeni usul bir ayak falı mı icat ettin?"

"Göster, göster!"

"Ökçem lâstiktendir, diyorum sana... Farz et ki çelik

yahut da tenekedendir, ne çıkar?"

"Göstermekten ne çıkar? Ne tereddüt ediyorsun?"

Melâhat de onlara yaklaşmış, masum bir hayret içinde gülümseyerek Cingöz'ün ayaklarına bakıyordu.

Mehmet Rıza tekrarladı:

"Ne tereddüt ediyorsun? 'Dost başa düşman ayağa bakar!' "

— 8 —

“Dost Başa Düşman Ayağa Bakar”

Cingöz ayaklarını iskemlenin altına doğru çekerek bir daha güldü.

“Tuhafıma gidiyor,” dedi, “hanımefendinin yanında sıkılıyorum. Nalbant mısın, nesin?”

Mehmet Rıza arkasına doğru yaslanarak mırıldandı:

“Anlaşılıyor,” dedi.

“Ne anlaşılıyor?”

“Bir de sıkılmadan bana dostluktan ve hizmetten bahsediyorsun.”

Cingöz, şeytanî siyah gözlerini Mehmet Rıza ile Melahat’a iki defa çevirdikten sonra:

“Anlamıyorum,” dedi, “ayağımla dostluğum arasında ne münasebet var? ‘Dost başa, düşman ayağa bakar,’ derler. Eğer bu atalar sözü doğru ise düşmanca hareket senden sadır oluyor.”

Mehmet Rıza başını sallayarak:

“Bırak onu sen,” dedi, “git şu gramofonu kur, Melahat’la bir kere daha dans et!”

“Korkarım gene ökçemden ses çıkıp çıkmayacağını anlamak istiyorsun. Pek âlâ.”

Cingöz ayağa kalktı ve gramofona doğru giderken,

Mehmet Rıza cebinden hemen silâhını çıkarmış, namlusunu ona çevirmişti:

"Kımıldama, ateş ederim!" diye bağırdı.

Cingöz, Mehmet Rıza'ya döndü ve silâhı görünce durakladı. İlkin, yüzünde büyük bir hayret vardı.

Mehmet Rıza bir daha bağırdı:

"Eller yukarıya!"

Cingöz Recai, Melahat'a bakıp gülerek ellerini yukarı kaldırırken:

"Bana jimnastik mı yaptıracaksın, üstat?" dedi. "Ne biçim ev sahibisin? Deminki soruma fiilî bir surette cevap vermek istediğini görüyorum."

Mehmet Rıza karısına dönerek, sert bir sesle:

"Melahat," dedi, "Galatasaray'a telefon et, çabuk buraya dört polis göndersinler. Olayın önemli olduğunu söyle, fazla söz istemez. Haydi gözüm."

Genç kadın, odanın ortasında, şaşkın bir halde duruyor, sallanıyor, tereddüt ediyordu.

Mehmet Rıza tekrar etti:

"Haydi!"

Kadın gene tereddüt ediyordu.

Bu sefer Cingöz de Melahat'a bakarak:

"Ben de rica ediyorum," dedi, "üstadın söylediğini hemen yapınız!"

Genç kadın birkaç defa arkasına bakarak hayret ve can sıkıntısı ifade eden bir yüzle odadan çıktı.

Mehmet Rıza elindeki silâhı Cingöz'e biraz daha uzatarak dedi ki:

"Ridvaylar'ın evinde demir ökçenle elimi ezdikten ve cebimden defteri aldıktan sonra karşıma geçmiş

dostluktan bahsediyorsun ha?... Böyle olmasa bile, benim meslek itibariyle düşmanı olduğum bir adamla işbirliği edebileceğimi nasıl aklına getiriyorsun? Hayır! Senin maksadın başka... Senin polisten almaya muhtaç olduğun bazı bilgiler var... Bu işe burnunu sokarken onları öğrenmek istiyorsun. Fakat yirmi üç seneden beri senin alaycılığın benim ciddiyetimle çarpışıyor. Hâlâ nasıl bir adam olduğumu anlamadın mı?"

"Çok mağrur ve kaba bir adamsın, dostum."

"Mağrur ve kaba... Çünkü sen karımla dans ederken üstelik sana bir de likör ikram ettim, değil mi?"

"Avrupa görgüsü öyle icap eder, yoksa bu semte niçin geldin?"

"Hayır! Avrupa görgüsü namuslu adamlar arasında geçerlidir."

"Beni gramofona doğru yollayarak aldatmak doğru bir hareket midir?"

"Karanlıkta ayağıma çelme takarak beni yere yuvarlayan, demir ökçeleri altında parmaklarımı parçalayan bir adamın karşımda dostluktan bahsetmesi ne kadar doğru ise!..."

"Haksızsın... Orası mücadele, er meydanıdır. Burası ev. Burada ben sana emniyet ederek gelmişim. Senin misafirinim."

"Ben seni davet etmedim. Aramızda doğal bir ahbaplık münasebeti geçerli değil ki, efendi!"

"Peki üstat, kollarım yoruldu. Şu işi çabuk bitirelim..."

"Şimdi polisler gelsin, kelepçenin içinde ellerin de kolların da rahat eder."

"Of!... O vakit de bileklerim acıyacak."

Genç kadın koşarak içeri girmişti. Odanın ortasında durarak, Mehmet Rıza'ya:

"Sizi telefondan istiyorlar," dedi.

İhtiyar polis hafiyesi, öfkeli bir sesle bağırdı:

"Gelemeyecek durumda olduğumu söylemedin mi?"

"Söyledim."

"Eyy?..."

"Şey... Ne diyorlar ona... Yokmuş orada..."

"Merkez memuru mu?"

"Evet."

"Sen kiminle konuştun?"

"Bilmiyorum. Ben sordum: 'Orası Galatasaray merkezi mi?' diye... 'Evet' dediler. Dedim ki: 'Burası Mehmet Rıza Bey'in Cihangir'deki evi... Ben karısıyım... Kocam hemen dört memur istiyor. Şimdi buraya gelsinler. Çok önemli bir olay var,' dedim. Telefonda konuşan ses: 'Memur bey burada yok,' dedi, 'Rıza Bey azıcık telefona gelsin!' dedi."

"Kim bunu söyleyen?"

"Bilmiyorum."

"Git, bir daha telefon et. Durumu kısaca anlat. 'Elinde silâh, karşısında Cingöz var. İçeriki odadalar, gelemezler' de..."

"Peki."

Genç kadın gene odadan çıktı.

Mehmet Rıza kendi kendine söylenir gibi mırıldandı:

"Belki de telefonda kadın sesine inanmadılar. Ne çıkar efendim? Herhangi bir kadının 'önemli bir olay var' demesi kâfi."

Cingöz tasdik etti:

"Hakkın var üstat," dedi. "Hele senin ismini duyunca daha hassas davranmaları lâzım gelir."

Cingöz Recai daima kollarını yukarıya kaldırmış, duruyor, Mehmet Rıza'nın şüphesini uyandıracak en küçük hareketten kaçınıyordu. Biraz sonra içeriye Melâhat girdi ve polislerin hemen geleceklerini haber verdi. Gramofonla masanın arasından geçerek sokak üstündeki büyük penceresinin önünde oturdu. Bu pencere, Mehmet Rıza'nın biraz arkasında sol tarafa düşüyor ve Cingöz Recai'nin altı adım kadar ilerisinde tam karşısına geliyordu. Kollarını daima havaya kaldıran usta hırsız, perdesi bir karış kadar açık duran pencerenin camına gözlerini kırpmadan, sabit, garip bir dikkatle bakmaya başlamıştı. Hatta başını önüne doğru iki defa sallayarak bir işaret verir gibi oldu.

Mehmet Rıza hemen ayağa kalkmıştı. Hem pencereyi, hem de Cingöz'ü görecek bir vaziyette durdu. Bu hareketi gözden kaçırmayan Melâhat da korku ile arkasında bulunan pencereye bir kere başını çevirmişti. Cingöz Recai, gene yerinden hiç kımıldamayarak sakin, hatta biraz da neşeli bir sesle Melahat'a dedi ki:

"Hanımefendi, size pencerenin önünde fazla durmamanızı tavsiye ederim. Tahmin edersiniz ki ben kocanızın yanına tedbirsiz gelmedim. Böyle balık ağına düşen hamsi gibi kolay kolay, hele kendi ayağımla tuzağa girmem. Hemen oradan çekiliniz. Oda kapısı tarafında da durmayınız. Benim yüzümden hiç bir kadının burnu kanamamıştır. Başınıza bir kaza gelmesini istemem. Çekiliniz, haydi!"

Melâhat ayağa kalkmış ve şaşırmıştı. Mehmet Rıza da canlandı, ikisi de pencereye, kapıya ve Mehmet Rıza'-

ya bakıyorlardı.

Cingöz bağırdı:

"İki dakika vaktiniz var. Acele ediniz. Kaçılın oradan."

Mehmet Rıza karısına karşı duvarı göstererek:

"Sen şu tarafa geç!" diye bağırdı.

Esasen kapının ve pencerenin bulunmadığı nokta ancak o duvardan ibaretti. Fakat Melahat'ın o tarafa gidebilmesi için masanın kenarından yürüyerek Cingöz'ün önünden geçmesi lâzımdı. Kadın, şaşkın bir halde bu yolu takip etti. Tam kadın Cingöz Recai'nin önünden geçerken usta hırsız onun arkasına birdenbire eğilmiş, vücudunu siper yaparak Melahat'ı belinden kavramış, yukarıya kaldırmıştı.

Karısını Mehmet Rıza'ya karşı bir kalkan gibi tutuyordu. Öyle ki, Mehmet Rıza elindeki silâhla ateş etmeğe kalksa kurşunun Melahat'a isabet edeceği muhakkak gibiydi.

Cingöz kadının vücudunu daima kolları arasında bir siper gibi tutarak iki sıçrayışta oda kapısına vardı ve bir eliyle çabucak elektrik düğmesini çevirerek odayı karanlıkta bıraktı. O şeytanî kahkahalarından birini salıvermişti.

Mehmet Rıza da hemen arkasından fırladı. Fakat oda kapısının önüne gelince dışarıdan büyük bir şiddetle itilen kanat yaralı eline kadar fena çarpmıştı ki Mehmet Rıza canının acısından bir an sendeledi ve hemen kendini toparlayarak koridora atıldı. Cingöz orada da bütün ışıkları söndürmüştü. Koridorun arka kapısı şiddetle vurularak kapandı. Mehmet Rıza kapının dışarıdan kilitlendiğini duyuyordu. Apartman kapısının

önündeki dört köşe antreye vararak Cingöz'ün yolunu kesmek için tekrar salona dönmek ve bitişik yazı odasına geçerek onun kapısından çıkmak lâzımdı. Mehmet Rıza kudurmuş gibi geri döndü ve salonla yazı odasının ışıklarını yakarak antreye koştu. Fakat Cingöz çoktan apartman kapısından çıkmıştı. Felâkete bakmalı ki, ortada Melâhat de yoktu ve belki Cingöz'ün kolları arasında gitmeğe mecbur kalmıştı. Hizmetçi sersemi nerelerde?

Mehmet Rıza, kapıdan dışarı fırlayarak apartmanın merdivenlerini dörder dörder indi ve sokak kapısından dışarı çıktı. Yolda şüpheli hiç bir gölge göremiyordu. Sağ tarafta Tophane'ye inen dik merdivenli yokuş, onun yanında ve karşıda eski Japon konsolosluğuna giden yolun dönemeci, sol tarafta ve karşıda bir virane ile Cihangir caddesi vardı. Melun ne tarafa gitmiş olabilir? Mehmet Rıza dik merdivenlik yokuşun başına doğru, etrafına dikkatle bakarak koştu. Fakat nafile; Ortada ne Cingöz vardı, ne de Melâhat!

Karakoldan gelecek polisleri bulmak ve onları dört tarafa saldırmak ümidiyle apartmanın kapısına koştu. Fakat memurlar henüz gelmemişti. Yalnız kapıcı etrafına hayretle bakıyordu ve polis hafiyesini görünce sordu:

"Hayrola Rıza Bey? Biraz evvel odada iken bir gürültü duydum. Çıktım, baktım, bir şeyler yok. Fakat sizin hizmetçi telâşla merdivenleri iniyor: 'Ne oluyoruz?' diye bağırıyordu. O da kendi odasına uzanmış, ne olduğunu anlamamış."

Mehmet Rıza: "Allah belâsını versin!" diye mırıldandı ve Cingöz'ün hâlâ apartman içinde gizlenmiş bulunması ihtimalini düşünerek kapıcıya dedi ki:

"Halil ağa! Kapıyı kapa, içeride dur! Ben geleceğim."

Polisleri karşılamak için Galatasaray istikâmetine doğru birkaç adım yürüdü. Silâhını cebine koymuştu. Çok geçmeden memurlarla karşılaştı ve hepsini ayrı ayrı istikametlere koşturdu. Fakat yarım saat süren faydasız araştırışlardan sonra, Mehmet Rıza o gece karısını da, Cingöz'ü de bulmak ümidini kesmişti.

Boğucu, müthiş bir can sıkıntısı içinde apartmana geldi, bir divana uzandı. Sağ elinin şiddetlenen sancısı öfkesini büsbütün arttırıyordu.

Yarım saat kadar bu vaziyette kaldı. Hep o dehşetli öfkesini hazmetmeğe, çelik iradesinin altında ezmeğe çalışıyor, fakat güç muvaffak oluyordu. Sinirleri o kadar yorulmuştu ki yatağa girerek uyumayı denemek istedi. Yerinden kalktı. Tam odadan çıkarken kapı çalınmıştı. Koştu. Kapıyı açınca karısı Melahat'la karşılaştı. Birdenbire içine bu kadını kovmak arzusu doğmuştu. Fakat hemen düşündü: Ne hakkı var? Cingöz Recai onu bir çiçek saksısı, bir vazo gibi kapıp götürmüştü.

Mehmet Rıza, Melahat'a yol vermek için bir adım geri çekilerek yüzüne dikkatle baktı. Kadın hemen onun boynuna atılmış, yanaklarını öpüyordu:

"Bana darılmadın ya?.." diyordu, ne yapabilirim? Çelik gibi kolları var... Beni sepet gibi koluna taktı, götürdü. Fakat çok nazik adam... Hiç fena bir davranışta bulunmadı."

Yatak odasına girmişlerdi. Melâhat orada anlatmaya devam etti:

"Ne olduğumu bilemedim. Odada, senin gözünün önünde beni belimden kavradı, derken lâmba söndü, arkasından kapıyı şiddetle vurdu, koridorun lâmbasını da söndürdü. Öyle kuvvetli adam ki beni bir koluyla havada tutuyor ve zapt ediyordu. Sonra yıldırım gibi

beni sokağa çıkardı. Yere indirdi, elimden yakaladı: 'Sakın beni bırakmayınız, başınıza felâket gelir.' dedi. Merdivenlik yokuştan koşa koşa Tophane'ye kadar indik. Arada bir girintili çıkıntılı yerlerde saklanıyorduk. Tophane'den bir otomobile bindik, Beyoğlu'nda büyük bir birahaneye girdi. Orada sana bir mektup yazdı, bana verdi, sonra tekrar otomobile bindik, beni kapıya kadar getirdi."

Mehmet Rıza hayretle bağırdı:

"Bizim kapıya kadar mı?"

"Evet, şimdi, bizim kapıya kadar..."

"Ne küstah!.."

"Selâm söyledi sana!"

Melâhat mektubu kocasına verdi. Mehmet Rıza gittikçe uzaklaşan bir otomobil sesine kulak vererek içinden "belki Cingöz'ü götüren arabanın gürültüsü budur!" derken zarfı yırtıyordu. Cingöz'ün mektubunda şu satırları okudu:

"Azizim Mehmet Rıza,

"Senden bu muameleyi göreceğimi hiç ummuyordum. Fakat şu satırları yazarken karşımda bulunan Melâhat hanıma gözlerim kaydıkça kıskançlığına hak vermemek elimden gelmiyor. Senin yerinde ben olsam bu harikayı apartman kapıcısından tut da mahalle bekçisine ve kümesteki horozlara varıncaya kadar her erkek mahlûktan kıskanırdım. Fakat, kadınlara son derece zaafım olduğu halde, senin karın olduğu için Melahat'a fena gözle bakmak hatırımdan geçmedi. Sekiz sene evvel akrabandan zavallı Mebruke'yi nasıl kaçırdığımı bana hatırlatma. Akraba başka, karı başka... Senin bu gece bana yaptığın edepsizliğe karşı benim güzel Melâhat

hanıma haciz koymam lâzım gelirdi ama gene sana olan hürmetim buna müsaade etmedi.

"İki gözüm Rıza, bu akşam seni takip ediyordum. Ridvaylar'ın evine ikinci kat penceresinin camını kırarak nasıl girdiğini gördüm. Aynı yoldan ben de eve girdim, fakat gecikmiştim. Sen deli kızın odasında defteri muayene ederken ben arkanda idim. Boğazına sarılıp o defteri alacaktım, yapamadım. Sonra mahzende seni hapsedeyim, dedim, olmadı. Nihayet mutfağa doğru yürüdüğünü gördüm ve kapıda durarak ayağına bir çelme taktım. Yüzü koyu kapaklandın. Mutfak penceresinden giren karşı apartmanın ışığında bir elini gördüm. Yerde idi ve silâh iki karış öteye fırlamıştı. Hemen demir ökçemi elinin üstüne bastım ve gırtlağına sarıldım. Tekme atmak ihtimali olan günlerde bu ökçesi ve burnu demir kaplı iskarpinleri giyerim. Senin bildiğin tarzda değildir. Kendi icadımdır. Bu iskarpinlerle bir insanın karnını deşmek bile mümkündür...

"Evde sen bu işin farkına vardın. Zekâna diyecek yoktur. Tebrik ederim. Beni gramofona doğru yollayarak silâh çekmen de mükemmeldir. Ben ökçelerimi imtihan etmek istiyorsun, sandım. Aldandım. Yaşa... Kahramanlık olsun diye üstelik senin evine tek başıma gelmiştim. Bilirsin ki ben öyle adamlarımın koruması altında yakayı kurtarmayı pek sevmem. Sen tabancanı çekince bende şafak attı. Fakat zannederim ki metanetimi kaybetmedim. Tecrübe ile biliyorum ki insanın en büyük silâhı ümididir. Ümitsiz olmayan mağlûp olmaz. Muhterem Melâhat hanımın güzel vücudu sayesinde yakayı kurtardım. Biraz patırtı oldu ama çare yok... Kan dökülmedi ya, ona bak. Aramızda böyle şeyler, köşe kapmaca oyunundan fazla heyecan uyandırmaya değmez. Aldırma...

"Kapıyı çarparken biraz elin acıdı galiba. İtiraf ederim ki, bunu da hesaplayarak yaptım. Affet! Kabahat sende, benimle ittifak etmeyi kibrine yediremedin. Hâlbuki bana çok muhtaç olacaksın. Her ne ise, kader böyle imiş. Her horoz kendi çöplüğünde öter. Bakalım hangi vaziyetlerde karşılaşacağız? Hoşça kal. Gecen hayır olsun. Ben de eve gidip deli kızın defterinden mana çıkarmaya uğraşacağım. Delirmezsem iyi.

"Daima senin yegâne dostun ve yegâne düşmanın:

"Cingöz Recai"

Mehmet Rıza mektubu elinden fırlatıp attı ve mırıldandı: "Edepsiz..."

Bir taraftan da, soyunmaya başlayan karısının çıplak kollarına garip şüphelerle bakıyordu:

"Hayır", diye düşündü, "şüphenin manası yok..."

Ve kendisi de ağır ağır soyunmaya başladı.

— 9 —

Arsen Lüpen'in Teklifi

Gazeteler, duvara gömülen kadın olayında Arsen Lüpen'in parmağı olup olmadığını bir iki gündür tartışmaya başlamışlardı. Olayın aynı günlere tesadüf etmesi tabiatıyla halkta ve basında bu şüpheyi uyandırıyordu.

Cingöz'ün Mehmet Rıza'yı ziyaretinin ertesi günü bütün gazetelerde herkesi şaşırtan bir mektup çıktı. Gazetelere posta ile gönderildiği yazılan bu mektup Türk milletine hitap ediyor ve altında "Arsen Lüpen" imzası vardı. Arsen Lüpen! Arsen Lüpen gazetelere mektup gönderiyor! Demek onun İstanbul'da bulunduğu doğru imiş.

Her yerde bu mektubu neşreden bütün gazeteler elden ele geçerek tekrar okunuyordu. Hem de Fransızca değil, güzel bir Türkçe ile yazılmış olan mektupta aynen şu satırlar vardı:

"Büyük Türk milleti,

Tarihin ve tabiatın en güzel eserlerini göz önüne serdiği İstanbul şehrine gelişimin bütün yurdunuzda uyandırdığı alâka, bana büyük bir gurur vermişti. Fakat, aradan birkaç gün geçmedi ki, daha düne kadar ziyaret fırsatını bulamadığım Cinci meydanındaki tüyler ürpertici cinayetin benim elimden çıktığını zannedenlerin de

bulunduğunu öğrendim. Ve bu, benim gururumu üzüntüye çevirdi. Hem de büyük bir üzüntü!... Nasıl? diye sordum kendi kendime, nasıl?.. Bütün hayatı böyle canavarları adalet pençesine vermek için polise yardım etmekle geçen benim gibi bir adamdan hâlâ şüphe edenler mi var?

Bütün hayatımın ve maceralarımın bazen pek yarım yamalak ve kusurlu olmakla beraber tamamıyla ve birkaç defa Türkçeye çevrilmiş olduğunu biliyorum. Böyle olduğu hâlde, benim, tırnaklarının ucunda bir damla kan lekesi bulunanlardan, hatta benim mesleğimden olmalarına rağmen sanatlarını büyük ahlâkî prensiplere pek aykırı bir tarzda işleten hırsızlardan ne kadar nefret ettiğimi bilmeyenlerin gazeteciler gibi aydın bir sınıf arasında hâlâ bulunmasına şaştım, kaldım.

Hayır, hayır!.. Beni iyice tanımayanlara tekrar ederim ki, herhangi iğrenç, vahşiyane işte, Arsen Lüpen parmağı aramak, şöhreti bütün cihanı tutan yüksek Türk polisini şaşırtmaktan başka netice vermez. Ben Fransa'da da bu türlü şüpheler altında kaldım. Ambrümezi şatosunda Kont Jevr, kâtibi Jan Daval'i öldürdüğü zaman da Figaro gazetesinin gafil polis yazarı benden şüphe etmişti. Hâlbuki zavallı kâtibi öldüren Konttu ve maktul benim hıyanetime nasıl uğrayabilirdi ki, benim adamımdı. Bugün Fransız kamuoyu benim cinayetten, hatta alçakça hırsızlıklardan ne kadar nefret ettiğimi ve katillerle Fransız polisi kadar çarpıştığımı pek iyi bilir... Türk halkının da pek yakın zamanda bu şüpheden kurtulacağını umarım. Çünkü, zavallı kızı duvara gömen çeteyi meydana çıkarmaya ben de kendi yöntemlerimle çalışıyorum. Gerçek yakında anlaşılacaktır.

Sanatımı ilâna gerek yok: Ben hırsızım ve katil değilim. Hem de pek zengin olanların servetinden bir kısmını çalarak, kendilerine zarar vermeyecek tarzda

hırsızım. Meselâ pek zengin abidelerle dolu olan İstanbul'dan güpegündüz Çemberlitaş'ın aşırıldığını duyarsanız bunda Arsen Lüpen'in parmağını arayabilirsiniz; yahut yeryüzünün en güzel tabiat resimleriyle çevrimli o muhteşem Çamlıca tepesini bir gün yerinde bulamazsanız benim yelek cebimin içine bakabilirsiniz.

İsterseniz bir tecrübe yapalım. Dokuz gün sonra İstanbul Gazeteciler Cemiyeti'nin Kalamış'ta Bel Vil otelinde bir bahçe eğlencesi var. Şimdiden gazete ilânlarında oraya meşhur Viyanalı operet artisti Matmazel Emma'nın da geleceği ve şarkı okuyacağı haber veriliyor. Ben bu güzel sanatkârı Viyana'da çok seyrettim. Harikulade kıymetli bir inci gerdanlığı olduğunu ve bu mücevheri İstanbul'a da getirdiğini biliyorum. Eğer kendisi razı olur ve razı olduğunu gazetenizde bir mektupla bana bildirirse, o gece bahçeye geleceğim, saat tam ikide, herkesin gözü önünde gerdanlığı çalacağım ve beş dakika sonra kendisine iade edeceğim. Eğer bu yüzden Matmazel Emma küçücük bir zarar görürse bana Arsen Lüpen demesinler. Bütün şerefim üzerine temin ederim ki mücevher kendisine aynen iade olunacaktır. Polis de o gece, orada, istediği tedbirleri alabilir.

İşte size küçük bir tecrübe ve imtihan! Aynı zamanda bahçeye gelenleri de epey güldürmüş ve eğlendirmiş olacaktır.

Bu tarzda gerdanlık aşırma tecrübesi, bizim mesleğimizin klâsik bir imtihanıdır. Malûmdur ki Avrupa'da, bir baloda, çok nüfuz sahibi başbakan da bulunuyormuş. Kadınlardan birinin gerdanlığı çalınmış. Başbakan, nüfuzuna güvenerek orada bulunan halka demiş ki:

"Şimdi şuraya bir tabak koyacağım, lâmbalar sönecek, yandığı zaman gerdanlığı tabağın içinde bulacaksı-

nız. Hırsızın aklını başına toplayarak mücevheri iade edeceğinden eminim.

Bir tabak getirirler, başbakanın önüne koyarlar. Lâmbalar söner. Biraz sonra ışıklar yanınca ne görsünler? Ortada tabak da yok!

Bu bir hikâye. Aslı yok. Benim yapmak istediğim şey de bir eğlence. Gerdanlığı cebime koyup gidecek değilim, gene sahibine vereceğim. Maksadım aleyhimde bazı şüpheler besleyen basına kendimi tanıtmak ve bahçe halkını eğlendirmektir.

Matmazel Emma'nın cevabını bekliyorum. Razı olursa dediğimi yapacağım. Tekrar edeyim: İstanbul Gazeteciler Cemiyeti'nin dokuz gün sonra Kalamış'ta Bel Vil otelinde vereceği bahçe partisine geleceğim, saat tam ikide herkesin gözü önünde gerdanlığı çalacağım ve beş dakika sonra iade edeceğim.

Zannederim ki, Viyanalı artist bu teklifimi kabul etmek lütfunda bulunursa Gazeteciler Cemiyeti'ne de büyük bir hizmet yapmış olacaktır. Çünkü bu mucizeyi görmek isteyenler çoğalacağı için bilet satışı artacaktır.

Fransızca yazdığım bu mektubu Türkçeye tercüme ettirerek gazetenize gönderiyorum. Aynen neşretmenizi rica ederim.

Bu vesile ile en derin saygılarımın kabulünü dilerim.

Arsen Lüpen"

Her gazete bu mektubun altına birçok yorumlar ilâve etmişti. Hemen hepsi, bu cüretkârane meydan okuyuşun kendisine pahalıya mal olabileceğini ileriye sürüyorlar, Türk polisine Arsen Lüpen'i yakalamak fırsatını vermesi için Viyanalı artist Matmazel Emma'nın bu teklifi kabul etmesini rica ediyorlardı.

O gün birkaç gazeteci Mehmet Rıza ile röportaj yapmaya geldiler. Hepsi aynı şeyi sormuştu:

"Bu mektup hakkında fikriniz nedir?"

Bir gece evvelki hâdiseden keyfi kaçan eski polis şefi dedektif gazetecileri fena karşıladı:

"Bu çeşit serseriler hep gazetelerden yüz buluyorlar," dedi. "Cingöz'ü de şımartan siz değil misiniz?"

Gazeteciler güldüler:

"Aman Rıza Bey," dediler, "bizim bir fotoğraf makinesinden, yahut, daha doğrusu bir film alıcı makineden farkımız yoktur. Hâdise ne ise onu aksettiririz. Her hangi bir çirkinlikten dolayı aynaya kabahat bulmak olur mu? Yahut bir kadın aynaya bakarak şımarırsa aynanın sorumluluğu var mıdır?"

Mehmet Rıza başını sallıyor:

"Bilmem, bilmem..." diyordu, "yüz vermemelisiniz."

"Yüz vermiyoruz. Hatta aleyhinde yazdığımız için Arsen Lüpen'i kızdırmışız. Daha ne olacak? Fakat bunları bırakalım da meseleye gelelim. Mektup hakkında fikriniz nedir?"

"Ben hiçbir zaman duvara gömülen kadın meselesinde bu adamın parmağı olduğunu söylemedim. Olmadığını da söylemedim."

"Demek sizce iki ihtimal de olabilir?"

"Bunu da söyleyemem. Polisin düşüncesini ilân etmesi soruşturmayı bozar. Bana böyle şeyler sormayınız."

"Arsen Lüpen'in teklifine ne diyorsunuz?"

"Masallarla uğraşmaya vaktim yok. Bu mektubu Arsen Lüpen'in gönderdiği ne malûm? İmzasını tanıyor musunuz? Gazetelerle alay etmek isteyen herhangi biri

Arsen Lüpen namına bir mektup uydurmuş olabilir."

"Sizce bu mektubun Arsen Lüpen tarafından gazetelere gönderilmiş olması mümkün değil midir?"

"Bir şey söyleyemem."

"Gazeteciler Cemiyeti'nin bahçe eğlencesinde polisçe bir takım tedbirler alınmalı mıdır?"

"Lüzum görülürse alınır."

"Siz orada bulunmayacak mısınız?"

"Lüzum görürsem gelirim."

"Lüzum görecek misiniz?"

"Fazla soruyorsunuz."

"Siz eksik cevap veriyorsunuz da ondan."

"Ben gevezeliği sevmem."

Mehmet Rıza fazla cevap vermedi. Gazeteciler gittikten sonra gene yatağına uzanmıştı. Biraz sonra Rumelihisar merkezine telefon ederek gözlem altında bulunan yalı hakkında bilgi istedi. Hiçbir anormallik olmadığı haber verilmişti.

Akşama doğru polis müdürlüğüne giderek Feriköylü Hristo'nun dosyasını çıkarttı ve müdürün müsaadesiyle evine götürdü. Bütün gece dosyayı tetkikle meşgul olmuştu.

Ertesi gün bütün gazetelerde Mehmet Rıza'nın sözlerinden başka, Viyanalı artist güzel Emma'nın resmi ve gazetecilere açıklamaları vardı.

Gazeteciler kadına sormuşlardı:

"Arsen Lüpen'in teklifine ne cevap vereceksiniz?"

Matmazel Emma kahkahalarla gülerek diyordu ki:

"Hayatımda ilk defa olarak böyle bir teklif karşısında kalıyorum. Düşündükçe güleceğim tutuyor. Garip

şey! Ben bir gece, bir bahçede bulunacağım. Etrafımda kadın, erkek, sevimli ve güzide bir kalabalık... Sivil memurlar... Emniyet tetiği açılmış silâhlar... Tam Arsen Lüpen'in bildirdiği saatte, görünmez bir el, ne benim, ne de yanımdakilerin haberi olmadan, boynumdan gerdanlığı alacak, beş dakika sonra da iade edecek... Bu ne harikulade peri masalı... Arsen Lüpen bin bir geceye bir gece daha ilâve etmek mi istiyor?.. Şaşılacak şey!.."

"Bu teklifi kabul ediyor musunuz? O gece bahçe eğlencemize gerdanlığınızla beraber gelecek misiniz?"

"Şüphesiz... Şüphesiz... Ben harikuladelikleri seven bir kadınım. Meşhur centilmen hırsızın bu mucizesini görmek isterim. Geleceğim. Gerdanlığımla beraber geleceğim. Bunu yazabilirsiniz, Arsen Lüpen'e temin edebilirsiniz!"

"Cesaretinize şaşıyoruz. Ya Arsen Lüpen gerdanlığınızı iade etmezse?"

"Oh!.. Bunu hiç zannetmiyorum. Çünkü o takdirde isminin yanında bulunmasına alıştığımız centilmen kelimesinden ebediyen mahrum kalacaktır. Benim galiba tanıdığım Arsen Lüpen'den böyle bir hareket olmaz."

Viyanalı artist bunu söyledikten sonra gazetecilere gerdanlığını göstermiş, mücevherin fotoğrafının alınmasına müsaade etmişti. Gazetelerde bunun da resmi vardı.

Ertesi gün gazetelerde Arsen Lüpen'in şu iki satırlık mektubu çıktı:

"Pek değerli Viyana sanatkârına hakkımda beslediği iyi niyet ve itimattan dolayı teşekkür ederim, İstanbul Gazeteciler Cemiyeti'nin bahçe eğlencesine geleceğim ve

söylediğim saatte gerdanlığı aldıktan beş dakika sonra iade edeceğim.

Arsen Lüpen"

* * *

Bütün İstanbul çalkalanıyordu. Kalamış'taki bahçe eğlencesinin bütün biletleri satılmıştı. Herkes birbirine soruyordu: Doğru mu acaba? Gazetelere bu mektubu gönderen sahiden Arsen Lüpen midir? Gazetecilerin bilet satmak için bir oyunu olmasın? O takdirde Gazeteciler Cemiyeti bir nevi Arsen Lüpen rolüne çıkmış olmaz mı?

Doğru ise kabil mi? O kalabalıkta, herkesin içinde Arsen Lüpen bu gerdanlığı nasıl çalar? Viyanalı artistin üstüne mi hücum edecek? Bir hile mi yapacak? Nasıl hile? Bu güzel kadın böyle bir tecrübeye nasıl razı oluyor? Ne cesaret? Polis tedbir almayacak mı? Bir hâdise çıkmasın? Silâh çekilir, bir kaza olur mu? Tehlikeli bir eğlence değil mi bu?

Her ihtimale rağmen bu tecrübede hazır bulunmak isteyenlerin haddi, hesabı yoktu. Satılan biletlerin on mislinden fazla istek vardı.

Bu vaziyet üzerine polis müdürü üçüncü defa olarak Mehmet Rıza'yı çağırmıştı:

"Ne dersiniz Rıza Bey?" diye sordu, "biz bu durumu ciddî kabul edecek miyiz? Lüpen'in maksadı ne olabilir?"

"Boy göstermek istiyor. Şüphesiz icap eden tedbirleri alacağız. Fakat Lüpen'in asıl maksadı, polis ve kamuoyunu bu mesele ile oyalayarak şaşırtmak ve daha rahat çalışmaktır. Böyle oyunlara kulak asmayalım. Ben plânıma devam ediyorum."

Polis müdürü önüne bakarak mırıldandı:

"Fakat," dedi, "şimdiye kadar bu adamın izini bulmuş değiliz. Hep Madam Ridvay'a takıldık, kaldık. Rumelihisarı'ndaki yalının gözetlenmesinden esaslı bir sonuç çıkmıyor. Belçikalıyı da bulamadık."

"Onu bulacağız. Poliste kaydı olan bir ecnebinin kaybolması mümkün değildir. Bütün merkezlere verdiğimiz emir ve talimat neticesiz kalmayacaktır. Yalnız, belki, birkaç gün geçer. Dün de size arz ettiğim gibi ben şimdi Hristo'nun peşindeyim. Poliste son kayıt bu herifin Atina'ya kaçtığı merkezindedir. Geçen aralık ayı ortalarında Yunanistan'da görülmüş. Atina'da Polis Müdürlüğü'nün bize yazısı var. Fakat yakalanamamış. Bu sabah ben de Yunanistan'a bir yazı yazdırdım. İmza için size gelmiştir, yahut gelmek üzeredir."

"Henüz gelmedi."

"Hoş oradan esaslı bir haber beklemiyorum. Daha ziyade Kurtuluş civarındaki soruşturmadan ümit varım. Hristo'nun duvarcı Yorgo'yu nereden tanıdığını araştırıyorum."

"Yorgo'dan da şüphen mi var?"

"Hayır. Fakat Hristo'nun Yorgo'yu ta Kurtuluş'tan Cinci'ye götürmesinin sebebi, yalnız, yolun uzak olması ve gözleri bağlı bir adamın otomobil içinde gittiği yeri tahmin edememesi lüzumu mudur? Hristo neden ve nasıl Yorgo'yu seçmiştir? Elbet, kahvelerde, meyhanelerde, yahut bir bakkalda Yorgo hakkında Hristo küçük bir araştırma yaptırmış olmalıdır. Bütün oralarda soruşturuyorum. Zaten bu hâdise üzerine Kurtuluş Rumları birbirine girdiler. Hatırınız da mı? Yorgo, o gece evine gelen siyah sakallı adama 'benim evimi size kim haber verdi?' diye sormuştu. Herif 'komşular söylediler...'

demiş. Komşular: 'Haberimiz yok' diyorlar, bize. Yorgo'yu eskiden tanıyordur da Yorgo'nun bundan haberi yoktur. Her şey mümkün. Soruşturmada bazı ümit verici ipuçları yakalar gibi olduk."

"Ne gibi?"

"Meselâ Yorgo Cinci'den evine döndüğü gecenin sabahı işine giderken karşısına Pandeli isminde eskiden garsonluk eden, şimdi işsiz takımından biri çıkar: 'Ne o, usta Yorgo! Bu sabah gecikmişsin?' diye sorar.

"Yorgo da başından geçenleri anlatacak adam aradığı için beraber yürürler, olanı biteni söyler."

Polis müdürü hayretle başını kaldırdı:

"Ağzını sıkı tutmasını o kadar tembih ettiğimiz halde mi?"

"Evet. Fakat böyle bir olayı saklamak güçtür."

"Sonra?"

"Pandeli Yorgo'yu dinlerken hiç sesini çıkarmıyormuş. Hikâye bittikten sonra da ne bir hayret göstermiş, ne bir kelime söylemiş ve birdenbire ayrılmış."

"Garip."

"Oldukça. İnsana öyle geliyor ki bu Pandeli Hristo'nun adamıdır. Yorgo'nun ağzını aramak için sabah karanlığı onun yoluna göndermiştir; fakat herif polisin cesedi bulduğunu öğrenince afallamış, dili tutulmuş ve meseleyi Hristo'ya haber vermek için ansızın Yorgo'nun yanından uzaklaşmıştır, değil mi?"

"Evet, insana bu his geliyor."

"Yorgo bundan şüphelenmiş... Onun için bize gelip haber vermemiş. Yorgo'ya göre bu Pandeli zaten garip ve dengesiz bir adamdır. Ben de ancak Hristo'dan şüphe ettikten sonra Yorgo'yu tekrar sorgulamaya ve civarda

araştırma yapmaya karar verdim, ondan sonra bunu öğrendim. Şimdi Pandeli'nin peşindeyim."

Mehmet Rıza, Cingöz'ün ziyaretini polis müdürüne evvelce anlatmış olduğu halde bu Hristo meselesini ondan öğrendiğini söylememişti.

Polis müdürü dedi ki:

"Hristo'dan şüphe etmenizi makul buluyorum. Bu cinayet hakikaten onun tarzında bir şey... Herifin Ridvaylar'ı evvelce tehdit etmiş olması bu şüpheyi büsbütün arttırıyor. Kivelli'nin ölürken söylediği sözler ve deli kızın şarkısı da ayrıca birer delil.... Fakat gene de insan bu cinayeti yüzde yüz Hristo yapmıştır, diyebilir mi? Belki onun peşinde boş yere vakit kaybediyoruz."

"Bizim mesleğimizde yüzde yüz kanaat veren olaylar ancak suçüstü durumundadır. Daima ihtimal üzerine çalışıyoruz. Bir de Hristo'nun vaktiyle kokain kaçakçılığı yapmış olduğunu da ilâve ediniz."

"O da mı var?"

"Dün size arz etmedim mi?"

"Hayır."

"Evet, o da var. Dosyasını iyice tetkik ettim. Bu herifin yapmadığı kalmış mı?"

"Öyleyse ihtimal çoğalıyor. Fakat neye hükmediyorsunuz? Eğer eroin kaçakçılığı işinde parmağı varsa Arsen Lüpen'in ortağı demektir."

"Beni de bu nokta şaşırtıyor."

"Niçin? Mümkün değil mi?"

"Arsen Lüpen'in ortağı... Hayır. Zannetmiyorum... O halde?.. Kivelli'yi Lüpen'le beraber mi öldürmüşlerdir? Niçin?"

"Bu meselede henüz hiç bir şey bilmiyoruz. Sebepler de sonra meydana çıkar."

"Fakat rehberimiz mantıktır. Akla yakın olan ihtimaller üzerinde yürümeğe mecburuz. Lüpen'in o kızı öldürmekte hiç bir menfaati olamaz."

"Hristo'nun ne menfaati vardır?"

"Vaktiyle Mister Ridvay'ı tehdit etmiş."

"Vaktiyle... Şimdi tehdit etmemiş ya?"

"Belki onun intikamını alıyor."

"Zayıf bir ihtimal."

Mehmet Rıza başını önüne eğdi. Çünkü kendisi de böyle düşünüyordu. Eski bir tehdidin senelerce sonra uygulanması için arada menfaatten başka hisleri lâzımdır. Hem de bu vaziyetlerde katil cinayetini gizlemek şöyle dursun, ilân eder, intikamın şerefini kazanmak ister. Hâlbuki Hristo cinayetini gizlemek için en alçakça usule müracaat etmişti. Yalnız, kızcağızı duvara diri diri gömmesinde bir intikam hırsı bulunduğuna da hükmetmek lâzım geliyordu.

Polis müdürü Mehmet Rıza'nın tereddüdünü görünce dedi ki:

"Her ne hâl ise... Elbet bu noktalar da meydana çıkacaktır. Elverir ki bizim sizin gibi kılı kırk yaran bir arkadaşımız olsun."

Mehmet Rıza düşünceli bir tavırla teşekkür etti ve müdüriyetten ayrıldı.

Polis müdüriyetinin büyük kapısından çıkarak Ankara caddesine doğru yürürken az çok tanıdığı bir sima ile karşılaştı. Bu adamla pek yakın bir zamanda konuşmuş olduğunu hatırlamıştı, fakat birdenbire kim olduğunu anlayamadı.

Adam kollarını uzatarak Mehmet Rıza'ya yaklaştı:

"Ben de size geliyordum," dedi.

Polis hafiyesi muhatabının sesini duyunca onun Cinci'deki konağın sahibi Hacı Nuri Bey olduğunu hemen hatırlamıştı.

Durdu ve sordu:

"Hayır ola?"

"Sizi aramak için evinize telefon ettim şimdi... Burada olduğunuzu söylediler... Ne isabet!.. Biraz daha geç kalsaydım sizi bulamayacakmışım demek... Çabuk benimle beraber geliniz."

Hacı Nuri Bey geri dönmüş, Mehmet Rıza ile beraber yürüyor, onu daha hızlı adım atmaya sevk etmek için kolundan çekiyordu.

Mehmet Rıza tekrar etti:

"Hayır ola?"

Biraz evvel Ankara Caddesi yokuşunu çıkmış olduğu için güçlükle nefes alan ihtiyar adam, soluğu kesile kesile anlattı:

"Size benim Cinci'deki evi kiralamak için bana Afyonkarahisar'lı olduğunu söyleyen bir adamın müracaat ettiğini anlatmıştım."

"Malûm..."

"İşte bu adama tesadüf ettim."

"Nerede? Ne zaman?"

"Şimdi... Yarım saat evvel... Yarım saat bile olmadı... Sirkeci'de trenden çıktım... Hani karşı tarafta postaneye giden dar sokak vardır..."

"Evet?"

"Bir yumak iplik almak için o sokağa sapmıştım. Ne göreyim? Herif oradaki handan çıkmadı mı? Baktım geliyor. Beni görmesin diye oradaki turşucuya giriverdim. Geçti. Hemen ben de arkasından... Malûm ya bu herifin duvara zavallı kızı gömmüş haydutların yamağı olması çok mümkün... Çünkü evi benden o kiraladı."

"Malûm, malûm, sonra?.."

"Sonra efendim, peşine düştüm. Fakat herif kanlı canlı, izbandut... Koşuyor... Ben ihtiyar... Gene de maşallah geri kalmadım... O gider, ben giderim... Kendi kendime: 'Aman bir polis geçse de şu herifi tevkif ettirsem...' diyordum. Aksi gibi görünürde polis yok. Bende bir heyecan... Ya herif bir tramvaya, otomobile atlar da elden kaçarsa diye yüreğim küt küt atıyor... Nihayet Sirkeci'deki kahvelerden birine girdi. Ben dışarıda kaldım. Kendimi de ona göstermek istemiyordum. Etrafta gözlerim hep bir polis arıyordu. Yok, yok... Bari vakit kaybetmeyeyim, dedim, karakola koştum, komisere meseleyi anlattım, Allah razı olsun gereken önemi verdi, yanıma üç memur kattı, kahveye geldim, baktım ki herif çıkıp gitmiş. Orada biraz durduk. Memurlar geri döndüler. Ben kahveye girdim. Usulca kahveciyi bir kenara çektim. Adamın kılığını, kıyafetini tarif ettim. Biraz tanır gibi oldu..."

"Kahveci mi?"

"Evet. Fakat benim mesleğim değil. Ağız aramasını, tahkikat yapmasını bilmem. Size telefon edeyim, dedim. Numaranızı bana vermiştiniz. Evden polis müdüriyetinde olduğunuzu haber verdiler. Koştum, geldim."

Mehmet Rıza adımlarını gittikçe hızlandırmaya devam ederek:

"Çok iyi ettiniz!" diyordu, "çok iyi ettiniz."

"Evet, çabuk gidelim, belki herif gene kahveye gelir, yahut siz kahveciden malûmat alırsınız. Belki bir ipucu yakalanır. Çünkü Allahu âlem, bu cinayet benim evimde yapıldığı günden beri gözümü uyku tutmuyor. Hainlerin adaletin pençesine geçmelerini bütün kalbimle temenni ediyorum."

Kahvenin önüne geldikleri zaman Mehmet Rıza sordu:

"Çaktırmadan içeriye bir göz atınız. Orada mı?"

Hacı Nuri Bey Mehmet Rıza'nın dediğini yaptıktan sonra:

"Hayır," dedi.

"Pekâlâ, şimdi içeri girer, otururuz. Orada gayet sakin görünmeye çalışınız, gazeteleri okuyunuz, benimle hiç bir şey konuşmayınız. Ben size bir şey sorarsam cevap verirsiniz. Herif gelecek olursa masanın altından ayağımı dürtünüz."

"Baş üstüne."

İçeri girip oturdular. Belki yarım saat gazeteleri okuyarak vakit geçirdiler ve hemen hiç bir şey konuşmadılar. Mehmet Rıza nihayet sordu:

"Onu tanıyan kahveci hangisi? Usta mı, garson mu?"

Hacı Nuri Bey tezgâhta oturan gözlüklü, kıranta bir adamı işaret ederek:

"Ben bununla konuştum," dedi.

"Pekâlâ, geliniz de bir kere beraber konuşalım."

İkisi de tezgâha yaklaştılar. Mehmet Rıza gözlüklü adamın kulağına eğilerek:

"Ben," dedi, "eski polis şefi dedektif Mehmet Rıza... Belli etmeyiniz... Bir şey öğrenmek istiyorum. Demin be-

yefendi de size buraya gelip giden bir adamı sormuşlar...”

Dükkân sahibi hürmetle doğrularak:

“Evet,” dedi.

“Bu adam hakkında bütün bildiklerinizi alçak sesle bana da öğretiniz. İsmi nedir?”

“İsmini bilmiyorum, Rıza Bey. Seyrek gelen bir müşteridir. On beş yirmi günde bir uğrar.”

“Geldiği zaman ne yapar? Gazete mi okur? Bir şeyle meşgul olur mu? Birini mi bekler?”

“Durunuz, garsonu çağıralım, bizim Ali daha iyi bilir.”

Garson geldi. Dördü de kahvenin arka tarafında koridorumsu bir yere çekildiler. Ali dedi ki:

“Efendim, bu adam tuhaftır, sade kahve ve daha ziyade şekersiz çay içer. Şeker tabağını olduğu gibi geri götürürüm. Çayın içine bir tane şeker atmaz. Gazete hiç okumaz, elinde daima büyük paketler vardır. Bugün nasılsa eli boş geldi.”

“Başkalarıyla buluşur mu?”

“Buluşur... Paketi hep onlara verir. Sık sık saate bakarlar. Vapura, yahut trene yetişeceklermiş gibi...”

“Nasıl adamlardır onlar?..”

“Vallahi... Hep başka başka... Şivelerinden anladığıma göre bir iki tanesi Rum’du galiba... Ama bunlar hep on beş, yirmi günde bir gelirler.”

“Ne zamandan beri geliyorlar?”

“Meselâ bugün bir ay var ki bu adam uğramamıştı.”

“Buraya gelmeye başlayalı ne kadar oluyor?”

“Kıştan beri geliyor. Dört beş ay var. Pek hatırlamıyorum. Hep alçak sesle konuşurlar.”

Mehmet Rıza biraz düşündükten sonra hem dükkân sahibine, hem de garsona bakarak sordu:

"Farz ediniz ki bu adamlar polisin aradığı bir takım sabıkalılardır. Yarın, yahut bir hafta, on gün sonra buraya uğrarlarsa ne yaparsınız?"

Dükkân sahibi cevap verdi:

"Hemen çaktırmadan merkeze telefon ederim."

"İyi... Fakat memurlar gelinceye kadar herif kalkıp giderse..."

Garson canlandı:

"Bırakmayız!" dedi.

"Nasıl bırakmazsınız? Müşteridir, el süremezsiniz ya..."

"Azıcık bekleyiniz!" derim.

"Şüpheye düşer, kaçar."

"Paranın üstünü geç getiririm."

"Ya bozuk para verirse?"

Garson ustanın yüzüne bakarak:

"Sahi," dedi, "memurlar gelinceye kadar herifleri nasıl alıkoyarız? Yakasına yapışsak olmaz mı?"

Mehmet Rıza başını salladı:

"Hayır!" dedi, "polisten başka kimse kimsenin yakasına yapışamaz. Hatta polisin bile pek nadir yerlerde buna hakkı vardır... En iyisi siz bu adama diyeceksiniz ki: 'Biraz evvel sizin arkadaş geldi, gayet mühim bir iş için beni mutlaka beklesin, geleceğim, dedi.' Şapkasını nereye astığına dikkat edersiniz. Dalgın bir zamanında şapkayı yanlışlıkla alıp içeriye saklamak da mümkündür. Şapkayı arar gibi yaparak vakti kazanırsınız.

Mehmet Rıza kahve sahibiyle garsona bu adamlardan her hangi biri geldiği takdirde hemen polise telefon ederek bu tarzda hareket etmeleri şart olduğunu anlattı ve Hacı Nuri Bey'le kahveden çıktı.

— 10 —

Kalamış'taki Bahçe Eğlencesi

Mehmet Rıza, Hacı Nuri Bey'le kahveden çıktığı günden İstanbul Gazeteciler Cemiyeti'nin Kalamış'taki bahçe eğlencesi gününe kadar hiçbir hâdise olmadı:

Cingöz'den ses yoktu; Rumelihisarı'nda gözlem altında bulunan Ridvay yalısının bahçesinde zavallı deli kızın şarkılar söyleyerek bağırıp çağırmaya devam etmesinden başka hâdise denilebilecek hiçbir hareket kalmamıştı, ev halkından hemen hiçbiri dışarı çıkmıyorlardı. Mehmet Rıza, deliyi takip ettirmekten geri durmuyordu ama onun da Hristo ile alâkasını ispat eden hiçbir hareketi görülmedi. Hatta Kivelli'yi öldüren adamın Hristo olması ihtimali de kuvvetli bir tahminin sınırlarını aşamamıştı, elde kesin bir delil ve emare yoktu. Belçikalının da izi bulunamadı. Yani de ortadan kaybolmuştu, palikaryanın kimler tarafından kaçırıldığı anlaşılamadı. İlk zamanlarda biraz açılır gibi olan esrar perdesi, bütün ağırlığıyla bu hâdiselerin üstüne kapanmıştı.

Şimdi bütün gözler Arsen Lüpen'in bahçe eğlencesinde yapmayı vadettiği garip sihirbazlığa çevrilmişti. Gazeteler o geceye kadar alaylarına devam ederek halkın merakını ve alâkasını gıdıklamaktan bir gün geri durmadılar. Hatta bir akşam gazetesi okuyucuları arasında yarışma açmış, soruyordu:

"Arsen Lüpen gerdanlığı çalabilecek mi? Bu işi nasıl yapacak? Sonra mücevheri iade edecek mi? Ve nasıl?"

Hâdiseden sonra bu yarışmada gerçeğe en yakın ve en uygun cevap verenlere birçok ikramiyeler vaat ediliyordu.

Nihayet eğlence günü geldi. Balo geceleyin saat onda başlayacağı halde daha akşamdan bahçenin önünü büyük bir kalabalık bastırmıştı. Saat yediden itibaren masa bulmak için erken gelen davetlilerle bilet arayanların haddi, hesabı yoktu. Bahçenin demir kapılarını kapamak ve Kalamış caddesini dolduran kalabalığı bekletmek mecburiyeti hâsıl oldu. Henüz bahçede renkli fenerler asılıyor, elektrik telleri çekiliyor, masalar düzeltiliyordu. Cemiyet yetkilileri, otel idarecileri, garsonlar ve bir de asayiş tedbirleri alan sivil memurlardan başka içeride hiç kimse yoktu.

Dışarıda kalabalık gittikçe artıyordu. Otomobillerin biri gidip biri geliyordu. Fenerbahçe'ye kadar bütün yol arabalarla, otomobillerle, yaya gelen kadın ve erkek davetlilerle dolmuştu. Herkes birbirine: "Arsen Lüpen siz misiniz?" diye sorarak şakalaşıyordu. Henüz düzenlemeler bitmediği için cazband takımını bile içeri almamışlardı.

Saat dokuz buçuğa doğru kapılar açıldı. Bütün o kalabalık, bir felâketten kaçanların telaşıyla bahçeye hücum etmişti. Beş on dakika içinde bütün masalar doldu. Halkın terbiyesi ve Gazeteciler Cemiyeti'nin intizamı sayesinde herkes yerli yerine oturmuştu ama ayakta kalanlar pek çoktu.

Arsen Lüpen'in tayin ettiği vakit henüz pek uzak olduğu halde herkes saatine bakıyordu: "Ona çeyrek var." Arsen Lüpen gece yarısından sonra tam ikide gele-

ceğini bildiriyordu. Demek daha dört saatten fazla beklemek lâzım gelecek. Hırsızlar için bu müddet çok uzun. Herkes Viyanalı artistin gelip gelmediğini soruyordu. Önüne gelen gazetecileri yakalıyor ve onları sorguya çekiyordu.

Bir yığın soru:

"Polis tedbir aldı mı?"

"Nerede polisler?"

"Mehmet Rıza burada mı?"

"Polis müdürü de gelecek mi?"

"Bir karışıklık olmak ihtimali var mı?"

"Hani Viyanalı artist?"

"Sözünde duracak mı?"

"Nerede oturacak?"

"Polisin koruması altında mı bulunacak?"

"Bu kalabalığın içinde Arsen Lüpen'in adamları yok mudur?"

Halktan fazla çok şey bilmeyen gazeteciler, ardı arkası kesilmeyen bu sorulara kısa ve alaylı cevaplar veriyorlardı:

"Kadınlardan iyi polis mi olur?"

"Cazbandı çalanların her biri birer polis hafiyesi!"

"Mehmet Rıza on sekiz yaşında bir genç kız kıyafetiyle geldi."

"Hanımlar gönüllerini iyi saklasınlar, çalan bulunur!"

"Viyanalı artist boynuna gerdanlık yerine bir dizi kuzu kestanesi takıp gelecekmiş!"

"Burada herkesten şüphe ediniz. Ben bile belki Arsen Lüpen'in adamıyım!"

Bütün bu kalabalık arasında yabancılar birbirlerine şüpheli gözlerle bakıyorlar, karşılıklar aynı şüpheye maruz kaldıkları için sonra kahkaha ile gülüyorlardı. En fazla yabancı davetliler şüphe uyandırıyordu. Fransızca konuşan bir yabancı görünce herkes dikkatle bakıyor, onun bütün biçiminde ve tavırlarında, meşhur hırsıza ait bildiği detaylardan meydana gelen belirsiz bir hayale benzeyiş arıyordu.

Saat onu geçince bütün bahçe halkında bir hareket uyanmıştı: Masalardan ayağa kalkıyorlar, bir noktaya doğru bakıyorlardı. Herkes arasında bir fısıltı dolaştı:

"Viyanalı artist gelmiş... İşte, bitişik bahçe duvarının önünde, kendisi için hazırlanan çiçekli masaya doğru ilerliyor... Yanında Mehmet Rıza var. Kır saçlı başını önüne eğerek ağır ve metin adımlarla onun yarım adım kadar gerisinden yürüyor. Arkalarından gelen üç erkek de sivil memurlar olacak... İşte oturdular."

Viyanalı kadın gülümseyen bir yüzle etrafına, deniz, renkli fenerlere, önündeki çiçeklere bakıyor. Gerdanlık, meşhur gerdanlık, gazetelerde resmi çıkan gerdanlık boynunda...

Herkes, terbiyesinin müsaadesi nispetinde gizleyebildiği bir dikkatle bu mücevhere bakıyor ve düşünüyor:

"Aman yarabbi!.. Saat ikide Arsen Lüpen gelerek bu güzel boyundan bu gerdanlığı alacak mı? Fakat nasıl? Arsen Lüpen nereden çıkacak? Nerede görünecek? Elini nasıl uzatacak? O sırada, Viyanalı artistin solunda oturan Mehmet Rıza ne yapacak?"

Halk arasında en çok merak edilen şey o sırada Arsen Lüpen'in nerede bulunduğu idi. Acaba dışarıda mı, bahçenin içinde mi? Bahçenin içinde ise bu erkeklerden hangisidir?

Mehmet Rıza, beraberinde karısı Melahat'ı de getirmişti. Fakat genç kadın, kocası gerdanlığın muhafazasına memur olduğu için, başka bir masada, tanıdığı ailelerden birinin yanında oturuyordu.

Davetlilerin arkası alındıktan sonra resmî polisler bahçe kapısını ve bahçeyi çeviren parmaklıkların etrafını sardılar. Önemli bir sebep olmadıkça halkın dışarı çıkıp girmesi yasak edilmişti.

Mehmet Rıza'nın evvelce verdiği direktif üzerine, Viyanalı kadın, kendisiyle dans etmeğe gelen bütün erkeklerin, hatta en samimî tanıdıklarının bile tekliflerini reddediyordu. Masasına da hiç kimseyi kabul etmedi. Mehmet Rıza, kendilerinden başkasının bulunmasını istemediği sofralarına biri yaklaşınca söylüyordu: "Yanımıza oturmayınız. Hesaplarımızı bozabilirsiniz..." diyordu. Masanın arkasında ve bir metre kadar geride bulunan duvar dibinde üç fraklı adam, muhtelif noktalarda ayakta duruyorlardı. Bunların birer sivil memur oldukları besbelliydi. Her tarafa büyük bir dikkatle bakıyorlardı.

Mehmet Rıza bir aralık cebinden bir not defteri çıkartarak üstüne acele birkaç satır yazdı, yaprağını kopardı ve bu üç adamdan birine verdi. Memur hemen kalabalık arasında kaybolmuş ve on dakika sonra tekrar yerine gelmişti.

Denizde birçok sandal, kayık, motor, kotra vardı. Maytaplar yakılıyor ve havaî fişekler atılıyordu.

Bir aralık Gazeteciler Cemiyeti idare heyetine bir gazeteci gelerek Viyanalı artistin şarkı söylemesini rica etmişti. Kadın Mehmet Rıza'nın yüzüne baktı. Polis hafiyesi kaşlarını çatarak gazeteciye dedi ki:

"Şimdi böyle eğlenceleri bırakınız."

Gazeteci gülerek:

"Aman Rıza Bey," dedi, "buraya eğlenmeye geldik. Sizin gibi ciddî duracak olduktan sonra balo yapmaya ne lüzum vardı?"

"Evet, fakat sırası değil. Saat ikiyi geçsin, ondan sonra..."

Viyanalı artist de gülerek ilâve etti:

"Pek doğru, dedi, beni Arsen Lüpen'in de dinlemesini isterdim."

Mehmet Rıza daha büyük bir ciddiyetle tekrarladı:

"Sırası değil... Hem bizi fazla işgal etmeyiniz... Bir takım hesaplarımız var... Vazifemin ne kadar güç olduğunu anlamanız lâzım..."

Gazeteci boynunu bükerek uzaklaştı. Bu masada bir karakol ciddiyeti hüküm sürdüğünü anlamıştı.

Artık herkes birbirine:

"Viyanalı kadının masasına yanaşılmıyor. Gideceğiniz varsa gitmeyin. Mehmet Rıza o kadar öfkeli ki tabancasını çıkarıp sizi vurabilir!" demeğe başlamıştı.

Bahçede hafif bir korku ve büyük bir merakla karışık heyecanın derecesi vakit geçtikçe artıyordu... Gece yarısından sonra bu heyecan en son haddini buldu. Herkes saatine bakıyordu: Yarımı beş geçiyor... Arsen Lüpen'in gelmesine bir saat elli beş dakika var. Birçok masalarda bahse tutuşanlar görülüyor: Arsen Lüpen başaracak; yahut asla... Bu kadar kalabalık içinde ve göz önünde bu işi yapmak bir mucizedir... Mucize devirlerinde değiliz... Bu kadar harikulade işler görmeğe muktedir bir adamın hırsızlıkta ısrar etmesine ne lüzum var? Fakat, bir taraftan da, ilk bakışta harikulade görünen her şeyin hakikatte gayet basit ve sade bir mekanizması

yok mudur? Nedir bu gizli kaldıraç? Arsen Lüpen ne yapabilir ki bütün bu binlerce kişilik ahalinin, hele bakışlarını kadının boynundan ayırmayan Mehmet Rıza'nın ve adamlarının gözlerini boyayabilsin? Mümkün mü bu? Hayır, değil! Olamaz! İşte birçok masalarda yer yer tutuşan münakaşaların konusu...

Yalnız, Mehmet Rıza'nın karısı Melahat'ın bulunduğu masada büsbütün başka bir hâdise cereyan etmeğe başlamıştı. Gece yarısından sonra masaya gelen ve Melahat'a "Şükrü Bey" ismiyle takdim edilen sarışın bir adam, genç kadınla bir rumba oynamak istedi.

Melâhat tereddüt ediyordu:

"Ben o kadar iyi bilmiyorum ki..." dedi.

"Zararı yok. Ben sizi idare ederim. Hiç bilmeseniz bile katiyen belli olmaz."

Genç kadın, Şükrü Bey'in ısrarına dayanamadı ve kalktı.

Dansa başladıktan sonra, erkek birdenbire sesini değiştirerek Melâhat'a sormuştu:

"Beni tanıdınız mı?"

Kadın, kavalyesinin yüzüne hayretle bakarak mırıldandı:

"Hayır... Fakat... Tuhaf şey... Bakışlarınız... Gözlerinizin içi... Sesiniz... Evet... Ben sizi bir yerde görmüş gibiyim. Fakat... Hayır, hayır... Sizi ilk defa görür gibiyim."

"İkinci defa derseniz daha doğru söylemiş olursunuz. Fakat, rica ederim, fazla hayret göstermeyiniz, dansın veznini bozmayınız, başkaları tarafından tanınmak istemem, bu gece bahçe polislerle dolu. Vakıa hepsi Arsen Lüpen'i bekledikleri için Cingöz Recai'nin peşine düşecek memur yoktur."

Melâhat, dans yerinin ortasında, mıhlanmış gibi durarak, hayretle bağırdı:

-Ay!.."

Fakat Cingöz Recai onu hemen belinden çekerek dansa sürükledi ve kulağına eğilerek:

"Susunuz!" dedi, "başıma belâ çıkarmayınız! Evet... Sırf sizinle rumba oynamak için masanıza geldim."

"Fakat... Bu aileyi tanıyor muydunuz?"

"Hayır... Bu gece tanıdım... Gene sırf sizin masanıza gelmek için büfede yanınızdaki o gözlüklü adamla ahbap oldum. Ne idi ismi? Hamdi... Hamdi Bey... Balo büfelerinde yabancılarla tanışmak kolaydır. Hele bizim memleketimizde..."

"Şaşılacak şey!.. Fakat o gece gördüğüm Recai beyden büsbütün başka..."

"İsmimi söylemeyiniz."

"... Büsbütün başka bir adamsınız."

Melâhat Cingöz'ün yüzüne hayretle bakmaktan kendini alamayarak ilâve ediyordu.

"O gün adam akıllı esmerdiniz; bugün çok sarışınsınız. Bıyıklarınız yoktu. Çok tuhaf şey... Kaşlarınız ince ve uçları sivriydi... Şimdi nasıl kalınlaşmış... Ya kirpikleriniz. Onların renginde bile bir başkalık var... Demek insanın yüzü değişirse gözler de başkalaşmış gibi oluyor. Bunları nasıl yapıyorsunuz?"

"Kocanızı tebdili kıyafet ederken hiç görmediniz mi?"

"Hayır... Böyle yüzünü değiştirdiğini görmedim... Zaten beni aldığı zaman bu işlerden çekilmişti. Yalnız, anlatırdı. Fakat ben bu polislik hayatını sevmediğim için iyice dinlemezdim bile... Tuhaf şey... Yalnız bir gece

kocam balıkçı kıyafetine girdi. Onun evde böyle türlü türlü elbiseleri, boyaları, kılları, takma saçları vardır. Fakat saçınızın rengini nasıl değiştiriyorsunuz?"

"Perukla..."

"Kaşlarınız, bıyıklarınız?"

"Yapıştırma..."

"Hiç belli değil."

"Marifet orada. Makyaj bir sanattır. Ben Amerika'da öğrendim. O kadar ince makyaj usulleri ve âletleri vardır ki büyüteçle baksanız anlayamazsınız.."

"Garip şey!"

Cingöz, Viyanalı kadınla Mehmet Rıza'nın oturduğu masa tarafına doğru bir göz atarak bahsi değiştirdi:

"Bu gece," dedi, "kocanızın vaziyeti sahiden mühim... Ben bile merak ediyorum..."

Melâhat birdenbire canlanarak Cingöz'ün yüzüne baktı ve sordu:

"Değil mi?.. Fakat bir türlü inanamıyorum."

"Arsen Lüpen'in sözüne mi?"

"Hayır... Tuhaf... Bilmiyorum neden... Bunların hepsi bana masal gibi geliyor... Hatta... Size garip bir şey söyleyeyim mi?.. Ben Arsen Lüpen isminde bir adam olduğuna bile inanmıyorum."

"Ona inanınız."

"Size daha garip bir şey söyleyeyim... Ben size bile inanmıyorum."

"Ne gibi?"

"Yani... Tuhaftır... Nasıl anlatayım? Size inanmıyor değilim; şüphesiz... Evet... Siz varsınız, işte benimle dans ediyorsunuz, şüphesiz... Evet... Fakat siz o musunuz?

İsminizi ağzıma almamı istemiyorsunuz... O... anladınız ya... Velhasıl... Çok garip bir his bu... Hepsi bana bunların bir komedi gibi geliyor."

"Yalan değil."

"Hayır... Öyle değil... Rıza bana anlatırdı da gene inanmazdım. Bütün bu olaylar... Tuhaf... Hiç inanılacak şey değil... Meselâ bu akşam Arsen Lüpen gelecek ve gözümüzün önünde bu gerdanlığı çalacak ha?.. Kabil mi bu? Siz yapabilir misiniz?"

"Ne söylesem yalan olur. Yaparım da desem yalan, yapamam da... Arsen Lüpen'in plânını bilmiyorum. Bunu çok düşündüm. Böyle vaziyetlerde on beş, yirmi türlü usul vardır."

"Mümkün müdür? Onu söyleyiniz, mümkün müdür?"

"Elbette mümkündür. İnsanın insanla mücadelesine ait her şey mümkündür. Arsen Lüpen'in karşısında da insanlar var. Onları şaşırtmak, güç duruma sokmak, tereddüde düşürmek, bir andaki şaşkınlıklarından istifade etmek mümkündür. Hep yaptığımız da bu değil mi? Fakat çok güç bir iş bu, Melâhat hanım... Ben müthiş bir merak içindeyim... Zaten itiraf ederim ki Arsen Lüpen İstanbul'a geldiği günden beri ben hep onun hareketlerini merak ediyorum, yüzünü görmek, kendisiyle konuşmak istiyorum. Âdeta İstanbul'a gelir gelmez bana misafir olması lâzımken başka yerde oturduğu için kendisine kızıyorum bile... Evet... Mümkün mü... Her şey mümkün... Fakat nasıl? Ben de sizden fazla bir şey bilmiyorum."

Dans bitmişti; fakat cazbandın aynı havayı tekrarlaması için alkış başlamıştı. Melahat'la Cingöz oynamaya devam ettiler. Genç kadın Mehmet Rıza'nın masasına doğru uzaktan bakarak mırıldandı:

"Bereket versin çok kalabalık... Beni kocam görmüyor... Yoksa evde kıyameti koparır... Yabancılarla dans etmemi hiç istemez. Emniyet ettiği adamlara izin verir. Hele sizinle oynadığımı bilse beni öldürür."

"O kadar kıskanç ha?.. Hakkı var... Sizin gibi güzel bir kadının kocası olmak zevki nispetinde de güç bir iş..."

Cingöz kol saatine bakarak:

"Saat biri geçiyor!" dedi, "vakit yaklaştı."

Herkes saatine bakıyordu. Gözler eskisinden daha büyük bir dikkatle Mehmet Rıza'nın masasına dikilmişti.

Cingöz mırıldandı:

"Cidden enteresan bir oyun!" dedi, "fakat bilir misiniz? Arsen Lüpen'in şaka için böyle bir zahmete girmesine aklım ermiyor."

"Gelmeyecek mi dersiniz?"

"Hayır! Bunu söylemek istemiyorum. Fakat boşuna böyle bir oyun yapmak istemez gibi geliyor bana..."

"Gerdanlığı çalabilirse geri vermez, değil mi?"

"Hayır! Benim bildiğim Arsen Lüpen bu kepazeliği yapmaz. Çalabilirse mutlaka iade edecektir. Bu işin raconu orada..."

"Siz olsanız geri verir misiniz?"

"Şüphesiz... Bir kere ahaliye karşı taahhüt altına girdikten sonra iade etmek lâzımdır. Fakat bana öyle geliyor ki Arsen Lüpen şakadan başka türlü istifade etmek ister."

"Ne gibi?"

"Şimdi her türlü tahmin faydasızdır..."

Cingöz Recai dans bitince kadına teşekkür etti ve masaların arasında kayboldu.

Mehmet Rıza'nın masasında, Viyanalı artist, her iki-üç dakika başında saatine bakmağa başlamıştı. Gözlerini dört yana çevirerek etrafındakilere gülümsüyordu. Sık sık vakti anlamaya çalışmak suretiyle zaafını dışarı vurmak istemeyen Mehmet Rıza, cep saatini çıkardı ve masanın üstünde duran yüksek ayaklı yemiş tabağının gölgesine koydu. Arada bir oraya göz atıyordu: Biri çeyrek geçiyor. Kırk beş dakika var... Ceketinin, içinde revolver bulunan sağ cebine elini birkaç defa sokup çıkardı. Silâhının kabzasını okşadıkça nefsine emniyeti artıyordu.

Hiç bir faydası olmadığı halde eskiden kalan bu meslekî alışkanlıktan kurtulamamıştı. Bununla beraber, dışarıya karşı, tam bir soğukkanlılık göstermeğe muvaffak olduğuna emindi. Hiç kımıldamıyor ve büyük bir hâdise bekleyen adama hiç benzemiyordu.

Fakat, vakit yaklaştıkça, masanın etrafına meraklı bir halk tabakası toplanmaya başlamıştı. Birçok masalardan ayağa kalkmışlardı ve dans edenler azaldı. Herkes bir sahneye bakar gibi gözlerini Viyanalı kadına, boynundaki gerdanlığa ve Mehmet Rıza'ya dikmişti. Polis hafiyesi, cemiyet azalarından birini çağırarak halkın sükûnete davet edilmesini ve bu heyecanın zararlı olabileceğini söyledi.

Gazetecilerden biri cazband yerine çıktı ve eline megafonu alarak davetlilere bağırdı:

"Muhterem davetlilerimiz!.. Arsen Lüpen'in vadettiği oyunu yapmasına tam otuz yedi dakika kaldı. Merak ve heyecanınıza hak vermemek mümkün değil. Şimdiden yerinizde duramıyor, ayağa kalkıyor ve gözlerinizi kıymetli misafirimizin masasından ayırmıyorsunuz. Fakat bir de yüksek Viyana sanatkârını muhafaza vazi-

yetinde olanları düşününüz. Eğer herkes ayağa kalkacak, hususiyle o masanın etrafına toplanacak olursa Arsen Lüpen'in ekmeğine yağ sürülür. 'Kurt dumanlı havayı sever,' derler. Bu vaziyetten istifade etmesine meydan vermeyelim!"

Bu uyarı biraz tesir etmişti. Birçokları yerlerine oturdular. Fakat meraklarını yenemeyenlerin bir kısmı ayakta kalmıştı, bir kısmı da hâlâ masanın etrafında duruyordu. Özellikle bizzat gazeteciler, vazife bahanesiyle Viyanalı artistin etrafını almışlardı. Fotoğraf makineleri de kuruldu. Mehmet Rıza bu vaziyete o kadar sinirlenmişti ki resmî polisleri çağırarak emirler vermeğe mecbur oldu ve kalabalık biraz daha dağıldı. Fakat bundan fazlası mümkün değildi.

Saat ikiye tam on dört dakika kala, resmî bir polisin bahçe halkını acele yararak, masalara çarparak Mehmet Rıza'ya doğru koştuğu görüldü. Memurun bu telâşı o kadar dikkati çekmişti ki herkes gene ayağa kalktı.

Polis, Mehmet Rıza'nın yanma gelmişti. Sık sık nefes alıyordu:

"Rıza bey," dedi, "ben şimdi motosikletle Kadıköy merkezinden geliyorum."

Bu nazik anda rahatsız edilmekten hiç hoşlanmamış gibi, Mehmet Rıza, yüzünü buruşturarak sordu:

"Ne var? Kulağıma eğil de söyle, Hiç kimse duymasın."

Polis Mehmet Rıza'nın kulağına eğildi ve heyecanla birkaç şey söyledi. Polis hafiyesi bütün soğukkanlılığına rağmen sıçramaktan kendini alamamıştı:

"Bize oyun etti ha?." diye bağırdı, "nafile yere bütün kuvvetlerimizle burada pinekleyip duruyoruz. Fakat emin misiniz? Bir tuzak olmasın?"

Polis de yüksek sesle cevap verdi:

"Hayır! Bizim memur bey de bundan şüphe etti. Resmî telefonla Rumelihisarı'nı aradı, yardımcısı aynı bilgileri tekrarladı: Tam yarım saat evvel, Arsen Lüpen, Mösyö Ridvay'ı soymuş, 200 bin lira kıymetinde tarihî pırlanta koleksiyonunu çalmış, Madam Ridvay kolları bağlı bulunmuş, deli kızın odası dışarıdan kilitlenmiş, Mösyö Ridvay ortada yok, terliklerinden bir teki oda kapısının dibinde, öteki de merdivende bulunduğu için sürüklenerek götürüldüğüne hükmediliyor. Gözlem memurlarımız da dâhil olduğu hâlde Rumelihisar polisleri yalıyı aramışlar. Bebek merkezinden de memurlar gitmiş, ayrıca kuvvet gönderilmiş, sizi şimdi telefonda bekliyorlar."

Mehmet Rıza masanın üstünde duran saatine baktı. İkiye altı dakika var. Polisin en kuvvetli elemanlarını burada oyalamak suretiyle Arsen Lüpen'in de şehrin öbür ucunda bir yalıyı soyduğunu düşünerek öfkesinden bembeyaz kesildi. Viyanalı kadına dönerek bozuk bir Fransızca ile meseleyi kısaca anlattı ve ilâve etti:

"Bir oyuna düştük. Herif bizi burada oyalayarak Rumelihisarı'nda 200 bin liralık bir hırsızlık yaptı."

Mehmet Rıza ayağa kalktı ve düşünmeğe başladı. Bu haber bütün bahçeye derhal yayılmıştı. Herkes masasından kalkarak Mehmet Rıza'nın etrafını çevirdi. Viyanalı kadın şaşırarak dört tarafına bakıyordu.

Birdenbire denizden silâh sesleri gelmeğe başladı. Herkes başını o tarafa çevirmişti. Denizde, suların karanlığı içinde hayret verici bir manzara gördüler: Büyük bir yatın üstünde, elektrikle bir "Arsen Lüpen" kelimesi parlıyordu!

Ahali deniz tarafına koştu.

Silâh sesleri devam ediyordu. Halk arasından kahkahalar, hayret çığlıkları, kadın ve erkek sesleriyle karışık, inceli kalınlı haykırışlar yükseldi:

"Arsen Lüpen'in gemisi! Arsen Lüpen'in yatı! Arsen Lüpen geliyor! İşte, kayığa atladı galiba! O değil mi?"

Her kafadan bir ses çıkıyordu. Mehmet Rıza hemen silâhını eline aldı ve gayri ihtiyarî deniz tarafına doğru çevirdi. Bu hareketi kimisini korkutmuş, kimisini de güldürmüştü. Bütün fotoğraf makineleri de deniz tarafına doğru döndü.

Ansızın... Bahçenin bütün elektrikleri de sönmüştü. Bu ani karanlık herkesin heyecanını son dereceye çıkardı. Geminin üstünde elektriklerle yazılı duran "Arsen Lüpen" kelimesi karanlıkta daha kuvvetli parlıyordu.

Mehmet Rıza, lâmbalar söner sönmez Viyanalı kadını kucaklayarak gerdanlığını muhafaza etmek istemişti, fakat başına torbaya benzer bir şeyin geçtiğini hissetti ve boynundan geriye doğru çekildi.

Kıyametler kopuyordu: Masalar devriliyor, şişeler kırılıyor, kadın çığlıkları yükseliyordu. Kahkahalar da eksik değildi. Memurların elektrik fenerleri, acele çakılan kibritler, çakmaklar oraya buraya serseri ışıklar serpiyordu. Bu arada Viyanalı kadın da Almanca, Fransızca birkaç kere haykırmıştı:

"Çaldılar! Gerdanlığımı çaldılar!"

Etraftaki memurlar Mehmet Rıza'nın başından torbayı çıkardılar. İş işten geçtiğini anlayan Mehmet Rıza, ahaliyi güldürecek bir şaşkınlıkla oradan buraya koşmaktansa yere düşen sandalyesini doğrultarak oturmayı tercih etti ve mırıldandı:

"Şimdi herifin insafına kaldık. Gerdanlığı geri verirse ne âlâ!"

Denizde Arsen Lüpen'in gemisine polis kayıkları yanaşmış, memurlar içeriye atlamış, yatı bomboş bulmuşlardı. Yatın elektriklerini söndürdüler. Bir müddet sonra, büyük cereyan teli dışarıdan kesilerek bahçenin karanlığa boğulduğu da anlaşılmış, tel takılmış ve lâmbalar yanmıştı.

Herkes Mehmet Rıza'nın, Viyanalı kadının masasına koşuyor:

"Geçmiş olsun!" diye bağırıyor, hâlâ devam eden kuvvetli bir şaşkınlık sarsıntısı içinde parmak ısırıyordu.

Fakat aradan yirmi dakikaya yakın bir zaman geçmiş olduğu halde gerdanlık henüz iade edilmemişti. Hani Arsen Lüpen'in vaadi? Beş dakikada mücevheri geri verecek değil miydi?

Umumî heyecanı yatıştırmak için cazband çalmaya başlamıştı. Fakat bütün halk Mehmet Rıza ile Matmazel Emma'nın etrafına toplanmış olduğu için dans eden değil, müziği dinleyen bile yoktu.

Beş on dakika daha böyle harıltı, gürültü içinde geçti.

Nihayet cazband yerine yine cemiyet azasından bir gazeteci çıkmış, elinde megafonla bağırıyordu:

"Muhterem davetlilerimiz!.. Arsen Lüpen telefon etti... Hepinize hürmetlerini sunuyor. Beni dinleyiniz! Biraz sükûnet! Rica ederim! Herkes yerli yerine otursun! Gerdanlık iade edilecek! Yerlerinize oturmazsanız hiç bir şey söylemem!"

Bir müddet de herkesin yerlerine oturması beklendi. Nihayet sesler kesilmişti. Gazeteci devam etti:

"Şimdi Arsen Lüpen cemiyetimiz erkânından birini telefona çağırdı ve aynen şu sözlerin okunmasını rica etti.

"Okuyorum:

"*Pek muhterem İstanbul halkı, pek muhterem Viyanalı sanatkâr, pek muhterem Mehmet Rıza Bey, vaadimi yerine getirdim. Rumelihisarı'nda faydalı bir işim olduğu halde bir saat geçmeden buraya da yetiştim. Matmazel Emma'nın gerdanlığını aldım. Beş dakika sonra iade edeceğimi vaat etmiştim, vaadimi yerine getirdim, fakat heyecanınızdan bunu size bildirmek mümkün olmadı. Şimdi haber veriyorum: Gerdanlık, pek muhterem Mehmet Rıza Bey'in ceketinin sol dış cebindedir!..*"

Herkes âdeta soluğu kesilmiş bir halde Mehmet Rıza'ya bakıyordu.

Polis hafiyesi hemen elini ceketinin cebine soktu ve hayretten parıl parıl yanan gözler karşısında cebinden gerdanlığı çıkardı. Kendisi de buna o kadar şaşmıştı ki, artık durdurmayı başaramadığı heyecanıyla titreyen elindeki gerdanlıktan gözlerini ayıramıyordu.

Kendini topladı ve bunu sahibine iade etti.

Bütün bahçede büyük bir kahkaha ve alkış tufanı kopmuştu.

— 11 —

Cingöz Recai'nin Latifesi

Beş dakikadan fazla süren bu coşkunluk Mehmet Rıza'yı âdeta sersem etmişti. Sanki avuçlar birbirine değil, hep onun yüzüne çarpıyordu. Bu vaziyette kalkıp gitmek, kaçmak gibi bir şey olacağı için Mehmet Rıza yerinden de kımıldayamıyordu. Hâlbuki Rumelihisar olayı hakkında telefonla bilgi almak ve talimat vermek istiyordu.

Nihayet yerinden kalktı ve telefona gitti.

Yeniden bir alkış koptu. Ahali avuçlarını patlatıyordu. Bu tufanı bastırmak için olanca hızıyla çalan cazbandın sesi bir dırıltı halindeydi.

Halk arasında türlü türlü yorumlar yapılıyordu:

"Yat kime aitti acaba?"

"Arsen Lüpen satın almıştır."

"Fakat polis el koyar."

"Olsun; herif milyoner."

"Ne korsanlık!"

"Değil... Parlak bir şaka!"

"Karanlık deniz üstünde o 'Arsen Lüpen' yazısı elektriklerle ne güzel parlıyordu!"

"Ne şairane bir fikir!"

"Polisleri oyalamak için!"

"Parlak!"

"Ridvay'ın soyulmasına ne buyurulur?"

"Bir taşla iki kuş!"

"Fakat Arsen Lüpen'i göremedik."

"Boyunu gösterdi ya!"

Cingöz Recai, Melahat'ın masasına yaklaşarak bir dans daha rica etti. Genç kadın hararetle soruyordu:

"Nasıl buldunuz? Nerede idiniz siz?"

"Parlak! Çok beğendim! O elektrikli yazı harikulade bir fikir! Deniz kenarında bir bahçe eğlencesi için bundan mükemmel bir sürpriz olamaz. Polis için şaşırmamak mümkün değildi. Çok iyi düşünülmüş. Ben bu kadarını tahmin etmiyordum. Lüpen'in usta adam olduğu muhakkak. Çok zeki ve artist bir adam. Fakat ben size demedim mi? Bu eğlencenin altında bir iş var. Bizler boşuna çalışmayız. Arsen Lüpen de polisi, Mehmet Rıza'yı burada oyalayarak Rumelihisar'daki yalıyı soydu."

"Çok garip değil ama?.. Biz Arsen Lüpen'le Madam Ridvay'ı ortak sanıyorduk."

"Hâdisenin detayları bilinmedi, muhakeme yürütmek doğru değildir."

"Arsen Lüpen oradan buraya ne çabuk geldi!"

"Zaman hakkında da şayialara inanmamak lâzımdır. Polis Mehmet Rıza'ya yaklaştığı zaman saat ikiye geliyordu. Hesapça yalıdaki hırsızlık en aşağı kırk beş dakika bir saat evvel yapılmış olmak icap eder. Bu zaman da, Rumelihisarı'ndan Kalamış'a yatla gelmeğe yeterlidir. Harikulade bir şey değil. Harikulade olan şey, zavallı Mehmet Rıza'yı bir taraftan hırsızlık haberiyle,

bir taraftan da elektrikli yazıyla şaşırtmaktır."

"Evet! Hele lâmbalar da sönünce..."

"Sigortanın etrafında memurlar varmış. Fakat cereyan telinin dışarıdan kesileceğini düşünmemişler mi? Hoş, düşünseler de buna engel olmak çoğunlukla çok güçtür."

"Siz hiç bu işi yaptınız mı?"

"Hangisini?"

"Hiç böyle bütün elektrikleri söndürdüğünüz oldu mu?"

Cingöz Recai güldü:

"Melâhat hanım, yirmi bir senedir bu meslekteyim, bana böyle soru sorulur mu?"

Dans bitince, hırsız genç kadından izin istedi.

"Teşekkür ederim," dedi, "ben hemen sizlerden ayrılmaya mecburum."

Melahat'tan uzaklaşınca saatine baktı ve hızla yürüyerek bahçeden çıktı. Fenere doğru koşarak yürüdü. Sağ tarafta ve deniz kenarında büyük bir otomobil duruyordu. Ona yaklaşınca iki ıslık çaldı. Biraz bekledi. Yanına bir gölge yaklaşmıştı.

Cingöz ona dedi ki:

"Bahçede bütün adamlarımız yerli yerindedir. Saatle hareket edileceği için sinyale lüzum yoktur. Ben şoförün yanında oturacağım, sen bahçeye gideceksin. Bu kâğıdı Polis kıyafetindeki adamımıza vereceksin. Oda Viyanalı kadına götürecek. Mehmet Rıza telefon başındadır. Şevketle İhsan onu ayrıca oyalayacaklar. Her şey tamamdır. Başarı için soğukkanlılık kâfi. Bekliyorum. Üst tarafını biliyorsun. Göreyim seni."

"Peki usta. Emin olunuz."

Gölge uzaklaştı.

Beş dakika kadar geçmişti. Cingöz Recai şoförün yanında oturuyor, saatine bakıyordu; "Bir sersemlik etmeseler..." diye mırıldandı.

On dakika kadar geçince bir polisle beraber Viyanalı artist otomobile binmişti. Motor hareket etti ve otomobil bahçenin önünden hızla geçerek gözden kayboldu.

Bahçede masasına gelen Mehmet Rıza Viyanalı kadını orada göremeyince duvarın dibinde duran sivil memurlardan birini çağırdı:

"Nereye gitti?" diye sordu.

"Bir polis ona kâğıt getirdi, beraber gittiler."

Mehmet Rıza şaşaladı:

"Ne polisi?" dedi.

Alnında ter damlaları vardı. Geri döndü ve geldiği tarafa doğru âdeta koşarak yürüdü. Bir müddet sonra gene gazetecilerden biri cazband yerine çıkmış, bağırıyordu.

"Muhterem davetlilerimiz!.. Bu sefer de Cingöz Recai telefon ediyor ve şu sözlerin aynen size okunmasını bizden rica ediyor.

"Okuyorum:

"Arsen Lüpen'in peri masallarına yaraşan zarif ve harikulade sürprizinden sonra ben de sizi eğlendirmek istedim ve Viyanalı artisti kaçırdım. Doğrusu ben bu pırlantayı dünyanın bütün gerdanlıklarına tercih ederim. Matmazel Emma evli değildir, yani sahibi olmadığı için bu canlı ve nefis mücevheri iade edecek kimse bulamadım, Mehmet Rıza'nın cebine de sığmaz, onun için hiç olmazsa bu gece kendi yanımda alıkoyuyorum. Sahibi çıkarsa geri veririm!"

Herkesin gözleri Viyanalı artistin masasına gitti. Gerçekten Matmazel Emma orada yoktu, Mehmet Rıza da artık görünmüyordu.

Bütün bahçe halkı birbirine girdi. Coşkunluk, bir çılgınlık derecesine varmıştı.

— 12 —

Gece Yarısı Bir Haykırış

Mehmet Rıza, Bel Vil otelinin bahçesinde daha fazla kalmayı manasız bulmuştu. Boşuna muzipliklere hedef olmakla vakit geçirdiğine teessüf etti ve hemen bir otomobile atlayarak Üsküdar'a gitti, oradan sandalla karşıya geçti ve gene bir otomobile atlayarak Rumelihisar'da Ridvaylar'ın yalısına vardı.

Merkez memuru ve polisler orada, kendisini bekliyorlardı. Bir salonda idiler. Madam Ridvay da, yüzü bembeyaz, birbiri ardı sıra gelen felâketleri artık yüklenemiyormuş gibi başı önüne düşük, yorgun ve çökük bir halde orada oturuyordu.

Mehmet Rıza, yalının içini gezmeden evvel, orada bulunan polis memurlarıyla görüşmek istedi ve Madama dedi ki:

"Çok yorgun görünüyorsunuz. Biraz istirahat etseniz fena olmaz."

Kadın, Mehmet Rıza'nın polislerle yalnız kalmak istediğini anlayarak çekilmişti.

İhtiyar polis hafiyesi söze başlamadan evvel merkez memuru dedi ki:

"Biz size telefon ettikten sonra garip bir şeyin daha farkına vardık. Mösyö Ridvay'a ait olan büyük yat da

çalınmış. Yahut, daha doğrusu, Arsen Lüpen ona binerek kaçmış. Zaten bütün tertibatın deniz tarafından alındığı anlaşılıyor. Biliyorsunuz ki bizim o taraftaki gözlem şebekemiz hafifti. Nöbetçi sandallar..."

Mehmet Rıza, merkez memurunun sözünü keserek mırıldandı:

"Ha... Demek ki Arsen Lüpen'in Kalamış sahiline getirdiği gemi Ridvay'a aitmiş..."

Merkez memuru, Mehmet Rıza'ya hâdise yerlerini gezdirmek için acele etmek istiyormuş gibi bir hareket yaptı:

"Kayıkhanede ıslak mayolar ve havlular bulduk," dedi. "Hırsızlar, deniz altından yüzerek kayıkhaneye girmişler, orada mayolarını çıkarmışlar, kurulanmışlar ve yalıya küçük bir kapıdan girmeyi başarmışlar..."

"Kaç mayo var?"

"Dört."

"Bizim nöbet sandalı nerede imiş? Uyuyorlar mıydı?"

"Efendim, kayıkhane hizası çıkıntılı olduğu için orada biraz anafor var. Hava da karanlık... Sandaldan kayıkhanenin içi görünmüyor. Bir de hırsızlar suyun altından yüzerek kayıkhaneye girmişler."

"Fakat bu herifler karşı kıyıdan yüzerek gelmediler ya... Elbette yalıya bir sandal yanaştı."

"Hayır Rıza Bey... Yalının üst başındaki viraneden denize atlamışlar."

"Ne biliyorsunuz?"

"Orada soyunmuş olacaklar. Yerde bir ağızlık bulduk. Bir de cüzdan..."

"Para cüzdanı mı?"

"Evet..."

Merkez memuru cebinden ağızlıkla cüzdanı çıkararak Mehmet Rıza'ya verdi.

Polis hafiyesi bu eşyaya bir göz atarak sordu:

"Peki... Elbiseleri ne yapmışlar?"

"Birisine vermişlerdir. O da götürmüştür."

Odadan çıktıkları zaman konsolosluk görevlilerini andıran bir uşak yerlere kadar eğilerek onlara selâm verip ve öne düşerek yol gösterdi.

Merkez memuru Mehmet Rıza'ya sormuştu:

"Bu yalıya ilk defa mı geliyorsunuz?"

"Evet."

"Burası görülecek bir yerdir. Geçen sene Mösyö Ridvay'ın bir işi için, daveti üzerine gelmiştim. Merak ettim, rica ettim, bana yalıyı gezdirdi. Çok acayip bir binadır bu... Bütün Boğazda meşhurdur. Görülmesi bir saatten fazla sürer: Karmakarışık odalar, iç içe geçmiş koridorlar, köprüler, mazgallar, daracık odaların yanında geniş sofalar... Bu uşak olmasa yolu bulamayız... Evvelâ neresini görmek istersiniz? Kayıkhaneyi mi, Mösyö Ridvay'ın odasını mı?"

"Bulunduğumuz noktadan itibaren bütün yalıyı gezmek isterim. Siz burada hiç bir olay olmadığını farz ediniz ve beni bir kiracı gibi gezdiriniz."

Merkez memuru önde yürüyen uşağı çağırarak Mehmet Rıza'nın arzusunu bildirmişti. Uşak tekrar yerlere kadar eğildi ve bir kelime söylemeden öne düştü.

Yalıdaki araştırmalar tam beş saat bir çeyrek sürmüştü. Sokağa çıktıkları zaman vakit öğleye yaklaşıyordu. Mehmet Rıza düşünceliydi ve fikirlerini öğrenmek

isteyen merkez memuruna hiç bir şey söylemiyordu.

Yalıdan biraz uzaklaşınca mırıldandı:

"Hayret!... Ben böyle bina görmedim. Masallardaki evler gibi..."

"Araştırmadık yer bırakmadınız, Rıza Bey! Bazen bir eşik, bir muşamba köşesi üstünde yarım saat duruyordunuz. Pek çok not aldınız. Galiba yalının içeri plânını da çizdiniz. Fikriniz nedir?"

"Henüz yalıyı gezmiş sayılamam. İlk izleri tespit ettim. Yarın sabah yine geleceğim."

"Siz mi geleceksiniz? Bugün, beş saat uğraşmanız yetmedi mi?"

"Hayır! Mösyö Ridvay, Boğaziçi'nde bu kadar hayalî bir bina içinde yaşamak arzusuna kurban oldu. Garabeti seven Amerikalılar, acayip heveslerinin kendilerine kaça mal olduğunu düşünmezler."

"Mösyö Ridvay nerede olabilir? Nereye kaçırılmıştır? Niçin? Bunları tahmin edebiliyor musunuz?"

"Arsen Lüpen Mösyö Ridvay'ı yatla kaçırmış. Maksat kendini bir daha soymak olabilir. Buradaki görevimiz eskisinden fazla önem kazanmıştır. Ben şimdi müdüriyete gideceğim ve size yeni talimatla kuvvetler göndereceğim. Bu hâdise bize iki şeyin muhakkak olduğunu gösteriyor: Birincisi, Madam Ridvay masumdur ve Arsen Lüpen uşakların ortağıdır; ikincisi de... Belçikalı, Arsen Lüpen'in ta kendisidir."

"Bunları nereden anladınız?"

"Yarın tekrar sizinle yalıyı gezeceğiz ve her nokta üstünde size açıklama yapacağım. Bu sefer uşağın bize rehberlik etmesine lüzum yoktur. O yanımızda bulundukça ben size hiçbir şey söyleyemiyordum."

"Deli kızla niçin bir saat konuştunuz?"

"Bu da çok faydalı oldu, yarın görüşürüz. Ben size bugün de haber göndereceğim."

Mehmet Rıza önlerinden geçen bir boş taksiye işaret etti ve merkez memurundan ayrıldı.

İlkönce polis müdüriyetine gitti ve şube müdürüyle yarım saat konuşarak birçok açıklama yaptı ve talimat verdi. Sonra tekrar otomobille evine döndü, yemek yedi ve yattı. Akşama kadar uyumuştu.

Saat altıya doğru uyandırıldı ve telefona çağrıldı.

İkinci şube müdürü:

"Rıza Bey!" diyordu, "çabuk, telefonu kapar kapamaz geliniz, size bir müjdem var."

"Ne müjdesi?"

"Belçikalının izini bulduk. İzini değil, kendisini... Çabuk geliniz!"

Mehmet Rıza telefonu kapadı ve çabucak giyinerek müdüriyete koştu. İkinci şube müdürü, ellerini ovuşturarak onu sevinçle karşılamıştı:

"Bulduk," dedi, "Belçikalıyı bulduk. İsmi Alexandre Roux değil mi?"

"Evet."

"Tuhafiye eşyası komisyoncusu..."

"Evet."

"Bulduk. Yeşilköy'de, bir otelde oturuyordu. Bugün siz gittikten sonra, talimatınız üzerine tekrar merkezleri sıkıştırdım. Zaten çoktan soruşturmaya başlanmış... İlkönce Tarabya Palas'ta otururmuş. Evvelki gün oradan çıkmış ve Yeşilköy'de Panaroma Palas'a taşınmış."

"Şimdi orada mı oturuyor?"

"Evet."

"Dün gece orada mı yatmış?"

"Hayır, dün gece otele gelmemiş."

"Tamam."

Mehmet Rıza ayağa kalktı ve saatine baktı:

"Başka?" dedi.

"O kadar."

"Ben gidiyorum."

"Yeşilköy'e mi?"

"Şüphesiz... Hatta icap ederse bu gece orada kalacağım."

Mehmet Rıza, yirmi yaş gençleşmiş bir halde hemen müdüriyetten çıktı ve Sirkeci garına koşarak hareket etmek üzere bulunan trene atladı.

— 13 —

Otelde Bir Sorgu

Yeşilköy'de, Panaroma Palas müdürüyle yalnız kalınca oda kapısını iyice kapadı ve kendisini ona tanıttı:

"Müşterileriniz arasında şüphe ettiğimiz bir adam var," dedi.

"M. Alexandre Roux değil mi?"

"Ne biliyorsunuz?"

"Bugün merkezden de sordular."

"Evet. Bana bu adam hakkında bildiklerinizin hepsini anlatacaksınız. Yalnız ondan evvel bir şey sorayım. Burada tuttuğu odanın yanındaki odalar boş mu?"

"İkinci katta 7 numarada oturuyor. 6 numara boştur."

"6 numarayı da ben tutuyorum."

"Baş üstüne."

"Şimdi cevap veriniz. Bu adam size ne gün geldi?"

"Evvelki gün."

"Saat kaçta?"

"Saatini bilmiyorum. Gündüz, öğleden sonra."

"Yalnız mıydı?"

"Evet."

"Eşya olarak ne getirdi?"

"İki bavul ve paketler..."

"Evvelki gece burada mı kaldı?"

"Evet."

"Ziyaretçileri oldu mu?"

"Hayır..."

"Telefon etti mi?"

"Pek çok... Hem kendisi telefon ediyordu, hem de onu sık sık telefonda arıyorlardı."

"Hiç telefonda konuştuğu şeylere kulak kabartabildiniz mi?"

"Hayır Rıza Bey... Görüyorsunuz ki telefon şu köşededir. Kapı da şurada. O daima telefonla konuşmak için içeri girince kapıyı kapıyordu, ben de dışarı çıkıyordum."

"Dün kaçta otelden çıktı?"

"Öğleden sonra."

"Öğleye kadar ne yaptı?"

"Odasından çıkmadı."

"Öğleden sonra otelden ayrılırken size bir şey söyledi mi?"

"Bu gece belki gelmem!" dedi.

"Elinde bavul ve paket var mıydı?"

"Hiç bir şey yoktu."

"Bu adam sarışın mıdır?"

"Evet Rıza Bey."

"Odasını temizleyen hizmetçiyi ve ikinci katın garsonunu buraya çağırır mısınız?"

Otel müdürü zile bastı ve garsonla hizmetçiyi çağırdı. Mehmet Rıza evvelâ kıza döndü:

"Senin adın ne, çocuğum?" dedi.

"Marika."

"Beni dinle Marika. 7 numaradaki ecnebinin odasını sen temizliyorsun değil mi?"

"Evet.

"Bundan sonra odayı temizlerken yerde bulduğun hiç bir kâğıt parçasını atmayacaksın. Sigara tablalarının içindeki pislikleri bir kutuya boşaltacak ve saklayacaksın. Sonra ben senden isteyeceğim. Anladın mı?"

Otel müdürü de tekrarladı: "Anladın mı?"

Marika, zeki bakışlar ile tasdik ederek başını önüne eğmişti. Mehmet Rıza garsona döndü:

"Senin adın ne?" diye sordu.

"Todori."

"Şimdi de sen beni dinle, Todori. Bu adam sabahları ne içer?"

"Bir bardak çay içmiş dün sabah."

"Pekâlâ... Yarın sabah da çay isterse sen ona götüreceğin bardağı evvelâ benim odama getireceksin. Bardak düz, kulpsuz ve cam olacak. Ben camın üstüne göze görünmeyen bir yağ süreceğim. Sen elini dokundurmadan bardağı tepsi içinde ona götüreceksin. Anladın mı? Yani bu adamın parmak izini almak istiyorum. Bardağı odadan yine el sürmeden alıp benim odama getireceksin."

Todori de gülerek başını sallamıştı. Otel müdürüne dönerek Rumca bir şeyler söyledikten sonra Mehmet Rıza'ya tercüme etti:

"Diyorum ki var bu adamın halinde bir şey... Evvelki gece saat üçe kadar uyumadı. O saat beni uyandırdı, aşağı indi, yaptı telefon... Amma dün verdi beş lira bahşiş. Zengindir çok."

"Pekâlâ, ben onun kadar zengin değilim ama sizleri memnun ederim. Sen yalnız dediklerimi çaktırmadan yap. Bir de ben şimdi, bahçede, deniz kenarında oturacağım. Yemeğimi de orada yiyeceğim. Bu adam gelince eline bir tabak al, masaya yaklaş, kulağıma fısılda. Âdeti nedir? Yemeği bahçede mi yiyor, içeriki salonda mı?"

"Evvelki gece bahçede yedi, dün öğleyin yemeğini odasına getirtti."

"Pekâlâ..."

Mehmet Rıza'nın başıyla verdiği bir işaret üzerine garsonla hizmetçi odadan dışarı çıktılar.

Kendisi de biraz sonra çıktı ve bahçede hem otelin içeri salonlarını, hem de büyük kapısını görmeye uygun bir masaya oturdu. İçinde çocukça bir sabırsızlık vardı. Sık sık saate, kapıya, etrafına bakıyordu. Âdeta eski soğukkanlılığından hiç eser kalmamış, polis hayatına yeni giren bir acemiye dönmüştü. "Ne oluyorum?" diye düşündü. İşte bu soru, kendini bu kontrol ihtiyacı, onu tecrübesizlerden ayırıyordu. Biraz düşününce bu zararlı hassasiyetinin bir gece evvelki uykusuzluktan ve heyecandan ileri geldiğini, sinirlerinin bozulmuş olduğunu anladı. İçinde kaynayan duyguları soğutmaya uğraştı. Bunun için de, sabahleyin Rumelihisar yalısında aldığı notları cebinden çıkardı ve kuru yorumlar yapmaya başladı. Otelin bahçesine tek tük bazı insanlar geliyordu. Fakat bunlar arasında sarışın hiç kimse yoktu ve garson da görünmemişti.

Mehmet Rıza, yalıda bizzat aldığı plânı açarak masanın üstüne yaydı; fakat vakit geçtikçe Belçikalının gelmesi ihtimali artarak onu sinirlendiriyor ve geometrik bir konu üstünde somut düşünmesine engel oluyordu. Plânı kapadı ve cebine koydu. Saatine baktı. Ümit bir son

trende kalmıştı.

Yarım saat daha geçti. Son tren de geldiği halde Belçikalı görünmemişti. Fakat garson Mehmet Rıza'ya doğru koştu ve kulağına haber verdi:

"Mösyö Aleksandr Ru geldi, yemeğini dışarıda yemiş, odasına çıktı."

"Aşağı inmez mi?"

"Bilmem."

Mehmet Rıza yarım saat kadar daha bekledi. Büyük bir sevinç duymakla beraber canı da sıkılmaya başlamıştı. Her şeyden evvel bu adamın yüzünü bir kere görmek istiyordu. Arsen Lüpen'in ta kendisi olduğundan şüphe etmediği bu Belçikalının izini bulmak, belki artık bütün bu bilinmezlikleri kaplayan perdenin en uzun eteğini kaldırmak ve baş kahramanı yakalamak demekti. Şimdi bu adam, Arsen Lüpen, Arsen Lüpen'in ta kendisi yukarıda ha?... Mehmet Rıza'dan nihayet iki yüz adım ötede, onunla bir çatı altında bulunuyor. Fakat polis hafiyesi yüzünü ve kıyafetini değiştirmemiş olduğu için onun tarafından hemen tanınmaktan korkuyordu. Arsen Lüpen, acaba onu Kalamış'taki bahçede iyice görmüş müydü? Buna muhakkak nazarıyla bakmak lâzım... Çünkü fotoğrafları sık sık gazetelerde çıkan Mehmet Rıza'yı görmeden bile tanımaktan kolay bir şey yoktu. Bunun için Mehmet Rıza bahçenin en karanlık noktasındaki masada oturuyordu ve kendisini Belçikalıya göstermemeğe karar vermişti. Ertesi sabahta, her zaman cebinde taşımaya alıştığı makyaj kutusu ile yüzünü değiştirecekti.

Belçikalı hâlâ bahçeye inmediği için, Mehmet Rıza artık sabırsızlanmaya başlamıştı ve onu görmek ümidiyle bir kere yukarı çıkmak istedi.

Yerinden kalktı, bahçeyi ve içerideki lokanta salonlarını geçti, merdiven başına gelince birdenbire geri çekildi ve arkasını döndü. Çünkü sarışın bir adamın merdivenden indiğini görmüştü. Hol çok aydınlık olduğu için Belçikalı tarafından tanınmaktan korktu.

Yabancı sağ taraftan bahçeye gideceği yerde, baş açık, sokak kapısına doğru yürümüştü. Mehmet Rıza da şapkasını giymeğe lüzum görmeden onun peşine düştü. Sokağa çıktılar.

Belçikalı ağır adımlarla ve ıslık çalarak yürüyordu. Mehmet Rıza da otuz adım kadar geriden, elleri arkasında, başını öne doğru sarkıtarak, hazmı kolaylaştırmak için gezintiye çıkmış bir adam rahatlığıyla adım atıyordu. Hâlbuki daha ağzına bir lokma bir şey koymamış, çünkü gündüz uykusu midesini bozmuştu.

Belçikalı, ağır ağır yürüdü, ilerideki uzun ve geniş akasya yoluna kadar gitti. Geniş yolun iki tarafında da birer sıra ağaç vardı ve karşıdan karşıya dalları birbiriyle buluşarak gökyüzünü kapatıyordu. Hava esasen karanlıktı ve yolun içlerine doğru ilerledikçe, sık sık geçen bisikletlerin fenerleri olmasa göz gözü görmesi çok güçtü. Fakat yolun sağ tarafından yürüyen Mehmet Rıza'nın karanlığa son derece alışık gözleri, karşı taraftaki ağaçlardan birinin arkasından bir gölge çıktığını görmüştü. O da Belçikalıyı takip ediyor gibiydi. Nitekim, ecnebi yolun ilerisinden geri döndüğü zaman, gölge de hemen, tekrar bir ağacın arkasına gizlenmişti. Mehmet Rıza da bir ağacın arkasında durmayı uygun buldu.

Belçikalı biraz sonra önünden geçmişti. Otele doğru gidiyordu. Mehmet Rıza da yürüdü. Öteki gölge de ağacın arkasından çıkmıştı, fakat otele kadar gelmedi ve sokağın köşesinde kayboldu.

Belçikalı otelin bahçesine girmişti. Deniz üstündeki masalardan birine oturdu. Mehmet Rıza da kendi masasına çekilmişti. Aralarında otuz kırk adımlık bir mesafe vardı. Ama Belçikalının masasında abajurlu bir elektrik lâmbası yandığı için yüzünün çene, ağız ve bıyık tarafı iyice görünüyordu. Burnu ve gözleri gölgede kalmıştı. Cebinden bir gazete çıkardı ve okumaya başladı.

Mehmet Rıza bütün dikkatiyle ona bakıyordu. Ah, Arsen Lüpen bu mu acaba? Bu mudur Arsen Lüpen? Kırkını geçkin görünüyor. Ortası çukurca, yuvarlak bir çene üstünde, sıkı, dudakları birbirine yapışık, ince bir ağız. Kesik sarı bıyıklar etrafında bütün yüzün barometre ibresi imiş gibi zaman zaman ve kendi kendine hareket eden iki gülümseyiş çizgisi var. Biraz karanlığa düşen burnunun iri ve kemikli olduğu görünüyor. Kim der ki, bu Arsen Lüpen'dir? Kim der ki, ruhunun basit ve neşeli kımıldanışları uzaktan bile yüzünün düz sathında okunan bu alelade, rahat burjuva, daha bir gece evvel İstanbul'un en zengin yalılarından birini soymuş, üstelik en yüksek bir cemiyet içinde halkı birbirine katan bir hokkabazlık yapmaya da vakit bulmuştur? Kim der ki bir hırsız, yüzünün haritasına bu kadar hâkimdir ve bu derece sakin görünebilir? Fakat bu mu acaba Arsen Lüpen? Zaman zaman Mehmet Rıza'nın içine şüphe düşüyor.

Yüzde yüz emin olsa elini onun omuzuna koyarak:

"Mösyö Arsen Lüpen, artık lâtife yetişir!" demekte bir an tereddüt eder mi?

Ah, şimdi Mehmet Rıza bu ecnebinin masasına giderek onunla konuşmaya can atıyordu. Fakat Arsen Lüpen gibi bir herifin şüphesini çekmeyecek bir vesile bulmak çok güçtü. Dosdoğru gitse, kendini tanıtsa:

"M. Aleksandr Ru, ben sizi Arsen Lüpen sanıyorum," demeğe kalksa, gerek bu adam ister sahiden bir tuhafiye eşyası komisyoncusu olsun, gerekse Arsen Lüpen olsun gülmekten kendini alamazdı. Bunlar o kadar boşuna düşüncelerdi ki Mehmet Rıza'nın kafasını oyalamaktan başka faydası yoktu.

Bununla beraber, polis hafiyesi, Belçikalıyla konuşmanın bir çaresini düşünmekten bir türlü vazgeçemiyordu. Onu daha yakından görmek, sesini işitmek...

Tam bu sırada ecnebi ayağa kalktı ve bir elinde gazete, öteki elinde sigara ile bahçede ve masalar arasında gezinmeğe başladı. Bir iki defa, Mehmet Rıza'ya doğru on adım kadar yaklaşmıştı. Biraz daha yakın gelse polis hafiyesi ona hitap etmekten kendini alamayacaktı. Nitekim, bir defasında Belçikalı Mehmet Rıza'nın masasının yanından adeta sürtünerek geçmişti.

Polis hafiyesi ayağa kalktı ve emekli olduğu zamandan beri kendi kendine ilerletmeye çalıştığı tutuk Fransızcasıyla Belçikalıya hitap etti:

"Affedersiniz," dedi, "elinizdeki Matin gazetesi midir?"

Yabancı hemen gazeteyi uzattı ve ciddî bir nezaketle; "Evet," dedi, "buyurunuz!"

"Hangi günkü acaba?... Affedersiniz... Fakat... rica ederim... Biraz benim masamda oturmaz mısınız? Her gün bu gazeteyi okuyorsanız bir şey soracaktım size..."

Belçikalı bir sandalyeye ilişerek:

"Buyurunuz!" diye tekrarladı.

Mehmet Rıza da yüzü tamamıyla karanlığa gelecek tarzda oturmuştu ve dirseğini masanın üstüne koyarak bir avucuyla çenesini tutmak suretiyle yüzünün yarısını kapatmaya çalışıyordu. Sırf konuşmaya bir kapı açmış

olmak için şöyle bir yalan attı:

"Bu gazetenin bir kaç gün evvelki sayısında Türkiye'ye dair bir yazı çıkmış diyorlar. Merak ettim. Bilmem okudunuz mu? Bu gazete mi? İyice bilmiyorum ya... Matin dedilerdi galiba..."

Belçikalı hemen şu cevabı verdi:

"Ben her gün bu gazeteyi okuyorum. Bahsettiğiniz makaleyi görmedim. Başka bir gazetede olacak. Ben de okumak isterdim. Çünkü Türkiye'ye dair yazılmış eserleri merak ediyorum, bilhassa Türk ekonomisine dair..."

"Ekonomiyle mi meşgulsünüz?"

"Dolayısıyla evet... Komisyoncuyum. Daha doğrusu büyük iki Fransız fabrikasının temsilcisiyim. Türkiye'ye geleli çok olmadı. Memleketi iyice tanımıyorum."

"Fransız mısınız?"

"Aslen Belçikalıyım."

"Bununla beraber şiveniz bir Parislininkinden farksızdır."

"Çocukluğumdan beri Paris'te büyüdüm. Siz Türk müsünüz?"

"Evet."

Mehmet Rıza hemen kendisini avukat Ahmet Hüsnü, diye takdim etti. Belçikalı da cebinden kartvizitini çıkararak verdi. Bu kart, Mehmet Rıza'nın Ahududu sokağındaki evde bulduğu kartın ayniydi.

"Teşekkür ederim, Mösyö," dedi, "bir Türk olmak sıfatıyla size elimden geldiği kadar yardım etmek isterim. Fakat yanımda kartım yok. Yukarıda, odamda. Size yarın sabah takdim ederim."

"Mersi. Çok naziksiniz. Türk olmanız bu nezaketi is-

pat için kâfi... Şimdiye kadar memleketinizde çok iyi muamele gördüm."

Mehmet Rıza düşünüyordu: "Yakından bu adamın Arsen Lüpen olduğunu zannettirecek hiç bir alâmet görmek mümkün değil. O kadar tabiî konuşuyor ki bütün sözlerine inanacağım geliyor. Fakat ağzını aramaya devam edelim.,,"

"Bir kahvemi içer misiniz, Mösyö Ru?"

"Memnuniyetle."

Mehmet Rıza, konuşmalarını uzaktan hayretle seyreden Todori'yi çağırdı ve iki kahve emrettikten sonra yabancıya sordu:

"Hep bu otelde mi kalıyorsunuz?"

"Hayır... Buraya evvelki gün geldim."

"Daha evvel?."

"Tarabya'da kalıyordum. Fakat havası sert."

"İstanbul'a gelir gelmez hep sayfiye taraflarında mı oturdunuz? Meselâ Beyoğlu'nda hiç kalmadınız mı?"

"Arada bir Beyoğlu otellerinde de kalıyorum. Meselâ evvelki gece. Fakat şunu ilâve etmeğe mecburum ki İstanbul 'da hiç eğlence yok... Yine bu harikulade tabiatı tercih etmeli..."

"Evvelki gece hangi otelde kaldınız? Merakımı affediniz... Yabancı olduğunuz için sizi rahatsız edecek yerlerden kurtarmayı düşünüyorum."

"Tokatlıyan'da kaldım. Zannederim ki en büyük otellerinizden biri imiş."

"Öyledir."

Mehmet Rıza düşündü: "Tokatlıyan'dan sorarım." Sonra başını kaldırarak:

"Evet, dedi, eğlencemiz azdır. Evvelki gece sinemaya mı gittiniz?

"Hayır... Bütün Beyoğlu barlarını dolaştım. Fransa'nın köylerinde bunlardan daha iyi eğlence yerleri vardır. Hem barlarınız ne kadar pahalı."

"Öyledir... Sabahladınız mı?"

"Sahi çok meraklısınız. İnceden inceye soruyorsunuz."

"Bir zamanlar muhabir gazeteciydim. Bu huyum oradan kaldı. Affedersiniz."

"Hiç ehemmiyeti yok. Hatta bu tabiatınızın hoşuma gittiğini ilâve etmek isterim. Çünkü soru, muhatabının zekâsını uyanık bulundurur."

"O hâlde... Evvelki gece..."

"Sabahladım diyemem... Saat dörde doğru otele geldim.

"En çok hangi bar hoşunuza gitti? Yahut en az sinirinize dokunan barımız hangisidir?"

"Hepsinin isimlerini unuttum. Aralarında fazla bir fark olduğu da söylenemez."

"Beyoğlu taraflarında, hiçbir evde pansiyoner olarak oturmadınız mı?"

Belçikalı, bu soruya tereddüt etmeden:

"Hayır!" cevabını verdi.

Sesinde o kadar emniyet vardı ki Mehmet Rıza hemen şunu düşündü: "Bu kadar rahat yalan söyleyen adamın Arsen Lüpen olmasına mâni yoktur."

Belçikalı Mehmet Rıza'nın sustuğunu görünce:

"Fakat," dedi, "adeta İstanbul'daki hayatımın sizi düşündürdüğünü anlıyorum. Meselâ benim pansiyoner olup olmamam sizde ne gibi fikirler uyandırabilir?"

"Memleketimize turist çekmeye çalışıyoruz. Hâlbuki eğlence yerlerimizin pahalılığından şikâyet ediyorsunuz. Belki otellerimiz de size ağır gelir. Eğer bir pansiyonda oturmak isterseniz hem size daha ucuz olur, hem de ben iyi bir ev bulmanıza aracılık ederim."

Belçikalı mırıldandı:

"Teşekkür ederim," dedi, "şimdilik hayır."

Ve kahvesini bitirmiş olduğu için bir sigara daha yaktıktan sonra ayağa kalktı, Mehmet Rıza ile yine görüşmek arzu ettiğini söyleyerek ayrıldı, kendi masasına gidip oturdu ve gazetesini okumaya devam etti.

Bu konuşma, polis hafiyesinin biraz evvelki tereddütlerini arttırmaktan başka hiçbir netice vermemişti. Masa karanlık olduğu için herifin yüzünü de iyice göremedi. Gözlerinin rengini bile fark etmemişti. Eğer bu adam Arsen Lüpen'se, şahsiyetini bir gömlek gibi, bir şapka gibi tamamıyla değiştirmesini gayet iyi biliyordu; o kadar iyi biliyordu ki cevaplarında, konuşmasında, hatta sesinin insan iradesine bağlı olmayarak gizli ve hür titreyişlerinde bile en küçük bir tereddüt, bir şaşalama, bir yalan ürperişi yoktu.

Biraz sonra Belçikalı gazetesini katlayarak yerinden kalkmış ve Mehmet Rıza'yı selâmlayarak yatmak için odasına çıkmıştı. Polis hafiyesi de öyle yaptı. Yukarı çıktı, odasına girdi ve soyunmaya başladı. Fakat henüz ceketinin bir kolunu çıkarmıştı ki bitişik odada bir çığlık koptu. Masanın yere devrilmesine benzer bir de gürültü olmuştu. Mehmet Rıza hemen ceketinin kolunu taktı ve odadan dışarı fırladı. Belçikalının oda kapısı açıktı ve bir adam sofadan merdivene doğru koşuyordu. Biraz sonra ecnebi de odasından çıkmış, Fransızca avazı çıktığı kadar bağırıyordu:

"Tutunuz! Kaçıyor! Tutunuz!"

Garsonlar henüz bahçede oldukları için o katta kimseler yoktu. Ayakları çıplak olan Belçikalı ancak sofanın ortasına kadar yürüyebilmişti. Mehmet Rıza küçük bir tereddütten sonra kaçan adamın peşinden koştu.

Fakat o çoktan sokağı boylamıştı. Mehmet Rıza otelden çıktığı zaman onun köşeyi döndüğünü gördü. "Dur! Ateş ederim!" diye haykırmasının faydası olmadı. Bununla beraber olanca hızıyla koşarak kaçan adamı takip etti. Herif akasya yolunda ve ağaçlar arasında var kuvvetiyle uzaklaşıyordu. Mehmet Rıza hızını arttırarak kaçan adamla arasında bulunan mesafeyi hemen yarıya indirdi ve bir daha bağırdı:

"Dur! Yoksa ateş ediyorum! Dur! Ben polisim!"

Gölge durdu.

Mehmet Rıza bir iki sıçrayışta onun yanına varmış ve garip bir öfke ile hemen gırtlağına sarılmıştı. Fakat gölge bir silkinişte Mehmet Rıza'nın parmaklarından kurtuldu ve bağırdı:

"Allah belânı versin, Rıza! Dur dedin, durdum. Pehlivanlığın manası var mı? Elindeki silâhın namlusu burnumun deliğine girdi."

Bunu söyleyen Cingöz Recai'ydi. Tekrar etti:

"Allah cezanı versin! İnsan elinde silâh varken boğaza sarılır mı be? Ağaçları gördün de kendini ormanda mı sandın?"

Mehmet Rıza'nın arkasından fırlayan otel halkı da yaklaşıyordu.

Cingöz Mehmet Rıza'nın koluna girerek:

"Bende ki çevikliğe bak, usta! Hemen karyolanın altından çıktım, herifin çıplak ayağına olanca kuvvetimle

bastım (hep ayni iskarpinler ayağımda! Sen tadını bilirsin!) Karnına müthiş bir yumruk savurdum, duvara doğru sallanarak geriledi, ceketinin cebinden cüzdanı aldım ve dışarı fırladım. Üst tarafı malûm. Şimdi Bakırköy'de, bir gazinoda bu cüzdanı beraber gözden geçiririz. Allah aşkına bu sefer münasebetsiz şakaları bırak."

Otomobil Bakırköy'de bir gazinonun önünde durmuştu. Mehmet Rıza ile Cingöz oraya girerek tenha bir masada oturdular.

Cingöz Recai hemen cebinden cüzdanı çıkardı ve masanın üstünde açtı. Bu, iş adamlarının kullandıkları büyük boyda, iyi cins deriden, muhtelif gözleri olan, bir tarafı fazlaca şişkin, az kullanılmış bir cüzdandı. Recai şişkin tarafına parmaklarını sokarak çekti. Masanın üstüne yüzlerce lira dökülmüştü. Bunlara hiç bakmadan cüzdanın öteki taraflarını da aradı: Hep aynı kartvizitler; hep aynı isme yazılı pasaport; birçok ticaret mektupları, tek tük hesap notları...

Mehmet Rıza ile beraber cüzdanın içinden çıkan bütün kâğıtları teker teker ve dikkatle gözden geçirdiler. Bunların arasında Arsen Lüpen'in hüviyetiyle alâkası olan hiç bir şey yoktu. Cingöz paraları ve kâğıtları yerli yerine yerleştirerek cüzdanı Mehmet Rıza'ya verdi:

"Al üstat!" dedi, "zahmetimiz boşa gitti. Ya bu herif sahiden Aleksandr Ru isminde bir komisyoncudur; yahut, bu Arsen Lüpen denilen adam o kadar tedbirli ki, hüviyetini belli edecek hiçbir şeyi üstünde taşımıyor. Senin bu adamla ne konuştuğunu sormayacağım, çünkü hiçbir cevap vermeyeceğini biliyorum. Bunu geçelim. Hâlbuki ben sana büyük bir iyilikte bulunacağını: Hristo, bugün, Feriköy'de bir evde gizlidir. Kız kardeşinin evi.

Bu kızın adı Fofo'dur. Sol elinin serçe parmağını vaktiyle dikiş makinesine kaptırmış, parmak kangren olmuş, dibinden kesilmiş. Yani kızın sol eli dört parmaktır. Bugün kardeşini ve belki bütün çeteyi evinde saklıyor."

"Sen bunları nereden öğrendin?"

"Ben sana hepsini sonra anlatacağım. Şimdi cevap veremem. Bu Hristo'yu evvelâ ele geçirmelisin. Ondan Ridvay'ların esrarı hakkında bilgi alacaksın."

"Bu Madam Ridvay bana masum gibi görünüyor."

"Bana öyle görünmüyor. Sen hırsızlık esnasında onun iplerle bağlı olmasına bakma. O klâsik hiledir."

"Lüpen'le ortak olduğuna mı kanisin?"

"Lüpen'in metresidir."

"Fakat bu kadın hiç evden çıkmıyor ve kimse ile temas etmiyor. Hem niçin varisi olacağı kocasını soydursun? Hem ben Mösyö Ridvay'ın hayatından da şüphe etmeğe başladım. Bu adam hâlâ bulunamadı."

Cingöz Recai yalvarışlı gözlerini Mehmet Rıza'nın yüzüne dikerek dedi ki:

"Rıza... senden bir ricam var."

"Söyle. Fakat polise ait bir şeyse nafile."

"Dinle iki gözüm. Yarın ben kıyafetimi değiştirerek sana geleceğim, beraber yalıyı gezeceğiz."

"Olamaz!"

"Peki... ısrar etmiyorum. Senin inadını bilirim. O hâlde şimdi bana müsaade et."

Cingöz ayağa kalktı.

Mehmet Rıza da kalkmıştı:

"Bu akşam sana dokunmuyorum," dedi, "çünkü bana adeta Hristo'nun adresini verdin."

“Unutma ki Hristo'yu sana hatırlatan da bendim. Fakat öyle iken beni evinde yakalamaya kalktın.”

“Karım vardı.”

“Hakkın var. Teşekkür ederim. İstersen otomobilim seni tekrar Yeşilköy'e götürsün. Ben başka bir otomobille İstanbul'a gideceğim.”

“Fakat...”

“Rica ederim... Vazifem... Seni buraya benim arabam getirdiği gibi de götürmelidir.”

Mehmet Rıza gazino kapısı önünde biraz durdu:

“Beraber yalıyı gezmedik amma seni yakında görmek isterim,” dedi.

“Ben seni her gün telefonla ararım.”

“Peki.”

“Allah’a ısmarladık, Rıza.”

“Uğurlar olsun.”

Cingöz otomobiline kadar Mehmet Rıza’yı götürdü. Şoföre talimat verdi, ayrıldı.

— 14 —

Garip Bir Kız

Mehmet Rıza, otomobille Yeşilköy'deki otele döndüğü vakit kapının önünde, bahçede polislerle halkın birikmiş olduğunu gördü. Belçikalı da onların arasında idi ve büyük kapının parmaklığı arkasındaki hasır koltuklardan birine oturmuş, sigara içiyor, hâdiseye maruz kalan kendi değilmiş gibi umumî telâşı büyük bir tasasızlıkla seyrediyordu. Polisler Mehmet Rıza'yı görünce doğruldular ve büyük bir hürmetle selâm verdiler. Polis hafiyesi onlara hiçbir mesele kalmadığını anlattıktan sonra Belçikalıya doğru ilerledi, kulağına eğilerek:

"Cüzdanınız bende!" dedi. "Yukarı çıkalım da vereyim."

Kalabalık arasından ayrıldılar ve yukarı çıktılar. Mehmet Rıza Belçikalıyı kendi odasına aldı ve cebinden cüzdanı çıkararak uzattı:

"Buyurun!" dedi, "eksik var mı, bakın!"

Yabancı adam cüzdanını iyice yokladıktan sonra Mehmet Rıza'nın yüzüne hayretle baktı:

"Tamam," dedi, "fakat bu vaziyetten hiçbir şey anlamıyorum."

"Anlaşılmayacak bir şey yok... Odanıza hırsız girmişti, peşine düştüm, onu yakaladım, elinden cüzdanı aldım."

"Fakat... Öyle bir hırsız ki mükellef bir otomobili var... Öyle bir hırsız ki sizinle boğuştuğu halde bir dakika sonra sizi de otomobiline alarak götürmüş... Sonra... Ben otel personelinin sözlerinden anladım ki, siz meşhur bir dedektifmişsiniz."

Mehmet Rıza için artık hüviyetini gizlemeğe imkân kalmamıştı:

"Evet," diye mırıldandı, "meşhur muyum, bilmem, fakat polis mensubuyum. Cüzdanınızı çalan adam da zengin hırsızlarımızdan biridir."

"Çok garip şey!... Türkiye'nin meşhur bir polisi ve zengin bir hırsızı etrafımda dolaşıyor; biri paramı çalıyor, öteki de kurtarıyor."

"Neden garip olsun? Tabiî bir şey değil mi? Hırsızın işi çalmak, polisin vazifesi de kurtarmaktır."

"Fakat siz geliyor, benim odamın yanında bir oda tutuyor, benimle tanışmaya çalışıyorsunuz."

"Çünkü bu gece soyulacağınızı biliyordum."

"Mükemmel... Fakat benden başka soyulacak adam yok mu? O zengin hırsız beni nereden tanıyor? Cebimdeki bir kaç yüz lirayı niçin almaya kalkıyor? Turistlerin fazla para taşımadıklarını bilmiyor mu? Şahsıma gösterdiği bu garip alâka nedir?"

"Bir iddia meselesinden ibaret. Orasını fazla düşünmeyiniz. Cüzdanınız iade edildi ya, siz ona bakın!"

Belçikalı gülerek tekrarladı:

"Anlamıyorum."

Cüzdanına bir daha baktı ve Mehmet Rıza'ya teşekkür ederek çıktı.

Polis hafiyesi yalnız kalınca başını salladı ve soyunmaya başladı. Artık bu adamın Arsen Lüpen olduğuna

pek ihtimal veremiyordu. Eğer Kalamış gecesi Belçikalının Beyoğlu'nda olduğu da anlaşılırsa hiç şüphesi kalmayacaktı.

Ertesi sabah erkenden müdüriyete telefon ederek sivil memurlardan birinin otele gönderilmesini istedi.

Memur gelince, Mehmet Rıza ona Belçikalıyı sezdirmeden takip etmesi lâzım geldiğini anlatmıştı.

Öğleye doğru Yeşilköy'den ayrıldı ve yemeğini evinde yedikten sonra Rumelihisarı'na gitti.

Kapıda duran bir polis Mehmet Rıza'ya doğru koşarak:

"Memur Bey de sizi arıyordu," dedi, "biraz evvel buradan çıktı, size telefon etmeğe gitti. Çünkü Ridvay bulundu Rıza Bey!"

"Bulundu mu? Nerede imiş?"

"Çok şaşılacak şey! Hırsızlar onu gece yarısı koruya çıkarmışlar, korucunun kulübesine yatırmışlar, bağlamışlar... Adamcağız otuz altı saat orada aç ve bağlı kalmış."

"Korucu nerede imiş?"

"Korucu yok zaten... Geçen sene ölmüş ve yerine kimseyi almamışlar. Kulübe boş duruyor. Mösyö Ridvay'ı eski bir ot minderin üstüne yatırmışlar."

Mehmet Rıza, yanında polisle beraber bahçeye girerek adımlarını sıklaştırdı:

"Hemen kendisini görmek isterim," dedi.

"Uyuyor. Doktorlar ona enjeksiyon yaptılar. Kalbi çok sık atıyor. İhtiyar adam. Yüzü kireç gibiydi."

Mehmet Rıza öfke ile mırıldandı:

"Fakat bu... Cinayete yakın bir şey... Adamcağız ya

ölseydi?... Hani Arsen Lüpen böyle alçaklıklar yapmaz diyorlardı?"

Polis cevap vermedi. Bir kaç adım yürüdüler. Yalının çam ve fıstık ağaçlarıyla dolu, bir park kadar büyük, sessiz bahçesinin gölgeli ve temiz yollarında adımlarını ağırlaştırarak ilerliyordu.

Mehmet Rıza birdenbire durdu:

"Deli kızın sesi geliyor," dedi. "Gene şarkı söylüyor."

"Evet, o kız büsbütün azdı, tımarhanelik oldu Rıza Bey!... Bahçeye çırılçıplak uğruyor, kendini denize atıyor, mükemmel yüzüyor, gene çırılçıplak çıkıyor, rıhtımın taşları üstünde uzanıp yatıyor, gelip geçen bütün sandallar ona bakıyorlar... Rezalet... Ablası ve uşaklar güç belâ onu tutup içeri sokmaya çalışıyorlar. Haykırıyor, kıyameti koparıyor, bazen ağaçlara tırmanıyor ve ele geçilmiyor."

Bir kaç adım daha yürüdüler. Deli kızın sesi yaklaşıyordu. Polis yolun sonlarına gözlerini dikerek:

"Bu tarafa doğru geliyor galiba..." dedi.

Mehmet Rıza da o tarafa baktı, hiç bir şey göremedi ve sordu:

"Çırılçıplak mı? Üstünde hiç bir şey yok mu?"

"Dün çırılçıplaktı. Bu sabah ayağında bir mayo ve sırtında ipekli bir şal vardı. Maymun gibi ağaçlara tırmanıyor."

Polis birdenbire durarak parmağını uzattı:

"Nah!" dedi, "geliyor!"

Yolun sağ tarafında, çimler üstünde, kıpkırmızı mayolu, omuzlarına yeşil bir atkı atmış, sarışın ve güzel bir kız billur vücudunun birçok noktalarını güneşe göstererek duruyordu. Sonra birdenbire yere yattı ve

otların üstünde yuvarlanmaya, garip sesler çıkararak bağırmaya başladı.

Mehmet Rıza ile polis memuru ona yaklaştılar. Üç beş adım kadar yakınında durmuşlardı. Kız onlara bakıyor, fakat ikisini de görmüyormuş gibi otlar üstünde yuvarlanmaya, haykırmaya devam ediyordu. Sonra ayağa kalktı ve bir şarkı söyleyerek sıçramaya başladı. Çıplak ayaklarından biri yaralanmış ve kanamıştı.

Mehmet Rıza ona yaklaştı ve şapkasını çıkararak Fransızca hitap etti:

"Bonjur Matmazel Lili... Ne güzel dans ediyorsunuz!... Fakat ayağınıza ne oldu? Denizde mi yaralandı?"

Kız bu iki erkeği de yeni görmüş gibi ansızın durdu ve bir adım geri atarak onlara uzun uzun, hayretle baktı. Sonra çimlerin kenarına kadar gelerek birdenbire omzundaki şalı yere attı, ellerini kalçasına koydu ve gözlerinin önünde vücudunu çevirdikten sonra, Fransızca:

"Bakınız," dedi, "ben güzel bir kızım."

Mehmet Rıza cevap verdi:

"Şüphesiz," dedi, "Matmazel Lili, siz güzel bir kızsınız, harikulade güzel bir kız..."

"Fakat bu dünya çok çirkin..."

Mehmet Rıza tasdik etti:

"Çok çirkin!"

"İnsanlar çok namussuz."

"Çok namussuz!"

"Balıklar daha temiz kalpli."

"Daha temiz kalpli!"

"Köpekler daha yüce."

"Daha yüce!"

Deli kız bir elini Mehmet Rıza'nın tıraşı uzamış yanağına koyarak sordu:

"Siz bir ayı mısınız?"

Mehmet Rıza gülerek:

"Belki!" dedi.

"Bir katıra da benziyorsunuz. Pis bir katır!"

Deli kız yüzünü buruşturarak geri kaçmıştı. Bir ağaç kütüğünü kucakladı. Ahududu sokağındaki evin penceresinde olduğu gibi küfür ederek haykırıyordu, sonra birdenbire Mehmet Rıza'ya doğru koştu:

"Ben," dedi, "bir ayı öldürmek istiyorum."

"Çok iyi edersiniz. Beni öldürünüz!"

"Çünkü siz hepiniz ayısınız. Birbirinizi öldürüyorsunuz."

Deli kız ansızın müthiş bir çığlık kopardı. Bir hançer yemiş gibiydi. Yüzü bembeyaz oldu. O kadar fena haykırmıştı ki uşaklar koştular. Mehmet Rıza ile polis memuru da şaşırdı. Geri çekildiler.

Kız uşakları görünce bir kahkaha attı ve alışılmış şarkısına başladı:

O Hristo!
Nous — sommes en auto,
Paris — Marseille A bien töt.

Uşaklar yakalamak için üstüne yürüyünce kız hemen kaçmış ve hayret verici bir çabuklukla ağacın birine tırmanmıştı. Yukardan dalları koparıyor ve aşağıdakilerin başına atıyordu.

Mehmet Rıza yürüdü ve bir gün evvel kendisine yalıyı gezdirmiş olan uşağa dedi ki:

"Ben bir daha yalıyı gezeceğim."

"Madama haber vereyim efendim."

"Haydi!"

Birkaç adım yürüdükten sonra Madam Ridvay'la karşı karşıya gelmişlerdi. Kız kardeşinin çığlığını duyan kadın, yüzü sararmış, dağınık saçlarla koşuyordu.

Uşağına sordu:

"Ne var?"

"Bir şey yok. Hiç bir şey. Gene ağaca çıktı, şarkı söylüyor."

Mehmet Rıza kadına doğru ilerleyerek yalıyı tekrar gezmek istediğini söyledi. Madam Ridvay, Mehmet Rıza'nın yüzüne öfkeyle karışık büyük bir ıstırapla baktı:

"Rica ederim," dedi, "artık bizi rahat bırakınız! Görüyorsunuz: Felâketler içindeyiz. Kız kardeşim öldürüldü, öteki çıldırdı, kocam hasta, en kıymetli mücevher koleksiyonumuz çalındı, rica ederim..."

"Fakat madam, biz de sizin iyiliğiniz için çalışıyoruz."

"Teşekkür ederim, biliyorum, fakat artık istemiyorum."

"Evinizde araştırma yapmamıza engel mi olmak istiyorsunuz? Bizim buna kanunen hakkımız vardır."

"Kocamla görüşünüz, ben karışmam. Fakat şimdi uyuyor. Doktor yanına girilmesine izin vermiyor. İsterseniz uyanıncaya kadar bekleyiniz."

"Ne vakit uyanır?"

"Hiç bir şey bilmiyorum."

Mehmet Rıza düşündü. Yalıyı zorla gezmeyi uygun bulmuyordu. Akşama doğru tekrar gelmeğe karar verdi. Fakat bu kadının hareketi ona hem şüphe veriyordu,

hem de merhamet. Acaba yalıda gizlemek istediği bir şey mi var?

Kadını selâmladı ve geriye döndüler. Polisle beraber ağır ağır yürüyorlardı. Mehmet Rıza:

"Yalıyı gezmemizi niçin istemiyor?" diye mırıldandı.

Sonra gene kendisi cevap verdi:

"Zavallı kadın şaşkına dönmüş... Yüzünde damla kan kalmamış... Bazen doktorlar hastaları hastalıktan fazla yordukları gibi biz polisler de başına bir olay gelenleri hırsızlardan fazla rahatsız ederiz. Kadının hakkı var, fakat biz ne yapalım? Başka türlü başarı mümkün değil ki."

Rumelihisarı'ndan ayrıldıktan sonra dosdoğru polis müdüriyetine gelen Mehmet Rıza ikinci şube müdürünün odasında kimseyi bulamamıştı. Bir koltuğa oturdu. Vücudunda büyük bir yorgunluk duruyordu. Birçok işler yapmış olmaktan değil, hiç bir şey yapamamaktan gelen derin bir yorgunluk, âdeta bir yılgınlık ki yaşlı polis hafiyesinin sinirlerini gevşetmiş, lapa haline getirmişti. Bir an için vaziyeti kavramak ve hâdiseleri kuşbakışı görmek kabiliyetini kaybetmiş gibiydi: Acaba şimdiye kadar bu Ridvay ailesinin üstüne düşmekte hata mı etmişti? Ne garip vaziyet! Bir aile ki bütün bu olayların merkezini teşkil ettiğine şüphe yoktur: Öldürülen kız bunlardandır; çıldıran kız bunlardandır; Arsen Lüpen bunları soymuştur; böyle olduğu halde bütün hâdiselerde bunların sorumluluğu var gibidir. Acaba Arsen Lüpen çetesinin hareket kaynağını başka yerlerde mi aramak lâzımdır? Madam Ridvay'ın masum olduğuna hiç bir şüphe kalmamaktadır. Yani'nin iddiası doğru gibi görünüyor: Artık, yalnız uşaklardan şüphe edilebilir. Fakat bunlar Arsen Lüpen'in adamları mıdır? Yabancı bir hırsız onların yardımını nasıl temin edebilmiştir?"

Sonra bu Belçikalı hikâyesi nedir? Tahkikatın bir safhasına göre Belçikalı. Ridvay'ların Ahududu sokağındaki evinde bir gün oturmuş, hatta polis müdürüne Kivelli'nin ölümünü o haber vermiştir; fakat kendisi orada oturduğunu inkâr ediyor. Mehmet Rıza'nın Tokatlıyan otelinden tahkik ettiğine göre Kalamış gecesi Alexandre Roux isminde bir adamın otelde yattığı muhakkaktır. Eğer Belçikalı Arsen Lüpen'in kendisi veya adamlarından biri olsaydı, hem Ridvaylar'ın soyulduğu, hem de Kalamış bahçesinin altüst olduğu gece Beyoğlu'nda ne işi vardı?

İkinci şube müdürü içeri girdi. Mehmet Rıza'yı düşünceli ve yorgun görünce sordu:

"Bir kahve içer misiniz, üstat?"

"Fena olmaz."

İkinci şube müdürü zile basarak emir verdikten sonra:

"Düşünceli görünüyorsunuz," dedi.

Mehmet Rıza itiraf etti:

"Yoruldum. Artık bu işte her şey, her eşya parçası, her hâdise, her adam bana bir muamma gibi görünüyor. Zihnim karıştı. Bugüne kadar takip ettiğim yolun doğruluğundan şüphe etmeye başladım. Acaba, diyorum, Amerikalıların ailesini gözlem için sarf ettiğimiz kuvvet faydasız mı oluyor?"

Şube Müdürü canlandı:

"Evet, dedi, beni de hep bu mesele oyalıyor. Gece geç vakitlere kadar düşünüyorum. Her hâdisenin bir köşesinden bu Ridvay ailesiyle bir alâkası var. Her olay oradan çıkıyor. Fakat hepsi malûm, çünkü hepsi mazur, değil mi? Öldürülen, çıldıran, soyulan hep onlar... Nasıl

şey bu? Birbirlerini öldürmüş, çıldırtmış, soymuş olabilirler mi?"

"Pandeli'den de bir haber yok değil mi?"

"Hayır, Rıza Bey."

"Bu akşam Hristo'nun kız kardeşini arayacağım. Galiba herif onun evinde. Eğer katil Hristo ise ve elimize geçerse ondan pek çok şeyler öğreneceğimize eminim. Yani diye bir serseri vardı. Herifi otomobille kaçırdılar. Bir daha onu göremedim. Adamcağızı öldürdüler mi, ne oldu, bilmiyorum. Bu işlerin başlangıcından beri her şey meçhul gölgeler halinde. Bir şey anlar gibi, yakalar gibi oluyoruz, kaçıyor arkası kof çıkıyor."

"Belçikalıdan da ümidinizi kestiniz, değil mi?"

"Size telefonla anlatmıştım. Bu adamın şüphe verecek hiç bir halini göremedim. Eğer Arsen Lüpen o ise benim polislik mesleğinden tekrar ve katiyen çekilmem lâzım gelir. Çünkü bunamışım demektir."

"Estağfurullah... Gene sizin sayenizde biz bir şeyler öğrenebiliyoruz. Duvara gömülü kadını siz buldunuz; daha evvel, küçük eroin kaçakçılarının Ridvay ailesiyle temas ettiklerini siz anladınız; Yani denilen herifi siz yakaladınız; Hristo'yu siz hatırladınız... Tahminlerinizin çoğu doğru çıktı. Arsen Lüpen'in Ridvay ailesiyle bir zoru olduğu muhakkak... Mutlaka onların arasından bir veya bir kaçıyla ortaklığı var... Besbelli..."

"Evet, o karmakarışık yalının içini ezbere biliyormuş gibi içeri girmiş, mücevherleri çalmış. Yalıyı bugün tekrar gezecektim, kadın müsaade etmedi."

"Hangi kadın?"

"Madam Ridvay."

"Sebep?"

"Sebep... Artık bıkmış... Rahatsız oluyormuş... Gerçekten de bu kadının başına gelmeyen kalmadı. Sözleri hem samimi görünüyor, hem de insana şüphe veriyor."

"Doğru... Bence samimiye benziyor... Artık başına bu kadar felâket gelen kadından hâlâ şüphe edebilir mi? Evvelâ ihtiyacı yok, değil mi? Kocasının bir ayağı çukurda. Yarın ölürse bütün servetini bu kadına bırakacak. Madamın başka ne istediği olabilir?"

"Evet... Bu kadının halinde bana daima şüphe veren bir şey var... Polislik mesleği biraz da koku almak işi değil mi? Ne bileyim... Bu kadının masum olduğuna inanmak istemiyorum."

İkinci şube müdürü gözlerini önüne dikerek uzun uzun düşündü, sonra kendi kendine mırıldanır gibi dedi ki:

"O hâlde, kız kardeşi olduğu halde Kivelli'yi öldürten bu kadındır; gene kız kardeşi olduğu hâlde Lili'yi çıldırtan da bu kadındır; Keza kocası olduğu halde Amerikalıyı soyduran da bu kadındır; serveti olduğu hâlde kaçakçılığa giren de bu kadındır. Ne garip tezatlar, değil mi?"

"Her şey mümkün... Meselâ şöyle bir varsayımda bulunalım: Madam Ridvay Paris'te Arsen Lüpen'i tanıdı ve sevdi. Kız kardeşleri de beraberdi; onlar da herifi sevdiler. Aralarında kıskançlık başladı. İstanbul'a geldikten sonra bu kıskançlık azdığı için, zaten sinirli olan bir tanesi çıldırdı: Madam Ridvay öteki kız kardeşini de öldürttü ve âşığı olan Arsen Lüpen'in hatırı için de kocasını soydu. Olamaz mı?"

"Pek uzak ihtimal... Adeta imkânsız..."

"Ben de bu varsayımı pek makul göremiyorum. Fakat

başka türlü de biraz evvel bahsettiğiniz tezatları açıklamak mümkün değil."

Mehmet Rıza ayağa kalktı:

"Feriköyü'ne..." dedi, "bugün yalıyı gezmekten vazgeçtim."

"Feriköyü'ne..."

"Hristo'nun kız kardeşi Fofo'nun evini arayacağım."

"Yalıyı tekrar aramakta büyük bir ümidiniz var mıydı?"

"Şüphesiz... Fakat artık programımı biraz değiştirmek ihtiyacını hissediyorum."

Mehmet Rıza ağır ağır odadan çıktı.

— 15 —

İşler Fena Gidiyor!

“Adı Fofo.”

“Sol elinin serçe parmağını vaktiyle dikiş makinesine kaptırmış; parmak kangren olmuş ve dibinden kesilmiş. Yani kızın sol eli dört parmaktır.”

Mehmet Rıza, Hristo'nun kız kardeşi hakkında Cingöz Recai'nin verdiği bu bilgileri zihninde tekrarlaya tekrarlaya bütün Pangaltı, Feriköy ve civarında dolaşmış, esnaftan ve kapıcılardan soruşturma yapmıştı.

Aldığı cevaplar birbirini hiç tutmuyordu. Bazı esnaf parmağının biri kırık bir Rum kızı tanıyorlardı ama ismi Fofo değil Katina imiş; bazıları da birbirine hiç benzemeyen dokuz, on türlü Fofo tarif ediyorlardı. Bunların içinde bir gözü kör, bir bacağı sakat, hırsız, fahişe her türlüsü vardı, fakat dört parmaklısı yoktu.

Mehmet Rıza başka bir gün soruşturmaya devam etmek üzere Kalamış gecesinden beri düzenini kaybeden uykularını telâfi için evine dönmüş, akşam yemeğini erken yemiş ve yatmıştı.

Fakat bir polis memurunun hayatı kendi iradesinden ziyade hâdiselerin cilvelerine tâbi olduğu için başını yastığa koymasıyla kaldırması bir oldu. Telefon çalmıştı çünkü.

Mehmet Rıza ahizeyi eline alır almaz Cingöz'ün kahkahasını tanımış ve öfke ile homurdanmıştı:

"Bana bak... Kaç gecedir uykusuzum... Gevezelik edeceksen telefonu kapatıyorum. Fazla gittin artık sen!."

"Hayır!... Ciddî konuşacağım Rıza... Bugün Fofo'ya dair hiç bir malûmat alamadığını öğrendim. Bu işle biraz bizimkiler de meşgul olmuşlardı. Senin de Feriköy esnafı arasında dolaştığını ve aynı şeyi sorduğunu anlamışlar. Bir küçük yanlışlık var, onu düzeltmek lâzım: Kızın adı Fofo değilmiş."

"Katina mı?"

"Tamam. Bunu tahmin edeceğini biliyordum. Böyle sağlam ayakkabı olmayan kızların hakikî isimlerini nüfus defterlerinde bile bulmak zordur: Fofo, Katina, her ne haltsa..."

"Fakat Atina'da imiş o!"

"Gelmiş, üstat, gelmiş... Ben de henüz izini bulduramadım. Arayalım bakalım. Fakat benim sana telefon etmemden maksat bu değil. Başka bir şey haber vermek istiyorum. Bu gece, saat sekizi otuz beş geçe, yani kırk dakika kadar evvel Ridvay'ların yalısından deli kızı kaçırdılar!"

Mehmet Rıza yatağının içinde sıçradı ve bağırdı:

"Kaçırdılar mı?"

"Evet: Ka — çır — dı — lar, kaçırdılar!..."

"Ben hemen yataktan fırlamalıyım."

"Yat yattığın yerde... Rahatını bozma... Yaşın ilerliyor... Biraz da kendine bak... Bütün polis hayatındaki uykusuzluklarının, fedakârlıklarının, ne hayrını gördün? Yerinden kımıldama... Nerede ise polisten sana haber gelir."

"Kim kaçırmış olabilir? Arsen Lüpen mi, Hristo mu? Bu kızcağızı da duvarın içine gömerek öldürmesinler? Nasıl kaçırmışlar? Sen nereden haber aldın?

Mehmet Rıza'nın telefonu tutan elleri titremeğe başlamıştı. Cingöz şu cevabı verdi:

"Denizde, yalının önünde bugün akşama kadar bir kano dolaşıyordu. Malûm ya bu kız aklına estikçe rıhtımdan kendini denize atıyor, müthiş yüzüyor... Kanodakiler fırsat beklemişler... Allah'tan kız hava karardıktan sonra da bahçeye çırılçıplak fırlamış, gene kendini denize atmış... Hemen kano yanaşır, lüfer avlar gibi kızı denizden çeker, alır."

"Bunları sen ne biliyorsun?"

"Ben her şeyi bilirim. Fakat bunu bilmek marifet değil, çünkü deli kızı kaçıran..."

"Sensin!"

"Aklınla yaşa!"

Mehmet Rıza biraz düşündükten sonra mırıldanarak sordu:

"Sebep?"

"Bunu da yarınki gazetelerde okuyacaksın. Basına birer mektup gönderdim."

"Ne mektubu?"

"Okur, anlarsın, dostum. Allah rahatlık versin!"

Telefon kapanmıştı. Mehmet Rıza da ahizeyi yerine koymuştu. Kollarını kavuşturarak düşündü ve mırıldandı: "Allah belâlarını versin!"

Karısı ona meseleyi sormuş ve bir kaç kelime içinde olayı anlayınca kahkahalarla gülmeye başlamıştı. Bu da Mehmet Rıza'yı sinirlendirdi. Yataktan atlayarak hemen

evden çıkmak istiyordu. Telefon bir daha çaldı.

Bu sefer daha kaim ve ciddî bir ses Mehmet Rıza'yı aramıştı. Polis hafiyesi keyifsiz bir sesle:

"Benim," dedi.

"Ben de polis müdürüyüm."

"Buyurunuz."

"İşler çok fena gidiyor, Rıza Bey. Bunu size hiç bir sitem amacıyla söylemiyorum. Devlet hizmetinden çekilmiş kıymetli bir zabıta memurumuzsunuz. Benim ricam üzerine bu işlere karıştınız. Fakat son başarısızlıklarımız üzerine pek çok canımın sıkılmış olduğunu itiraf ederim."

"Herhalde benim kadar üzgün olacağınızı ummuyorum."

"Tahmin ederim. Maksadım hepimizin elbirliği ile biraz daha uyanık hareket etmemizi temindir. Bakınız: Size tatsız bir haber daha vereceğim."

"Lili'nin kaçırıldığını söyleyeceksiniz."

"Nereden haber aldınız? Bizden mi telefon ettiler?"

"Hayır, başka yerden öğrendim."

"O hâlde ümit ederim ki hemen yola çıkacaksınız."

"Niyetim yok."

"Anlamadım?"

"Çok yorgunum, Müdür Bey."

"Fakat bu kızı da Kivelli gibi öldürmeleri ihtimali, her şeyden evvel akla gelen bir felâket değil mi?"

"Evet, fakat bu sefer öyle olmayacak."

"Ne gibi öyle olmayacak?"

"Çünkü deli kızı kimin kaçırdığını, nasıl kaçırdığını biliyorum."

"Biliyor musunuz?"

"Evet: Onu Cingöz kaçırdı."

Mehmet Rıza telefonda polis müdürünün uzun bir nefes aldığını duymuştu. Tekrarladı:

"Cingöz."

"Tahmin mi ediyorsunuz?"

"Hayır, gayet iyi biliyorum. Demin, sizden evvel, kendisi bana telefon etti."

"Çok garip şey... Sebep ne imiş?"

"Yarın gazetelerde çıkacak mektuptan anlaşılacak."

Telefonda uzun bir sessizlik oldu; Polis müdürü nihayet dedi ki:

"Aslında bu kötünün iyisidir. Kızın da öteki gibi öldürülmesinden korkuyordum, fakat ne de olsa bu hâdise, başarısızlıklarımızın serisine bir tane daha ilâve eder. Artık biraz canlanmalıyız."

"Doğru."

"Pek âlâ... Öyle ise yarın görüşürüz... Allah rahatlık versin!"

Mehmet Rıza telefonu kapadı, ışığı söndürdü, başını yastığa koydu ve hemen uyudu.

Ertesi sabah, gözlerini açar açmaz eline verilen gazetelerin birinci sayfalarında Matmazel Lili'nin Cingöz tarafından kaçırılması hâdisesi büyük harflerle haber veriliyordu. Mehmet Rıza hâdisenin detaylarını gözden geçirmeden evvel, çerçeveler içinde neşredilen Cingöz'ün mektubunu okumaya başladı.

Mektup şu idi:

"Alenen itiraf ederim ki Matmazel Lili'yi kaçıran benim. Bu hareketimi ne küstahlığıma, ne de rakiplerime

meydan okuyarak yapmak istediğim bir şakaya yorumlayınız. Bütün sorumluluğu üstüme alıyorum. Maksadım şudur: En yeni bilimsel metotlarla bu kızın beynini yiyen hastalıktan kendisini kurtarmak, bir; son hâdiselerin bu beyinde saklı esrarını karanlık bir şuurun içinden çekip çıkarmak, iki.

"İzah edeyim: Ben doktor değilim. Fakat bu kızın Ahu Dudu sokağındaki evinde elime geçen ve hastalandıktan sonra yazdığı, daha doğrusu karaladığı bir defterin içindeki acayip resimlerden anlar gibi oldum ki ortada bizim hâlâ görüp anlayamadığımız korkunç bir aile faciası vardır ve Matmazel Lili'nin hastalanmasına sebep de budur. Eğer bu sebep üstünde ısrar edilir, durulur, düşünülür ve çalışılırsa ümit ederim ki hem kendisinin tedavisi sağlanacak, hem de bir facianın üstünü kaplayan bütün karanlıklar dağılacaktır. Görülüyor ki bu, doktor işi değildir, ilâçlarla alâkası yoktur. Hastalığın kökü hâdiselerin hassas bir ruhta bıraktığı şiddetli akisleri merkezindedir. Bu hâdiseleri bilmek şart. Doktor bilmez. Çünkü hâdiseler polise aittir.

"Benim kararım, bütün kuvvetimle Türk polisini aydınlatacak ipuçlarını aramaktır. Tekrar ediyorum: Bugünkü halinde, bütün bu olaylar bir delinin beyni gibi karmakarışıktır. Polisimizin ve Mehmet Rıza'nın büyük başarılarına rağmen henüz ne Kivelli'nin katili, ne eroin şebekesi, ne de Arsen Lüpen'in —kendisi şöyle dursun— izi bile ele geçmiş değildir.

"Avrupa'da, bir polis olayının etrafında, hükümet memuru olmayan hususî polis hafiyeleri de çalışırlar. Bizde bu usul yoktur. Her şey hükümetin sırtındadır. Ben elimden geldiği kadar o yükü hafifletmeye çalışacağım. Pek yakın zamanda akıllara hayret verici neticeler elde edeceğimi umuyorum. Cingöz"

Mehmet Rıza bu mektubu okuduktan sonra yüzünü buruşturdu. Elinden gazeteyi hemen atmıştı. Halkı hayrete düşürmek ve gazetecilere dedikodu sermayesi vermekten başka hiç bir manası olmayan bu oyunlara zihnini kaptırmak istemiyordu.

Bütün gününü evde istirahat etmekle geçirdi. Akşam hava karardıktan sonra biraz dışarı çıktı. Bu da hava almak içindi. Yarım saat kadar dolaştıktan sonra tekrar eve dönüyordu. Firuzağa karakolunu geçtikten sonra gelen küçük meydanlığa çıkınca yolun sol tarafındaki viranenin önünde yürüyen bir gölgenin durakladığını, kendisine dikkatle baktığını, nihayet ağır ağır yürüyerek yaklaştığını görmüştü. Durdu ve bekledi. Gölge bir kaç adım yaklaşınca Mehmet Rıza onu hemen tanıdı: Yani!... Eroinci Yani!... Meyhanede konuştuğu ve sonra otomobille kaçırılarak ortadan kaybolan palikarya!... Mehmet Rıza'yı tanıyınca bir sıçrayışta yanına varmıştı:

"Rıza Bey!" diye bağırdı, "şimdi aradım sizi evde... Bulamamışım!"

Mehmet Rıza, üstünde yeni elbiseler bulunan ve âdeta hiç tanınmayacak bir kılığa giren palikaryayı tepeden tırnağa kadar süzdükten sonra apartmanın yönüne doğru bir kaç adım atarak:

"Yürü," dedi, "gidelim."

Palikaryada aksi istikamette yürümeye devam etmek arzusu vardı:

"Çok geç kalmışım Riza Bey..." dedi, "sizi bekledim yarım saat kapının önünde... Ben gidezek simdi... Neden anlatazağım size... Biraz geliniz benimle beraber..."

Mehmet Rıza geriye döndü ve Yani ile beraber yürümeğe başladı.

Palikarya, bozuk Türkçesiyle her şeyi karmakarışık anlattığı için polis hafiyesi dedi ki:

"Dur! Söylemeye başlama. Ben soracağım, sen cevap vereceksin!"

"Sor, Rıza Bey!"

Mehmet Rıza palikaryayı tepeden tırnağa kadar süzdü. Onun kıyafetindeki bu değişikliğe uygun cevaplar alıp alamayacağını merak eder gibi yüzüne baktıktan ve böylece palikaryayı sessizce doğru konuşmaya davet ettikten sonra sordu:

"O gece, meyhanenin köşesinden seni otomobile bindirenler kimlerdi? Kısa cevap ver..."

"Hristo'nun adamları."

"Senin meyhanede olduğunu ne biliyorlarmış?"

"Bilmem. Belki ben kavga yapmış o gece Niko ile... Niko haber verdi Hristo'ya..."

Mehmet Rıza düşündü: O gece yani Ahu Dudu sokağındaki evden çıktıktan sonra kendisi ile buluşuncaya kadar bir saat geçmişti. Bu müddet içinde Niko'nun Hristo'ya bir haber uçurması imkânsız değildi.

"Nasıl haber vermiş?" diye sordu.

"Bilmem, Rıza Bey."

"Otomobille seni nereye götürdüler?"

"Götürmüşler beni Feriköy Hristo kız kardası var Katina'nın ev, oraya..."

"Feriköyü'nde Hristo'nun kız Katina'nın evine götürdüler."

"Evet."

"Döğmüsler beni çok..."

"Seni neden döğüyorlar?"

"Neden ben kavga yaptı Niko ile! Sonra beni mapus yapmışlar o evde..."

"Bugüne kadar sen o evde miydin?"

"Evet, hiç bırakmamışlar dışarıya..."

"Peki... Ne vakit çıktın?"

"Bu aksam."

"Çıkar çıkmaz bana mı geldin?"

"Evet."

"Seni nasıl salıverdiler?"

"Ben gidezek Ridvaylar'da olazak uşak."

"Uşak mı olacaksın orada?"

"Evet."

"Ridvaylar mı istediler seni?"

"Hayır! Var Niko orada... Hristo'nun adamı... O beni aldırazak yalıda..."

"Yalıdaki uşaklardan Niko Hristo'nun adamıdır, seni de oraya uşak aldıracak."

"Evet."

"Sebep nedir?"

"Hristo istiyor öldürmek Mösyö Ridvay."

"Hristo Mösyö Ridvay'ı öldürmek mi istiyor?"

"Evet."

"Sen de bunu bana haber vermeye geldin ha?"

"Evet, Rıza Bey."

"Elbiseleri kim aldı sana?"

"Hristo almis."

"Peki... Hristo sana nasıl emniyet ediyor? Yalıda sen ne yapacaksın?"

“Yalıda ben yardım edezek Niko'ya... Mösyö Ridvay öldürmek için.”

“Mösyö Ridvay'ı öldürmek için Niko'ya yardım edeceksin ha? Niko mu öldürecek onu?”

“Hayır, gelezek yalıda Hristo.”

“Hristo gelip öldürecek.”

“Evet!”

Mehmet Rıza durdu. Bu herif doğru mu söylüyordu? İfadeleri hâdiselerin mantıkî silsilesine biraz uygundu: Mehmet Rıza da uşaklardan şüphe ediyordu; fakat bunların hangisi Hristo'nun, hangisi de Lüpen’in adamıdır? Yalının içinde iki çeteye de mensup adamlar mı var? Hem bu palikaryanın yalan söylemekte ne menfaati olabilir?

“Peki, Hristo Ridvay'ı niçin öldürmek istiyor?”

“Alazak bütün paralar...”

“Paralarını alacak.”

“Sen Hristo'yu eskiden beri tanır mısın?”

“Duyarım ismini... Kendisini görmüşüm o gece... Aleko alırmıs ondan mal...”

“Sen Hristo'yu ilk defa o gece gördün, fakat ismini evvelce işitmiştin. Meğer Aleko hep ondan mal alıyormuş ve Niko ile beraber sana veriyormuş. Sen bunu o gece öğrendin, öyle mi?”

“Evet, Riza Bey.”

“Aleko dediğin hani Madamın eski bir uşağı varmış, sonra çıkmış, o mu?”

“Evet!.”

“O Hristo ile beraber mi çalışıyormuş?”

“Evet!”

"Kivelli'yi de öldüren bunlar değil mi?"

Yani sokağın ortasında birdenbire durdu. Kafasına bir sopa yemiş gibiydi:

"Nereden biliyor bunu siz? Hristo'yu siz tanıyor?"

"Bırak onları şimdi sen. Bu Hristo Katina'nın evinde mi oturuyor?"

"Evet, Riza Bey."

"Bana bu evi gösterebilir misin?"

"Evet, Riza Bey."

"Şimdi gösterebilir misin?"

"Yok vakit... Niçin ben gidezek simdi Ridvaylar... Bekler Niko... Sonra benden şüphe ederler."

"Yarın gösterir misin?"

"Evet!."

"Şimdi tarif edemez misin?

"Ederim."

Niko Mehmet Rıza'ya Katina'nın evini tarif etti.

Polis hafiyesi sormaya devam ediyordu:

"Bu Katina'nın bir parmağı kesik midir?"

"Siz biliyor her sey."

"Evde kaç kişi var?"

"Var üç, beş, altı... Belli değil."

Yani, Mehmet Rıza'dan ayrılmak istiyordu. Polis hafiyesi onu kolundan tutarak durdurdu:

"Acele etme!" dedi.

"Geç kalazayım Rıza Bey... Niko anlıyazak sonra... Beni öldürecek Hristo..."

"Acele etme. Suallerime cevap ver. Şimdi sen yalıya

gidince Niko seni içeri alacak mı? Madama, Mösyöye haber vermeden nasıl alır?"

"Haber verdi madama."

"Ha... Madam senin oraya uşak olarak gireceğini biliyor."

"Evet."

Mehmet Rıza durdu:

"Geri dönelim!" dedi.

"Ama ben kalazak çok geç!"

Mehmet Rıza palikaryayı kolundan çekerek sürüklercesine bağırdı:

"Lâf yok, Marş!"

Sessizce yürüdüler. Mehmet Rıza, Yani'yi Firuzağa karakolundan içeri soktu, muavine teslim ederek dedi ki:

"Ben gelinceye kadar burada kalsın."

"Baş üstüne Rıza Bey."

— 16 —

Palikaryanın Sözleri

Karakoldan ayrıldıktan sonra Mehmet Rıza hemen bir otomobile atlamış ve şoföre:

“Pangaltı’ya çek!” emrini vermişti.

Yani'nin doğru söyleyip söylemediğini anlamak için biraz evvel verdiği Katina’nın adresini bulmak istiyordu.

Gerçekten, tarif ettiği sokakta, yıkık bir tulumbanın yanındaki viraneyi geçtikten sonra gelen alçak duvarlı bahçenin içinde, iki katlı, tahta bir ev vardı.

Yani yalan söylememiş görünüyordu. Fakat bakalım dört parmaklı Katina ve bütün Hristo çetesi bu evde mi oturuyor?

Dışarıdan biraz çukura kaçan evin yalnız üst kat pencereleri görünüyordu ve karanlıktı. Mehmet Rıza etrafına bakındı. Bu sokakta ve civarda hiç bir dükkân yoktu. Bekçiyi bulmadan evvel acele soruşturma yapmak için en yakın apartmanın kapıcısına gitti. Hava kuru olduğu halde sokak ıslak, çamurlu ve karanlıktı.

Kapıcıyı dışarı çekti ve polisten geldiğini kendisine anlatarak sordu:

“Şu karşıki bahçe içindeki evde kim oturur?”

Kapıcı güldü.

—Kaçıncı tahkikat bu?" dedi, "sabahleyin gene geldiler, sordular. Ben ne bileyim? Parmaksız Katina'nın kâhyası mıyım?"

"Parmaksız Katina mı oturur orada?"

"Oturur, oturmaz; gelir, gider; ne bileyim ben..."

"Bildiğini söyle be adam! İşte pek âlâ Katina'nın orada oturduğunu biliyorsun."

"Gündüz de tam yemek zamanı gelip sordular."

"Gündüz de polisten mi geldiler?"

"Öyle dediler."

"Kaç kişi?"

"Bir kişi gelip sordu."

Mehmet Rıza içinden: "Acayip şey!" diye mırıldandıktan sonra:

"Bu Katina ne iş yapar?" diye sordu.

"Onu da bilmem. Bana sorma Bey'im... Bırak da bir lokma ekmeğimi yiyeyim."

Mehmet Rıza kapıcıdan ayrıldı ve yolun biraz ilerisinde düdük çalarak bekçiyi çağırdı.

On dakika kadar bekledikten sonra bekçiyi bulabilmişti. Ona da bu evde kimin oturduğunu sordu.

Bekçi dedi ki:

"Bu evde bir dikişçi kızı oturur. Adı Katina'dır. Fakat bir gün bakarsın evde kimseler yoktur; günler geçer içerisi boş kalır. Sonra kız gelir. Arkasından bir sürü erkekler... içeride kapanır, kalırlar... Fakat bir ay var ki bu ev boş."

"Boş mu? Ne demek! Eşya da yok mu?"

"Bilmem... Gelen giden yok."

"İçeride hiç kimse olmadığına emin misin?"

"Onu da bilmem... Belki vardır... Ama bir aydır içeride ışık yanmıyor."

"Pek âlâ sen bu eve aylık istemeğe uğramaz mısın?"

"Uğrarım, kimseyi bulamam. Üç aylık birikti."

"Pek âlâ... Şimdi de git, kapıyı çal, açarlarsa aylık iste, gel!"

Mehmet Rıza bekledi. Uzaktan bahçe kapısının yumrukla hızlı hızlı vurulduğunu duyuyordu. Darbelerin fasılasız tekerrürüne rağmen kapı açılmamıştı.

Bekçi geldi:

"Kimse yok evde..." dedi.

"Onu sen söylüyorsun, belki var da açmıyorlar."

"Orasını bilmem. Zaten bu kız pek sağlam ayakkabı değil. Ben karakola da şikâyet ettim. Aylığı vermiyor diye..."

"Karakol bu ev hakkında araştırma yaptı mı?"

"Orasını da bilmem."

Mehmet Rıza homurdandı:

"Ne biçim adamlarsınız?" dedi, "burnunuzun dibinde bir ev var, içindekilerin kim olduğunu, ne yaptığını bilmiyorsunuz!"

"Dikiş diker bu kız... Ama fena yolda imiş... Bu sokakta kötü kız bir tane değil ki... Hangi biriyle uğraşasın? Hem benim elimden ne gelir?"

"Bak bana!... Gözünü dört açacaksın, bu eve girip çıkanlara bakacaksın."

"Baş üstüne."

"Bu kızın bir erkek kardeşi var mı?"

"Varmış. Kaçakçı imiş."

"Nereden duydun?"

"Terlikçi Yusuf biliyor. Söyledi bana... Mahallede de bilenler var."

"Kardeşi bu evde mi oturuyor."

"Hayır, bilmem... Birçok erkekler gelip gidiyor ama kardeşi midir, dostu mudur, bilmem."

"Pekâlâ!"

Mehmet Rıza bekçiden ayrıldı. Kendi kendine: "Palikarya doğru söylüyor galiba..." dedi; "fakat her şeye rağmen Yani'nin polise karşı bu sadakatini serserilerin genel karakterlerine uygun bir şey gibi göremiyordu. Köşede beklettiği otomobile atlayarak Firuzağa karakoluna geldi.

Muavine dedi ki:

"Biraz evvel buraya teslim ettiğim palikaryayı serbest bırakacağız. Fakat sivil memurlarınızdan biri onu takip edecek."

"Peki Rıza Bey."

Muavin hemen gerekli önlemleri almıştı. Mehmet Rıza, Yani ile beraber karakoldan çıkarken bir dedektif de arkalarından geliyordu.

Palikarya sızlandı:

"Sok geç kalmış ben Rıza Bey!" dedi.

"Pek âlâ... Şimdi atlar tramvaya gidersin. Yarın evime gelecek ve bana haber getireceksin."

"Peki Rıza Bey!"

"Bana bak palikarya... Sana güveniyorum... Bir edepsizlik yaparsan gözünü patlatırım! Ayağını tetik al..."

"Korkma Rıza Bey!"

"Olan bitenleri bana günü gününe, saati saatine haber vereceksin. Bunu iyi yaparsan mükâfatını görürsün."

"Peki Rıza Bey!"

"Haydi güle güle!"

Mehmet Rıza Yani'nin omuzuna vurdu ve Suterazisi sokağındaki Rum mektebinin önünde ondan ayrıldı.

Sivil memur hemen Yani'nin peşine düşmüştü.

Mehmet Rıza kaldırımın kenarında durarak onların uzaklaşmasını bekledikten sonra ağır ağır caddeye çıktı.

— 17—

Katina'nın Evi

Bir tramvaya atlayarak tekrar Katina'nın Feriköy'-deki evine gitti. Pencerelerde gene ışık yoktu. Viranede ve bahçe duvarının etrafında epeyce dolaştı. Ortalıkta kimseler yoktu ve hava karanlıktı. Mehmet Rıza duvarın en müsait noktasında durdu ve etrafına iyice baktıktan sonra kararını verdi, bir sıçradı ve duvara tırmanmaya başladı. Oradan bahçeye atlamıştı. Fakat ayağı bir çöp tenekesine takıldığı için yüzü koyun düştü ve dizkapağı şiddetle yere çarparak pantolonu yırtıldı. Çöp tenekesi gürültü çıkardığı için hemen toprağa oturmuş ve dizini ovalayarak etrafı dinlemeğe başlamıştı.

Evin içinde insanlar bulunduğuna dair hiç bir işaret yoktu. Alt katın pencereleri de karanlıktı.

Mehmet Rıza biraz oturduktan sonra yerinden kalktı ve evin kapısına doğru yürüdü, etrafı tekrar dinledikten sonra cep fenerini çıkardı, yaktı. Kapının kanatları gevşek ve biraz içerlek duruyordu.

Mehmet Rıza bunları biraz itince kapı açıldı. Koyu ve pis bir koku, bir lâğım kokusu burnunu doldurmuştu. Hemen geri çekildi ve bir nefes aldıktan sonra içeriye girdi. Basık tavanlı, dar, sıvaları dökülmüş, viran bir taşlıkta kırık eşya parçaları, molozlar ve çöpler vardı. Bu taşlığın çifte kanatlı, iki camı da kırılmış eski kapısından

bir sofaya giriliyordu. Orada da kırık dökük eşya ve hırdavat vardı.

Odaların kapıları açıktı. Her birerinde eski bir kerevet, yırtık ve soluk, basma perdeler, üstüne yamalı bir muşamba mıhlanmış yemek masası gibi eşya vardı. Mehmet Rıza bu masanın üstünde gayet kuru ekmek kabukları ve zeytin çekirdekleri gördü.

Evin mahzeninden üst katına kadar her tarafını çabucak dolaşmıştı. Onu boğacak dereceye gelen lâğım kokusundan kurtulmak için bahçeye kapağı dar attı, durdu ve düşünmeye başladı. Kendi kendine ilk söylediği şey şu olmuştu:

"Bu, Yani melunu beni aldattı galiba... Onun bugüne kadar bu evde hapis kalmış olmasına imkân yoktur. Burada her şey, en aşağı bir hafta, on günden beri bu evde hiç kimse oturmadığını gösteriyor."

Fakat Yani'nin verdiği bilgiler Cingöz'ün bildirdiği teferruata uygundu: Bu evde Katina isminde bir kızın oturduğunu, bir sürü ne idüğü belirsiz erkeklerle düşüp kalktığını bekçi de söylüyor. Fakat bir bataklıktan farkı olmayan bu evde oturanların hüviyetlerine ait hiç bir iz bulmak mümkün olmamıştı.

Mehmet Rıza bahçe kapısını yavaşça açarak sokağa çıktı. Ağır ağır ve düşünerek yürüyordu. Köşe başında bekçiyi gördü:

"Ayol, dedi, bu Katina evinden taşınmış. Senin haberin yok.

Bekçi:

"Ne bildin?" diye sordu.

"Bildim işte... Nene lâzım? Ben sana Katina bu evden çıkmış, diyorum."

Bekçi sıkıntılı bir sesle:

"Onun girdiği çıktığı belli olmaz," dedi.

"Taşınmış! Evden eşyasını götürmüş!"

"Onun ne eşyası var ki... Hep kırık dökük şeyler... Nereye taşıyacak?"

"Canım bu kızın bir yatağı da yok mu?"

"Bilmem... Elbette vardır..."

"İyi ya, evin içinde bir yatak bile yok."

"Ne vakit taşınmış? Ben görmedim, belki de yatağını birinin sırtına verdi, götürdü. Alacaklılardan kaçmış..."

Öteden beri bekçi teşkilâtının faydasızlığına inanan Mehmet Rıza omuzlarını silkerek yürüdü.

Evine gidip yattı.

Sabaha kadar çok rahatsız bir uyku uyumuştu.

Ertesi gün erkenden onu telefonla polis müdüriyetinden aramışlardı. İkinci şube müdürü telefonda dedi ki:

"Rıza Bey!... Buraya kadar zahmet etmeniz lâzım."

"Niçin?"

"Demin bize Madam Ridvay telefon etti. Sizinle görüşmek istiyormuş. Yalıya gelmenizi rica etti, 'yahut ben müdüriyete geleyim' dedi. Ben de buraya çağırdım. Bir saate kadar gelecek. Siz de teşrif ediniz!"

Mehmet Rıza telefonu kapadıktan sonra düşünce içinde yataktan kalktı ve bir saat sonra evden çıktı.

Müdüriyete gittiği zaman Madam Ridvay'ı orada bulmuştu.

Baştan aşağı siyahlar giyen kadının yüzü kara bir tülle örtülü idi. Bu tülün rengiyle yüzünün kireç gibi beyazlığı arasında gözleri alan bir tezat vardı. O kadar

ciddî, hareketsiz, taş gibi duruyordu ki Mehmet Rıza'nın odadan içeri girdiğini sanki görmemiş ve hiç kımıldamamıştı.

Polis hafiyesi, onun tam karşısında ve şube müdürünün yanındaki geniş koltuğa oturarak yüzüne baktı, evvelâ kadının söze başlamasını bekledi.

Madam Ridvay sık sık nefes alıyordu. Gözlerini önüne eğerek, zayıf ve titrek bir sesle dedi ki:

"Artık ben İstanbul'da oturamayacağım. Kocam çok hasta. Son olaylardan sonra vücudu çok sarsıldı. Otuz altı saat bir kulübede bağlı ve aç kalması yüreğine dokundu. Doktorlar her gün enjeksiyon yapıyorlar ve tedavi için Viyana'ya gitmesi şart olduğunu söylüyorlar. Fakat... Hasta kız kardeşimi de kaçırdılar... Onu da beraber Viyana'ya götürmek ve bir akıl hastanesine bırakmak istiyorum. Fakat nasıl diyorlar o adama?... Cingöz müdür, nedir... Kız kardeşimi bana iade etsin... Para vermek lazımsa veririm... Bu hususta bana yardım etmenizi rica etmeğe geldim. Çok bedbahtım. Felâketlerin birbirini nasıl takip ettiğini görüyorsunuz."

Kadın çantasından mendilini çıkardı ve gözlerine götürdü.

Madam Ridvay orada bir çeyrekten fazla oturmamıştı.

O gittikten sonra odaya girip çıkanlar çoğalmaya başlamıştı. Mehmet Rıza öğleye doğru ikinci şube müdürünü yalnız buldu ve dedi ki:

"Ridvaylar'ın seyahatine elimizden geldiği kadar mâni olmaya çalışmalıyız. Soruşturma neticesine kadar kendilerine pasaport verilmesin."

"Fakat onlar Paris'ten geleli bir ay olmadı. Pasaport-

ları vardır."

"Soruşturma neticesine kadar burada kalmasını Mösyö Ridvay'dan rica ederiz."

"Kabul ederse mesele yoktur."

"Kabul eder mi bakalım?... Adamcağız hasta..."

Bu sırada resmî telefon çalmıştı. Şube müdürü ahizeyi eline alarak dinledi. Yüzünde iyi bir haber alanların genişliği ve aydınlığı vardı:

"Kendisi de burada," dedi ve telefonu Mehmet Rıza'ya uzattı: "Eminönü merkezi sizi arıyor," dedi.

Mehmet Rıza ahizeyi eline aldı ve sordu:

"Alo!... Ben Rıza... Ne istiyorsunuz?"

"Rıza Bey!... Siz Sirkeci'de bir kahveye tembihatta bulunmuşsunuz... Aradığınız bir adam varmış. Gelirse 'polise haber verin' demişsiniz. Biraz evvel haber verdiler, herif orada imiş."

"Hemen kahveyi kuşatma altına alınız."

"Herifi yakalamayalım mı?"

"Merkeze götürünüz."

"Ben de öyle yaptım. Herif şimdi burada. Oraya göndereyim mi?"

"Çabuk."

Mehmet Rıza telefonu kapadı ve ellerini ovuşturdu. Ne kadar ehemmiyetsiz olursa olsun, şu son günlerde bir başarıya o kadar ihtiyacı vardı ki gözleri parlıyordu. Yakalanan adam hemen içeri girecekmiş gibi Mehmet Rıza oda kapısına doğru bir iki adım attı, sonra müdüre döndü:

"İşte, elimize ilk defa olarak çetenin adamlarından biri geçiyor, dedi. Kivelli'nin öldürülmesinde büyük rolü

olanlardan biri: Cinci'deki evi tutan adam! Hristo'nun ortağı! Yahut bu işte Hristo'nun hiç parmağı yoktur, bu bizim kendi hayalimizden ve tahminimizden ibarettir ve bu adam başka bir çetenin reisidir."

— 18 —

Ayvalıklı Abdullah

İkinci şube müdürü de heyecanla ayağa kalkmıştı:

"Öyle ise biz kendisinden her şeyi öğreneceğiz!" dedi.

"Evet, duvara gömülen kıza ait pek çok şeylerin meydana çıkacağını ben de ümit ederim. Böylece o cinayetin Ridvay'larla, Arsen Lüpen'le, eroin kaçakçılığı ile münasebeti de belki anlaşılır."

On beş dakika geçmemişti ki odadan içeriye iki polis, orta yaşlı ve kıyafeti düzgün bir adam getirdiler. Boynunda, yakalığının hizasındaki bembeyaz çizgiden kavruk renkli yüzünün güneşte fazla yandığı hemen görülen bu Kıranta bıyıklı, yanakları kiremit renginde kızarmış, yuvarlak başlı, orta boylu, kolları ve bacakları garip bir surette kısa adamın yüzünde hiç bir telâş, korku, asabiyet yoktu. Odanın ortasında durdu ve polisler dışarı çıkıp da Mehmet Rıza tarafından kendisine ilk soru soruluncaya kadar yerinden hiç kımıldamadı. Gözleri büyük bir tasasızlıkla duvardaki levhalarda, takvim ve harita üzerinde geziniyordu.

Mehmet Rıza'nın ilk sorusu şu oldu:

"İsminiz nedir?"

"Tahsin."

"Afyonkarahisarlısınız, değil mi?"

Adam birdenbire iki kolunu da Mehmet Rıza'ya doğru uzatarak âdeta kendini müdafaa için birisini itiyormuş gibi çırpındı ve sesini yükseltti. Çatlak bir sesle:

"Hayır, Bey'im," dedi, "Afyonkarahisarlı filân değilim. Bir yanlışlık olacak. Kahvede oturuyordum, polisler geldiler ve beni merkeze götürdüler. Oradan da buraya geldim. Şaşıyorum. Benim polisle hiç bir işim yoktur. Fakat bir yanlışlık olduğu muhakkak olduğu için hiç sesimi çıkarmadım, geldim. Yanlışınız var, ben Afyonkarahisarlı değilim."

Mehmet Rıza adamın gözlerine dikkatle baktı. Kaşları o kadar kıllıydı ki gözlerinin üstüne iniyor ve rastık sürülmüş gibi simsiyah rengiyle bu kaşlar, en araştırıcı bakışı oyalayarak acele bir teşhisi güçleştiriyordu.

"Nerelisiniz öyleyse?"

"Efendim aslen Kayseriliyim ben... Fakat Sivas'ta büyüdüm. Niçin soruyorsunuz? Diyorum ki size ben aradığınız adam değilim."

Mehmet Rıza onun kendini müdafaa için ilâve ettiği sözleri hiç duymuyormuş gibi sormaya devam etti:

"O kahveye sık sık gelir misiniz?"

"Sık sık değil, bir iki defa gittim."

"Bir iki defadan fazla değil mi?"

"Saymadım. Bir iki... Bir kaç defa."

"Kaç gün fasıla ile?"

"Bilmiyorum. On beş - yirmi günde bir."

"Niçin?"

"Efendim?"

"O kahveye niçin gidiyordunuz?"

"Oturmak... Dinlenmek için..."

"Sizde şeker hastalığı var, değil mi?"

Adam göze görünecek derecede şaşırdı:

"Evet," dedi, "nereden biliyorsunuz? Benim polisle hiç alâkam yok..."

Mehmet Rıza, bu adamın şekersiz çay içtiğini kahveciden öğrenmiş olduğu için bu isabetli tahminde bulunmuştu. Onu her soruya cevap verirken düşünmekten menetmek ve sözlerindeki tenakuzları yakalamak için hem üst üste soruyor, hem de onu şaşırtmak ve hesaplarını yanlış yollara sevk etmek için manasız sorular buluyordu:

"Evvelâ sol ayakkabınızı mı giyersiniz?" dedi.

"Hayır, sağ..."

"Günde kaç sigara içiyorsunuz?"

"Bir paket içtiğim de olur, yarım paket de... Fakat beyefendi, ben sizin aradığınız adam değilim. Beni yanlış getirdiler..."

"Şuraya oturunuz."

Adam bir sandalyeye oturdu.

"Ayak ayak üstüne atınız!"

Adam bunu da yaptı.

Mehmet Rıza: "Hımm" diye mırıldandıktan sonra devam etti:

"Kaç kilosunuz?"

"Son zamanlarda tartılmadım. Altmış sekiz, yetmiş olacak..."

"Kahvede kimlerle buluşuyordunuz?"

"Hiç kimse ile..."

"Hiç mi?..."

"Bazen tanıdıklara rastlıyordum. Buluşmak değil..."

"Kimdir bu tanıdıklar?"

"Bir Hüsnü Efendi vardır, Çarşıda manifaturacı... Bir Şevket Bey vardır, eskiden komiserdi..."

"Başka?..."

"Hatırlamıyorum."

"Rumlardan hiç kimse ile buluşmadınız mı?"

Adam biraz durakladıktan sonra: "Hayır!" dedi.

"İyi düşününüz!"

"İyi düşündüm efendim."

"Nasıl iyi düşündünüz? Daha bir saniye geçmedi. İyi düşününüz: Kahvede hiç bir Rum tanıdığınızla buluşmadınız mı? Görüşmediniz mi?"

Adam biraz düşündükten sonra kesin bir tavırla:

"Hayır," dedi, "buluşmadım, görüşmedim."

Mehmet Rıza adamın gözlerinin içine bir daha baktı.

Onun da kendisine büyük bir hayretle baktığını gördü ve bir yanlışlık olması ihtimalini bir daha düşündü. Filhakika bu adamın tetkiki hep tarifler ve ihtimaller üzerine yapılmıştı: Cinci'deki evin sahibi yolda bir adam görmüş, bu adamı kendisinden evi kiralayan Afyonkarahisarlıya benzetmiş, sonra kahveciye tarif etmiş, kahveci bu tarif üzerine garsonu çağırdı, Mehmet Rıza tarifin tarifi üzerine garsondan bazı izahat aldı. İşin içinde bir yanlışlık olabilir; nihayet bir garsonun hafızası yarılıp bakılması imkânı olmayan delillerin bir deposu değildir.

Fakat bir nokta doğru çıkıyordu: Tahsin ismindeki bu adamın şeker hastalığı çekmesi, garsonun bahsettiği adamın bu olduğuna şüphe bırakmıyordu. Fakat, öyle ise Rumlarla buluşan ve bir takım paketler alıp veren kimdir? Bu adam kahvedeki münasebetlerini inkâr mı

ediyor? Garsonun hafızası mı aldanmıştır? İki adamı birbirine mi karıştırıyor:

Mehmet Rıza katalogda kahvenin numarasını arayıp bulduktan sonra telefonu açtı ve garsonu oraya çağırdı. Sonra tekrar Tahsin Bey'e döndü:

"Ne iş yaparsınız?" diye sordu.

"Tüccarım."

"Ne ticareti yaparsınız?"

"Manifatura. Buradan Anadolu'ya manifatura eşyası götürürüm."

"Yanınızda hüviyetinizi ve sözlerinizi ispat eden bir vesika var mı?"

"Hüviyet cüzdanım var."

"Başka?"

"Başka... Hususî mektuplar var... Fakat ticarî değil... Onlar yazıhanededir."

"Yazıhaneniz nerede?"

"Galata'da Ömer Abit hanında."

"Telefonunuz var mı?"

"Var."

"Orada şimdi adamınız var mı?"

Adam biraz düşünerek: "Var!" dedi.

Mehmet Rıza başını salladı:

"Pekâlâ!..." dedi, "şimdi hakikati anlamak için bir tecrübe yapacağız. Yazıhanenize buradan telefonu açacaksınız. Benim kulağınıza söyleyeceğim sualleri adamınıza soracaksınız. Cevaplarını da ben dinleyeceğim. Anlıyorsunuz değil mi? Telefon ahizesinin ağzı sizin elinizde, kulağı da benim elimde olacak."

Adam gözlerini önüne eğerek:

"Anlıyorum," dedi, "hay hay!"

Ve ayağa kalktı.

Mehmet Rıza ona telefon cihazını uzatırken dedi ki:

"Fakat, dikkat ediniz, sesinizde işarete benzer hiçbir anormallik olmayacak. Anlıyor musunuz? Yani her vakit sekreterinize telefon eder gibi edeceksiniz ve benim söyleyeceğim şeyleri soracaksınız."

"Peki."

Adam tereddütsüz bir hareketle telefonu eline aldı ve soğukkanlılıkla yazıhanesini bulduktan sonra, bir kelime söylemeden, ahizenin duymaya mahsus kolunu Mehmet Rıza'ya uzattı.

Polis hafiyesi adamın kulağına: "Bir haber var mı? diye sorunuz!" dedi.

Adam sordu: "Bir haber var mı?"

Telefonda yazıhanedeki adamın verdiği cevabı yalnız Mehmet Rıza duyuyordu. Cevap şu idi:

"Yani telefonda seni aradı.

Mehmet Rıza "Yani" ismini duyar duymaz hissettiği heyecanı gizleyerek tekrar adamın kulağına eğildi: "Hristo'dan ne haber? diye sor!... dedi."

Adam titrediği pek belli olan bir sesle:

"Hristo'dan ne haber?" diye sordu.

Yazıhanedeki adamın verdiği cevap şu idi:

"Bir haber yok. Ben Yani'ye de sordum, sabahtan beri o da Hristo'yu görmemiş."

Mehmet Rıza derhal telefonu kapadı. Yazıhaneden verilen cevapları duymadığı için polis hafiyesinin yüzüne korku ile bakan adam, hafifçe geriye çekilmişti. Sonra, ansızın kapıya doğru hızla ilk adımını atarken

Mehmet Rıza bir sıçrayışta onu gırtlağından yakaladı, sarstı, odanın ortasına yuvarladı ve bağırdı:

"Köpek! Benim elimden kaçabileceğini sanıyorsun ha?"

Çenesine bir tekme indirmek istiyormuş gibi ayağını havaya kaldırdı. Adam yüzünü yere kapamıştı ve hiç kımıldamadı.

Şube müdürü de herifin herhangi bir kaçma teşebbüsünü önlemek için oda kapısına doğru yürümüştü.

Mehmet Rıza bağırdı:

"Kalk ayağa!"

Adam kalktı. Hep önüne bakıyordu. Mehmet Rıza, o sırada içeri giren garsonu, kendisine lüzum olmadığını söyleyerek savdıktan sonra, Tahsin denilen adama iyice yaklaştı, o kadar yaklaştı ki ikisinin burunları arasında bir parmak kalınlığında mesafe kalmamıştı.

Mehmet Rıza onu iki yakasından da tuttu ve adam akıllı sersem edecek derecede sarstıktan sonra, geri çekildi ve dedi ki:

"Bak bana... Bütün sorularıma doğru cevap vereceksin! Eğer bir tanesini yanlış söylersen seni köpek gibi astırırım. Hepinizin cezanız idamdır. İpten kurtulmak istiyorsan doğru söyle. Belki mahkeme buna mükâfat olarak seni ölümden kurtarır."

Tahsin titriyordu. Biraz evvel bir kaya gibi soğukkanlılığını muhafaza eden bu adam, şimdi bir çocuk gibi ağlamaya hazırdı.

İkinci şube müdürü de büyük bir merakla herife yaklaşmıştı. Ağzından çıkacak sözlerle, Türkiye'yi bir aydan beri heyecandan heyecana sürükleyen cinayetlerin, hırsızlıkların belki bütün esrarı aydınlatacak olan

bu adamın Mehmet Rıza'ya vereceği cevapları bekliyordu. Eski polis şefi dedektife farkında olmadan büyük bir hayranlıkla bakmaktan da kendini alamamıştı. Gene onun büyük zekâsı sayesinde, bir facianın karanlıklarında kim bilir ne adımlar atılacaktı.

Mehmet Rıza sorgularına başladı:

"Çeteniz kaç kişidir?"

Tahsin yutkundu ve kısık, boğuk bir sesle cevap verdi:

"Yedi."

"Başta kim var?"

"Hristo."

"Nerede oturur o?"

"İlkin Kurtuluş'ta idi; sonra korktu, kız kardeşinin Pangaltı'daki evine gitti."

"Dün gece nerede idi?"

"Kız kardeşinin evinde."

"Hep orada mıydı?"

"Hep orada idi."

"Sen kendisini gördün mü?"

"Ben bütün gece onunla beraberdim."

"Saat kaçtan kaça kadar?"

"Saat?..."

"Evet: Saat!"

"Saat akşamın altısından gece yarısına kadar orada idim."

"Hristo'nun kız kardeşinin evinde, öyle mi?"

"Evet!"

Mehmet Rıza, Tahsin'i tekrar yakasından tutup sarsarak avazı çıktığı kadar haykırdı:

"Köpek! Gene yalan söylüyorsun, yalan! Dün gece ben Hristo'nun kız kardeşinin evinde idim, Katina'nın evinde... Kimseler yoktu orada!... Ev lâğım kokuyordu. Günlerden beri içeri kimse ayak atmamıştı."

Tahsin'in yüzünde acı bir gülüş belirdi:

"Katina'nın hangi evi?" diye sordu.

"Kaç evi var?"

Tahsin bir daha güldü ve başını salladı:

"İki evi var, iki ismi var, iki de nüfus cüzdanı var."

Mehmet Rıza boşa giden öfkesinin ve şiddetinin utancıyla sesini yavaşlatarak ve Tahsin'e bir sandalye göstererek:

"Şuraya otur!" dedi, "istersen bir sigara da içebilirsin. Fakat kahve söyleyemem, o kadar ahbaplığım fazla olur. Eğer bu işte bütün hakikatleri söyleyerek bize yardım edersen sana başka faydalarım dokunur."

"Emret Rıza Bey, sor!"

"Vay, ismimi de biliyorsun ha?..."

Tahsin bir sandalyeye oturduktan sonra başını salladı ve daima yere bakarak eski hatıraların içinden süzülüyormuş gibi uzaktan gelen bir sesle mırıldandı:

"Bilmez olur muyum?" dedi, "Hristo'ya her zaman söylerdim: Biz bu adamın elinden yakayı sıyıramayız diye... Her zaman... Her zaman... Siz beni tanırsınız, ben de sizi iyi tanırım... Şimdi ihtiyarladım Rıza Bey... On yedi sene var, Kalyoncukulluğunda İzmaro'yu vuran bendim. Mükemmel kaçtım. Mükemmel gizlendim. Fakat bir sigara ağızlığından sen benim solak olduğumu

anladın ve bütün zabıta barut kokusunun pencereden geldiğini zannettiği halde, sen..."

Mehmet Rıza birdenbire elini Tahsin'in kalın kaşları üstüne götürerek sözünü kesti ve takma kılları koparak yere attıktan sonra bağırdı:

"Ha!... Ayvalıklı Abdullah!... Şimdi tanıdım seni!... Ayvalıklı Abdullah... Senin adın Tahsin değil... Anladım... On beş sene yedin değil mi?"

"On beş sene... Fakat yedi sene yattım, genel afta çıktım."

Mehmet Rıza başını salladı:

"Ayvalıklı Abdullah... Tamam... Öyle ya... Sahi ihtiyarlamışsın... O olayı bilirim... Evet, şu ağızlık hikâyesi..."

Sonra hatıralarını birdenbire keserek doğruldu:

"Pekâlâ Abdullah," dedi, "talih gene seni benim karşıma çıkardı, konuşmaya devam edelim, işimize bakalım. Hristo'nun kız kardeşinin iki evi, iki ismi, iki nüfus cüzdanı var ha?"

"Evet Rıza Bey!"

"Nedir bu kadının öteki ismi?"

Abdullah bir daha güldü:

"Söylesem şaşarsın," dedi, "meşhur kumaşçı Andrea vardır, bilirsin. Onun karısı Madam Andrea, Hristo'nun kız kardeşidir."

"Anlamadım. Hristo'nun iki kız kardeşi mi var?"

"Hayır. Bir kız kardeşi var, bu kız kardeşinin iki adı var."

"Madam Andera da aynı kız mıdır?"

"Evet..."

"Fakat..."

"Dinle Rıza Bey! Bu Hristo da kız kardeşi de akıllara durgunluk verecek derecede şeytan, hinoğlu hin insanlardır. Bu kız bir yandan Katina ismiyle dikiş diker, orospuluk eder, fakir görünür; bir yandan da Andrea'nın karısıdır. Biliyorsun ki herif öleli iki sene oldu. Onun da nasıl öldüğünü Allah bilir artık... Çünkü koskoca apartmana Fofo kondu."

"Fofo kim?"

"İşte Katina'nın asıl adı Fofo'dur, yani Madam Andrea'nın."

"Apartman nerededir?"

"Katina'nın o pis evinin yanı başında. Hani evin arkasındaki büyük yangın duvarı yok mu? İşte orası Andrea'nın apartmanıdır."

Mehmet Rıza hayretle sıçradı:

"Ne diyorsun be?" dedi, "Fofo bir taraftan o apartmanda Madam Andrea olarak oturur, bir taraftan da yanındaki küçük evde Katina terzilik ve orospuluk mu eder?"

"Evet Rıza Bey!... Hatta kaç defa Madam Andrea polise müracaat etmiş ve Katina'nın o evden çıkarılmasını istemiştir. Yani Fofo kendi kendisini polise şikâyet etmiştir. Vaziyeti çaktırmamak için... Anladın mı?"

"Sebep? Neden böyle iki isimle yaşıyor?"

"Sebep uzun. Sen sordukça yavaş yavaş sebebini de anlayacaksın."

"Peki... Katina'nın serçe parmağını dikiş makinesi kapmış değil mi?"

"Evet... Şaşılacak şey... Bunları nereden biliyorsun Rıza Bey?"

"O halde Madam Andrea'nın elinde de ayni işaret var demektir."

"Evet amma Madam Andrea'nın sol elinde balmumundan yapma parmak vardır, uzaktan hiç belli olmaz, Paris'te yaptırmış, fevkalâdedir. Sen Fofo'yu bir Katina kıyafetinde, bir de Madam Andrea kılığında görsen hiç fark edemezsin. Yüzünü öyle bir boyar, öyle bir değiştirir ki sinema yıldızları halt eder Rıza Bey."

"Peki... Esasa gelelim."

Mehmet Rıza biraz durduktan sonra Abdullah'ın yüzüne bakarak ağır ağır sordu:

"Hristo, Madam Ridvay'ın kız kardeşini niçin öldürdü?"

"Seviyordu."

"İnsan sevdiğini mutlaka öldürmek mi lâzım gelir?"

"Kivelli ona yüz vermezdi."

"Peki niçin duvara gömerek öldürdü? Daha kolayı yok muydu? Neden öyle karmakarışık yollara saptı?"

"İşte bütün mesele de buradadır, Rıza Bey!... Onun için sana meseleyi tâ başlangıcından anlatmalıyım ki anlayasın."

"Anlat!"

Ayvalıklı Abdullah derin bir nefes aldı, arkasına yaslandı, şube müdürünün yüzüne de bir kere baktıktan sonra:

"Romandır bunlar roman!" diye söze başladı, "ne tarafını anlatayım, bilmem ki... Baştan değil mi? Evet... Bundan üç sene, tam üç sene evvel..."

Birden bire telefon çalmıştı, ikinci şube müdürü âleti eline aldı ve kulağına koyduktan bir saniye sonra:

"Ne diyorsunuz?" diye bağırdı, "kendisi burada."

Ve telefonu Mehmet Rıza'ya uzattı.

Fevkalade bir olay olduğunu ikinci şube müdürünün yüzünden anlayan Mehmet Rıza telefonu eline aldı ve sordu:

"Alo... Ben Rıza... Neresi?"

"Rıza Bey, ben Salih, merkez memuru... Size Rumelihisar'da yalıdan telefon ediyorum. Madam Ridvay'ı vurdular. Kadın ağır yaralı. Ölmek üzere. Çabuk geliniz."

Mehmet Rıza doğruldu ve bağırdı:

"Kim vurmuş, nasıl vurmuş?"

"Yalının önünden bir motor geçiyormuş. Kadın da balkonda imiş. Motordaki adam silâhını çıkarmış, ateş etmiş. Madam Ridvay yere yuvarlanmış, motor da olanca hızıyla uzaklaşmış. Çabuk olunuz, Rıza Bey! Belki de kadın yaşamaz."

"Geliyorum."

Mehmet Rıza telefonu kapadı ve Ayvalıklı Abdullah'a döndü:

"Madam Ridvay'ı vurmuşlar!" dedi.

Ve herifin yüzüne bütün dikkatiyle baktı.

Ayvalıklı Abdullah sıçramıştı:

"Ölmüş mü?" diye bağırdı.

"Hayır, ağır yaralı imiş. Bu da Hristo'nun işi değil mi?"

Ayvalıklı Abdullah başını salladı:

"Kimin olacak?" dedi, "Hristo'nun işi tabiî..."

Mehmet Rıza Abdullah'ı göstererek ikinci şube müdürüne dedi ki:

"Bunu aşağı atınız ve hapsediniz. Vereceği bilgiler dâhilinde Andrea apartmanını kuşatma altına alınız ve ev sahibinin katına girip çıkanları yakalayınız. Katina'nın evi de kuşatılsın. Ben otomobille yalıya gidiyorum, telefonla sizden izahat alırım."

Tekrar Ayvalıklı'ya dönerek dedi ki:

"Abdullah! Bize ne kadar yardım edersen mahkemede sana o kadar şefaat ederim. Çabuk söyle bana... Şu dakikada Hristo nereye kaçmış olabilir? Dikkat et ha... Bizi şaşırtacak yanlış malûmat verirsen ipten kurtulamazsın!"

"Kız kardeşinin apartmanına gider, Rıza Bey. Oradan emin yer yoktur. Kimse Madam Andrea'dan şüphe etmiyor! Başka hiç bir yere gidemez."

Mehmet Rıza acele şapkasını başına geçirirken şube müdürüne tekrar etti:

"Anlıyor musunuz? Hemen Pangaltı merkezine telefon ediniz. Ablukanın gayet çabuk, hiç kimseye sezdirilmeden yapılması elzemdir."

İkinci şube müdürü zile basmıştı.

Bir polis çağırdı, ona: "Şu adamın başında dur!" dedi.

Polis Abdullah'ın yanında hemen mevki almıştı.

İkinci şube müdürü telefonu açtı ve Pangaltı merkezini aradı.

Mehmet Rıza da müdüriyetten çıktı ve Ankara caddesinde ilk rastladığı boş bir taksiye atladı.

Artık bu olayların bir tarafı, Hristo'ya ait tarafı iyice aydınlanmaya başlamıştı. Belki bu yoldan Ridvay ailesinin bütün sırlarını öğrenmek mümkün olacaktı. Fakat yaralı kadın ölmeden evvel yetişmek ve açıklayacağı gerçekleri öğrenmek lâzımdı. Mehmet Rıza şoföre:

"Hızlı git, oğlum, hızlı!" diye bağırdı.

Mehmet Rıza yalının arka kapısı önünde otomobilden indiği zaman vakit öğleyi geçiyordu. Bahçede hızla yürüdü. İçeriki kapının önünde onu bir polis karşılamıştı:

"Rıza Bey," dedi, "memur bey sizi yukarıda bekliyor."

Ve öne düşerek polis hafiyesine yol gösterdi.

Merkez memuru büyük ve loş bir sofrada, yanında iki polisle beraber ayakta bekliyordu. Mehmet Rıza'yı görünce doğruldu. Ve hemen koşarak alçak sesle:

"Buyurun Rıza Bey," dedi, "kadını doktorlar şimdi yatağına yatırdılar. Epeyi kan kaybetti. Baygın bir halde... Uyuyor mu, ölüyor mu, belli değil... Doktorlar bizi dışarı çıkardılar. Yaralıya hiç bir şey sormamıza izin vermiyorlar. En küçük bir heyecan hayatına mal olabilirmiş. Savcıyı bekliyoruz. Mösyö Ridvay da çok hasta. Bu hâdise üzerine heyecandan ona da bir şey olmasından korkuyorlar. Demin ona da iki enjeksiyon yaptılar. Olay mahallini görmek isterseniz buyurunuz."

Merkez memuru, önünde durduğu kapının topuzunu yavaşça çevirdi. Büyük sofadan gayet karanlık bir koridora geçtiler, biraz yürüdükten sonra polislerden biri tek kanatlı bir kapı açtı, oradan gayet aydınlık, çok zengin döşenmiş uzun ve geniş bir salona girdiler. Dipte kapıları ardına kadar açık bir balkon görünüyordu. Yürüdüler.

Balkona bir kaç adım kala, halının üstünde kıpkırmızı ve taze kan lekeleri vardı. Balkona çıkınca merkez memuru sol taraf parmaklığının kenarında durdu ve dışarı doğru biraz eğilerek:

"İşte," dedi, "Madam Ridvay şu vaziyette duruyormuş; şuradan geçen bir motorun içinden silâh atmışlar; kurşun kadının boynunun sağ tarafındaki siyah kan damarını delerek ensesine yakın bir noktadan çıkmış."

"Bunu kim görmüş? Yaralının kendisi mi anlattı?"

"Hayır. Uşaklardan biri kadını yemeğe çağırmak için balkonun eşiğinde duruyormuş."

"Size uşak mı anlattı?"

"Evet."

"Bu uşağın ismini biliyor musunuz? Kendisi nerede şimdi?"

"Doktorlar onu eczaneye yolladılar. İsmi Yani galiba..."

"Sonra?"

"Uşak silâh sesini duyunca hemen ileri atılmış, bir de bakmış ki denizde bir motor var. Motorun içinde, ayakta duran bir adam elindeki silâhı havada tutuyor. Belki yeniden ateş etmek niyetindedir. Fakat kurşunu yiyen kadın uşağın kolları arasına düşünce motor da hızla uzaklaşmış."

"Ne tarafa doğru?"

"Galiba... Karşı kıyıya..."

Mehmet Rıza denize uzun müddet baktıktan sonra balkonu gözden geçirdi. Parmaklığın üstünde, yerde bol kan lekeleri vardı.

"Ben bu kadınla konuşmak isterim," dedi. "Uşağı da görmeliyim."

"Doktorlara haber gönderelim."

Merkez memuru polislerden birini yaralının odasına yollarken, Mehmet Rıza da salona girmiş ve balkon

kapısının sağ tarafında bulunan bir divana eğilerek bakıyordu:

"Yaralıyı ilkönce buraya yatırmışlar, değil mi?"

"Evet, uşak onu buraya yatırmış ve hemen baş parmağını damarın alt tarafına bastırarak biraz kanın durmasını temin etmiş. Doktorlar onun bu hareketini çok beğeniyorlar. Aksi takdirde kadının kan kaybından hayatı daha fazla tehlikeye girecekmiş. Derken silâh sesini duyan öteki uşaklar da koşarlar. Mösyö Ridvay da hasta haliyle yatağından fırlar, gelir. Hatta düşüp bayılacak olur. Uşak Yani, parmağını damarın üstünden ayırmaz. Doktora ve polise telefon ederler. Ben daha evvel yetiştim. Uşağın elleri kan içinde idi. Mösyö Ridvay divanın önüne diz çökmüş, karısının ellerini ovuyordu. Doktorlar da yetiştiler. Fakat yaralı o zamana kadar çok kan kaybetmiş, yüzü, elleri bembeyaz kesilmişti. Kanı durdurmak için yarım saat uğraştılar. Muvaffak oldular ama kadın baygın bir hale geldi, yatağına taşındı."

Merkez memuru anlatırken salonun kapı tarafında bir ayak sesi olmuştu. Mehmet Rıza elinde kâğıda sarılı ilâç şişeleriyle Yani'nin geldiğini gördü. Palikarya da onu görünce evvelâ etrafına bakınmış, sonra ayaklarının ucuna basa basa Mehmet Rıza'ya yaklaşmıştı:

"Siz burada?... Oh... Çok iyi... Ben ilaçları verezek, şimdi gelezek..."

Mehmet Rıza merkez memurunun yanında kalan öteki polise emir verdi:

"Şu herifin arkasından bak, kaybolmasın!" dedi.

Polis, Yani'nin arkasından giderken öteki polis de yanında bir doktor ile beraber geliyordu.

Doktor, Mehmet Rıza'yı hürmetle selâmladıktan sonra dedi ki:

"Hasta iyidir, uyuyor. Kurşun, boyun toplar damarını delip geçmiş. Tehlike azdır. Fakat iyice kendine gelmeden konuşması doğru değildir."

Mehmet Rıza sordu:

"Kurşunun denizden atıldığı sizce muhakkak mıdır?"

"Evet, bu hususta zerre kadar şüphe lâzım değildir. Kurşun boyundaki siyah kan damarını delip geçtiği için tehlike ziyadece idi. Fakat o sırada yanında bulunan uşağın âdeta bir doktormuş gibi yaranın altında damarın geçtiği noktaya parmağı ile bastırması kanamaya engel olmuş ve kadının hayatını kurtarmıştır."

Mehmet Rıza merkez memuruna döndü:

"Yaralı, hâdiseden sonra hiçbir şey söylemiş mi?"

"Bilmiyorum."

Bu soru kendisine sorulmadığı hâlde cevabını doktor verdi:

"Şuurunu zaman zaman kaybediyordu. Aklı başında iken Rumca, Fransızca bazı şeyler söyledi. Bilhassa Mösyö Ridvay'a hitap ediyordu: 'Siz artık bu memlekette durmayınız, gidiniz! Gidiniz! Sizi de öldürecekler!' diyordu."

İlâçları götürüp vermiş olan Yani geldi. Doktor onu göstererek dedi ki:

"İşte hanımın hayatını kurtaran kahraman bu!"

Mehmet Rıza palikaryanın yüzüne dikkatle baktıktan sonra:

"Ben seninle ayrıca konuşmak isterim," dedi.

Yani ile beraber salondan çıktılar ve yanı başındaki bilardo odasında yalnız kaldılar.

Yani korku ile etrafına baktıktan sonra, alçak sesle:

"Ben," dedi, "bugün size bir kaç defa telefon etmiş, evde... Ama bulamamış."

"Ben müdüriyette idim. Oraya telefon edebilirdin. Fakat söyle bana: Hristo Mösyö Ridvay'ı öldürmek istiyordu, neden madamın üstüne silâh sıktı?"

Yani oda kapısına koştu, dışarıya kulak verdikten sonra kapıyı sımsıkı kapadı, Mehmet Rıza'nın yanına geldi:

"Korkarım duyazak Niko... Niko bu sabah söylemiş bana: 'Hristo madamı vurazak' demiş. Ama söylemedi ne vakit... Madam hep oturur balkonda... Yemekten evvel okur kitap orada... Ama bugün oturmamış... Çıktı saat on iki var balkonda... Saat ondan beri Hristo dolasir motörle denizde... Görmüş madam balkonda ve attı tabanza... Ben Madam arkasında... Düsmüs madam benim kollar arkasına... Ben onu yatırdım divana..."

Yani baş parmağını kendi boynu üstünde bir noktaya bastırarak devam etti:

"Nah... Ben basmış parmak burada, dursun kan... Ama çok iyi yaptı ben... Durdu kan... Doktorlar dedi çok iyi yaptı bana..."

Mehmet Rıza, Yani'yi dikkatle dinledikten sonra:

"Bunları biliyorum," dedi, "sen benim sorduklarıma cevap ver! Hristo, mösyö Ridvay'ı öldürmek istiyordu. Neden fikrini değiştirdi?"

"Ben de bunu sormis Niko'ya... Sallamış başını, demiş bana: 'Sus! Sus!' "

"Niko şimdi nerede?"

"Madamın yatak odası kapısında bekler."

"Sen şimdi gidip onu buraya çağıracaksın ve madamın yatak odasının önünde sen bekleyeceksin."

Yani odadan çıkmak üzere bir hareket yaptı.

Mehmet Rıza onu kolundan tutarak:

"Dur," dedi, "sen bana Hristo'nun kız kardeşinin evinde uzun zaman mahpus kaldığını söyledin, değil mi?"

"Evet, Rıza Bey."

"Hani o iki katlı evde, Katina'nın evinde."

"Evet."

"Yalan söyledin. Ben o evi gidip gezdim. İçinde ne eşya var, ne adam. Hatta uzun zamandır içine kimse girmemiş. Hâlbuki sen düne kadar orada mahpus kaldığını bana söylemiştin."

"Siz baktı evin neresine?..."

"Her tarafına... Mahzenden tavan arasına kadar..."

"Var bahçede ahır gibi bir kulübe... Arkada var büyük yangın duvar... Andrea apartman duvarı... Beni kapamışlar o ahırda..."

"Ahır mı?... Orasını ben görmedim."

"Var orada bir kulübe..."

Yani, Mehmet Rıza'nın kulağına eğildi:

"O apartman ki Andrea'nındır, Andrea ölmüş... Ben size anlatazak çok şey... Şaşazak siz... Ama simdi değil... Var bir ayak sesi kapıda..."

Sahiden oda kapısının önünde gayet hafif basan bir ayak sesi var gibiydi. Mehmet Rıza bir sıçrayışta kapıya gitti, kanadı açtı. Loş koridorda, evvelce kendisine yalıyı gezdirmiş olan uşak duruyordu. Kapı birden bire açılınca uşağın birden bire şaşırdığı görüldü.

Mehmet Rıza onu yakasından tutarak içeri çekti ve ordu:

"Senin adın ne?"

Uşak, o zamana kadar ilk şaşkınlığını atlatmaya muvaffak olmuştu. Soğukkanlılıkla cevap verdi:

"Niko!"

Mehmet Rıza, Yani'ye döndü:

"Haydi, sen çık, bizi yalnız bırak!"

Niko ile yalnız kalınca, Mehmet Rıza, herifin gözlerinin tâ içine bakarak, ruhunun diplerini kazıyan bir dikkatle sordu:

"Hristo nerededir şimdi?"

Bu sual bir yumruk gibi Niko'nun başını sersem etmişti. Uşak afalladı ve sendeledi. Kendini topladıktan sonra hayret verici bir masumiyet taklidiyle:

"Ben bilmez," dedi, "Hristo kimdir?"

"Sen Hristo'nun kim olduğunu bilmiyor musun? Bu isimde hiç kimse tanımıyor musun?"

"Hayır."

"Feriköylü Hristo'yu tanımıyor musun? Dört parmaklı Katina'nın kardeşi Hristo'yu tanımıyor musun?"

"Hayır."

Mehmet Rıza, Niko'yu yakasından tutup oda kapısına doğru iterek bağırdı:

"Köpek! Düş önüme!"

İkisi birden salona gittiler. Mehmet Rıza, Niko'yu merkez memuruna göstererek:

"Bunu tutuklayınız!" dedi.

Merkez memuru hemen yanındaki polise emir verdi:

"Al bunu karakola götür, nezarete atsınlar!"

Polis bir selâm verdi ve Niko'ya:

"Yürü!" dedi.

Uşak bu karara itiraz etmek niyetinde imiş gibi bir tereddüt hareketi yapmıştı. Polis onu kolundan tuttu ve çekti. Salondan çıktılar.

Mehmet Rıza hâlâ orada bulunan doktora hitap etti:

"Rica ederim, hastaya bir bakınız, kendisiyle mümkün olduğu kadar çabuk görüşmek isterim. Çok acele ve mühim işlerimiz var."

Doktor çıktı ve biraz sonra geldi:

"Hasta gözlerini açıp kapıyor. Mösyö Ridvay da orada. Yaralının başında bekleyelim. En müsait anında konuşursunuz."

Merkez memuru sordu:

"Benim bulunmama lüzum var mı?"

"Hayır, fazla kalabalık olması sakıncalıdır."

Karanlık ve uzun koridorlardan geçerek, binanın büyüklüğüne ve zengin döşemelerine nispetle küçük ve sade bir yatak odasına girdiler. Kan kokusu ile karışık çok keskin bir ilâç kokusu havayı ağırlaştırmıştı. Karyolanın baş ucunda, elinde bir şişe ile öteki doktor, ayak ucunda bir hizmetçi kız duruyordu. Mösyö Ridvay uzun bir koltuğun ayak tarafına oturmuş, dirseklerini dizlerine koymuş, başını avuçlarının içine almıştı. Burnundan kesik, kısa ve ıslıklı nefesler salıveriyordu. Yüzünün rengi son derece uçuk, ihtiyarlıktan gevşeyen adaleleri asabiyetle gerilmiş, alnının buruşukları ve göz çukurlarındaki gölgeler artmıştı. Yarım bir kımıldanışla doğruldu, Mehmet Rıza'nın selâmını iade etti ve tekrar eski vaziyetini aldı.

Madam Ridvay'ın boynu ve başı sargılar içinde idi; fakat yüzü o kadar beyazdı ki ilk bakışta sargıların, hududu anlaşılamıyor, gözlerinde şaşırtıcı bir beyazlık

yığını görünüyordu. Dalgın gibiydi. Gözleri hafif aralıktı.

Mehmet Rıza ile beraber odaya giren doktor, yaralının üstüne eğildi, fısıldar gibi sordu:

"Nasılsınız?"

Kadının göz kapakları bir derece daha açılmıştı ve iyilik ifade etmek ister gibi hafifçe kapandı ve tekrar açıldı. Dudaklarında da renk yoktu. Çenesine kadar boynu sımsıkı sarılmış olduğu için nasıl konuşabileceğini düşünmek lâzım geliyordu. Nitekim ağzını oynatmak zahmetine girmek istemediği belliydi.

Mehmet Rıza'nın ziyaret maksadını anlayan öteki yaşlı doktor onu bir kenara çekti:

"Hasta ile görüşmenize imkân yoktur," dedi, "savcıya da söyleyeceğim. Çene adalelerinin faaliyeti yeni bir kanamaya sebep olabilir. Bugün, bu gece istirahat etmelidir."

Mehmet Rıza düşündü:

"Kendisine bazı şeyler sorsam da gözlerini açıp kapamak suretiyle cevap vermesini istesem?..."

"Heyecana düşmesi de doğru değildir. Acele öğrenmek istediğiniz bir şey var mı?"

"Bekleyebiliriz. Fakat hayatı tehlikede ise?..."

"Değil. Hayatı kurtuldu."

"Pekâlâ."

Mehmet Rıza daha fazla durmaya lüzum görmedi ve Mösyö Ridvay'la doktorları selâmlayarak dışarı çıktı. Kapının önünde duran Yani'yi bir kenara çekerek dedi ki:

"Ben gidiyorum. Sana bir kere daha söyleyeyim: Hristo'ya en küçük bir yardımda bulunursan tahtalı köyü boylarsın. Çetedekilerin hepsi elimdedir. Kurtuluş

yoktur. Sen buradan ayrılma. Bilhassa madamın sözlerine dikkat et ve hatırında tut."

Mehmet Rıza merkez memuruyla da biraz konuştuktan sonra yalıdan çıktı. Saat beşe geliyordu. Henüz öğle yemeği yemediği halde karnı acıkmamıştı. Ah, bu mesleğin ihtirasları!... Ah, tamamıyla meraktan ve hissi duygulardan ibaret, bilinmeyenin peşinden koşmak zevkinden başka mükâfatı olmayan heyecanlar!...

Mehmet Rıza, gençliğinden beri böyle kaç defa yemeklerini, uykularını feda etmişti. Sanki midesi de kafasının meraklarına iştirak ediyor, açlığa katlanıyordu.

Bir otomobile atladı ve Pangaltı'da Katina'nın evine gitti. Oradaki vaziyeti çok merak ediyordu: Hristo apartmana uğradı mı? Yakalandı mı? Eve girip çıkan olmuş mu? İçeride kimler var? Bu canavar ini etrafındaki faaliyet ne haldedir?

Otomobili sokağın köşesinde durdurdu ve eve kadar yaya yürüdü.

Bir bakışta sivil memurları fark etmişti: Bir tanesi kırık tulumbanın yanında, iki tanesi Katina'nın duvarının dibinde duruyordu. Biraz ilerleyince Andrea apartmanın kapısında da iki memur gördü.

Mehmet Rıza ilkönce tulumbanın yanında duran memura yaklaştı. Onu hiç tanımıyormuş gibi iskarpinini bağlamak için ayağını taşın üstüne koyarak alçak sesle sordu:

"Ne haber?"

Memur da alçak sesle cevap verdi:

"Apartmandan kimse çıkmadı. Tutuklama yok. İki saat evvel tıknaz bir adam geldi, anahtarla Katina'nın bahçe kapısını açtı, içeri girdi. Ben o sırada duvarın

dibinde nöbette idim. Koştum ve anahtar deliğinden baktım. Herif evin arka tarafında, yangın duvarının dibinde ahır gibi bir kulübe var, oraya girdi. Bir daha çıkmadı. Aradan bir saat geçti, iki kişi daha geldi. Ben viranede geziniyordum. Abdest bozar gibi yaptım. Herifler de içeri girdiler. Gene anahtar deliğinden baktım. Hep o ahıra doğru gittiler. Başka hiç giren çıkan olmadı."

"Burada kaç memur varsınız?"

"Dokuz: İki kişi apartmanın merdivenlerinde. Üç tanesi kapıda. Biri seyyar. İki kişi duvar dibinde, ben de burada bekliyorum."

Mehmet Rıza geniş bir nefes alarak mırıldandı:

"Bir de ben, on. Yerleriniz iyidir. Bu vaziyette kuş uçmaz. Katina'nın evine belki daha gelecekler vardır. Bekleyeceğiz."

Mehmet Rıza uzaklaştı ve viraneye doğru yürüdü. Katina'nın evine bakarken düşünüyordu. Acaba içeri giren üç kişi arasında Hristo da var mı? Bunu anlamak için ne yapmalı?

Duvarın dibindeki memurlara yaklaştı.

İkisinin de ellerinde yanmamış birer sigara vardı. Mehmet Rıza bunun sebebini derhal anladı: Eve Hristo'nun adamlarından biri yaklaşacak olursa, memurlar, orada sigaralarını yakmak için tesadüfen durmuş iki yolcu gibi görünmek istiyorlar ve ellerinde sigaralarını hazır bulunduruyorlardı.

Mehmet Rıza'yı görünce doğruldular.

Polis hafiyesi ellerini arkasına koyarak onlara yaklaştı:

"Hava kararıncaya kadar bekleyeceğiz. Gece baskın yapacağız. Şimdilik içeridekileri kaçırmayalım, yeter.

Bütün bu evin ve apartmanın etrafını iyice dolaştınız mı? Abluka tamam mıdır?"

"Kaçacak bir delik bile yoktur, Rıza Bey. İkinci şube müdürü bizzat geldi, her tarafı iyice gözden geçirdik. Bu evden itibaren bütün bu gördüğünüz kısım on yedi apartmandan mürekkep bir adadır. Üç taraftan sardık. Biz görmeden gerek bu eve, gerek Andrea apartmanına kimse girip çıkamaz."

"Peki... gözetim devam ederken apartmana kimse girip çıkmadı mı?"

"Bu eve onlardan üç kişi geldi."

"Biliyorum. Ben apartmanı söylüyorum."

"Apartmanın merdivenin de memurlar var. Ev sahibinin katından başka hangi daireden adam çıkarsa bırakıyoruz. Dışardan gelenlerin de hangi daireye girdiğine dikkat ediliyor."

"Başka çere yoktur. Pekâlâ... Ev sahibinin katına kimse girip çıkmadı demek."

"Hayır, Rıza Bey."

"Kapıcı ile konuştunuz mu? Katina, yani Madam Andrea apartmanında mı imiş?"

"Şimdi bizde onu söylüyorduk. O kapıcıdan da şüphelendik. 'Madam evde yok!' diyor ama halini beğenmedik."

"Onun da Hristo'nun adamlarından olması pek mümkün ve normaldir. Ablukayı çaktı mı dersiniz?"

"Hayır Rıza Bey!... O kadar sezdirmeden yapıyoruz ki sizden başka hiç kimse fark edemez. Meselâ bakınız, ellerimizde birer sigara var. Yabancı biri yaklaşacak olursa hemen kibriti çakacağız ve burada sigaramızı yakmak için durduğumuzu zannettireceğiz."

"Münasip. Demin ben de bunu düşünmüştüm. Fakat apartmanın önünde ve içinde duran arkadaşlar ne yapıyorlar?"

"Onlar da yanındaki bakkalda karınlarını doyurdular. Herifle ahbap oldular. Dükkânı satacakmış. Satın almak ister gibi yaptılar. Zaten birini beklediklerini de söylüyorlar... Hoş, kapıcı çaksa da ne yapar? Elinden ne gelir? Biz kuş uçurmayacağız."

"Pekâlâ."

Mehmet Rıza bir de apartmanın kapısına gitti. Orada bulunan iki memurdan biri yandaki bakkal dükkânının önüne bir sandalye atmış, kahve içiyordu; öteki de kapıcının karısıyla lâf atıyor!

Mehmet Rıza'yı görünce tanımamış gibi yaptılar.

Polis hafiyesi de aşinalık etmeden geçti ve karnı son derece acıkmış olduğu için geri döndü ve bir lokantada yemek yemek üzere cadde istikametine doğru yürüdü.

Saat yediye geliyordu. Güneş çekilmeğe başladı. Mehmet Rıza geceleyin yapacağı baskının plânını tasarlayarak bir lokantaya girdi.

— 19 —

Üç Kahraman

Bu gecenin ehemmiyetini anlıyordu.

Hristo çetesinin kolayca ele geçmeyeceğini, belki şiddetli bir çarpışmaya lüzum hâsıl olacağını bildiği için taarruz plânını iyice düşündü. Yemekten sonra hazım ağırlığı basmasın diye karnı çok aç olduğu halde az yedi. Lokantadan çıkıp da sokağa sapınca silâhını muayene etti.

Hava iyice kararmıştı. İlk önce Katina'nın evinin duvarına gitti. Hava karanlık olduğu için uzaktan onu tanımayan iki memur, bir yabancının yaklaştığını sanarak hemen kibrit çaktılar ve sigaralarını yakarak yürür gibi yaptılar.

Mehmet Rıza onlara doğru gitti ve alçak sesle:

"Yabancı değil!" dedi.

Memurlardan biri hemen haber vermişti:

"On beş dakika evvel bir kişi daha geldi ve duvardan atlayarak Katina'nın bahçesine girdi, Rıza Bey!"

Mehmet Rıza: "İyi" diye mırıldandıktan sonra:

"Silâhlarınızı hazırlayınız!" dedi ve uzaklaştı.

Apartman kapısındaki memurlara giderek sordu:

"Ne haber?"

"Bizim tarafta giren, çıkan yok Rıza Bey. Öteki eve dört kişi geldi ve dışarı çıkmadılar."

"Pekâlâ... Silâhlarınızı hazır ediniz."

Mehmet Rıza da sokakta bulunan seyyar memuru çağırarak ona dedi ki:

"Merkeze gideceksin. Bana altı, sekiz, on, ne kadar mümkünse polis göndersinler."

"Peki Rıza Bey."

Polis hafiyesi, viranede, duvar dibinde, tulumbanın yanında, apartmanın kapısında bulunan memurları görerek onlara talimat verdi.

Merkezden gönderilen polisleri de köşe başlarına, evin etrafında ehemmiyetli noktalara dikti.

Plânının esas çizgilerini bütün memurlara bir kere daha anlattıktan sonra derin bir nefes aldı, ellerini ovuşturdu ve viranede bekleyerek uzaktan gelen iki yolcunun da geçmesini bekledi.

Sokak, tenhalaşınca Mehmet Rıza ilk taarruz emrini kendi kendine verdi ve Katina'nın evinin bahçe kapısına yaklaştı.

Cebinden elektrik feneriyle bir maymuncuk çıkarıp, kapıyı açtı, yalnız başına içeri girdi.

Fenerinin ışığını karanlık bahçenin her noktası üstünde gezdiriyordu. Bir gün evvel devirdiği çöp tenekesi hâlâ yerinde ve ayni vaziyette idi. Evin pencerelerinde ışık yoktu.

Molozlarla dolu pis ve dar bir geçitten geçerek evin arka tarafında ve bahçe kapısının tam hizasında, karşıda bulunan ahıra doğru ağır ağır yürüdü. Hristo çetesi, birer ikişer hep buraya girmişlerdi. Bahçe kapısını açık bırakan Mehmet Rıza, ahırın vaziyetini anlamak ve

heriflerin içeride olduklarına kanaat getirdikten sonra memurlara işaret vererek hem bu taraftan, hem de apartmandan baskın yapmak istiyordu.

Ahırın pencerelerinde ışık yoktu. Zaten pencere denilen şey de kümes telleriyle örtülü, tozdan ve pislikten aralıkları dolmuş, camları tahta gibi parlaklığını kaybetmiş, dört köşe ve büyücek deliklerden ibareti. Mehmet Rıza: "Herifler bu ahırın neresinde oturuyorlar?" diye düşündü, "içeride ışık yok. Buraya girip çıkmış olsalar nereye gidebilirler? Evde de ışık yok. Ayvalıklı Abdullah da, Yani de heriflerin burada yuva yaptıklarını söylüyorlardı. Bizim memurlar da onların buraya girdiklerini gözleriyle görmüşler. Fakat bu küçük, pis kulübenin içine kaç kişi sığar? Burada, karanlıkta oturulur mu? İçeride şimdi adam var mı? Yoksa bu herifler nereye gittiler?"

Mehmet Rıza onların saklandıkları noktayı iyice tayin etmeden toplu bir polis taarruzuna geçmek istemiyordu. Mahalle içinde faydasız bir gürültü çıkarmaktan kaçınmaya karar vermişti.

Ahırın arka tarafına doğru yürüyordu. Mehmet Rıza bitişik apartmanla ahırın vaziyetine iyice bakarak düşündü: "Acaba bu kulübenin içinden oraya gizli bir yol mu var? Yahut kulübenin altında belki... Yeraltından..."

Düşüncesini bitiremedi. Başının üstüne o kadar ağır bir şey vurulmuştu ki şapkası olduğu halde Mehmet Rıza, derhal, baygın bir halde yere yuvarlandı. Kendini kaybetmişti.

Arada bir kendine geliyor, başının yerlerde sürüklendiğini, kemiklerinin kırılırcasına ağrıdığını nefesinin tıkandığını hissediyor, hiç bir şey görmüyor, tekrar bayılıyordu.

* * *

Gözlerini iyice açtığı vakit etrafında simsiyah karanlıktan başka hiç bir şey göremedi. Bağırmak istedi, ağzına bir paçavra tıkanmış olduğu için muvaffak olamadı. Elleri ve ayakları da sımsıkı bağlanmıştı. Burnundan güç belâ nefes alabiliyordu. Müthiş bir kuvvet sarf ederek bağlarını gevşetmeğe çalıştı, fakat ensesine doğru başının arka tarafı, göğsü, kaburgaları, dizleri ve sol kalçası o kadar ağrıyordu ki, ölüm pahasına bile olsa, hiç kımıldamamayı tercih etti.

Karanlığa gözlerini yavaş yavaş alıştırarak etrafı biraz olsun seçmeğe çalışıyordu: Nerede idi? Bahçede mi? Ahırın içinde mi? Başka bir yerde mi? Başını biraz uzatarak yanağını ve alnını yere değdirmeğe çalıştı. Bulunduğu nokta topraktan ziyade taşa benziyordu. Hem kimyevî kokularla dolu, ağır bir hava teneffüs ettiği için bahçede olmadığı muhakkaktı. Burası Katina'nın evinin içi de değildi. Çünkü orasının da pis lâğım koktuğunu biliyordu. Bulunduğu yerin havasını ağırlaştıran ecza kokuları burasının daha ziyade laboratuvara benzer bir yer olmasını akla getiriyordu. Mehmet Rıza birden bire tahmin etti:

"Galiba herifler beni gizli eroin imalâthanelerine hapsettiler. Hay Allah belâlarını versin! Buraya nereden giriliyor? Kulübenin altında bir yer mi burası?"

Mehmet Rıza yüzünü buruşturdu ve kıvrandı. Başı ve kemikleri çok ağrıyordu ve geniş hareketlerle kımıldamak, sinirlere ferahlık verecek tarzda mafsalları oynatmak mümkün olmadığı için sancıyı daha fazla hissediyordu.

Maddî ıstırap ve acıdan gözleri yaşardı. Buradan nasıl kurtulacağını düşünmeye bile cesareti yoktu; çünkü bu vaziyette, çetenin merhametinden veya harikulade tesadüflerden başka ümit edilecek hiç bir şey olmadığını hemen anlamıştı.

Aksi gibi, kendisi bir işaret vermedikçe hiç bir hareket yapmamalarını memurlara şiddetle tembih etmiş bulunuyordu. Fakat bir saat, iki saat, üç saat geçtikten sora hiç bir işaret almayan bu memurlar ne yaparlar? Tabiî vaziyeti âmirlerine haber vereceklerdir; o vakit Katina'nın evi de, apartman da basılır ve Mehmet Rıza'yı bulurlar, fakat... Belki de ölü olarak! Çünkü yaşlı polis hafiyesi şimdiden güçlükle nefes alabiliyordu. Bulunduğu yerin havası o kadar bozuk ve ağırdı ki, esasen uğradığı büyük sinirsel sarsıntı yüzünden kalbi rahatsız ve intizamsız bir tarzda çarpan Mehmet Rıza'nın bu baskıya dayanamaması pek mümkündü. Göğsünün içinde sıkıntılar, yüreğinde baygınlıklar duyuyordu. Kendi haline bıraksa kalbi duracak gibiydi; fakat bir çok tecrübelerle biliyordu ki vücudumuzun içeri azasının faaliyetlerini de irademizle idare etmek az çok mümkündür: Kalbimize kuvvet vermek, hazım cihazlarını faaliyete sevk etmek, istediğimiz kadar derin nefes almak, hatta geğirmek iradeye tâbidir. Fakat kendinde bu kuvvetin tükenmeğe başladığını hissediyordu.

Bir iki defa uykuya dalar gibi olmuştu. Fakat yüreğinde boğulur gibi bir sıkıntı ile çırpınarak uyandı. "Ne oluyorum? Gürültüye mi gidiyorum?" diye düşündü. Hayatında buna benzer kaç tehlike geçirmişti. Hepsinde de onu korkutan şey ölüm değil, düşmanlarının elinde ve esaret içinde can vermenin zilleti idi.

Fakat bu vaziyette isyanı düşünmenin esarete kat-

lanmaktan daha gülünç olduğunu sezdi ve kendini bıraktı. Hiç kımıldamıyor, artık gittikçe kısalan hafif nefesler alıyordu. Vücudundan bütün kuvvetinin süzüle süzüle eksildiğini hissetti. Bu gidişin istikameti ölümdü. Çabucak tükeniyordu.

Bir aralık tekrar uykuya dalar gibi olmuştu, bir gürültü duyarak uyandı: Bir kapı açılıp kapanıyor, bir şeyler yuvarlanıyor, Rumca küfürler duyuluyordu:

"Psafa plâyaki eki!..."

Mehmet Rıza bu sözün "yat, geber orada!" manasına geldiğini biliyordu ve kendi kendine: "Yanıma biri daha geldi!" dedi. Fakat kimdi bu gelen? Memurlardan biri mi? Başkası mı? Onun da ağzı tıkalı olduğu için konuşamayacaklar ve karanlıkta birbirlerini göremeyeceklerdi. Belki ikisi de birbirinin kim olduklarını anlayamadan can vereceklerdi.

Bu düşünce, sessizliği ve karanlığı daha çok hissettiriyor, yanına bir adam geldiği halde, Mehmet Rıza'ya yalnızlığının azabını daha çok çektiriyordu. Kendini tekrar ölüm uyuşukluğuna benzeyen sıkıntılı ve ağır bir uykuya teslim etti.

Bir gürültü daha olmuştu. Küfürler arasında içeriye bir adam daha atıldı.

Mehmet Rıza uyku ve baygınlık arasında geçen zamanları tahmin edemiyordu. Acaba uyku arasında içeriye bir kaç adam daha atıldı da Mehmet Rıza farkında olmadı mı? Kimdi bunlar? Memurlar mı? Hristo çetesi, polis kuvvetlerini birer birer toplayarak buraya hapis mi ediyor?

Birden bire Mehmet Rıza'nın gözleri kamaştı. İlk önce ne taraftan geldiğini göremediği bir ışık peyda oldu. Aydınlığın geldiği tarafı nihayet fark eden polis hafiyesi,

bir merdivenin üst basamağında, elinde büyük bir mum feneriyle duran bir adam gördü. Herif basamakları indikçe ışık yaklaşıyor ve ortalık daha iyi görünüyordu. Mehmet Rıza yavaş yavaş aydınlığa alışan gözlerini alabildiğine açtı. İlk önce, iki adım kadar ötesinde yüzü koyun yatan üstü bir pardösü ile örtülü bir adam ve biraz daha ötede bir adam daha gördü. Kendisi gibi onların da ağızları, kolları ve bacakları bağlıydı. Kısa bir bakışla etrafı gözden geçirdi: Fıçılar, tenekeler, kavanozlar, bir kimyahane eşyasını andıran cam borular, süzgeçler vesaire gözüne ilişmişti. Burasının bir eroin imalâthanesi olduğu hakkında, biraz evvelki tahmininin yanlış olmadığını görüyordu.

Fenerli adam son basamağa kadar indi, sonra her üçünü de ayrı ayrı baktı ve bir kahkaha salıverdi. Çatlak bir sesi vardı. Rum şivesiyle, fakat oldukça düz gün bir şive ile:

"Hele şu havagazını yakalım da sizi birbirinize tanıştırayım," dedi.

Bir çamaşır teknesine benzeyen ve içinde bir sürü kimya âletleri bulunan yüksek bir yerin arkasındaki havagazı lâmbasını yaktı. Ortalık gündüz gibi aydınlık olmuştu.

Herif feneri söndürdü ve Mehmet Rıza'nın iki adım ötesinde yüzü koyun yatan adama yaklaşarak kundurasının ucuyla onu dürttü, sonra onu arkası üstü yatırdı.

Bu, Mehmet Rıza'nın hiç tanımadığı sarışın ve temiz giyinmiş bir adamdı. Şakağından kanlar akıyordu.

Mehmet Rıza daha öteki adamı görmemişti.

Herif bir kahkaha daha attı.

Sonra Mehmet Rıza'ya yaklaşarak üstüne eğildi:

"Haydi bakalım, yüzüme iyice bak: Hristo benim. Fantoma Hristo! Ben de seni tanıdığıma memnun oldum, Rıza!"

Polis hafiyesi, onun yüzüne dikkatle bakmaktan kendini alamadı: Kupkuru bir adamdı. Yanakları çukur, çekik ve upuzun yüzünde, akları kireçli bir madde gibi parlayan, ufarak, simsiyah gözleri vardı. Ağzı büyüktü ve lâf söylerken bir mahzenin kapağı açılmış gibi içinin her tarafı, alt ve üst dişleri görünüyordu. Sıska vücuduna göre çok iri, kalın damarları kabarık elleri vardı.

"Bak, bak, dedi, iyi bak! Madam Ridvay'ın kız kardeşini duvara gömen bu ellerdir. Bugün denizde silâhı çeken de bu ellerdir. Şimdi üçünüzün canını cehenneme de bu eller yollayacak. Ondan evvel sizi birbirinize tanıtmak isterim. Senin yanında yatan şu sarışın adam, bir aydır peşinde koştuğun ve vaktiyle bana ortaklık eden Arsen Lüpen'dir! Daha ötede yatan da senin eski ahbabın Cingöz Recai!"

Mehmet Rıza, vücudu sımsıkı bağlı olduğu halde, müthiş bir merakın verdiği taze bir kuvvetle doğruldu, başını kaldırdı ve iki adım ötesinde yatan sarışın adama dikkatle baktı. Daha öteki tarafta yatan Cingöz de başını kaldırmış ortalarındaki adama bakıyordu. Bir aralık Mehmet Rıza ile göz göze geldiler, sonra tekrar ortalarında yatan sarışın adama baktılar.

Mehmet Rıza, kaşlarını çatmış, bütün dikkatini gözlerinin bebeklerine toplayarak, sağa sola bir santim şaşmayan sabit bakışlarla onu tetkik ediyordu: Arsen Lüpen: Arsen Lüpen bu ha?... Şurada, iki adım ötede, her tarafı sımsıkı bağlı olduğu halde, şakağından kanlar sızdığı halde, belki sancılar çektiği halde yüzü rahat, koyu yeşil ve uzun kirpikli zeki gözlerinin içi gülümseyen,

geniş alınlı, parlak sarı saçlı adam Arsen Lüpen demek!... Avrupa'da Napolyon kadar meşhur, Kazanova kadar sevimli, Bismark kadar diplomat, Roçilt kadar zengin, hakkında yüzlerce eserler yazılan, hatıraları kapış kapış okunan Arsen Lüpen bu ha?... Hırsız Arsen Lüpen, kibar Arsen Lüpen, şeytan Arsen Lüpen, yezit Arsen Lüpen, iyi Arsen Lüpen, kötü Arsen Lüpen; halkın hayalinde aldığı türlü hüviyetlere göre sıfatları yer yer, zaman zaman değişen hırsız, kibar, yezit, şeytan, merhametli, alaycı, iyi, kötü Arsen Lüpen!..."

Hristo başını sallayarak:

"Evet," dedi, "Arsen Lüpen bu işte! Biz onunla iki buçuk ay evvel Monte Karlo'da tanıştık. Herkes onu Dük dö Gurnay sanıyordu. Benim Ridvaylarla Fransa'ya ikinci seyahatimdi. İhtiyar Ridvay'ın bir şeyden haberi yoktu: Karısıyla ben buradan Fransa'ya eroin kaçırıyorduk. Bak... Şu laboratuvardan yüzlerce kilo eroin çıkmıştır. Burası kaç kişiyi zehirledi, üçünüz de biraz sonra son nefeslerinizi burada vereceksiniz. Dük dö Gurnay, Monte Karlo'da Madam Ridvay'a göz koydu. Çok geçmeden karı onun metresi oldu ve herif aramıza girdi. Neden sonra öğrendik ki Arsen Lüpen'dir! İşi büyüttük, onu da aramıza aldık. Bu herifin Fransa'da ordu gibi teşkilâtı vardır. Ah, şimdi onun burada bir sıçan gibi kapana düştüğünü bilseler... Er geç öğreneceklerdir. Ben Paris-Marsilya yolunda, çıldırasıya sevdiğim Kivelli'nin üstüne silâh attığım zaman kurşun gitti, ihtiyar Ridvay'ın bacağına saplandı. Ben kaçtım. İhtiyar, polisin haberi olmadan Dük dö Gurnay'ın Dorsay'daki şatosunda tedavi edildi. O günden sonra bunlarla aram açıldı. Benim Kivelli'ye sevdam uzun bir romandır. Yazık ki bunu öğrenemeden öleceksiniz. Bak burada havagazı ocağı

var. Şimdi musluğu ve anahtarı açacağım; kapıları, bacaları iyice kapayarak buradan çıkacağım. Hava zehirlenecek ve siz tatlı bir uyku içinde gebereceksiniz. Vakit olsaydı hepinizi işkence içinde öldürmek isterdim. Ben küçükten beri öldürmeğe meraklıyım. On üç yaşımda iken evde koyunları ben keserdim; mezbahanelerde öküz boğazlamalarını seyretmeğe bayılırdım. Mercan Sultanisi'nde talebe idim, bunun için güzel Türkçe bilirim, mektepte bir kaç defa kedi boğduğum için beni kovdular. Şimdiye kadar dokuz kişi öldürdüm, sizinle düzüne tamam olacak. Aksi gibi havagazıyla ölüm de tatlıdır. Ben sizin daha sıkıntı içinde, bağıra bağıra ölmenizi isterdim. Fakat vakit yok. Polisler etrafı sarmışlar. Ama sersemler bizim nereden kaçacağımızı bilmiyorlar. O senin gördüğün ahırın altında, on metre derinlikte iki büyük daire vardı. Birisi bu laboratuvar. Vaktiyle burası bir konağın şarap mahzenleriymiş. Kostaki isminde bir şarap tüccarı malının epeyi kısmını burada saklarmış. Bak bu fıçılar o zamandan kalmadır. Ben arsayı satın aldıktan sonra bu mahzenleri gizlice tamir ettirdim. Buraya hava gazı getirdiğimi şirket de bilmez. Çok uğraştık. Uzun hikâye. Gitmeden evvel üçünüze de bazı şeyler sormak isterim. Ağızlarınızın tıkacını çıkaracağım. İstediğiniz kadar bağırınız, kimse duymaz. Evvelâ şu bizim eski ortaktan başlayalım."

Hristo Arsen Lüpen'e yaklaştı ve ağzındaki bağı çözerek tıkacı çıkardı.

Fransızca soruyordu:

"Ridvay'ın mücevher koleksiyonunu nereye koyduğunu bana söyler misin? Ahirette bu mücevherler senin işine yaramaz."

Arsen Lüpen'in bir kadın ağzı gibi ufak ve kırmızı

bir çift çizgiden ibaret dudaklarının etrafında hafif bir gülümseyiş belirdi. Bu ağzın inceliği, köşeli, kuvvetli ve enerjik çene ile pek göze çarpan bir tezat gösteriyordu.

Gür ve ahenkli bir sesle şu cevabı verdi:

"Ben o mücevherleri Madam Ridvay'a hediye etmek için kocasından çaldım. Zira hiç birinizin bilmediğiniz bir şey var ki o da şudur: Madam Ridvay Mösyö Ridvay'ın nikâhlı karısı değil metresidir. Mösyö Ridvay ölecek olursa bütün serveti New York'ta bulunan varislerine kalacaktır. Madam Ridvay'a zırnık düşmez. Mösyö Ridvay hayır işlerine çok para verdiği hâlde özel hayatında çok hasistir. Belki bütün servetini misyoner teşkilâtına bırakacaktır. Zaten böyle bir niyeti olduğunu kadına kaç defa söylemiş. Ben sadece misyonerlerin eline geçecek olan bu koleksiyonu madama hediye etmek istedim. Hristiyanlığı severim, fakat papazları hiç sevmem. Madam Ridvay'ı Hristiyanlıktan fazla severim. Ona hediye ettiğim şeyin yerini sana haber vermek alçaklığında bulunamam. Havagazı musluğunu aç ve buradan hemen çık. Hakikaten en iyi ölüm budur. Havagazıyla ölmek, yataklı vagonla ahirete gitmek demektir.

Hristo, bu vaziyette bile neşesini, soğukkanlılığını ve mertliğini bırakmayan Arsen Lüpen'i hayretle dinledi:

"Yaman herifsin!" dedi, "beni güldüreceksin ve sinirlerimi gevşeteceksin. Ben Ridvay'ın metresiyle işimi görmesini bilirim. Senden bu kadar malûmat aldığıma da memnunum. Şu Cingöz'le konuşalım, bakalım."

Hristo Cingöz'ün de ağzını çözdü. Recai ağzı serbest kalır kalmak bir kahkaha salıvermişti:

"Ulan Hristo, sen de yaman herifsin, yeryüzünün üç büyük kahramanını buraya köpek leşleri gibi serdin. Allah belânı versin. Ne istiyorsun, söyle bakalım."

Hristo ellerini arkasına koydu. Karanlık bir kuyunun dibindeki ışık gibi yüzünde hafif bir gülümseyiş vardı:

"Seni ben severdim, külhanlı..." dedi, "fakat... Benim canıma okuyan sensin!... Anladın mı?... Sen!... Beni Mehmet Rıza'ya sen haber verdin! Bilmiyor muyum sanıyorsun? Kargalar bana haber verdi. Yoksa bu Hristo kolay kolay izini belli etmezdi. Onun için senin de canın cehenneme!... Geber!..."

Cingöz bir kahkaha attı:

"Baş üstüne!" dedi, "gebereyim... Fakat benden ne istiyorsun, onu söyle bakalım!"

Hristo biraz durduktan sonra:

"Senin İstanbul'da bir teşkilâtın var: Gizli telefonların, yeraltı binaların, adamların var. Ölmeden evvel bana bunları olduğu gibi teslim et. Yazıktır, o kadar adam dağılmasın. Ben başlarına geçer, işi yürütürüm. Hem de..."

Cingöz, Hristo'nun sözünü kesti:

"Amma da açıkgöz herifmişsin ha!..." diye bağırdı, "oğlum gibi mirasıma konmak istiyorsun! Behey eli kanlı, akbaba suratlı şaşkalozu! Kendinle benim aramda ne benzerlik görüyorsun? Ahmak!... Sen mezar faresisin: Ölüleri kemirmekten başka zevkin yoktur. Biz de burada ölecek olursak, vallahi, korkarım ki Mehmet Rıza'nın ayaklarını kurabiye gibi yemeğe kalkarsın. Benim teşkilâtım senin gibi melunları gebertmek için de çalışır. Adamlarımdan hiç biri senin emrin altına girmezler. İki günde seni boğazlar."

Cingöz Recai söyledikçe, Hristo, elleri arkasında, gitgide öfkelenerek dolaşmaya başlamıştı.

Homurdanıyordu.

Cingöz başını Arsen Lüpen'e çevirerek Fransızca Hristo'nun teklifini anlattı.

Fransa'nın meşhur centilmen hırsızı gülümsüyor, hiç sesini çıkarmıyordu. Adeta kuştüyü bir yatakta, uykudan henüz uyanmış da bir bahar manzarası seyrediyormuş gibi yüzünde rahatlık ve tatlılık vardı. Cevap vermedi.

Mehmet Rıza'nın yüzünde öfke ve sıkıntı buruşukları dolaşıyordu. Kendi kendine: "Bu Lüpen ve Cingöz serserileri hiç aldırış etmiyorlar," dedi, "ölmeye çoktan mı hazırdırlar, yoksa bir düşündükleri mi var?.." Çünkü bu vaziyette kurtuluş ümidi hiç görünmüyordu.

Hristo dolaşırken birden bire durdu, hepsinin yüzlerine baktı:

"Haydi, birbirinizle helâlleşin öyle ise... Şimdi havagazını...

Fakat sözünü bitirmemişti. Yukarı katta mahiyeti anlaşılmayan bir takım gürültüler vardı; cam kırılmasına, masa devrilmesine, birinin yere yuvarlanmasına benziyordu.

Hristo hemen yerinden fırladı ve bir sıçrayışta, merdiven basamaklarını üçer dörder atlayarak yukarı çıktı. Bulundukları yerin kapısı olmadığı için yukarı katın döşemesine açılan dört köşe bir delikte kayboldu.

İçeridekiler oraya bir kapak kapandığını yarım yamalak görüyorlardı.

Mehmet Rıza mırıldandı:

"Bizimkiler geliyorlar galiba..."

Cingöz başını salladı:

"Yirmi sene arasalar burasını bulamazlar. Havagazıyla ölmezsek açlıktan gebeririz. Ben burasının ne domuzca inşa ettirildiğini biliyorum."

Mehmet Rıza öfke içinde:

"Bağıralım öyleyse!..." dedi.

"Sivri sinek vızıltısı kadar bile duyulmaz. Hristo ile adamları biraz gürültü yapsalar bizim sesimizi kapatırlar. İstersen bir tecrübe et!"

Mehmet Rıza güçbelâ biraz doğrularak vücuduna ve göğsüne mümkün olduğu kadar müsait bir vaziyet temin ettikten sonra haykırmaya başladı:

"Hey!... Heyy!... Buradayız biz!... Burada!... Heyy!.,. İmdat!... İmdat!..."

Cingöz bir kahkaha daha salıverdi:

"Üstat! Amma da biçimsiz sesin var ha!... Duysalar bile aşağıda domuz hapsedilmiş zannedecekler ve aldırmayacaklar..."

Mehmet Rıza:

"Hayvan!" diye bağırdı, "alay edeceğine sen de bağırsana...

"Canın sıkılıyorsa ben sana pes perdeden bir gazel söyleyeyim."

"Can çıkmadıkça huy çıkmaz; sen de gebermedikçe bu sululuktan vazgeçmeyeceksin. Öleceğiz be... Herif havagazını açarsa beş dakika sonra biz burada yokuz!"

Cingöz kaşlarını çattı ve etrafına baktı. Mehmet Rıza'nın telâşı ona da sirayet etmeğe başlamıştı. Fakat Lüpen'in soğukkanlılığına hayret ediyor ve onun yanında neşesiz görünmek istemiyordu.

"Mösyö Lüpen!" dedi, "çok sakinsiniz!"

Arsen Lüpen gülümsedi:

"Deminden beri konuştuğunuz Türk dilinin ahengine dikkat ediyorum. Ömrümde ilk defa duyduğum bir lisan! Fakat ne kadar tatlı... Adeta hep melodilerden örülmüş bir musiki... Denebilir ki bütün sözleriniz, bütün kelimeleriniz bestelenmek için yapılmış."

Cingöz de güldü:

"Teşekkür ederiz ama ahrette de bu lisanla konuşacağımız muhakkak değil!... Şimdi ben güzel dilimizden evvel buradan nasıl tüyeceğimizi düşünüyorum. Siz Hristo'nun söylediklerini anlamadınız galiba... Herif havagazı musluğunu açacak ve dostum Mehmet Rıza'nın iddiasına göre beş dakika sonra biz burada yokuz!"

Arsen Lüpen havagazı lâmbasına bir göz atarak cevap verdi:

"Ben hayatımda bir kaç defa havagazı ölümüne şahit oldum. Siz 'Fontenblo şeytanları' olayını bilmezsiniz. Çünkü dostum ve muharrir Maurice Leblanc (Moric Löblac) bunu yazmazdı. O zaman ben yirmi yedi yaşımda idim ve şöhretimin başlangıcında bulunuyordum. İki dakika geç kaldığı için Mile Galzi'yi havagazıyla ölmekten kurtaramadım. Kızcağız yüzünde gayet tatlı bir gülümseyişle ölmüştür. Amma görseniz... Cidden bir melek gibi!... İlk defa o zaman havagazı ölümünün korkunç bir şey olmadığını anladım. Fakat bu terbiyesiz Hristo, bizi birbirimize resmen takdim etmedi. Biliyorsunuz ki Avrupa adabına göre bu merasim eksik olunca kimse kimseye hitap edemez. Buradaki fevkalâde vaziyet üzerine size cevap vermeyi kabul ettim."

Cingöz başını sallayarak:

"Hakkınız var," dedi, "size evvelâ Türkiye'nin en bü-

yük polis hafiyesi Mehmet Rıza'yı takdim edeyim."

Arsen Lüpen Mehmet Rıza'ya başıyla selâm vererek ve gülümseyerek:

"Evet," dedi, "kendisini tanıyorum. Fakat resmen tanışmak şerefini kazanmamıştım. Zavallı Kivelli'nin duvara gömülen vücudunu bir kaç saat içinde meydana çıkardığını öğrendiğim zaman kendisinin ne büyük bir kabiliyet sahibi olduğunu anlamıştım. Avrupa'da da böyle şahsiyetler nadirdir. Şerlok Holmes'i ben yakından tanıdım. Harika cinsinden bir adamdır. Fakat Mösyö Mehmet Rıza'nın bu başarısını duysa o da takdir eder."

Cingöz Mehmet Rıza'nın yüzüne bakarak:

"Benim üstadımdır, bu!" dedi, "fakat bütün zekâsını seferber ettiği halde sizin izinizi bulamadı. Belçikalı siz miydiniz? Madam Ridvay'ın evindeki uşaklardan biri kıyafetine mi girmiştiniz? Başka bir hüviyet altında mı yaşıyorsunuz? Ben de anlayamadım."

Arsen Lüpen sordu:

"Siz de polis hafiyesi misiniz?"

Cingöz bir kahkahasını güç zapt ederek cevap verdi:

"O şerefe lâyık değilim," dedi, "ben hırsızım."

Lüpen kaşlarını çattığı halde bakışlarının tatlı cazibesini muhafaza ederek Cingöz'ü süzdü ve sordu:

"Sizde aydın hırsızlar çok var," demek. "Bir de Cinkoz... Cin... Nasıl diyorlar?"

"Cingöz."

"Evet bir de Cingöz varmış. Bahsini çok duydum. Siz onu tanıyor musunuz? Eski İttihat ve Terakki nazırlarından biri bana ondan çok bahsetti. Kalamış'tan Viyanalı kızı kaçırışı da hoş bir lâtife idi. Mükâfatını da görmüş olacak."

Cingöz sordu:

"Ay siz burada İttihat ve Terakki nazırlarıyla da görüştünüz mü?"

"Dostlarım arasında çok Türk var. Hükümet memurları da var. Şüphesiz benim kim olduğumu bilmiyorlar."

Arsen Lüpen bu sözleri söylerken Mehmet Rıza gözlerini hayretle açıyordu.

Cingöz dedi ki:

"İşte o bahsettikleri hırsız benim, Mösyö Lüpen. Sizin Türkiye'deki eşiniz olarak meşhurum. Gazeteler benden bahsettikçe sizi hatırlamaktan da kendilerini alamazlar. Bunun için sizinle tanışmak şerefini çoktan beridir arıyordum. Biraz daha geç kalsa imişim bu tanışma bana ahirette nasip olacakmış galiba!"

Arsen Lüpen gözlerini hayret ve takdirle açarak:

"Öyle mi?..." dedi, "sizi tanıdığıma cidden çok memnun oldum."

Bir sükût oldu.

Mehmet Rıza başını kaldırarak, Cingöz'e hitaben, Fransızca sordu:

"Mösyö Arsen Lüpen, bu vaziyetten kurtulmak için ne fikirde bulunduklarını lütfen söylerler mi?"

Arsen Lüpen Mehmet Rıza'ya doğru başını çevirdi ve cevap verdi:

"Sizin vaziyetinizde olunca şimdilik mukadderata teslim olmak lâzımdır. Hayat ekseriya fırsatlar hazırlar. Olmadığı takdirde ölüm çok mühim bir şey değildir. Hayat, yaşandığı kadardır."

Mehmet Rıza ona doğrudan doğruya sordu:

"Niçin 'sizin vaziyetiniz' diyorsunuz? Sizin vaziyeti-

niz bizimkinden farklı mı?"

Arsen Lüpen güldü:

"Sizin veya benim... Teferruata karşı çok hassassınız... Hepsi bir yola çıkmıyor mu?"

Cingöz de sordu:

"Ben de anlamıyorum," dedi, "şimdi siz buradan kaçmak için fırsat mı kolluyorsunuz? Yoksa havagazı koklamayı eroin çekmek gibi tatlı mı buluyorsunuz?"

"Ben eroin kullanmayı sevmem. Ticaretinden de, kaçakçılığından da hoşlanmadım. Madam Ridvay'ın hatırı için bu işi yapıyorum. O bir kere Hristo'nun pençesine düşmüştü. Bunu hissediyordum. Daha ziyade kadıncağızı kurtarmak için bu işe girdim. Paraya ihtiyacım olmadığını belki duymuşsunuzdur."

Mehmet Rıza söze karıştı:

"Hristo'nun anlattığı nedir?" diye sordu, "Paris — Marsilya yolunda Kivelli'nin üstüne kurşun sıkmış, fakat mermi ihtiyar Ridvay'ın bacağına saplanmış. Onu siz Versay'daki şatonuzda tedavi etmişsiniz, doğru mu bu?"

"Tamamıyla."

"Peki, nasıl olur? Polis duymadı mı?"

"Hayır! Madam Ridvay ve kız kardeşleri o meselede büyük bir maharet ve soğukkanlılık gösterdiler. Benim hususî otomobilimin içinde idiler. Ben aralarında değildim. Olsaydım şüphesiz Hristo bu namussuzluğa cesaret edemezdi. Vakit gece yarısından sonra. Yol tenha. Hristo silâhı çeker ve ihtiyarı ayak bileğinden yaralar. Benim şoförüm otomobili durdurmuş, Hristo da yere atlayarak kaçmış. Madam Ridvay, hiç tereddüt etmeden, şoföre hemen yola devam etmesini emreder. Kadın ve kız kardeşleri, kemerleriyle, Mösyö Ridvay'ın baldırını

sımsıkı bağlayarak kanı durdururlar. Benim şatoma gelince mesele kalmadı. Kolayca tedavi ettirdim, hiç kimsenin haberi olmadı."

— 20 —

Lüpen Diyor ki...

Mehmet Rıza gözlerini Arsen Lüpen'den ayırmıyordu. Yüzünün bir tarafı kan içinde kalan, fakat gene sakin gülümseyişi dudaklarının etrafından eksik olmayan bu garip adamın her bakışı, başının en küçük hareketi, gülüşü, beyaz ve parlak dişleri, kalın sesinin medenî titreyişleri, sevimliliği ve ciddiyeti Mehmet Rıza için ayrı ayrı, birer polisiye olayı resmeden tablolar kadar canlı manzaralardı. Cingözle onun farkını da şimdi gözleriyle görüyordu: Arsen Lüpen daha ağır, daha ciddî ve kendine güvenini, alayını, başkaları hakkındaki duygularını Cingöz'den daha fazla gizleyen bir adamdı. Yüzünde çizgiler daha sabit, daha hareketsizdi. Kaşları, Cingöz'ün kaşları gibi oynamıyordu.

En ziyade şaştığı şey, Lüpen'in bu vaziyetteki rahat ve hâlâ kendinden çok emin duruşuydu. Aslında Cingöz de neşeli görünüyorsa da onun bu keyfinin bazen korkusunu ve telâşını gizleyen bir maske olduğunu Mehmet Rıza çok iyi bilirdi. En mağlûp ve en bedbaht anlarında neşeli şarkılar söyleyerek hem başkalarını, hem de kendilerini aldatmak isteyenler gibi Cingöz Recai'nin bu kahkahaları da bir teselli veya kendisi üzerine bir telkin ihtiyacının sonucu olabilirdi. Fakat Arsen Lüpen bir çayırda uzanmış, çiçekler arasında nefis bir bahar havası

teneffüs ediyormuş gibi rahattı. Korkusunu veya telâşını dışarıdan anlamaya imkân yoktu.

Nereden nereye!... Mehmet Rıza, Arsen Lüpen'le böyle bir yerde ve âdeta bir ölüm arkadaşı olarak yan yana geleceğini tahmin edebilir miydi?

Cingöz Fransızca mırıldandı:

"Şu Hristo hepimizden yaman çıktı. Daha doğrusu kendimize güvenmemizin cezasını çekiyoruz."

Mehmet Rıza ona sordu:

"Sen buraya nasıl geldin?"

"Allah cezanı versin!... Hep senin yüzünden!... Sen nerede, ben de orada... Senden ayrılamayacağımı bilmez misin? Fakat beni asıl hayrete düşüren şey, Mösyö Lüpen'in burada oluşudur."

Cingöz Parisli hırsızın yüzüne baktı.

Arsen Lüpen esneyerek şu cevabı vermişti:

"Zavallı Kivelli'yi o tarzda öldürdükten ve Madam Ridvay'a da silâh sıktıktan sonra ben bu canavarın peşini bırakamazdım. Ondan bu cinayetlerinin hesabını bizzat sormak istiyordum."

Mehmet Rıza, Lüpen'in gözlerine bakarak:

"Siz Hristo ile temasınızı muhafaza ediyor muydunuz?" dedi.

"Hayır, Paris'ten kaçtıktan sonra bir daha onu görmedim. Kivelli'yi öldürünceye kadar da onun İstanbul da olduğunu bilmiyordum."

"Peki... Burasını nasıl buldunuz?"

"Ah... İşte orası karışık bir noktadır. Hristo'nun buradaki kaçakçılık şebekesi, aynı zamanda Madam Ridvay'ın da emri altında idi. Hatta bazıları Madamın

yanında uşaktılar. Ben bunlara itimat etmemesini madama çok tavsiye ettim. Fakat o, bu herifleri kovduğu veya polise teslim ettiği takdirde kendisinin de ele verilmesinden korkuyordu. Onları idare etmeğe çalıştı. Bir de, uşaklarının Hristo'ya bağlı olduklarından emin değildi. Onları kendisine sadık zannediyordu. Kadınların bazen esaret derecesinde özgüven sahibi oldukları malûmdur. Fakat Hristo'nun adamları arasından bir tanesini ben para ile elde ettim. Bu adam, size de pek çok hizmeti dokunan Yani'dir. Maksadım onun vasıtasıyla Hristo'yu polise yakalatmaktı. Anlıyorsunuz değil mi? O tarzda hareket etmek lâzımdı ki Hristo adaletin eline geçmeli, fakat Madam Ridvay'ın şikâyetiyle değil, başka bir yoldan... Meselâ Yani gibi bir adamın mensup olduğu şebekeyi polise ihbarı üzerine... Anladınız mı?..."

"Fakat, Hristo ele geçseydi Madam Ridvay'ın da vaktiyle kendisine ortaklık etmiş olduğunu polise haber verecekti. Bu takdirde metresinizi de yakalayacaktık."

"Şüphesiz... İşte bunun için Madam Ridvay, Hristo yakalanmadan evvel Avrupa'ya seyahate hazırlanıyordu. Mösyö Ridvay'ı da kandırdı."

"Seyahatine mâni olacaktık."

"Kanunen hiç bir hakkınız yoktu."

"Biraz vardı. İdareten de mâni olmağa çalışacaktık."

"Bunların hepsi düşünülmüş ve icap eden tedbirler alınmıştı. İki gün sonra Madam Ridvay kocası ve deli kız kardeşiyle buradan hareket etmiş olacaktı. Fakat bunu haber alan Hristo meydanı bırakmadı. İlk önce Mösyö Ridvay'ı öldürmek azminde olduğunu söyleyerek tehdit mektupları yağdırıyor ve ihtiyar adamdan para koparmaya çalışıyordu. Zavallı Madam Ridvay'ın ne kadar müşkül vaziyetlerde kalmış olduğunu bir düşününüz.

Bu Hristo, onun bir kız kardeşini öldürdü, ötekinin delirmesine sebep oldu. Mösyö Ridvay'a tehdit mektupları yağdırıyordu, gene de Madam Ridvay, Hristo ile vaktiyle ortaklık etmiş olduğu için onu polise haber vermekten korkuyordu."

Mehmet Rıza Cingöz'e sordu:

"Deli kızdan ne haber?"

"Vallahi Rızacığım... Bu kızın eskisinden çok fazla akıllandığına emin ol. Birinci sınıf bir akıl doktoru gibi hareket ettim. Psikanaliz usulü ile kızın ruhunu dolduran ve yaralayan gizli kederleri kanalize etmeğe muvaffak oldum."

Arsen Lüpen, ilk defa olarak, Cingöz'e hayran bakışlarını dikti ve kıskançlığın çiçek açmasına benzeyen acı bir gülümseyişle güldü:

"Lili'yi konuşturabildiniz mi?" diye sordu.

Cingöz: "Mükemmel!" cevabını verdi.

"Mükemmel mi? Siz âdeta onun tamamıyla akıllanmış olduğunu iddia eder gibisiniz. Paris'te şuurunu bu kadar kaybetmemiş olduğu halde, Alber dö Flori gibi en büyük sinir doktorları bile onu tedaviyi başaramadılar."

"Ben de tamamıyla tedavi ettiğimi iddia etmem. Fakat hangi doktor, bir hastanın yanında gece gündüz kalabilir, onun her anıyla meşgul olabilir? Bense, bu kızın ruhunu gece gündüz hem kontrol, hem de muhtelif noktalardan tesirim altına aldım. Tahmin edersiniz değil mi? Akıllı kızları çileden çıkarmak elimizde olduğu gibi, çileden çıkmış kızları da akıllandırmak bazı erkeklerin elindedir."

"Bu son sözünüzü iyice anlamadım."

Cingöz en sevimli gülümseyişiyle cevap verdi:

“Gayet basit,” dedi, “kendisine aklı başında imiş gibi kur yaptım. Derin bir sevgi ve alâka gösterdim. İtiraf ederim ki hoşuma da gidiyordu. Kısa bir zamanda tesirini gördüm. Krizi tuttuğu zaman, ben yanına yaklaşınca sükûnet buluyordu. Hele saçlarını okşarsam, başını göğsüme koyarsam adeta makul konuşuyordu.”

Arsen Lüpen'le Mehmet Rıza, Cingöz’e, aynı zamanda ve aynı hayran gözlerle baktılar.

Polis hafiyesi mırıldandı:

“Sihirbaz mısın be adam!...”

Parisli hırsız da başını sallayarak:

“Takdire lâyıksınız!” dedi, “peki... Lili'den ne öğrenebildiniz?”

“Zavallı kız!... Şimdi onun buhranlarını anlıyorum. Bana iki ablasının da Hristo ile münasebetini itiraf etmekten çekiniyor, bu hususta kendisine hiçbir şey sormamam için yalvarıyordu. Üstüne düşersem fenalaşacağını biliyordum. Dolayısıyla anlattıklarınızdan çoğunu ondan öğrenemedim.”

Cingöz bu sözleri söyledikten sonra Lüpen’in gözlerinden bir sevinç kıvılcımı geçtiğine dikkat etmişti. Bu parıltının meslekî kıskançlıklardan başka nelere yorumlanabileceğini anladı.

— 21 —

Ölüm Buhranları

Bu sırada Mehmet Rıza'nın ağzından iniltiye benzer bir ses çıkmıştı. İki hırsız da ona baktılar. Yaşlı polis hafiyesinin yüzünde buruşuklar vardı ve rengi biraz uçmuştu.

Cingöz başını dikti:

"Ne oluyorsun üstat?" diye sordu.

Mehmet Rıza sık sık nefes alarak cevap veriyordu:

"Yüreğime... Yüreğime bir çarpıntı... Bir çarpıntı girdi. Bu vaziyete katlanamıyorum. Bayılacağım artık... Ne olacaksa olsa da kurtulsak... Nerede bu herif?... Havagazını mı açacak? Ne yapacak?"

Mehmet Rıza'nın bu sözleri, deminden beri vakit sohbet içinde geçtiği için bulundukları vaziyeti biraz unutmuş olan Cingöz'e hatırlattı.

Mehmet Rıza Türkçe söylemiş olduğu halde Arsen Lüpen de onun şikâyetini halinden anlamış görünüyordu.

Cingöz, Mehmet Rıza'ya bakışlarıyla cesaret vermeğe çalışarak:

"Sık, sık dişini biraz daha..." dedi, "bizim canımız yok mu?... Hep bir tesadüf bekliyoruz."

Mehmet Rıza mırıldandı:

"Ne tesadüfü?... Baksana, bir saattir ses sada kesildi. Hristo kaçtı galiba... Bizim memurlardan da bir ses yok."

"Hristo kaçtıysa daha iyi ya... Havagazından kurtulduk demek!..."

"Fakat ben çarpıntıdan ölmezsem, yarın hep birden açlıktan gebereriz."

"Haydi be!... İnsan yirmi dört saatte açlıktan ölür mü?"

"Ya burada yirmi dört gün kalırsak?"

"Kalırsak kalırız."

Cingöz sesini biraz yavaşlatarak ilâve etti:

"Yahu, Rıza, şu Frenk'ten utanalım be!... Ayıptır!... Bak ne sakin duruyor. Umurunda mı? Bu Avrupalılar yaşamasını da, ölmesini de biliyorlar. İkisinde de neşelerini kaybetmiyorlar. Bu adam deminden beri ikimize de bir soğukkanlılık ve ümit heykeli oldu. Ondan ders alalım."

Mehmet Rıza boğuk bir sesle:

"İkiniz de benden gençsiniz," dedi, "sıkıntıya gelebilirsiniz. Sizin yaşınızda ben de sizin gibiydim. Fakat bu yaşta, ölümden ziyade rezalet hoşuma gitmiyor."

Biraz düşündükten sonra ilâve etti:

"Yukarda ne olabilir? Bizim memurlar, ben ortadan kaybolunca ne yaptılar? Tabiî, beni aramaya çıkmışlardır değil mi? Burası neresi? Bizi bulmaları o kadar güç mü?"

Sonra, başını sallayarak, bu suallere gene kendisi cevap vermeye çalıştı:

"Öyle ya... Onlar olsa olsa ahırı, evi, apartmanı basarlar, heriflerin arkasından koşarlar... Deminki gürültü o olacaktı... Burasını aramak akıllarından bile geçmez.

Hayır!... Mutlak surette öleceğimizi bilsem ben kendimi bu fikre alıştırırım. İdam mahkûmlarının canı yok mu? Vaziyetlerini pek güzel kabul ediyorlar ve çıldırmıyorlar. Fakat bu kararsızlık fena... Hele bu tarzda bağlı kalmak... Sol kolumun dirseği çürüdü. Kafamın arka tarafı, hâlâ, parçalanıyormuş gibi sızlıyor. Şüphesiz ölüm bundan daha kolay ve mezar bundan daha rahattır."

"Şükret ki konuşabiliyoruz. Hristo ağızlarımızı tıkamaya vakit bulamadan savuştu, gitti. Çenesi bağlı yatmak daha berbat şey..."

Cingöz, Mehmet Rıza'ya ve Arsen Lüpen'e bakarak bir kahkaha attı:

"Zaman zaman bu vaziyetimize güleceğim tutuyor. Üçümüzde bu kapana düşelim!... Olur şey değil... Fransa'nın meşhur centilmen hırsızı Arsen Lüpen!... Türkiye'nin meşhur polis şefi Mehmet Rıza!... Türkiye'nin Arsen Lüpen'i Cingöz Recai... Hepsi bir arada ölümü beklesinler?... Parlak!... Parlak!..."

Sonra başını Arsen Lüpen'e çevirerek sordu:

"Bu vaziyette bulunduğunuz oldu mu, Mösyö Lüpen?"

Lüpen, yeşil gözlerini kırparak, ruhunun aynasında, hatıralarından bir kaçını seyreder gibi mırıldandı:

"Bunun aynı hiç yoktur; fakat buna benzer tehlikeler çok geçirdim."

"Ölümden korkmaz mısınız?"

"Bu duygumu tahlil etmeye çok çalıştım. Korktuğumu söylersem yalan olur; korkmam da diyemem. Çok karışık bir ruh hâli..."

"Şu dakikada ne hissediyorsunuz? Soğukkanlılığınızı temin eden şey, kurtulmak ümidi midir?"

"Ben hayata daima itimat ettim ve bu itimadımın daima mükâfatını gördüm. En müthiş vaziyetlerde bir kurtuluş imkânı gizlendiğine inanırım. Ümidim olmasaydı ne olacaktı? Tecrübe ile biliyorum ki en büyük korkulardan, en büyük cesaretler doğar. En büyük korkumuz ölüm korkusu değil midir? Bununla beraber, en korkak adamın bile muhakkak bir ölüm karşısında cesaret sahibi olacağını sanıyorum."

Bu sırada, merdivenin üst tarafında gene bir gürültü oldu. Kapak açılıyordu. Hristo, yanında bir adamla beraber merdivenlerden indi. Elinde, tahta saplı, büyük bir burgu vardı.

Son basamakta durdu ve Mehmet Rıza'ya bakarak bir küfür savurdu:

"Allah senin belânı versin!" diye bağırdı, "adamların kız kardeşimi yakaladılar, götürdüler."

Mehmet Rıza'nın yüzünde beliren sevinci görünce:

"Ahmak!" dedi, "ne zannediyorsun? Kız kardeşim polislere her şeyi haber verir de seni buradan gelip kurtarırlar mı? Sen daha Fofo'yu tanımıyorsun!"

Fakat Hristo'nun yüzünde büyük bir keder vardı.

Mehmet Rıza'ya doğru yaklaştı:

"Senden şimdi bir şey isteyeceğim, yapacaksın!" dedi.

Polis hafiyesinin yüzüne dikkatle bakarak sordu:

"Yapar mısın?"

Mehmet Rıza gizli bir ümidi nefretinin içinde gizleyerek sordu:

"Ne isteyeceksin?"

"Şimdi senin kollarını çözeceğim. Bu adam da başında duracak. Bir münasebetsizlik edersen gırtlağına ba-

sıp seni gebertecek. Cebinden bir kartvizit çıkaracak, üstüne benim söyleyeceğim şeyleri yazacaksın."

"Ne kartviziti?"

"Üstünde kartvizit yok mu?"

"Bilmiyorum. Ne olacak? Fofo'yu serbest bırakmaları için polise emir vermemi mi istiyorsun?"

"Tamam."

"Olamaz."

"Olacak."

"Olamaz."

"Olacak."

"Sen beni serbest bırakırsan bende senin kız kardeşini serbest bırakırım."

"Hayır!... Ben seni serbest bırakmayacağım. Gene de elinden bu kartviziti alacağım."

"Zırnık alamazsın."

"Pekâlâ."

Hristo, bir kaç adım ötesinde duran havagazı ocağını yaktı ve elindeki burguyu alevde kızarttıktan sonra Mehmet Rıza'ya gösterdi:

"Şunu görüyor musun? Eğer kartviziti vermezden bu kızgın demiri bir gözüne sokacağım. Sonra demiri tekrar kızdırarak öteki gözüne sokacağım. Anladın mı?"

Hristo elindeki burguyu biraz daha aleve tutarak iyice kızarttıktan sonra Mehmet Rıza'ya doğru yürüdü.

Burguyu polis hafiyesinin gözlerine hararetini duyacağı kadar yaklaştırmıştı. Yüzünün iki santimetre kadar yakınında duran bu kıpkırmızı, uzun demir karşısında Mehmet Rıza'nın gözleri büyüdü.

Cingöz: “Razı ol!” diye bağırmıştı.

Hristo, Mehmet Rıza’ya sordu:

“Razı mısın?”

Polis hafiyesi hiç sesini çıkarmadı ve başını önüne eğerek tasdik etti. O zaman, Hristo yanındaki adama işaret ederek:

“Çöz şunun kollarını...” dedi.

— 22 —

Son Dakikalar

Herif Mehmet Rıza'nın kollarını çözerken, Hristo da arka cebinden bir bıçak çıkarmış, onun başucunda duruyor: “Bir münasebetsizlik edersen sokarım ha!...” diyordu.

Kolları serbest kalan Mehmet Rıza, cebinden bir kartvizit ve bir kalem çıkardı.

Hristo onun üstüne eğilmiş:

“Yaz!” diyordu, “ne söylersem son harfine kadar yazacaksın.”

Mehmet Rıza mırıldandı: “Söyle!”

“Yaz bakalım:

“*Bu kartı size veren şoföre Hristo'nun kız kardeşini teslim ediniz. Böyle lâzım gelir. Şoför benim adamımdır, irtibata lüzum yoktur. Yarım saat sonra ben kızı kendi elimle size getireceğim. Şimdilik Hristo'yu da adamlarını da takip etmeyiniz. Vaziyet başkadır. Gelince anlatırım.”*

Mehmet Rıza, Hristo'nun söylediklerini kartvizite yazdıktan sonra imzasını attı. Hristo kartı alıp cebine koyduktan sonra, adamıyla beraber, Mehmet Rıza’nın kollarını tekrar bağlamıştı.

Sonra ikisi de merdivenlerden çıkarak gene gözden kayboldular. Cingöz bağırdı:

"Soğukkanlılığımı kaybetmeğe başladım. Rıza!... Boğulacağım... Bu canavarı ayağımın altına alamadığım için hırsımdan boğulacağım!..."

Arsen Lüpen, o âna kadar Türkçe geçen konuşmalardan meseleyi anlamadığı için ne olduğunu sormuştu.

Cingöz anlattı.

Fransız: "Alçak! Alçak!..." diye bağırmıştı. "Ben bu herifi Montekarlo'da bir otomobilin içinde ilk gördüğüm gün ne canavar olduğunu anlamıştım. Yanında bir de şıllık vardı. Kivelli'ye âşık olduğu halde fahişelerle yaşamaktan da vazgeçmiyordu."

Bununla beraber, Arsen Lüpen gene gördüklerine ve duyduklarına hayret etmişe benzemiyordu.

Cingöz sordu:

"Sizde hiç hayret etmek âdeti yok mudur, Mösyö Lüpen?"

Arsen Lüpen hafifçe omuzlarını kaldırarak:

"Hayret mi?..." dedi, "fakat bu duygumuz, izah edemediğimiz vaziyetler karşısında doğmaz mı? Burada her şeyin sebeplerini..."

Merdivenin üstünde gene bir gürültü olmuştu.

Kapak açıldı. Bu sefer Hristo, tek başına, muzaffer bir tavırla merdivenlerden inmiş, havagazı ocağının başına giderek ellerini ovuşturuyordu:

"Her şey tamam!..." dedi, "Mehmet Rıza'nın kartı üzerine kız kardeşimin serbest bırakılacağından eminim. Ben de, adamlarımla beraber, apartmanın altındaki gizli geçitten arka sokağa kapağı atacağım. Yakalayabilene aşkolsun. Sizlere gelince, son dakikalarınızı yaşıyorsunuz. İşte şimdi havagazı musluğunu açacağım. Burada nefes alacak hiç bir delik yoktur. On dakika, bir

çeyrek sonra leşleriniz yere serilecek."

İlk önce Mehmet Rıza'ya dönerek:

"Canın cehenneme!..." dedi.

Sonra Cingöz'e döndü:

"Senin de canın cehenneme!..."

Arsen Lüpen'e de bakarak, Fransızca:

"Senin de canın cehenneme!" dedi.

Ve havagazını açtı. Hafif bir ıslık sesi duyuluyordu.

Hristo, burnunu ocağa yaklaştırarak, gazın çıktığına emin olduktan sonra üçünün de yüzlerine birer kere daha baktı ve çirkin bir kahkaha salıvererek merdivenlerden hızla çıktı.

Havayı keskin bir havagazı kokusu doldurmaya başlamıştı.

— 23 —

Ölüm Karşısında

Havagazı kokusu gittikçe ağırlaşıyordu.

Mehmet Rıza, doğrulmuş, başını yukarı kaldırmış, ölüm tehlikesinin yaklaşması nispetinde büyüyen gözleriyle havagazı ocağına, Arsen Lüpen'e ve Cingöz Recai'ye bakıyordu. Gözüne ilişen her şeyi son defa gören insanların bakışlarındaki hayret ve sonsuz üzüntü onun bütün yüzünü kaplamıştı.

Arsen Lüpen'de hiçbir değişiklik yoktu. Oraya geldi geleli ne kadar sakin görünmüşse gene o halde idi: Bu yeraltı mahzeninin havasını göze görünmez gaz halinde dolduran ölümü âdeta yıllardan beri özlüyor, bekliyormuş gibi sevinçle karşılıyor, tasasız bakışlarla gülümsüyordu.

Cingöz Recai'nin gözleri, tavanı, duvarları, yeri delmek istiyormuş gibi bir burgu sivriliği ile dört yanına bakıyor, bir kurtuluş yolu arıyor, fakat ümidi kesildikçe kapanıyor, sonra yeni bir cesaret ve ümitle açılıyordu:

"Hay Allah belâsını versin!" diye bağırdı, "şaka değil be... Gidiyoruz gürültüye... Hava ağırlaşıyor... Boğulacağız, muhakkak... Zehirlenerek öleceğiz... Şimdiden kafamda bir sersemlik hissediyorum... Hay Allah belâsını versin!... Esrar çekmiş gibiyim... Birkaç dakika sonra kendimizi kaybedeceğiz... Tüh. Bundan sonra yıllarca

kara toprakta yatacağız, hiç bir şeyden haberimiz olmayacak... Göz çukurlarımıza toprak, ağzımıza böcek dolacak!..."

Mehmet Rıza dinledi:

"Sus!" dedi, "gözümün önüne getirme!"

Cingöz Recai, ölürken bile istihza mizacını kaybetmeyerek şakrak kahkahalarından birini daha atmıştı:

"Rıza!" dedi, "öteki dünyada da peşimden koşacak mısın?"

"Sus! Alayın sırası mı? Nefesim tıkanıyor, oynak yaram uyuşuyor, kanımda kurşun gibi ağır maddeler dolaşıyor, boğuluyorum."

Cingöz Recai, Arsen Lüpen'e bakarak, Fransızca dedi ki:

"Fakat, mösyö Arsen Lüpen sizi son defa tebrik etmeme müsaadenizi dilerim. Cidden mükemmelsiniz! Bu ne soğukkanlılık?... Yüzünüz bakışlarınız, hareketleriniz hiç değişmedi. Yaşamakla ölüm arasında hiç bir fark görmüyor musunuz? Sizce toprağın altında bulunmakla üstünde olmak tamamıyla bir midir? Hiç olmazsa felsefenizi söyleyin de anlayalım."

Arsen Lüpen adeta neşeli bir sesle cevap verdi:

"Ölmeyeceğimize eminim," dedi.

"Emin misiniz? Fakat ölüyoruz işte, azizim. Kımıldamaya gücümüz yok. Herif havagazı musluğunu açtı. Gaz kokusunu duymuyor musunuz?"

"Musluğu kapatırız."

"Kapatır mıyız?"

"Öyle ya."

"Nasıl kapatırız?"

"Gayet basit: Şöyle kapatırız!"

Cingöz'le Mehmet Rıza, çıldırdığına hükmederek Fransız'a bakıyorlardı. Arsen Lüpen, birdenbire üstüne serili pardösüyü fırlatıp attı ve ayağa kalktı. Elleri de ayakları da serbestti. Yalnız dirseklerine ve ayaklarına bağlı birtakım ipler sarkıyordu.

Mehmet Rıza bir sevinç haykırışı kopardı:

"Kurtulduk!" diye bağırdı.

Arsen Lüpen koşmuş, hemen havagazı musluğunu kapamıştı.

Ellerini arkasına koyarak Mehmet Rıza'ya da, Cingöz'e de birer kere baktıktan sonra:

"İşte bu kadar!" dedi. "Bütün soğukkanlılığımın bu neticeye emin oluşumdan ileri geldiğini anladınız değil mi? Şimdi sizin iplerinizi de çözeceğim!"

Mehmet Rıza bağırdı: "Aman çabuk!"

Cingöz, Arsen Lüpen'i tepeden tırnağa kadar hayretle süzüyor ve Mehmet Rıza gibi sabırsızlıkla değil, fakat yeni doğan bir hayatın gizemini izah edememekten gelen bir şaşkınlıkla Fransız'a bakarak soruyordu:

"Peki ama kendi bağlarınızı nasıl kopardınız? Elinizde bıçağa benzer hiçbir âlet yok! Meraktan deli olacağım. İnsan kuvvetiyle bu iplerin koparılmasına da ihtimal veremem. Söyleyiniz, çabuk söyleyiniz! Yoksa buraya geldiğiniz vakit bağlarınız esasen çözük müydü?"

Lüpen, Cingöz Recai'ye doğru iki adım atarak, elleri arkasında, hafif bir gülüşle cevap verdi:

"Azizim! Hayatımda bu kurtuluş şerefini paylaşabileceğim başarıların en önemsizidir; daha doğrusu ikinizi de haklı olarak az veya çok endişeye düşüren ölüme ben bu partide hiç mahkûm olmadım. Tahmin ettiğiniz gibi

buraya atıldığım zaman ellerimin de, ayaklarımın da bağı kopuktu. Üstüme atılmış olan pardösüye hiç dikkat etmediniz mi? Buraya öldürülmek için atılan bir adamın üstünde kaputa ne lüzum var? Beni cehenneme göndermek isteyen Hristo, üşümemden ve nezle olmamdan korkarak üstüme pardösümü sermedi ya!..."

Mehmet Rıza, kesik kesik soluyarak mırıldandı:

"Benim aklımdan geçti bu."

Cingöz de hemen söyledi:

"Benim de aklımdan geçti. Fakat sormaya vakit bulamadım. Peki... Nasıl oluyor? Nasıl oluyor da..."

Lüpen muhatabının sözünü kesti:

"İşte mesele burada. Onu da size kısaca anlatıvereyim: Madam Ridvay, Nis'te beni tanımadan evvel İstanbul'da, Hristo çetesiyle eroin kaçakçılığı işinde beraber çalışmış olduğu için onun bütün adamlarını tanıyordu. Ben İstanbul'a gelince ilk işim, Madamın delaletiyle bu adamlardan ikisini elde etmek oldu. Bunlardan bir tanesi Pandeli'dir. Son dakikaya kadar bana sadık kaldı ve Hristo'nun da yanından ayrılmayarak onun her hareketini bana haber verdi. Ben çeteye ait her şeyi biliyordum: Nerede toplandıklarını, ne yapmak istediklerini..."

Cingöz sordu:

"Kivelli'nin ölümünden evvel mi?"

"Heyhat!... Sonra."

Mehmet Rıza bir kere daha inledi:

"Anlaşıldı, anlaşıldı, şu iplerimizi çözünüz... Havanın ağırlığından ve sabırsızlıktan nefes alamaz oldum."

Arsen Lüpen devam ediyordu:

"Ben polisin bir gece Hristo'yu sardığını da biliyordum. Size yardım için geldim. Çünkü burasının vaziyetini bilmediğiniz için bir tuzağa düşebileceğinizi hesap etmiştim. Ahıra geldim. Pandeli'nin Hristo ile beraber burada olduğunu biliyordum. Nitekim bahçede kafama bir yumruk yiyerek yere yuvarlandığım zaman şuurumu da, cesaretimi de kaybetmedim. Beni içeri sürüklediler. Bir kolumda pardösüm vardı. Onu çektiler, ayaklarımı, kollarımı bağladılar ve ağzımı tıkadılar, aralarında Pandeli de vardı. Üç kişi beni buraya indirdiler. Burası karanlıktı. Pandeli elindeki bıçakla, hiç sezdirmeden bağlarımı kesti ve görünmesin diye üstüme pardösümü attı. Bütün bu işleri Hristo ile adamı şu merdivenleri çıkarken Pandeli bir dakika arkada kalarak yaptı."

Mehmet Rıza:

"Ben hiç bunların farkında olmadım," dedi, "uyuyordum galiba... Fakat şu bağlarımızı ne vakit çözeceksiniz? Ah!... Neredesin Pandeli?... Bari sen gel de kes!"

Arsen Lüpen yine Mehmet Rıza'nın söylediklerini hiç duymamış gibi devam etti:

"Bir saatten beri Hristo'nun gırtlağına sarılmamak için kendimi zor tutuyordum. O takdirde cinayete kadar gidebileceğimi hissettim. Çekip tabancamı herifi vuracaktım. Nefsimi yenmek için büyük bir kuvvet sarf ettim. Fakat itiraf ederim ki Hristo'nun sağ olarak polisin eline geçmesini de istemiyordum. Pandeli'yle evvelce anlaştık. Bir tertibat yaptık. Bu gece sabaha doğru, Hristo'nun beynine kurşunu yerleştirecekti. Ben de onu kaçıracak, eline de üç bin Türk lirası sıkıştıracaktım. Karışık bir adalet değil mi?"

Mehmet Rıza sordu:

"Ben bir türlü anlayamıyorum. Neden Hristo'nun bizim elimize sağ olarak geçmesini istemiyorsunuz?"

"Çünkü Madam Ridvay'ın metresim olduğunu polisin bilmemesi lâzımdı. Madam Ridvay Avrupa'ya gidinceye kadar bu nokta meçhul!... hiç olmazsa vesikasız ve şüpheli kalmak icap ediyordu. Sırf bunun için şimdiye kadar Kivelli'yi öldüren, Madam Ridvay'a kurşun atan Hristo'ya cezasını vermekte geciktim. Fakat polisin burasını abluka ettiğini haber alınca koşup geldim ve görüyorsunuz ki çok isabet olmuş, çünkü sizinle teşerrüf ettim."

Arsen Lüpen cebinden bir çakı çıkardı ve Mehmet Rıza'ya yaklaşarak dedi ki:

"Derhal iplerinizi keseceğim. Fakat ondan evvel size bir şey sormak isterim. Ben olmasaydım siz burada son nefesinizi verecektiniz, değil mi?"

"Evet!"

"Mösyö Mehmet Rıza, size hayatınızı iade eden bir adamdan bazı lütufları esirger misiniz acaba?"

"Siz de mi bir kartvizit istiyorsunuz? Kim için?"

"Hayır! Ben sadece bir sözünüzü istiyorum."

"Ne sözü?"

"Madam Ridvay'ın buradan Avrupa'ya ve yarın hareket etmesine mâni olmayacaksınız, bir; hatta yardım edeceksiniz, iki; Pandeli ve Yani aleyhinde takibat yapmayacaksınız, üç. Çünkü onlar da Madam Ridvay'ın en sadık adamlarıdır ve Avrupa'ya beraber kaçacaklardır. Hristo, Niko, Abdullah, Fofo, Kardağlı Şükrü sizin olsun. Çünkü bunlar Kivelli'yi öldüren ve öldürmeye yardım edenlerdir."

"Fakat..."

“Tereddüt etmeyiniz. O takdirde sizi burada bırakır ve çıkıp giderim. Havagazı musluğunu kapamak da son ikramım olur. Zira sizin gibi kıymetli ve insanlığa çok hizmet etmiş bir adamın zehirlenerek ölmesine katlanamam; fakat içine düştüğünüz bir tuzaktan sizi kurtarmak da vazifem değildir. Nihayet, Mösyö Mehmet Rıza liyakati ve adalet arasındaki münasebete de hürmet etmekliğim lâzımdır. Madam Ridvay, Pandeli ve Yani... Bu üçüne dokunmayacaksınız... Onlar da bir daha dönmemek üzere Türkiye'den çıkıp gidecekler ve Türk polisini bir daha rahatsız etmeyecekler... Unutmayınız ki Yani size çok hizmet ettiği gibi, Pandeli olmasaydı bu gece üçümüz de ölmüş bulunacaktık.”

Cingöz bağırdı: “Tereddüt etme Rıza!”

Mehmet Rıza mırıldandı:

“Aman şu ipleri kesiniz, boğulacağım.”

Arsen Lüpen çakısını Mehmet Rıza'nın ayağındaki ipe yaklaştırırken: “Söz, değil mi?” diye sordu.

“Söz!”

Arsen Lüpen bütün ipleri kesince Mehmet Rıza yerinden sendeleyerek kalkmıştı. Gözlerini uğuşturdu. Anlaşılmaz kelimeler mırıldandı. Merdivene doğru kararsız adımlarla yürüyordu.

Arsen Lüpen elini onun omuzuna koydu:

“Acele etmeyiniz!” dedi, “onların nereden ve nereye kaçtıklarını bilmiyorsunuz. Beraber hareket etmeyi bilmiyorsunuz. Cingöz’e de bir teklifim var.”

Cingöz:

“Ben anlıyorum Mösyö Lüpen. Deli kızı iade etmemi istiyorsunuz.”

“Evet.

"Kabul. Canımdan başka ne isterseniz vermeye mecburum."

Lüpen gülerek:

"Ah," dedi, "meslektaşlarla anlaşmak ne kolaydır!"

Ve Cingöz Recai'nin de iplerini kesti.

Şimdi üç adam, üç ölüm yoldaşı, üç dost, üç düşman, üç şöhret, ayakta, yan yana duruyorlardı. Mehmet Rıza revolverini çıkarmış, merdivene doğru atılmağa doğru hazırlanmış tetik duruyordu.

Arsen Lüpen dedi ki:

"Beni takip ediniz. Mösyö Rıza... Sizi Hristo ile adamlarının kaçtıkları yere kadar götüreceğim. Mösyö Cingöz de bize yardım ederse hiçbir polis kuvvetine lüzum yoktur. Pandeli de bize yardım edecek. Zaten geriye Hristo ile Karadağlı Şükrü kalıyor. Fofo'nun vaziyetini de anlarız."

Cingöz: "Hay hay!" dedi.

Mehmet Rıza, Cingöz'ün yüzüne bakarak, Türkçe:

"Yeniden bir tongaya düşmeyelim?" diye sordu. "Bu adama inanmak caiz mi?"

Cingöz dudaklarının ucuyla:

"Caiz..." diye mırıldandı...

Arsen Lüpen en önde yürüdü ve merdivenin basamağını çıkarak durdu, başını kaldırarak yukarı baktı:

"Bu kapağı nasıl açacağız?" diye mırıldandı.

Mehmet Rıza ile Cingöz de ilk basamağa çıkmışlar, aynı noktaya dikkatle ve yeni bir engel karşısında şahlanan mücadele ihtiraslarının gerginliği içinde bakıyorlardı.

Arsen Lüpen birkaç basamak daha çıkarak elini tavan yerinde bulunan kapağa götürdü ve kolunun bütün

kuvvetiyle itti. Biraz düşündükten sonra basamaklardan aşağı indi:

"Kırmak lâzım!" dedi.

Üç çift göz, baltaya, kazmaya kesere benzer bir âlet arıyordu. Ortada böyle bir şey göremediler. Arsen Lüpen çakısını çıkardı ve ilk muayenede bu vasıtanın gülünç olduğunu anlayarak tekrar cebine soktu.

Cingöz Recai de basamakları çıkmış ve hem kafası ile, hem de iki kol ile kapağı iterek oynatmaya çalışmıştı.

Arsen Lüpen dedi ki:

"Nafile!... Ben deminden beri bunu düşünüyordum. Çünkü bu kapak ahırın arkasında sol köşeye isabet ediyor. Üstünde büyük bir sürgü ve daha üstünde bir yığın saman var. Öyle ki, içeriden kol kuvveti ile açmak mümkün olmadığı gibi dışarıdan da bu samanların altında eroin imalâthanesine giden bir merdivenin kapağı olduğunu anlamak adeta imkânsızdır. Ancak bir balta ile bunu kırmak mümkün olur.

Mehmet Rıza ceplerini araştırıyor, elektrik feneri, revolver, maymuncuk, ufak bir makyaj kutusu, çakı, düdük ve öteberiden başka hiçbir şey olmadığını pek iyi bildiği halde gözleri ile de görmek istiyordu.

Arsen Lüpen basamakları tamamıyla inerek:

"Yapılacak şey yok!" dedi.

Mehmet Rıza ebediyen bir mezarın içinde oturmaya tekrar mahkûm edilmiş gibi şaşaladı:

"Yine bu boğucu hava içinde mi kalacağız?" diye bağırdı.

— 24 —

Şafak Sökerken...

Arsen Lüpen pardösüsünü yere yayarak uzandı:

“Ben bu vaziyette yemeden, içmeden, hatta uyumadan kırk sekiz saat daha yaşayabilirim. Ümidimin ömrü de bundan kısa değildir. Telâşla hepimiz birer sigara içmeyi unuttuk.”

Tabakasını çıkararak ikisine de birer tane “Boğaziçi Kulübü” sigarası ikram etti:

“Tütünleriniz harikuladedir,” dedi. “Yalnız Türk sigarası içmek için Türkiye'de ömrümün sonuna kadar oturmaya razıyım.”

Mehmet Rıza, biraz evvel uğradığı hayal kırgınlığının verdiği anî bedbinlikle başını salladı:

“Ömrünüzün sonuna kadar? Yani kırk sekiz saat! Benim kırk beş dakika bile yaşayacağıma emniyetim yok. Yüreğim çarpıyor.”

Cingöz onun omuzuna elini kuvvetle bastırarak vücudunu sarstı:

“Aslan gibisin be!” diye bağırdı.

“Bu kokuya tahammül edemiyorum.”

“Onun yarısı uçtu. Ben daha rahat nefes alıyorum. Sen de şimdi alışırsın. Mösyö Lüpen'den rica edelim,

bize hayatının Maurice Leblanc tarafından kaleme alınmayan enteresan parçalarını anlatsın."

Lüpen, sigarasından çektiği derin bir nefesi büyük bir tasarrufla boşaltarak:

"Memnuniyetle," dedi.

Cingöz de hemen yere uzanmıştı ve hâlâ ayakta durarak merdiven kapağına bakan Mehmet Rıza'ya seslendi:

"Otur, be üstat, hele!" dedi. "Otur, biraz kendimizi unutalım."

Arsen Lüpen, Rıza'nın bir türlü yatışmayan sabırsızlığını gülümseyen gözlerle seyrederek Cingöz'e döndü:

"Siz Paris'e hiç gittiniz mi?" diye sordu.

"Üç defa."

" 'Bak' sokağını bilir misiniz? Hani, Pol dö Kök'ün romanlarına kadar geçen meşhur ve zavallı 'Bak' sokağı ki, Arsen Lüpen'in hayatında bir milletin tarihi kadar büyük hatıra bırakmış olacağına kimse inanmaz, değil mi? Benim en güzel maceram orada geçti. Fakat bunun roman halinde yazılmasını daima geciktirdim. İcap eden notları dostum Maurice Leblanc'a vermekte daima hasis davrandım. Çünkü bu maceramı bizzat ben yazmak istiyorum; bir yazardan fazla kabiliyetim olduğunu ispat için değil; çünkü böyle bir iddia sadece budalalıktır, fakat bu maceramın..."

Mehmet Rıza parmağını merdivene doğru uzatarak Lüpen'in sözünü kesti ve hemen tabancasını çıkardı:

"Duyuyor musunuz? Bir ayak sesi var... Bir gürültü..."

Arsen Lüpen'le Cingöz de aynı zamanda yerlerinden fırlamışlar ve ayağa kalkmışlardı. İkisi de silâhlarını çıkardılar. Çünkü merdiven kapağının açıldığı muhakkaktı.

Üç tabancanın namlusu da aynı yöne doğru uzandı.

Mehmet Rıza, artık, düşmanlarını derhâl yere sermeye karar vermiş gibi iki adım ilerledi.

Yukardan, gayet hafif, alçak ve ürkek bir ses geliyordu:

"Mösyö Lüpen, Mösyö Lüpen!"

Arsen Lüpen ve arkasından ötekiler merdiven başına koştular ve kapağı kaldırarak aralığından başını aşağıya uzatan bir adam gördüler.

Lüpen: "Sen misin Pandeli?" diye sordu.

"Benim Mösyö Lüpen! Çabuk çıkınız!"

Arsen Lüpen durdu ve Mehmet Rıza'ya yol verdi. Polis hafiyesi bir sıçrayışta kapaktan dışarıya, ahıra çıkmıştı. Başına ve yüzünün üstüne samanlar dolmuş olduğu için onları bir çekişte koparıp attıktan sonra etrafına bakındı. Ahırın pencerelerinden henüz söken şafağın mavi ışığı giriyordu. Sonra Pandeli'ye baktı. Fakat hem Lüpen'e söz vermiş, hem de bu adam tarafından kurtarılmış olduğu için onun üstüne atılmak hatırından bile geçmiyordu.

Cingöz ve Arsen Lüpen de ahıra çıktılar. Mehmet Rıza tam o zaman kapağın sol tarafındaki duvarın yarım daire biçiminde ve bir tünel girişi hissini verecek tarzda oyulmuş olduğunu gördü.

Pandeli bu girişi göstererek Lüpen'e dedi ki:

"Hristo on dakikaya kadar gelecek. Bana: 'Git bak, herifler gebermişler mi? Ben de on dakikaya kadar geliyorum.' dedi, fakat belli olmaz, belki şimdi gelir. Şükrü de yanında. İsterseniz kaçınız, isterseniz durunuz ve ben burada, gözünüzün önünde, Hristo'nun kafasına kurşunu yerleştireyim."

Lüpen Mehmet Rıza'nın yüzüne baktı.

Polis hafiyesi kararını vermekte gecikmemişti:

"Bekleyeceğiz, fakat öldürmek için değil. Ben ona ne yapacağımı bilirim. Eğer fena bir maksadını görürsem ben de ateş ederim. Aksi takdirde bir polisin vazifesi her hangi bir suçluyu adalete sağ teslim etmektir. Biz mahkeme değiliz."

Sonra girişi göstererek Pandeli'ye sordu:

"Burası nereye çıkar?"

"Bitişik apartmanın, yani Fofo'nun apartmanının altında gizli bir... bir daireye çıkar. Oradan da arka sokağa gizli bir kapı vardır."

"Polisler bu girişi görmediler mi?"

"Hayır! Ne zaman ki biz attık sizi aşağıya... Geçti yarım saat kadar... Polisler burasını bastılar... Bu delik o zaman kapalıydı ve önünde saman yığınları vardı. Bakmadı polisler oraya... Tekrar dışarı çıktılar. Apartmanı bastılar ve Hristo'nun kız kardeşini yakaladılar. Şimdi hâlâ bahçede ve viranede bekleyenler var."

Mehmet Rıza hemen ahırın kapısını açtı ve bir kaç kuvvetli düdük çaldı.

İki memur koşmuştu.

"Çabuk buraya geliniz!" dedi.

Ahırın kapısını tekrar kapadı ve memurlara emir verdi:

"Silâhlarınızı çıkarınız!"

— 25 —

Bir Haydudun Sonu...

Mehmet Rıza, kendilerine karşı bir taarruzdan şüphe eder görünen Arsen Lüpen'le Cingöz Recai'ye, Fransızca:

“Hayır!” dedi, “yalnız Hristo'ya karşı!”

Sonra memurlara bir daha emir verdi:

“Sen şurada dur! Sen de şurada! Bir kaç dakikaya kadar buradan iki adam çıkacak. Onları tutuklayacağız.”

Pandeli'yi göstererek:

“Buna dokunmayacaksınız!” dedi.

Sonra Rum serserisine döndü:

“Fakat sen de bu memlekette durmayacaksın! Madamınla beraber gidersin.”

Birden bire deliğin karanlıklarında yanıp sönen bir ışık görünmüştü. Herkes geri çekildi ve gölgeli, karanlık noktalara gizlendi. Yalnız Pandeli olduğu yerde duruyordu.

İki dakika geçmeden, Hristo, bir elinde mum feneriyle girişin ağzında göründü ve Pandeli'ye Rumca sordu:

“Ne haber?”

Haydut, henüz etrafını çeviren silâh namlularını görmemişti, çünkü vücudu girişin içinde idi. İleriye doğru iki üç adım ya attı, ya atmadı, etrafında beş silâh namlusunun suratına doğru uzandığını gördü.

Mehmet Rıza, hem ona hem de arkasından gelen Karadağlı Şükrü'ye bağırıyordu:

"Kımıldamayın, derhâl geberirsiniz! Ateş edeceğiz!"

İki haydut, sabahın mavi ışıkları ile fenerin sarı aydınlığının garip halitası içinde mumya gibi soluk ve hareketsiz durakaldılar.

Mehmet Rıza, evvelâ Hristo'ya baktı ve biraz evvel çıktığı merdiven kapağını göstererek:

"İn şuradan aşağıya," dedi.

Hristo kımıldamıyordu.

Polis hafiyesi bağırdı:

"İn! Yoksa derhâl ateş edeceğim!"

Hristo feneri yere koyarak ve başını önüne eğerek itaat etmişti. Aynı emri alan öteki haydut da Hristo'yu takip etti.

Mehmet Rıza ile iki memur kapağı kapadılar ve sürgüyü vurdular.

Polis hafiyesi memurlara dedi ki:

"Buradan ayrılmayacaksınız. Ben kuvvet göndereceğim ve bu herifleri kelepçeleyerek müdüriyete getireceksiniz."

"Baş üstüne!"

"Fofo müdüriyette mi?"

"Evet. Rıza Bey."

"Benim namıma bir kart getiren oldu mu?"

"Bilmiyoruz."

Mehmet Rıza hemen bahçeye çıktı. Sabahın bol ve serin rüzgârını içine çekerek derin derin nefes aldı. Arsen Lüpen, Cingöz ve Pandeli de dışarı çıkmışlardı.

Mehmet Rıza, her üçünün yüzüne de ayrı ayrı baktı ve düşündü.

Cingöz, Arsen Lüpen'e dönerek dedi ki:

"Şu dakikada Mehmet Rıza'nın ne düşündüğünü gayet iyi bildiğime eminim. Bu namuslu ve güzel kafanın içini avucumun içi gibi tanırım Mösyö Lüpen. Hayata yeni baştan kavuştuğu için ve Hristo gibi en azılı haydudu ele geçirmiş olduğu için sevinmesi lâzım gelen Mehmet Rıza, bilâkis şimdi pek mahzundur. Onun ihtiraslarının bütün hedeflerini bilirim. Sizde pekiyi tahmin edersiniz ki bu ihtirası doyuracak iki lokma vardır: Biri sizsiniz. Mösyö Lüpen, biri de ben! İkimizin ellerine birer kelepçe takmak dururken yalnız Hristo'yu enselemiş olmak onu tatmin etmez. Hâlbuki dostum Mehmet Rıza aynı zamanda, çok mert bir adamdır. Bütün bir geceyi aynı düşmana karşı birlikte ölüm tehlikesi geçirdiği arkadaşlarını tutuklamaya gönlü razı olmuyor, fakat bir türlü bu nefis düşünceyi de zihninden silemiyor, onun için yüzümüze tereddütle bakıyor. Anlıyorsunuz değil mi? Ne zamandan beri onun rüyalarında kaç defa, öğle üstü şekerleme yaparken, rüyasında sizin elinize kelepçe geçirdi; fakat uyanınca sizin gölgenizi değil, izinizi bile bulamıyordu. İstanbul'a nasıl, hangi hüviyet altında gelmiştiniz? Nerede oturuyorsunuz? Nerelerde geziyor ve kimlerle konuşuyorsunuz? Bunları bilmiyordu. İşte, dün gece nihayet sizi tanıdı. Fakat ne acı bir Arsen Lüpen vardı; kim bilir, bir vaziyette!... Ne elim şartlar içinde!... Elinize kelepçe vurmak değil, kendi bileğini kımıldatmaya muvaffak olamamıştı. Üstelik, bir

de sizin sayenizde Hristo'nun pençesinden, yani ölümün pençesinden kurtuldu. Öyle bir saklambaç oyunu ki saklananlar ansızın ortaya çıkıyorlar ve ebenin arama tutkusunu öldürüyorlar: Oyunun tadı kaçıyor."

Arsen Lüpen bir sigara daha yakarak cevap verdi:

"Fakat bu oyuna devam edeceğiz. Her şey henüz bitmemiştir. Ben İstanbul'dayım ve büyük bankalardan birini soymaya hazırlanıyorum. Mösyö Mehmet Rıza şimdiden önlemini alabilir. Hatta ona nerede oturduğumu bile gösterebilirim."

Mehmet Rıza'ya döndü:

"Sütlü kahvenizi şimdi benim Maçka'daki apartmanda hep beraber içmek tenezzülünde bulunur muşunuz? Recai Bey de gelir. Biraz sohbet ederiz ve şu kötü gecenin zehirlerini içimizden atmaya çalışırız."

Polis hafiyesi bir kere daha Lüpen'in ve Cingöz'ün yüzüne ağır manalar yüklü gözlerle bakarak, ikisine de kuru bir selâm verdi:

"Allah'a ısmarladık! Belki gene görüşürüz," dedi ve ağır ağır uzaklaştı.

Arsen Lüpen onun arkasından bakarak mırıldandı:

"Mükemmel adam!"

Sonra Cingöz'e dönerek tekrar etti:

"Çok samimi söylüyorum: Mükemmel adam."

Pandeli de hemen bu hükmü tasdik etmişti.

Arsen Lüpen bu sefer ona dönerek:

"Haydi," dedi, "sen yalıya git, Madama benim sıhhatte olduğumu haber ver. Öğleye doğru ben de geleceğim."

Pandeli koşarak uzaklaştı.

— 26 —

İki Meslektaş...

Arsen Lüpen, Cingöz'ün koluna hafifçe girmişti. Ağır ağır bahçeden çıktılar. Onları sıcak esmerliği ile gayet güzel bir sabah güneşi karşılıyordu.

Cingöz Recai:

"İsterseniz bize gidelim," dedi, "benim İstanbul'un dokuz yerinde evim, apartmanım, yalım ve konağım var."

"Başka bir serbest günümde sizin özel hayatınızı yakından inceleme fırsatı bulmak isterdim. Benim apartmanıma gitsek olmaz mı?"

"Memnuniyetle... Fakat, en iyisi, Beyoğlu kahvelerinden birinde süt içmek değil midir?"

"Hay hay..."

Hamamın önünde duran taksilerden birine atladılar.

Arsen Lüpen mırıldandı:

"Sizi tanıdığıma çok memnun oldum.

Cingöz hemen cevap verdi:

"Şimdi ben de aynı şeyi söylemek istiyordum."

"İtiraf ederim ki benim İstanbul'daki başarılarımı güçleştiren iki adamdan biri Mehmet Rıza ise biri de sizsiniz. Mücadeleden hoşlananların rakiplerini ve düşmanlarını da aynı derecede sevdiklerini bilirsiniz."

"Teşekkür ederim."

"Bir kaç defa bana korku geçirttiğinizi itiraf ederim."

"Vehim anlarınıza tesadüf etmiş, Mösyö Lüpen."

"Asla... Realiteyi gayet iyi ölçerek düşünürken bile sizden gelebilecek tehlikeleri anlıyordum."

Bir müddet sustular.

Cingöz dedi ki:

"Gariptir, size karşı iki türlü duygum var: Hem sizin dostunuz olmak, sizinle beraber çalışmak istiyorum, hem de Türk polisine yardım ederek yakalanmanızı istiyorum; belki birinci duygum mesleğime, ikinci duygum da milletime sevgimden ileri geliyor."

"Bu ruhsal durumunuzu çok iyi anlıyorum. Ben de hem mesleğimi, hem de Fransızları çok severim."

Otomobil bütün gece açık kalan Rus pastacılarından birinin önünde durdu.

İki meslektaş kol kola dükkâna girdiler ve bir köşeye oturdular.

Sütlerini içerken Cingöz devam etti:

"Bu iki duygumu da uzlaştırmaya çalışıyorum. Meselâ... Sizin bütün foyanızı meydana çıkarmak, Mehmet Rıza'nın bileklerinize kelepçe vurduğunu görmek, fakat... Neticede, burada kazanabileceğiniz başarıyı ve menfaati paylaşarak sizi kurtarmak!"

"Kendinizde bu gücü buluyor musunuz?"

"İtiraf ederim ki: Evet!"

Göz göze geldiler. İki hırsız arasında bu gizli kuvvet ölçüşmelerinin gözlere ilk vuruşuydu. İlk defa olarak aralarında aşkın ve kinin tatlı ve zehirli macununa benzeyen bir ruh cevheri, birbirlerine karşı bakışlarını dol-

duruyordu.

Arsen Lüpen, dudaklarının etrafında bir kuvvet gerilişine benzeyen ince, esrarlı ve acayip bir gülüşle:

"Ben de itiraf ederim ki mücadele tutkularımı kamçılıyorsunuz!" dedi.

Cingöz, tabakasını çıkararak Lüpen'e uzattı:

"Bir Türk sigarası daha içerken iki yoldan birini tercih edelim: Ya beraber, ya karşı karşıya!"

Cingöz, onun sigarasını yakmak için çaktığı kibritin alevinde yüzünün uzaktan fark edilmeyen ince yazılarını daha iyi görüyordu.

Lüpen teşekkür ettikten sonra cevap verdi:

"Yazık ki," dedi, "birinci teklifinizi kabul edemeyeceğim. Ben hayatımda hiç kimse ile ortaklık kabul etmedim. En nefret ettiğim şey paylaşmaktır. Ya tam olmalı, ya sıfır; ya hep, ya hiç. Fakat sizi karşımda ve polis kuvvetleriyle birleşmiş görmek de beni düşündürmez değildir."

Cingöz sıçradı:

"Polis kuvvetleriyle mi?" dedi, "asla!... Hristo'ya karşı Mehmet Rıza'ya yardım ettiğimi itiraf ederim; fakat size karşı hiçbir emniyet kuvvetinden istifade etmeyi düşünmedim."

Cingöz yalan söylüyor, yahut bir anın özgüveni içinde Mehmet Rıza'ya evvelce yapmış olduğu bir teklifi unutuyordu.

Fakat bunu hatırlamaması imkânı var mıydı? Nitekim her iki rakip tarafından reddedilen bu birlikte hareket teklifi onun gururunu en sağlam tarafından vurmuştu. Kaşlarını çattı ve başını bir elinin içine alarak:

“Ah,” dedi, “hakkınız var. Kuvvetli adam yalnız adamdır. Ben hayatımda bunu iki defa unuttum.”

Biraz düşündükten sonra ilâve etti:

“Fakat... Fakat sebebi doğrudan doğruya bana ait olmayan bir mücadeleye dışarıdan girmek isteğiydi. İki kişi arasında oynanan bir kumara dışarıdan karışmak isteyen ortaklıktan başka ne teklif edebilir? Size şunu da itiraf edeyim ki ben aynı teklifi size karşı Mehmet Rıza'ya da yaptım ve aynı suretle reddedilelim.”

Lüpen sevimli ve dost bir gülüşle:

“Buna hayret etmiyorum,” dedi, “sizin yerinizde olsaydım belki ben de böyle hareket ederdim.”

Cingöz sesini yükseltti:

“Fakat açıkta kalmama da imkân yoktur.”

“Olabilir.”

“Demin Mehmet Rıza'ya bir bankayı soymak istediğinizden bahsediyorsunuz; bu fikrinizde samimi misiniz? Aslı var mı?”

“Şüphesiz kararım verilmiştir. Madam Ridvay, yarın hareket ettikten sonra buradaki en büyük bankalardan birinin kasalarından cebime gayet ehemmiyetli bir miktarın akmış olduğunu öğreneceksiniz.”

Cingöz, Lüpen’in gözlerine bakışlarını saplayarak:

“Bunu yapamayacaksınız,” dedi.

Lüpen bir kahkahayı tutmanın küçük sarsıntısı içinde sordu: “Emin misiniz?

Cingöz, cevap yerine bir sigara daha ikram etti.

Arsen Lüpen cigarayı aldıktan sonra ayağa kalkmıştı:

“Çok duygusuzum,” dedi...

“Peki... Çıkalım.”

Taksime doğru beraber yürüdüler.

Polis kulübesinin yanından geçerken Cingöz durdu ve kibriti kalmadığı için polisten ateş istedi. Sigarasını yaktı ve ateşini Lüpen'e uzattı.

Bir kaç adım sonra Cingöz:

"Geceniz hayır olsun, Mösyö Lüpen," demişti.

Fransız hararetle karşılık verdi:

"Geceniz hayrolsun!"

İki meslektaş birbirlerinin aksi yönüne yol aldılar.

İkisi de ağır ağır yürüyor ve ikisi de, belki, aynı şeyi düşünüyordu:

Darp!

— 27 —

Müdüriyette

Cingöz tekrar aynı pastacıya girdi ve telefonda bir numara arayarak buldu:

“Alo!... Faik, sen misin?”

“Faik nöbetçi değil, usta ben Salâhattin.”

“Peki... Matmazel Lili uyuyor mu?”

“Çok erken kalktığını biliyorsunuz.”

“Kalktı mı?”

“Evet.”

“Onu bir otomobile bindirecek ve Rumelihisar’da, ailesine teslim edeceksiniz.”

“Peki usta.”

“Ben öğleye doğru geleceğim.”

“Tamam usta.”

“Nöbetçi kimler?”

“Ben, Ali ve Namık.”

“Peki, Lili'yi Ali götürsün.”

“Peki usta.”

Cingöz pastacıdan çıktı ve Tepebaşı'na kadar yayan yürüdü. Giderken, ıslıkla bir şarkı söylüyor, aynı zamanda da, büyük bir zihin gayretiyle düşünüyordu.

Tepebaşı'ndan Taksim'e kadar tekrar yayan yürüdü.

Oradan bir otomobile atladı ve şoföre emir verdi:

"Anadolukavağı!"

Şoför kulağına inanmamıştı:

"Anadolukavağı mı?" diye sordu.

"Evet!"

Mehmet Rıza da onlardan ayrıldıktan sonra dosdoğru müdüriyete gelmişti. Vakit çok erken olduğu için ikinci şube müdürü yoktu. Fakat bereket ki yakında oturuyordu. Mehmet Rıza birini göndererek onu çağırttı.

İkinci şube müdürü yirmi dakika içinde gelmişti. Mehmet Rıza ona bir gecenin bütün hikâyesini başından sonuna kadar anlattı:

"Fofo'yu görmem lâzım," dedi, "siz de buradan kuvvet göndererek Hristo ve Karadağlı Şükrü'yü getirtiniz."

İkinci şube müdürü, Mehmet Rıza'yı dinlerken duyduğu büyük hayreti henüz hazmedememiş olduğu için yerinden kımıldamıyor:

"Neler söylüyorsunuz?" diyordu. "Âdeta şaşkına döndüm, bize kartvizit filân getiren olmadı. Fofo nezarethanede, görebilirsiniz. Hristo'yu da yakaladık ha?... O hâlde bütün çete elimizde demektir, büyük başarı!... Fakat Arsen Lüpen'le Cingöz Recai'yi bıraktınız demek?... Ne garip olay!..."

İkinci şube müdürü, hâlâ duyduğu hâdisenin teferruatına dalan zihninin meşguliyeti içinde susuyor ve mırıldanıyordu:

"Evet... İnsanlığınız polisliğinizi yenmiş. Hayatınızı kurtaran bir insanı yakalamak size yaraşmazdı."

Mehmet Rıza, ikinci şube müdürüne vazifesini hatırlatmaya mecbur oldu:

"Vakit geçirmeyelim," dedi, "çabuk Feriköyü'ne kuvvet gönderelim, şu iki haydudu da buraya getirsinler... Ben Fofo'yu da görmek istiyorum."

Şube müdürü harekete geçti ve odasına nöbetçi baş memuru çağırdı. Sivil ve resmî polislerden altı kişilik bir kuvvetin oraya gitmesine ve Pangaltı merkezinden de kuvvet almalarına karar verilmişti.

Bundan sonra, şube müdürü, odaya Fofo'yu getirtti.

Kadın yakalanınca giyinmesine bile izin verilmemiş olacak ki üstüne pijaması, ayağında terlikleri vardı. Ev haliyle tutuklanmıştı.

Hayret verici bir soğukkanlılıkla odadan içeri girip ve kendisine müsaade edilmediği hâlde bir sandalyeye oturup, ayak ayak üstüne attı. Etrafına bakınarak:

"Bir sigaranız var mı?" diye sordu.

Hristo gibi o da hatasız Türkçe konuşuyordu. Boynu, göğsünün çıplak tarafı çok taze, vücudu çok genç ve dinç olduğu hâlde yüzü, fazla sinirli insanlara mahsus çizgiler, buruşuklarla dolu idi. Küçük, fakat çok parlak bakışlı elâ gözlerinde erkekçe bir cesaret parlıyordu.

Mehmet Rıza'nın bir işareti üzerine ikinci şube müdürü ona istediği sigarayı verdi, hatta kendi eliyle yaktı. Fofo teşekkür edecek yerde, derin derin çektiği ilk nefesin sigara dumanlarını kuvvetle savurdu.

Mehmet Rıza onun dört parmaklı bir eline dikkatle bakarak sordu:

"Sen küçükten beri böyle misin?"

Fofo, bu sözden bir şey anlamamış gibi omuzlarını silkti.

Mehmet Rıza tekrar sordu:

"Hiç bir korku duymuyor musun?"

Fofo dudağını büktü ve gene cevap vermedi. Sigaradan üst üste nefesler çekiyor ve ayağını sallıyordu.

Uşaklarıyla konuşan bir prenses bile bu kadar mağrur duramazdı.

İkinci şube müdürü, öfkeli bir hareketle elini kadının omuzuna koyarak vücudunu sarstı:

"Sana söylüyorlar," dedi, "işitmiyor musun?"

"Neden korkazayim?... Ben yapmadı bir şey."

Mehmet Rıza, Fofo'yu sadece görmek istediği için onun inkârda gösterebileceği kadınca marifetlerin nereye kadar gidebileceğini merak etmiyordu. Bir işaret üzerine ikinci şube müdürü zile bastı ve karıyı tekrar geldiği yere gönderdi:

"Ne küstahlık!... Hristo da böyle, değil mi?..." diye sordu.

Mehmet Rıza dalgın görünüyordu. Yüzünde geceki uykusuzluğun ve heyecan yorgunluğunun o kadar koyu ve kalın izleri vardı ki, İkinci şube müdürü ona acıdı:

"Siz hemen gidip yatmalısınız," dedi, "pek yorgun görünüyorsunuz."

"Gerçek öyle... Gözlerimi kapasam uyuyacağım. Fakat Hristo'yu burada görmek istiyorum."

"Buna emin olunuz, mutlaka ikisi de kelepçelenip geleceklerdir."

"Eminim, fakat her şeyi gözümle görmek istiyorum. İçimde garip vehimler var."

Mehmet Rıza geniş maroken kanepeye uzandı ve şube müdüründen af diledi. Sonra:

“Oh...” dedi, “uzanmaktan rahat ve güzel ne var? Bol ve derin bir uykuya dünyanın bütün Lüpenlerini, Cingözlerini, feda edeceğim geliyor.”

İkinci şube müdürü biraz düşünerek sordu:

“Demek Ridvaylar'ın seyahatlerine mâni olmayacağız... Fakat biliyor musunuz Mehmet Rıza Bey, dün ben müdür beye de söyledim, bizim esasen bu seyahati engellemeye elimizde hiçbir bahane yoktu. Mösyö Ridvay gibi Türklere çok iyiliği dokunmuş, binlerce lira bağış vermiş, dost ve hasta bir adamın yola çıkmasına hiçbir şey diyemezdik. Siz Arsen Lüpen’e söz vermiş olmasaydınız bile polisçe bu seyahate mâni olmak kolay değildi.”

“Evet, düne kadar elimizde Madam Ridvay'ın masum olmadığını kestirme bir surette ispat eden delil de yoktu.”

“Yoktu. Bir de bu kadının tevkifinden ne kazanılacaktır? Çete yakalandı: Madam Ridvay'ın bir daha Türkiye'ye gelebileceği de şüphelidir; gelse bile tekrar kaçakçılık yapamaz a... Geçmiş ola! Yaparsa şıp diye enseleriz, değil mi? Asıl mesele, burada kalacak olan Arsen Lüpen'le uğraşmaktır. Bir banka soymaya hazırlanıyormuş, değil mi?”

“Evet.”

“Bütün bankalara şimdiden haber verelim.”

“Şüphesiz, icap eden şeyleri yapacağız. Fakat benim aklım başımda değil. Akşama kadar uyumazsam kendime gelemem.”

“Fakat bu zaman zarfında Lüpen’in harekete geçmesi mümkündür.”

Mehmet Rıza başını salladı:

“Ben de hep bunu düşünüyorum,” dedi, “fakat benim

bildiğim Lüpen uyku sersemliğiyle büyük bir işe girişemez. O da sabaha kadar uyumadı ve yoruldu. Aslında, neticeyi bildiği için neşesini hiç kaybetmemişti ama her hâlde sarsılmış olacaktır."

Mehmet Rıza sustu ve gözlerini kapadı. Uyku başını sarıyordu.

"Ben biraz kestireceğim," diye mırıldandı.

Kanepenin üstünde bir saat kadar uyumuştu. Omuzuna bir el dokunmasıyla uyandı ve gözlerini açınca odanın içinde bir kalabalık gördü: İlk bakışta Hristo'yu tanımıştı. Arkadaşıyla beraber bu haydudun ellerinde kelepçeyi görünce bütün yorgunluğunu ve uyku sersemliğini dağıtan bir enerjiyle yerinden fırladı:

"Tamam," diye bağırdı.

Hristo sapsarıydı. Başını önüne eğiyor, hiç kimsenin yüzüne bakamıyor ve sanki muşambanın üstünde bir darağacı hayaleti görüyormuş gibi içini çekiyordu. Artık her şeyin bitmiş olduğunu anlamış olacaktı. Karadağlı Şükrü de hiç kımıldamıyordu.

Mehmet Rıza, Hristo'nun omuzuna elini koyarak: "Haydi! Ne duruyorsun? Havagazı musluğunu açsana!..." diyecekti; fakat kaç kişinin kanına giren bu melun haydud a karşı silkinti ile karışık bir hafifseme duyuyordu. Sadece şunu sordu:

"Kartvizitimi niçin yollayıp da Fofo'yu kurtaramadın?"

Hristo bir daha içini çekerek erimiş ve çatlak bir sesle cevap verdi:

"Vakit de bulamadım, adam da..."

Mehmet Rıza şube müdürüne işaret etti. O da, Hristo ile arkadaşını getiren memurlara:

“Nezarethaneye!...” Emrini verdi.

Mehmet Rıza hemen şapkasını almıştı:

“Ben gidiyorum,” dedi, “bana küçük bir ihtiyacınız olursa telefon etmekte hiç tereddüdünüz olmasın!”

Ve sendeleyerek odadan çıktı.

— 28 —

Lüpen'in Bir Mektubu

Mehmet Rıza bir otomobile atlayarak apartmanına geldi ve hemen bir banyo yaptıktan sonra yatağına girdi, saat onaltıya kadar uyudu. Onu karısı uyandırmıştı: "Telefon!" dedi ve aleti uzattı.

İkinci şube müdürünün sesiydi:

"Sizi uyandırmaya mecbur oldum, Rıza Bey," diyordu. "Polis müdürü hemen sizi görmek istiyor."

"Bir şey mi var?"

"Evet, banka direktörlerinden biri Arsen Lüpen'den mektup almış, polis müdürüne getirmiş."

Mehmet Rıza fazla sormadı:

"Geliyorum," dedi ve yataktan atladı.

Altı, yedi saatlik uyku onu dinlendirmek şöyle dursun, vücudunda gizlenen ağrıları, sızıları meydana çıkarmıştı. Belinde ve diz kapağında sancılar vardı. Gözlerinin içi yanıyor, şakakları sıkılıyordu. Adeta onu yattığına pişman edecek kadar büyük bir halsizlik içinde idi. Tekrar yatağa oturdu ve gözlerini ovuşturdu.

Karısı ona merhametle bakıyordu:

"Bu meslek seni öldürecek!" dedi.

Fakat Mehmet Rıza bu sözü duymamış gibiydi. Ar-

sen Lüpen'den gelen mektubu o kadar merak ediyordu ki, müdüriyete Fofo gibi pijamasıyla ve terlikleriyle koşacağı geliyordu.

Vücudunu kırbaçlayan bu merakla doğruldu, kısa bir zamanda hazırlandı, sokağa çıktı. Caddeye kadar, temiz hava alarak yürümek onu açmıştı. Tekrar bir otomobile atladı.

Polis müdürünün odasına girdiği zaman banka müdürü de orada idi. Ayağa kalktı ve Mehmet Rıza'yı evvelce de bir kere tanımış olduğunu söyledi. Elinde bir kâğıt tutan polis müdürü Mehmet Rıza'ya dedi ki:

"Dün gece başınızdan geçenleri öğrendim. Hristo çetesini ele geçirmiş olmamıza çok memnunum. Sizi pek muhtaç olduğunuz uykudan uyandırmak istemezdim. Fakat bakınız, Arsen Lüpen size doğru söylemiş olacak. Memleketimizin bu en büyük bankasına şu mektubu göndermiş. Okuyunuz."

Mehmet Rıza Fransızca ve sık satırlarla, küçük harflerle yazılmış olan mektubu güçlükle sökerek okudu:

"Genel Müdür Beyefendi,

Banka işlemleriniz arasına belki şimdiye kadar eşi görülmemiş bir haberleşme kaydedeceksiniz. Zira, zatı âlilerine haber vermekle şeref kazanmış oluyorum ki, tam beş gün sonra, gece saat onla on iki arasında, bankanızdan önemli bir servetin çalınmış olduğunu göreceksiniz. Hırsızın kim olduğunu düşünmekte zahmet çekmemeniz için şimdiden arz ediyorum ki bu hırsızlık benim eserim olacaktır. Bu esaslı noktayı polisin de bilmesinde hiç bir mahzur görmediğimi de ilâve ederim.

Bu vesile ile en samimi duygularımı lütfen kabul ediniz, genel müdür beyefendi.

Arsen Lüpen"

Mehmet Rıza, mektubu elinde uzun müddet evirip çevirdikten sonra kaşlarını çattı.

Sonra başını kaldırarak:

"Haber verişinde erdeme benzeyen bir küstahlık, küstahlığa benzeyen bir erdem var," dedi. "Erdem, şuradadır ki bizi uyanık bulunmaya çağırıyor ve yolumuzu da açık gösteriyor. Küstahlık orada ki, meydan okuyor."

Banka müdürüne dönerek ilâve etti:

"Zaten onun bir banka soymak istediğini biliyordum. Fakat hangi bankayı soymak istediğini şimdi öğreniyorum. Size bütün kuvvetimizle yardımcı olacağımıza şüphe etmeyiniz!"

Banka direktörü tekrar ayağa kalktı:

"Teşekkür ederim," dedi, "bundan eminim. Fakat ne yapmamız lâzım? Şimdiden bazı önlemlere lüzum var mıdır?"

"Bunu size yarın bildiririz. Beş günümüz daha var. Aceleye lüzum yok, o kadar."

"Fakat bu 'beş gün' bir hile olmasın? Belki daha evvel hareket eder?"

"Hayır! Bu çeşit hırsızlar, yaptıkları işin erdemsizliğini telâfi için doğruluğun bütün şekillerine saygı gösterirler. Belli ettiği saatten bir saat evvel davranmalarına bile imkân yoktur."

"Acaba?..."

"Fakat biz tedbirlerimizi yarından itibaren alırız. Siz de bugünden itibaren kasa dairelerinizi daha sıkı bir kontrol altında bulundurunuz."

Banka direktörü tasdik etti:

"Bizce icap eden tedbirlerin alınması için emir veril-

miştir. Bu mektubu bir fantezi varsayacak kadar cihazlarla donatılmış bulunuyoruz. Fakat 'Arsen Lüpen' ismi, bu tehdidi basitlikten çıkarıyor."

"Hakkınız var."

Banka direktörü teşekkür ederek ayrıldı.

Polis müdürü Mehmet Rıza'yı köşe koltuğuna oturttu ve kendisine sigara ikram ederek hararetle dedi ki:

"Sizin bir defa rahatsız olmanız beni iki defa yoruyor. Dün gece başınızdan geçenleri dinlemiş, vallahi ter döküyordum. Memleket asayişi için katlandığınız fedakârlıkların hududu yok. Size çok minnettarım. Hep sizin sayenizde, polisi iki aydan beri oyalayan büyük vakanın bir kısmını tamamıyla halletmiş bulunuyoruz: Hristo çetesinin yakalanması davanın yarısını çözmüştür. Artık vaziyetimiz eskisinden çok daha aydınlık. Karşımızda bir tek adam var: Arsen Lüpen. Bütün kuvvetimizle onun yoluna dikileceğiz. Artık eroin kaçakçıları, Ahu Dudu sokağı, Delikız, Ridvaylar, cinayetler, yaralamalar yok. Bütün bu kanlı safhaları temizledik. Lüpen'le rahatça boğuşabiliriz. Bize ayak bağı olmamaları için Ridvay'ların seyahatine de mani olmak zaten istemiyordum. İki saat kadar evvel kadın bana müracaat etti. Pasaport kayıtlarını yenilemek için dördüncü şubeye emir verdim. Yarın akşam Semplon ekspresiyle gidiyorlar. Uğurlamada ben de bulunacağım. Vali Bey de gelecek. Kızılay ve Çocuk Esirgeme Kurumu da temsilci gönderecek. Mösyö Ridvay'ın Türk milletine gösterdiği büyük dostluklardan sonra, ihtiyar yaşında, burada uğradığı rahatsızlıkları unutturabilecek bir merasim hazırlanıyor. Düşününüz ki adamcağız Türkiye'den ayrılmadan evvel son bir fedakârlık daha yaptı ve mekteplerde fakir çocuklara yemek verilmesi için Millî Eğitim

Bakanlığı'na iki yüz bin liralık bir bağışta bulundu. Genç ve dengesiz bir karıyla beraber yaşamaktan başka ne kabahati var?"

"Madam Ridvay onun metresi imiş. Nikâhlı karısı değilmiş."

"Evet, ikinci şube müdürüne söylemişsiniz, o da bana anlattı, şimdi her şey biraz daha mantıkî şeklini aldı: Biz bu kadını Ridvay'ın zevcesi sanıyor ve şaşırıyorduk. Nasıl olur da bir ayağı çukurda ve zengin bir ihtiyarın karısı para kazanmak için Hristo gibi kaçakçılarla, kanlı katillerle bir olup da entrikalı işlere girer? Bu muammanın cevabını artık kolayca verebiliyoruz, değil mi? Mösyö Ridvay hususî hayatında çok cimriymiş. Esasen bu Amerikalılar garip adamlardır. Çocuklarını bile mirastan mahrum edip de servetlerini bir garsona, bir çöpçüye bırakan Amerikalıların hikâyelerini gazetelerde okuyup duruyoruz. Mösyö Ridvay da iyilik seven bir adam. Öldükten sonra bütün servetini hayır ve hasenata bırakacağını ve karısına zırnık vermeyeceğini söylemiş. Mümkündür. Karı bunun üzerine para kazanmanın başka yollarını düşünmekten kendini alamaz. Zaten bütün o üç kız kardeş soysuzlaşmış... Kokain falan da kullanıyormuşlar, bu işe girmişler..."

"Mösyö Ridvay'la beraber kaç kişi seyahate çıkıyor?"

"Karı bana listeyi verdi: Kendisiyle beraber beş kişi. Yani Mösyö Ridvay, kadın, deli kız kardeşi, Yani ve Pandeli. Sizin hatırınız için bu palikaryaları da bırakıyorum."

"İkisinin de bize büyük hizmetleri var."

"Evet. Biliyorum. Bir daha Türkiye'ye dönmemeleri lâzım geldiğini de kadına söyledim. İşin bu tarafı bitti.

Şimdi Arsen Lüpen'le rahat rahat uğraşabiliriz. İlk önce nasıl hareket etmemizi münasip görürsünüz?"

"Bugün vakit geçti. Ben yarın sabah bankaya gideceğim ve binanın vaziyetini, kasa dairelerini, vezneyi tetkik edeceğim."

"Yarın Ridvaylar'ı uğurlamak için garda bulunmak istemez misiniz?"

"Gelirim. Yani'ye de, Pandeli'ye de bir iki şey sormak istiyorum, zaten..."

Mehmet Rıza polis müdüründen müsaade isteyerek ayrıldı.

— 29 —

Sirkeci Garı'nda

Ertesi akşam Ridvaylar'ı Avrupa'ya götürecek olan ekspres, dokuzu beş geçe Sirkeci Garı'ndan hareket edecekti.

Saat dokuzda garı büyük bir kalabalık doldurmaya başlamıştı. İstanbul'da bulunan Amerika konsolosluğuna ve diğer yabancı kolonilerine mensup birçok aileler, Kızılay ve Çocuk Esirgeme Kurumu temsilcileri Milli Eğitim Bakanlığı adına İl Milli Eğitim Müdürü, vali, polis müdürü ve daha birçok Türkler, Ridvay'ı uğurlamaya geldiler. Son hâdiseler içinde bu ailenin sık sık ismi geçmesi herkesin merakını büsbütün alevlemiş olduğu için bu kafileye Ridvay'ı hiç tanımayan bir sürü meraklılar da katılmıştı. Gazeteciler ve fotoğrafçılar da hazırdılar.

Garın rıhtımı boyunca yüzlerce kişiden oluşan bir kalabalık bekliyordu. Parmaklığın kenarında büyük çiçek demetleri ve sepetleri birikmişti.

Saat dokuzu yirmi geçe, Mösyö Ridvay, ev halkıyla beraber rıhtımda göründü. Hemen bir alkış koptu. Fakat kalp hastalığı yüzünden, en küçük heyecanlarda bile benzi uçan Mösyö Ridvay'ın rengi bembeyazdı. Sendeleyerek yürüyor ve iki adımda bir durarak nefes almağa çalışıyordu. Yanında, baştan aşağı siyahlar giyinmiş

metresi vardı. Onun da rengi uçuktu. Etrafına bakarak soluk bir tebessümle gülümsüyor ve gözlerini hemen deli kız kardeşine çevirerek, anî bir dengesizlikten endişe ediyormuş gibi görünüyordu. Hasta kız çok durgundu. Bir hayalet gibi yürüyor, hep önüne bakıyor, etrafındaki hareketin ve kalabalığın farkında olduğunu gösterecek hiçbir şey yapmıyordu. Yani'yle Pandeli, vagonlara doğru koşan hamallara yardım etmek için ilerlemişlerdi.

Mösyö Ridvay trene birkaç adım kala durdu. İlk önce hükümet erkânı ve cemiyet temsilcileri kendine yaklaşarak Türkiye'de gösterdiği büyük insanlıklardan ve Türk dostluğundan dolayı hararetle teşekkür ettiler, kendisine güzel bir yolculuk dilediklerini bildirdiler. Sonra konsolosluk personeli ve diğer yabancı aileler Mösyö Ridvay'ın elini sıktılar.

O sırada Beyoğlu'nun büyük otellerinden birinin uşağı, kalabalığı yararak, Mösyö Ridvay'la metresine yaklaştı, Fransızca:

"Mösyö Arsen Lüpen size güzel bir yolculuk temenni ediyor," dedi, "kendisi uğurlamaya bizzat gelemediğinden üzüntülüdür."

Bütün bu merasimde hazır bulunan Mehmet Rıza, kalabalıktan ayrılarak, vagondan inen Yani'yle Pandeli'yi bir kenara çekti:

"Size iki sözüm var," dedi, "beni iyi dinleyiniz: Görüyorsunuz ki, sözümde durdum ve sizin buradan gitmenize engel olmuyorum. İsteseydim siz şimdi bu güzel seyahat treninde değil, hapishanede olabilirdiniz. Fakat şimdi söyleyeceğim şeyi yapmazsanız gene sizi hapishaneye götürmek elimdedir."

İki Rum uşağının gözleri de hayret ve korku ile büyüdü. Yani mırıldanmıştı: "Emret, Rıza Bey!"

Mehmet Rıza, daha ziyade Pandeli'ye bakarak dedi ki:

"Bana şimdi Arsen Lüpen'in bütün adreslerini vereceksin. İstanbul'da hangi isimler altında bulunduğunu söyleyeceksin. Hık, mık, yok. 'Bilmiyorum!' dersen hemen seni tutuklarım. Yanlış söylersen telgrafla Edirne'ye emir veririm, orada yakalanırsın."

Mehmet Rıza, palikaryaları hiç ummadıkları bir zamanda ve tamamıyla gafil avlamıştı. İki uşak da birbirlerine baktılar.

Yani söze başlayacaktı, fakat Mehmet Rıza onun sözünü keserek:

"Ben Pandeli'ye soruyorum!" dedi.

Fakat Yani atılmıştı:

"Ben söyleyezek bir şey, Rıza bey..."

"Söyle!"

"Bilmez Pandeli benim kadar İstanbul'da var iki Belçikalı. İkisinin adı da Aleksandr Ru'dur. Biri ötekinin... Nasıl derler... imitasyondur."

"İstanbul'da iki Belçikalı var, biri ötekinin taklidi midir?"

"Hah... Siz buldu doğrusunu... Biri asıl Belçikalı imiş, öteki Arsen Lüpendir! Bunlarda var başka başka pasaport... Amma polis çakmamis. Arsen Lüpen oturur Maçka Palas... Bir de var onun Bebek'te bir ev... Orada ismi Andrea Moren'dir."

Yani söyledikçe Pandeli başını sallıyordu. Mehmet Rıza:

“Pekâlâ...” dedi, “yanlış bir şey söyledinizse yolda sizi yakalatacağım.”

Yani bağırdı:

“Kör olsun gözlerim, ben söylemiş doğru... Amma ayaklarını öpeyim, Arsen Lüpen’e söyleme ki sana bunları Yani söylemiş...”

Mehmet Rıza ellerini arkasına koyarak uzaklaştı.

Uşaklar trene koştular. Mösyö Ridvay'la kadınlar da vagona gidiyorlardı. Son kampana çaldı.

— 30 —

Trende...

Tren hareket ederken Mösyö Ridvay, metresi, hatta deli kız koridorun pencerelerinde durarak halka selâm veriyorlardı.

Arkada duran Yani ile Pandeli biraz geri çekildiler.

Pandeli Rumca dedi ki:

“Çok fena oldu, bu Mehmet Rıza korkunç adam. Nasıl tam sırasını buldu? O kadar sıkıştık ki haber vermeğe mecburduk. Ben şaşaladım. Fakat sen niçin bu yalanı söyledin?”

Kısık bir kahkaha ile ilâve etti:

“İki Belçikalı... Ne çabuk ta uydurdun!... Fakat bir taraftan da Lüpen’in Maçka’daki ve Bebekteki evlerini haber verdin.”

Gözleri garip bir şeytanlıkla parlayan Yani dedi ki:

“Hem yalan, hem de doğru söylemek lâzımdı: Şaşırtmak için. Baştan aşağı yalan söyleseydim çabuk meydana çıkardı ve yolda bizi yakalatırdı; baştan aşağı doğru söyleseydim Lüpen yakalanırdı. Şimdi Mehmet Rıza şaşıracak. Maçka'daki, Bebek'teki apartmanlarda tahkikat yaparsa doğru söylediğimizi anlayacak, fakat ikinci Belçikalıyı arayıp ta bulamazsa yalan söylediğimizi çabuk anlayamaz.”

“Çok güzel, bu yalanı iyi buldun... Fakat ya Lüpen o apartmanlardan birinde yakayı ele verirse?...”

“Bunu da düşündüm. Ekspres şimdi Ayastafonos'ta iki dakika durur. Ben bir telgraf yazacağım ve pencereden Ayastafonos memuruna vereceğim. Beş papel bahşiş dayarsam ne olduğunu bilmez, telgrafı çekerler. Lüpen bir iki saate kadar alır.”

“Ya Mehmet Rıza daha evvel davranırsa? En iyisi telefon ettirmek değil mi?”

Yani düşündü:

“Mehmet Rıza daha evvel davranabilir. Fakat Lüpen şimdi ne Maçka’da, ne de Bebekte... Ben biliyorum.”

“Nerede?”

Tren, Sirkeci garından çıkarak hızını arttırdığı için Mösyö Ridvay ile kadınların kendilerine doğru geldiğini gördüler.”

Madam, Yani'ye dedi ki:

“Biz vagon restorana geçiyoruz. Matmazel Lili kompartımanda istirahat edecek. Başında bulununuz. Belki de yatağında istirahat etmek istiyor.”

Kız kardeşine dönerek sordu:

“Değil mi Lili?”

Kız hafifçe başını salladı ve cevap vermedi. Bir rüya görüyormuş gibi dalgındı.

Kondüktörle beraber Yani onu yataklı vagona geçirdi.

Kız hemen yatağına uzanmıştı. Kondüktör dışarı çıkınca, Yani Rumca sordu:

“Bana ihtiyacınız var mı Matmazel?”

Kız uzaktan gelen bir sesle:

"Buradan ayrılmayınız," dedi.

Sonra yatağının kenarını gösterdi:

"Şuraya oturunuz!"

Yani etrafına baktıktan sonra tereddüt etmeden oturdu, hatta bir elini deli kızın dizine koydu:

"Kendinizi nasıl hissediyorsunuz, Matmazel," diye sordu, "rahat mısınız? İyi misiniz? Bu seyahatten memnun musunuz?"

Kız bir kahkaha koparak cevap verdi:

"Siz bir sahtekârsınız, Mösyö Yani."

"Ben mi? Matmazel, ben sizin çok sadık bir uşağınızım."

"Sahtekârsınız, fakat alçak değilsiniz."

"Niçin sahtekârım ve niçin alçak değilim, matmazel?"

"Dizimi ovunuz!"

"Baş üstüne."

Yani hasta kızın dizlerini ve bacaklarını ovmaya başlamıştı; fakat ciddiyetini hiç bırakmayarak soruyordu:

"İstanbul'dan ayrıldığınıza memnun musunuz?"

Kız bir kahkaha daha salıverdi:

"Bir deli için dünyanın her tarafı birdir," dedi.

"Fakat pek akıllıca söylüyorsunuz. Hasta olduğunuzu bilmeniz, vaktiyle hastalanmış, şimdi de iyileşmiş olduğunuzu göstermez mi?"

"Çok şükür daha iyiyim. Fakat siz bir sahtekârsınız. Rica ederim, sol kolumu da ovunuz."

"Baş üstüne, fakat ben neden sahtekâr olduğumu bilmiyorum."

"Ben musikiyi çok severim, Mösyö Yani."

"Ben de çok severim, matmazel."

"Siz bir sahtekârsınız, fakat alçak değilsiniz."

Yani kızın üstüne eğilerek:

"Zannederim ki," dedi, "bana 'sahtekârsınız!' derken sadece: 'İnsansınız!' demek istiyorsunuz."

"Doğru, fakat siz birçok insanlardan daha fazla sahtekârsınız."

"İşte burasını kavrayamıyorum."

"Fakat sevimlisiniz."

"Bu iltifatınız bir palikaryayı sevincinden çıldırtabilir."

"Siz bir palikarya değilsiniz. Mösyö Yani. Siz bir sahtekârsınız."

"Acaba neden?"

"Fakat alçak değilsiniz."

"Teşekkür ederim."

"Hem çok sevimlisiniz."

Bu sırada kapı vurulmuştu. Eşikte Pandeli göründü.

"Yani!" dedi, "Madam seni istiyor, ben burada kalacağım, sen gideceksin."

Lili, Pandeli'ye elinin tersiyle bir hareket yaptı:

"Kaçıl!" dedi, "ablama git söyle, Yani benimdir. Onu kimseye vermem. Geceleri bile odamda yatacak o!"

Pandeli, Yani'ye yan gözleriyle bakarak:

"Fakat..." diye mırıldandı.

Genç kız bağırdı:

"Kaçıl! Defol! Git ormanda domuz çobanlığı yap! Ablama da söyle, ihtiyara çaktırmadan seni kucaklasın! Haydi! Ne duruyorsun? Bağırırım şimdi!..."

— 31 —

Beraber ve Karşı Karşıya

Yani ayağa kalktı ve Lili'nin önünde yerlere kadar eğilerek dedi ki:

“Beş dakika gidip gelmeme izin vermenizi rica ederim. Matmazel! Ondan sonra, siz kovuncaya kadar yanınızdan hiç ayrılmayacağım. Fakat, zaten keder içinde bulunan ablanızı daha fazla üzmemek için kendisini bir gidip göreyim.”

Deli kız bir kahkaha atarak şu cevabı verdi:

“Siz bir sahtekârsınız. Mösyö Yani. Gidebilirsiniz, fakat tekrar geliniz ve beni bu katır hırsızıyla uzun müddet yalnız bırakmayınız!”

“Baş üstüne Matmazel!”

Yani, Yataklı vagonun lokanta kısmına gitti. Orada, bir masada karşı karşıya oturan Ridvay'la metresinden başka hiç kimse yoktu. Öteki yolcular belki eşyalarını yerleştirmekle meşgul oldukları için henüz lokanta salonuna gelmemişlerdi.

Yani masaya ilerledi ve her zaman gerek Mösyö Ridvay’ın, gerekse kadının karşısında hürmetle ayakta durarak emir beklerken, bu sefer, bir sandalye çekerek karşılarına oturdu, ayak ayak üstüne attı.

Madam Ridvay, uşağı tarafından hakarete uğramış olduğu için birdenbire dikilmiş ve bembeyaz kesilmişti. İki elini de yukarı kaldırarak:

"Çıldırdın mı Yani?" diye sordu.

Uşak, Madamın bu sorusunu duymamış gibi cebinden bir sigara çıkarmış ve yakmıştı. Kadının yüzüne bakarak, Rumca değil, Fransızca olarak şu cevabı verdi:

"Madam, karşınızdaki insan artık bir uşak değildir. Çünkü..."

Sigarasından derin bir nefes çekerek ilâve etti:

"Karşınızdaki adam: Cingöz Recai'dir!"

Mösyö Ridvay da, kadın da sıçrayarak ona donmuş bir hayretle baktılar; o kadar şaşırmışlardı ki, nefes bile alamıyorlar, gözlerini onun yüzünden ayıramıyorlardı.

Cingöz tekrar tabakasını çıkardı ve Mösyö Ridvay'a uzatarak:

"Bir sigaramı kabul eder misiniz, Mösyö Lüpen?" dedi. "Evet, siz ne kadar Arsen Lüpen iseniz ve ne kadar Ridvay değilseniz ben de o kadar Cingöz Recai'yim ve o kadar Yani değilim."

Kadın, içi hayret, korku ve merak dolu gözlerini alabildiğine açarak Cingöz'ün yüzünden hâlâ ayıramıyordu. Kendini daha evvel toplayan Mösyö Ridvay, yani Arsen Lüpen, metresine dönerek gülümsedi:

"Mükemmel!" dedi.

Ve Cingöz'ün uzattığı tabakadan bir sigara alarak ona sordu:

"Bize ne zamandan beri bu rolü yaptığınızı ve asıl Yani'nin nerede olduğunu anlatır mısınız? Tren yolculuğumuzun daha eğlenceli geçeceğini görüyorum. Ben de

size ne zamandan beri Mösyö Ridvay rolü yaptığımı ve asıl Ridvay'ın nerede olduğunu anlatacağım."

Cingöz, bir elini pantolonunun cebine sokarak arkasına yaslandı ve Bakırköy önünden geçen trenin pencerelerinden dışarıya, hızla uzaklaşan istasyonun ışıklarına bir göz atarak hafifçe gülümsedi:

"Baş üstüne," dedi, "size her şeyi anlatacağım, hatta sizi hiçbir şey anlatmak zahmetine de sokmayacağım, çünkü biliyorum, azizim Lüpen, sizi meşhur bir çentilmen hırsızdan Amerikalı bir ihtiyar zengin hüviyetine sokan gizli değişikliğin bütün safhalarını biliyorum. Tren huduttan çıktıktan sonra uzun bir mektupla bu maceranın kendisine gizli kalan bütün noktalarını sevgili dostum Mehmet Rıza'ya bildirmek istiyorum. Fakat, evvelâ sizin merakınızı gidermek isterim."

Arsen Lüpen, yüzündeki beyaz takma sakal, uçuk renk ve bol ihtiyar kırışıklıklarıyla taban tabana zıt, çevik bir hareketle doğruldu:

"Biliyorsunuz ha?..." diye sordu.

Cingöz kısa, fakat sivri yan bakışlarını onun göz bebeklerine batırırcasına yüzüne bakarak cevap verdi:

"Evet! Bildiğimi size ispat da edeceğim. Ondan evvel benim vaziyetimi anlatayım: Siz, asıl Yani'ye polisi şaşırtmak vazifesini vermiştiniz. Yaptığınız bu plâna göre palikarya, gözetim altında bulunduğunu pek iyi bildiğiniz Ahu Dudu sokağındaki evde, uşaklardan biriyle gürültülü bir kavga çıkaracak ve tabiî polis tarafından yakalanacaktı. Nitekim öyle oldu. Hâdiseden biraz sonra, Mehmet Rıza balıkçı kıyafetiyle meyhanede Yani'ye yaklaştı ve onunla dost olur gibi yaptı. Ben birinci meyhanede onları yan yana konuşurken görüyordum. Çünkü Arsen Lüpen'in İstanbul'da bulunduğu şayiası

çıktığı günden beri Mehmet Rıza'nın peşini bırakmadım. Böylece, Fransa'nın en meşhur hırsızlarıyla Türk polisi arasındaki maça girecek bir kapı arıyordum. Mehmet Rıza'yı balıkçı kıyafetiyle meyhanede Yani'yi buluncaya kadar takip ettim. Oradan çıkıp ikinci bir meyhaneye gittiler. Yolda onları takip ederken karar vermiştim: Otomobilimi ve adamlarımı getirerek Yani'yi kaçıracaktım; ve kaçırdım. Siz bunun teferruatını biliyorsunuz. Çünkü Yani'nin yerine ve onun kıyafetiyle size geldiğim zaman bizzat ben bunu anlatmıştım!"

Kadın bir hayret çığlığı koparmaktan kendini alamamıştı.

Cingöz gülümseyerek devam etti:

"Evet! O gece, bildiğiniz gibi, Yani'yi otomobilimle kaçırdım ve Anadolukavağı'ndaki gizli evime götürüp kapattım. Pişkin oğlan beni gıyaben tanıyordu. Hiç şaşırmadı ve bana madik oynamaya kalkmadı. Ben Rumca iyi bilirim. İlk işim Yani'ye beşer yüz liralık iki kâğıt uzatarak şunları söylemek oldu: 'Bana bak, Yani! Beni boş yere üzerek neticesi senin için zararlı olabilecek bir yalan söylemektense her şeyi dosdoğru anlatırsan bu bin lira senin olacak. Yoksa metelik alamazsın ve benimle başın belâya girer!'

"Yani bana bildiklerinin hepsini anlattı, fakat her şeyi bilmiyordu: Paris-Marsilya yolu olayını tamamıyla bilmiyordu. Arsen Lüpen'in İstanbul'a nasıl geldiğini ve nerede oturduğunu bilmiyordu, hatta sizi bir kere bile görmemişti, mösyö Ridvay'la Arsen Lüpen'in aynı adam olduğunu da bilmiyordu, bunların hepsini ben sonra öğrendim: Yani'nin bildikleri şunlardı: Arsen Lüpen İstanbul'a nasıl gelmişse gelmişti ve Arsen Lüpen'le Yani arasında madam Ridvay aracı rolünü oynuyor,

meşhur hırsızın emirlerini, talimatını ona madam Ridvay bildiriyor. Bu talimata göre ilk plânımız şu imiş: Siz Ahududu sokağındaki evin polis tarafından sarıldığını pekâlâ biliyordunuz; ilk iş olarak polisi şaşırtmaya karar veriyorsunuz ve Yani'yi bu işe memur ediyorsunuz. Arsen Lüpen'in peşinde olun Mehmet Rıza'ya şüpheli bir ecnebi lâzım. Kim olabilir bu? Aleksandr Ru isminde bir Belçikalı. Nedir bu Belçikalı hikâyesi? Madam, Yani'ye işin aslını anlatmıyor, fakat ben bunu da öğrendim. Siz Paris'ten buraya gelirken, vapurda, bu isimde, bir Belçikalı komisyoncu ile tanışıyorsunuz. Herif size bir kartını veriyor. Polisi şaşırtmak için bu kadarı kâfi. Çünkü polis araştırmasında bir kartvizitin değil, küçük bir kâğıt parçasının veya kırık bir düğmenin ne kadar büyük bir kıymeti ve önemi olabileceğini bilmeyecek kadar çocuk değilsiniz. Madam Yani'ye talimat veriyor ve güya palikarya, evin esrarını polise açık ediyormuş gibi Mehmet Rıza'ya Ahududu sokağındaki evde Belçikalı bir pansiyoner bulunduğunu meyhanede bildiriyor. Siz Mehmet Rıza'nın şüphesini kuvvetlendirmek için Rumeli Hisarı'na taşınırken Beyoğlu'nda boş bıraktığınız evin bir odasına boş bir bavulun içine Belçikalıdan vapurda aldığınız kartı koyuyorsunuz. Bunu orada bulan Mehmet Rıza için artık Belçikalının peşinde boşu boşuna vakit geçirmekten başka çare kalmamıştır. Zavallı Belçikalı! Kendi namına oynanan bu oyunlardan hiç haberi olmadığı için ben Yeşilköy'deki otelde onun gırtlağına sarıldığım zaman Türkiye'nin bir eşkıya yatağı olduğu vehmine kapılmıştır. Hâlbuki ben onun Arsen Lüpen olmadığını pek iyi biliyordum. Maksadım Ahududu sokağındaki eve bıraktığınız kartvizitiyle onun cüzdanındaki kartvizitlerin aynı olup olmadığını anlamak, bir de onun hususî hüviyetine ait fazla malûmat almaktı.

Zira sizin bu adamı nasıl tanımış olduğunuzu Yani bilmiyordu. Bu plânınızda çok isabet olduğuna şüphe yoktur. Çünkü sizin için en kıymetli günlerde, zavallı dostum Mehmet Rıza, masum bir Belçikalı peşinde vakit kaybetmek saflığına düşmüş bulunuyordu."

"Yani bana söz söylerken ben bir taraftan onu dinliyor, bir taraftan da saçlarının oksijenle boyanmış gibi ayrılmış sarı rengine, gözlerinin badem gibi biçimine, yüzünün yumurtamsı uzunluğuna bakıyordum."

"Zaten sun'î ve takma hissini veren bu saçların rengini taklit etmek güç bir şey değildi. Elaya çalan gözlerinin rengi ve biçimi, yüzünün uzunluğu da benimkini andırıyordu. Kendisine Rumca 'Kalk ayağa!' dedim ve boylarımızı ölçtüm. Benden iki üç santim kısa idi. Yani ve onun bütün vücuduna karakterini veren şey, biraz kambur duruşu, başının sağa ve öne doğru çıkışı ve eğilişi, kollarının sık sık ve lüzumsuz hareket edişleriydi. Kararımı verdim. Saçlarımı boyayacak, yüzümü ona benzetecek, onun elbiselerini giyecek ve yerine geçecektim. Bunun için günlerce çalıştım ve hazırlandım. Her gün bir saat egzersiz yapıyor, onun şivesi ve tarzıyla konuşmaya uğraşıyordum. Hareketlerini taklit etmek daha kolay oldu. Elbiselerini de giyince beni ondan annesinin bile kolaylıkla ayıramayacağına emin olmuştum.

"Fakat buna rağmen, Madam beni ilk defa görünce: 'Yani, neredesin?... Ne oldun?... Senin halinde bir başkalık var, sesin bile bir tuhaf!' demişti.

"Ben kısaca:

" 'Madam, neler çektiğimi tasavvur eder misiniz?' cevabını vermiştim."

Cingöz, bunları anlatırken daima hayret içinde bulunan kadın, gülmekten kendini alamamıştı.

"Evet," dedi. "İlk önce Yani'yi çok başka bulmuştum, fakat gitgide buna alıştım."

Cingöz kadını bir gülüşle tasdik ettikten sonra Arsen Lüpen'e döndü:

"Madam beni Maçka'daki apartmanınıza getirdiği gün siz beni ilk defa görüyordunuz. Hüviyetimden şüphe edemezdiniz. Yalnız bana saçlarımın rengini garip bulduğunuzu gizlememiştiniz. Fakat asıl Yani'nin saçları da böyle olduğu için madam size dedi ki: 'Sizin saçlarınızdan biraz daha açık renk, Lüpen!' "

Cingöz başını arkaya salıvererek biraz düşündükten sonra devam etti:

"Ben o zaman sizin Mösyö Ridvay rolünü yaptığınızı bilmiyordum. İlk önce budalaca tahminlerde bulundum. Fakat, yaptığım denklemlerden hiçbiri beni tatmin etmiyordu. En çok merak ettiğim şey, çaldığınız mücevher koleksiyonunu nereye kaçırmış olabileceğiniz meselesiydi. Sizin bulunmadığınız günlerde hem Maçka'daki apartmanınızı, hem de Bebek'teki evinizi gizlice aradım."

Lüpen, öfkesine güç mani olan bir hayranlığın sıkıntılı neşesi içinde bir kahkaha attı:

"Ov!..." dedi, "epey ileri gitmişsiniz!"

"Fakat hiçbir faydası olmadı. Ben Mehmet Rıza gibi sizin şahsınızı değil, mücevherleri ele geçirmek istiyordum. Bir de, Matmazel Lili'yi çıldırtan gizli facianın teferruatını çok merak ediyordum. Ancak bu suretle bir Ridvay ailesinin bütün mahremiyetine ve belki bu yoldan da Lüpen'in hususiyetine girecektim. Matmazel Lili'yi kaçırmaya karar verişimin sebebi budur."

Lüpen kadına dönerek, ciddî bir eda ile:

"Sevgili Lina," dedi, "kız kardeşinize fazla dikkat et-

memiz lâzım geldiğinde ısrar edişim haksız değilmiş değil mi?"

Kadın, gözlerini Cingöz'den ayırmayarak, başını hafifçe sallamak suretiyle onu tasdik eder göründü.

Cingöz de onu tasdik etmişti.

"Evet!" dedi, "matmazelin bahçede çıplak dolaşması ve sık sık denize girmesi benim işimi çok kolaylaştırdı. Boğazda lüfer ayına çıktığım zamanları bana hatırlatan eğlenceli bir teknikle güzel kızı motorumun içine alıverdim ve onu da Anadolukavağı'na götürdüm. Gariptir ki motorda hiçbir isyan hareketi yapmamıştı. Çıplak omuzlarının ve bacaklarının üstüne pardösümü, ceketimi attım, vücudunu bir kolumun içine aldım. Kuzu gibi duruyor, hatta memnun görünüyordu. Ben tecrübe ile biliyorum ki sinirleri ve şuuru hasta onlarlar, kendilerini sakin bir şefkatle seven insanların yanında büyük bir rahatlık duyarlar. Benim Matmazel Lili'ye karşı böyle bir duygum vardı. Ona karşı hayret ve nefret değil, sevgi ve şefkat duyuyordum. Bu hissim derin bir ruh sükûnetiyle de yoğurulmuştu. Yanında hiç şaşkınlık göstermiyordum. Çünkü en akıllı insanlar bile delilerin yanında farkında olmadan biraz delirirler. Bunu hisseden zavallı hastalar büsbütün heyecana düşerler. Deli doktorları bile, bütün o görünüşteki soğukkanlılıklarına rağmen bu ruhî bulaşıcılıktan kendilerini bir türlü kurtaramadıkları için hastalar üzerinde lâzım gelen tesiri her zaman yapamazlar. Mutlaka onlara karşı gizlemeğe çalıştıkları, fakat o fevkalâde hassas mahlûklar tarafından mutlaka sezilen bir takım öfkeler, nefretler duyarlar."

Arsen Lüpen mırıldandı:

"Mükemmel bir tahlil!"

Cingöz sordu:

"Doğru değil mi?"

Ve cevap beklemeden devam etti:

"Anadolukavağı'na gider gitmez, ilk işim, matmazelin şarkısını yüksek sesle söylemek oldu. Ben biraz keman da çalarım. Kemanımı aldım ve hem çaldım, hem söyledim:

Ö Hristo

Viens en auto Paris — Marseille A bientöt."

Ben çalıp söylerken Matmazel Lili çılgın kahkahaların en sevimlisiyle gülüyordu. Onu tekrar şefkatle kucaklayarak:

"Görüyorsunuz ya matmazel," dedim, "sizin sevdiğiniz şarkıları ben de söylüyorum!"

Cingöz Recai kaşlarını çatarak biraz düşündükten sonra ilâve etti:

"Fransızca, İngilizce, Almanca, İtalyanca, olduğu gibi, bir de 'delice' vardır. Bu dille konuşmasını bilenler, şuuru bozuk insanlarla akıllılardan fazla anlaşabilirler. Emin olunuz ki gizli maksatlarımızı sezmek ve bizim ruhumuzu kavramak hususunda deliler, herkesten fazla ince akıl sahibidirler. Ben bu psikolojiden zerre kadar ayrılmayarak pek kısa bir zamanda Matmazel Lili ile dost oldum. En büyük maksatlarımdan biri, ona Paris — Marsilya yolundaki faciayı hikâye ettirebilmekti. Epey güçlük çektim. Bir haftadan fazla 'psikanaliz' denilen ruhu araştırma usulüyle hasta kızın hatıralarını uyandırmaya çalıştım. Ne kadar karışık, birbirini tutmaz şeyler söylediğini tahmin edersiniz. İlk önceleri çok şaşırdım. Fakat Matmazel Lili'nin karalama defteri, karanlıkta yolumu aydınlatan bir fener gibi, bu kargaşalık

içindeki ruhu aydınlatmak için bana mükemmel bir rehber oldu. Bakınız nasıl! O defterde kazma ve kürek resimlerine benzer şekillerin sık sık tekrarlanmış olduğunu görüyor ve Lili'ye soruyordum: 'Bu şekli niçin yaptınız? Bu bir kazmaya benziyor, değil mi?' Bu soruyu sorunca zavallı kızı bir titremedir alıyordu. Gözleri büyüyor ve korkunç bir manzara karşısında imiş gibi dehşetle doluyordu. Siz bu korkunun sebebini, yani Paris — Marsilya faciasında bir kazmanın rolünü bilirsiniz."

Cingöz kadına bakarak bu sözleri söylemişti. Lüpen'in metresi derhal sarardı ve elini göğsüne bastırarak içini çektikten sonra, korku ile etrafına baktı:

"Susunuz!" dedi.

Cingöz devam etti:

"Ben icap eden yerlerde sustum madam. Yoksa çoktan bu bildiklerimi polise haber verebilirdim. Zira Hristo'nun kurşunuyla zavallı Mösyö Ridvay'ın ölmesi..."

Kadın, yüzünü elleri içine kapayarak daha kuvvetli bir sesle yalvardı:

"Susunuz, susunuz... Bayılacağım..."

Arsen Lüpen hemen ona yarım bardak su uzatmıştı.

Cingöz sustu.

Fakat bu sefer de kadın başını silkeleyerek yukarı kaldırdı:

"Devam ediniz! Devam ediniz!" dedi.

— 32 —

Mösyö Ridvay'ın Ölümü

Cingöz başını salladı:

“Her şeyi bildiğimi size ispat etmeğe ne lüzum var? Acı hatıralarınızı tazelemek istemem. Hristo'nun zavallı Kivelli'ye karşı canavarca aşkı, Paris-Marsilya yolunda, bir otomobilin içinde bir tabancayla patlak verdi. Zavallı Mösyö Ridvay, kızı korumak için Hristo'nun üstüne doğru bir hamle yapmıştı. Çıkan kurşun...”

Cingöz, Arsen Lüpen’e dönerek sözünü tamamladı:

“...Sizin söylediğiniz gibi kurşun Mösyö Ridvay'ın bacağına değil, dosdoğru kalbine girmişti. Adamcağız hemen öldü. Otomobil durmuş ve Hristo yere atlayarak kaçmıştı. Madam, şayanı hayret bir soğukkanlılıkla kız kardeşlerini teskin etti ve ölüyü otomobilin içinde Arsen Lüpen’in Versay’a yakın bir yerdeki şatosuna taşıdı.”

Kadın yerinden sıçramış ve kısık bir sesle:

“Görmüş gibi söylüyorsunuz!” demişti.

Cingöz gülümseyerek cevap verdi:

“Evet madam... Görmüş gibi biliyorum. O gece Lüpen şatosunda değildi. Siz Paris'te altı yere telefon ettiniz. Hatta bir defasında bayıldınız. Nihayet Lüpen’i bulmuştunuz. Şatoya geldi o... Ölüyü tetkik etti ve dedi ki: ‘Bu hâdisenin polise aksetmesi çok fena olacak. Bu,

bütün teşkilâtın yakalanması demektir. Kendi hesabıma hiçbir endişem yok, fakat sizin vaziyetiniz fena olacak.'

"Lüpen'in bu sözleri üzerine siz hüngür hüngür ağlamaya başladınız, madam. İhtiyar Ridvay'ın ölüsü ayaklarınızın önündeydi. Gözlerinizin önünde de bir darağacı hayaleti sallanıyordu. Kendinizi Lüpen'in kolları arasına atarak: 'Beni kurtar! Beni kurtar!' diye ağladınız, bağırdınız, çırpındınız.

"İşte o zaman Arsen Lüpen'e ölünün yerine geçmek fikri geldi. Hemen kararını vermişti. Adamlarını çağırdı ve cenazeyi bahçeye taşıdılar, elbiselerini çıkardılar."

Arsen Lüpen, Cingöz'ün sözünü keserek:

"Bir noktayı unutuyorsunuz," dedi.

"Tamamlamanızı rica ederim."

"Gerçekten ben bu kararı o anda verdim, fakat ölüyü o gece gömdürmedim. Cenazeyi sabaha kadar odasında alıkoydum."

"Bunu bilmiyordum, niçin?"

"Ölünün yüzünü tetkik etmek için. Siz Yani'nin yerine geçmek için günlerce nasıl egzersiz yaptınızsa, ben de o gece sabaha kadar, karşımda ölü ve yanımda makyaj takımlarımla bu etüdü yaptım."

"Evet, o hâlde cenazeyi ertesi gece gömdünüz?"

"Hayır, şafakla beraber ertesi sabah. En büyük hatalarımızdan biri de Matmazel Lili'nin bu korkunç sahnede bizimle beraber bulunmasına razı olmaktır."

"Evet, zavallı kızın aklını çileden çıkaran bu olmuş. Meseleyi tamamıyla anlamıştım. Neyse... Hikâyemize gelelim: Siz, Mösyö Ridvay'ın markalı çamaşırlarına varıncaya kadar elbiselerini giyerek, mükemmel bir makyajla onun yerine geçtiniz. Bunda vicdan azabınız

da pek yoktu: Mösyö Ridvay ölmüş bir kere... Onu siz öldürmediniz... Acayip bir şans, ayaklarınızın altına genç ve güzel bir kadınla koca bir servet, bir hazine serpiyordu. Basıp geçecek kadar ne hain, ne de budalasınız. Bir de, maceralarınız arasında hiç eşi görülmeyen bir büyük maceraya atılmak zevki vardı: İstanbul'a Mösyö Ridvay hüviyeti altında gitmek, onun pasaportundan, banka evrakından, mühründen istifade etmek, bütün servetin üstüne oturmak... Siz böyle bir hayale karşı koyamazdınız. Böyle bir macera, isminiz altında çıkan romanlar arasında eşsiz bir tesir yapacaktı."

Cingöz durdu ve bir sigara daha yaktı. Tren, kuvvetli sarsıntılar içinde, son hızıyla Florya önünden geçiyordu.

Vagon restorana ihtiyar iki İngiliz kadını gelip uzakta bir masaya oturdular. Arsen Lüpen'in ihtiyar adam yüzünde genç ve ateşli gözleri garip bir tezatla parlıyordu.

Cingöz gülerek, alçak sesle:

"Evet Mösyö Ridvay!" dedi, "siz işte böyle Ridvay oldunuz ve ihtiyar Amerikalının evvelâ metresine sahip olduktan sonra, bütün varını yoğunu ele geçirmek üzere İstanbul'a geldiniz! Polisi şaşırtmak için vapurda tesadüf ettiğiniz Belçikalının bir kartından nasıl istifade ettiğinizi de biraz evvel anlattım. İstanbul'a gelir gelmez dosdoğru Rumelihisarı'ndaki yalıya yerleştiniz. Burası hem romantik duygularınıza, hem de plânınıza uygun bir yerdi: Esrarlı Boğaziçi... Ondan daha esrarlı bir bina... Sükûn, yalnızlık... Hiç kimsenin şüphe edemeyeceği, el süremeyeceği bütün memleketin saygı beslediği Ridvay gibi bir hüviyet... Oh!... Neden korkabilirdiniz? Siz artık Mösyö Ridvay'dınız... Aksini kim ispat edebilir? Asıl Ridvay, zavallı Ridvay da Versay'daki şatonuzun bahçe-

sinde yatıyor. Hristo bile onun öldüğünü ve yerine sizin geçtiğinizi bilmiyor. Madamdan ve kız kardeşlerinden de korkunuz yok. Çünkü bu lanet eroin işine karışmış oldukları için sizi haber vermek, polise kendilerini teslim etmekle birdir. Artık gayeniz de değişmişti. İstanbul'da polisin farkına vardığı bu eroin macerasına nihayet verecektiniz ve kısa bir zamanda Ridvay'ın bütün servetini ele geçirerek tekrar Avrupa'ya dönecektiniz."

Recai sigarasından kuvvetli bir nefes çektikten sonra:

"Mükemmel plân!..." dedi, "mükemmel... Fakat siz Mösyö Ridvay'ın yalıdaki salıncaklı iskemlesine kurulduktan sonra üç gün ya geçti, ya geçmedi ki o müthiş felâket oldu: Hristo, zavallı Kivelli'yi duvarın içine gömerek öldürdü. Bu olay birçok açılardan felâketti. Evvelâ polisin dikkatini Ridvay ailesi üzerine şiddetle çekiyordu. Sonra madamın maneviyatını fena halde bozacağı için işleri tehlikeye koyuyordu. Mösyö Ridvay'ın ölmesi ve bahçeye gömülmesiyle sinirleri iyi olacağı yerde, büsbütün bozulan Matmazel Lili'yi de çığırından çıkaracaktı. Nitekim öyle oldu. Bir felâket daha patlak verdi ve zavallı kız çıldırdı."

Lüpen, iki elini de gayri ihtiyarî Cingöz'e uzatarak bağırdı:

"Bravo!..." dedi, "tebrik ederim. Aramızda imişsiniz gibi anlatıyorsunuz... Ben de bundan fazla bir şey söyleyemezdim. Devam ediniz: Çok merak ediyorum, bu vaziyetlerden sonra size bizimle beraber gelmek kararını verdiren şey nedir? Anlamak istiyorum. Hikâyenizin akışını bozmadan devam ediniz. Bütün bu İstanbul seyahatimdeki unutulmaz maceramı gözlerimin önünden geçiriyorsunuz. Sanki bu olayları bütün heyecanlarıyla

beraber yaşamış olan sizsiniz!"

Cingöz güldü:

"Bu olayları sizinle beraber yaşamamış da değilim. Yanınızda tam on dört gün, Yani rolünü yaparak sizinle beraber çalıştım. Fakat bıraktığınız yerden devam edelim. İtiraf etmeliyiz ki sizden başka her kim olsaydı o felâketler arasında ve Mehmet Rıza gibi kuvvetli bir düşman karşısında şaşırırdı."

Cingöz durdu ve pencereye doğru gözleri dalarak ilâve etti:

"Zavallı dostum Rıza... Şimdi kim bilir ne harikulade bir zekâyla İstanbul'da sizin izinizi arıyor. Benim burada Yani kıyafeti altında, sizin de Ridvay olarak birbirimizle konuştuğumuzu bilse hayretinden çıldırır, uçağa atlayarak bize yetişir... Evet, ne diyordum? Şaşırmadınız, vaziyeti çok güzel idare ettiniz, madamın soğukkanlılığı da mükemmeldi."

Fakat Cingöz bu sözleri söylerken kadın ağlamaya başlamıştı. Hıçkırıkları arasında diyordu ki:

"Neler çektiğimi bilmezsiniz. Benim yerimde her kim olsaydı, kocası yerinde bir adam Avrupa'da ve kız kardeşi de İstanbul'da öldürüldükten ve öteki kız kardeşi de çıldırdıktan sonra mutlaka aklını kaybederdi."

Arsen Lüpen'i göstererek:

"Fakat bana metanet veren hep bu adamın aşkı oldu. Onu çıldırasıya seviyorum, onu kaybetmektense bütün ailemi ve kendi hayatımı feda etmeyi tercih ederim!"

— 33 —

Göz Göze...

Kadın ağlarken iki erkek susuyorlardı. Bu sahne, uzaktaki masada oturan İngiliz kadınlarının da dikkatine çarpmıştı.

O sırada Pandeli vagona girmişti. Cingöz'ün ayak ayak üstüne atarak efendiyle madamın yanında oturduğunu görünce vagonun ortasında durakaldı. Gözlerini silen kadın sordu:

"Ne istiyorsun Pandeli?"

"Hiç madam... Matmazel uyuyor da bir emriniz olup olmadığını anlamaya geldim."

"Gidiniz. Hiç bir şey istemiyorum. Kız kardeşimin yanından ayrılmayınız."

"Baş üstüne madam."

Pandeli, Cingöz'e bir kere daha hayretle bakarak uzaklaştı.

Recai de Lüpen'e bakarak dedi ki:

"Sizin uşaklardan bile hüviyetinizi gizlemeğe muvaffak oluşunuz tebrike lâyık bir şeydir."

Arsen Lüpen sordu:

"Pekâlâ... Siz bütün bu malûmatı Matmazel Lili'nin hasta olan şuurundan ve hafızasından mı çıkardınız?"

"Bir kısmını ondan öğrendim. Defterdeki kazma resmi, ona Mösyö Ridvay'ın bahçeye nasıl gömüldüğünü, nihayet iyice hatırlatmış ve itiraf ettirmişti. Parça parça, sondan, baştan, ortadan karmakarışık birçok teferruat ağzından aldım. Bunların mantıkî sırasını ben buldum. Yani'den, sizin yanınızda iken sizden ve kendi müşahedelerimle araştırmamdan öğrendiğim kısımlarla bu görülenin ötesinin örgüsünü tamamladım. Esasen sizin Mösyö Ridvay rolünü nasıl benimsediğinizi öğrendikten sonra üst tarafını tahminle de bulmak mümkündü."

Lüpen, sinirli parmaklarla, masanın üstündeki yemek listesi mukavvasının kenarını büküp açıyordu. Mırıldandı:

"Dehşetsiniz! Bu kadar eşsiz bir zekânız olduğunu bilmiyordum."

Cingöz dostane ve samimî bir sesle:

"Teşekkür ederim," dedi, "bu meslekte ustamız sizsiniz; eğer şöyle böyle bir başarımız varsa şüphesiz onu da kısmen size borçluyum."

"Çok naziksiniz... Hikâyenize devam eder misiniz?"

"Evet... Vaziyeti çok güzel idare ettiniz. Meselâ Kalamış bahçesindeki olayda herkes ne zannetti? Siz polisi orada oyalayarak Ridvay'ı soydunuz! Böylece hiç kimse sizin bizzat Ridvay olduğunuzu düşünmeğe yaklaşamazdı, herkesi bu fikirden uzaklaştırmak için ne canlı, ne eğlenceli bir oyun! Hâlbuki sizin polisi Kalamış'ta oyalamaya ihtiyacınız var mıydı? Ridvay bizzat sizdiniz. Onun çalmak istediğiniz mücevherleri zaten elinizde idi. Onları sadece yalının bahçesi altından koruya giden mahzene taşımakla iktifa ettiniz."

Kadın sıçradı:

"Ay!... Bunu da mı biliyorsunuz?" diye sordu.

"Evet madam... Siz bu mahzenin yalıdaki kapısını duvar halinde ördürdünüz. Bunu yaptırmak için en aşağı yirmi dört saate ihtiyacınız vardı. İşte bunun için Mehmet Rıza'nın ikinci defa yalıyı gezmesine müsaade etmediniz. Mehmet Rıza, birinci araştırısında, geniş bir vapur penceresine benzeyen ve ilk önce içi tahta bir bölme ile örtülmüş olan bu girişin farkına varmamıştı. Orada kendisine rehberlik eden Niko'nun maharetine çok şey borçlusunuz. Sonra da yalıyı tekrar gezmek lüzumunu Mehmet Rıza ihmal etmişti. Ben Yani'nin yerine yalıya girdiğim vakit ilk işim, gece yarılarından sonra, herkes uyurken binanın gizli yerlerini aramak olmuştu."

Lüpen doğruldu:

"Mahzeni buldunuz mu?" diye sordu.

"Evet..."

"Fakat neden içeri girmediniz?"

"Bunu sonra anlatacağım. Şimdilik içeride bulunan iki bavul içinde mücevher koleksiyonu çekmecelerinin olduğu gibi durduğundan emin olabilirsiniz."

Lüpen'le kadın birbirlerine baktılar.

Fransız, gülerek:

"Bunu biliyoruz," dedi, "nasıl olup da bu koleksiyonları almaya teşebbüs etmediğinizi anlamak istiyoruz."

"Lütfen biraz sabrediniz!"

Lüpen'le Recai göz göze gelmişlerdi. Aralarında sessiz bir iki saniye geçti.

Arsen Lüpen mırıldandı:

"Çok enteresan bir adamsınız, Recai Bey."

— 34 —

Banka Hikâyesi

Cingöz devam etti:

“Sizin en çok önem verdiğiniz şey, mücevherlerden ziyade, Mösyö Ridvay'ın yalısını, eşyasını, arsalarını ve dükkânlarını satmak, ayrıca bankada bulunan servetini de almaktı. Bu işi de büyük bir muvaffakiyetle yaptınız. Dostunuz daha doğrusu rahmetli Ridvay'ın dostu Mısırlı Prens Yakub'a hepsini yarı fiyatla devrettiniz. Tapu dairesine takrir vermeğe gittiğiniz vakit yanınızda Yani olarak ben de vardım. Hatta Pandeli ile beraber sizin Mösyö Ridvay olduğunuza şahitlik ettik. O gün gülmekten kendimi zor alıkoydum. Bu dünyada ne işler olur! Ben, Cingöz Recai, Yani hüviyetiyle Arsen Lüpen’in şahidi olmuştum. Evvelce Mösyö Ridvay'ın servetini koyduğu parayı da bankadan daha kolaylıkla çekmek için Prensten aldığınız parayı da birkaç gün için o bankaya götürüp yatırdınız ve üç gün evvel bankaya uğradınız, Mösyö Ridvay'ın eski servetiyle beraber tam yedi yüz altmış bin Türk lirası çektiniz! İşte banka direktörüne yazdığınız mektupta bankayı soyacağınızı haber verdiğiniz vakit yalan söylememiştiniz. Bir farkla: Soyacak değil, soymuş bulunuyordunuz. Ancak, tayin ettiğiniz gün, yani siz Türkiye sınırlarından çıkarak izinizi iyice kaybettikten sonra meseleyi bankaya ve Türkiye'-

ye bir mektupla bildirmek zevkini tatmin etmek istiyorsunuz."

Arsen Lüpen tekrar doğruldu ve:

"Dehşetsiniz! Dehşetsiniz!" diye bağırdı.

Cingöz biraz durduktan sonra Arsen Lüpen'in masa üstünde listenin kenarıyla oynayan elinin üzerine elini koydu:

"Şimdi asıl meseleye gelelim!" dedi.

Ve gülerek ilâve etti:

"Zira şimdiye kadar konuştuklarımızın hepsi, nihayet, meraklı bir polisiye romanın canlı detaylarından ibarettir. Asıl meseleyi anlıyorsunuz değil mi?"

Lüpen başını salladı:

"Zannederim," dedi. "Anlamaz olur muyum? Cingöz Recai'ye bu harareti ve bu heyecanı veren en büyük sebebi tahmin etmemek mümkün müdür? Elbette... ve göreceksiniz ki bu hususta sizin tahmininizden fazla centilmen olacağım. Yani... Size tam yüzde yirmi beş vereceğim."

Cingöz kaşlarını kaldırarak alaycı bir hayret içinde sordu: "Yüzde yirmi beş mi?"

"Evet... Mücevher koleksiyonu ve para olarak Türkiye'den götürdüğüm servetin dörtte birini size bırakmak istiyorum. Ümit ederim ki fazla bulmuyorsunuz."

"Az buluyorum."

"Az mı dediniz?"

"Evet. Aramızda çirkin bir pazarlık olmasını istemem. Fakat ben şu fikirdeyim: Bu serveti paylaşmaya taraftar değilim. Ya yüzde yüz sizde kalmalı, yahut bana geçmelidir."

Arsen Lüpen güldü:

"Ooo," dedi, "pek şahane bir fikir!... Yani 'ya hep, ya hiç!' demek istiyorsunuz ve demek istiyorsunuz ki Arsen Lüpen, meslek hayatının en büyük tehlikelerini ve zahmetlerini göze aldırarak İstanbul'a gelsin; hiç tanımadığı bir toplum içinde koskocaman bir polis teşkilâtıyla mücadele etsin; ölüm tehlikeleri geçirsin ve ele geçirdiği bir serveti yeni dostu Recai Bey'e olduğu gibi hediye etsin, değil mi?"

Cingöz gene kaşlarını kaldırdı:

"Hayır!" dedi, "ben hediye istemiyorum."

"Hakkınızı mı istiyorsunuz?"

"Hakkımı da istemiyorum, sadece bu serveti hak etmek istiyorum."

Lüpen'in gözlerinin içine bakarak tekrarladı:

"Hak etmek! Anladınız mı? Pek iyi bilirsiniz ki bizim mesleğimizde 'hak' herhangi bir sermaye, ana mal veya servetin ele geçtiği andan itibaren başlar."

"Yani bu serveti ele geçirmek istiyorsunuz."

"Çabuk anlamanıza teşekkür ederim."

Cingöz Recai ayağa kalktı. İki elini de pantolonunun ceplerine sokmuş, bir bacağını öne atarak serbest bırakmıştı. Lüpen'e de, kadına da büyük şüpheler veren bir tavırla dedi ki:

"Eğer biraz atik davransaydım, kim bilir, belki de buna da muvaffak olurdum. Meselâ yalıdaki mahzene girmek benim için güç bir şey değildi. Mücevher koleksiyonunun mahfazalarını boşaltabilirdim ve sizin bundan hâlâ haberiniz olmazdı. Bu sabah bankadan aldığınız paraları bavula yerleştirirken ben yalıda kapı aralığından sizi seyrediyordum. Öğleyin yemeğe indiğiniz

vakit, ben beş dakikada bu bavulu da boşaltılabilir ve yerine bir yığın gazete kâğıdı da doldurabilirdim. Siz bunun da hâlâ farkında olmazdınız, değil mi?"

Lüpen'le kadın birbirine baktılar:

Fransız da ayağa kalkmıştı ve dostane olmasına çalıştığı bir sesle:

"Ne demek istiyorsunuz?" diye sordu.

Cingöz muammalı bir yüzle:

"Hiç!..." dedi, "mümkün olabilecek şeylerden bahsediyorum ve şimdi de yatağıma girip size anlattığım şeylerin hepsini Mehmet Rıza'ya yazmak istiyorum."

Gülerek ilâve etti:

"Ben yatağın içinde yazı yazmayı çok severim. Geceniz hayrolsun madam, geceniz hayrolsun, Mösyö Arsen Lüpen!"

Cingöz ağır adımlarla uzaklaştı ve vagon restorandan çıktı.

Kadın elini omuzuna koymuş:

"Ne demek istiyor?" diye sormuştu.

Lüpen, kendi kendine söyleniyormuş gibi:

"İmkânı yok!" diye mırıldandı. "Bavullar kontrolden geçerken her şeyimiz içindeydi, imkânı yok!..."

Ve bir sıçrayışta lokanta salonundan çıkarak yatak kamarasına koştu. Kadın da arkasından gelmişti.

İçinde mücevher koleksiyonu ve para bulunan iki küçük valizi yatağın başucuna koymuşlar, çıkarken de kamaranın kapısını kilitlemişlerdi. Valizler orada duruyordu.

Lüpen hemen cebinden anahtarlarını çıkararak birini açmak istedi. Fakat gariptir ki anahtar uymuyordu.

Fransız bağırdı:

"Bu valiz değiştirilmiş!"

Biraz sonra öteki valizin de değiştirilmiş olduğunu anladılar. Lüpen cebinden on yedi dişli çakısını çıkararak valizlerin ikisini de açtı. Birinin içinde gazete kâğıtlarına ve muşambaya sarılı büyücek bir helvacıkabağı, ötekinin içinde de boş mukavvalar vardı. Mücevher koleksiyonuyla paraların yerlerinde yeller esiyordu.

Lüpen ağır ağır doğruldu ve ellerini arkasına koydu.

Mağlûp zamanlarında bir kadının yüzüne bakmak âdeti olmadığı için metresine hafifçe arkasını dönerek soğukkanlı ve neşeli olmaya çalışan bir sesle:

"İşte bunu hiç tahmin etmezdim!" dedi.

Sonra, öfkesinin kısa süren bir köpürüşünü engelleyerek:

"Bu valizleri ne vakit değiştirmiş olabilir? Kontrolden sonra nasıl vakit bulabildi? Biz nasıl farkına varmadık?"

Kadın heyecanından ve kızgınlığından bembeyaz kesildi:

"Bu ne küstahlık!" diye bağırdı. "Şimdi on parasız kaldık?"

Lüpen onu bir koluyla kucaklayarak:

"Ruhum," dedi, "Fransa'nın en zengin adamlarından birinin yanında olacağını unutma. Rahmetli Mösyö Ridvay'dan yüz kere daha zengin ve Bank dö Frans'da hazineleri olan bir adamım ben... Yalnız... Biz bu işin nasıl farkına varamadık, onu düşünüyorum."

Kadın biraz yatışmış bir öfkeyle cevap verdi:

"Çünkü onun Yani olmadığını bilmiyorduk. Bavullarımızı, valizlerimizi o taşıyordu. Rıhtımdan vagona çı-

karken o telâş ve kalabalık arasında değiştirmiş olacak. Adamlarından biriyle bizim valizleri evine yollamıştır."

Yavaş yavaş vaziyeti kavrayarak nefsine yedirmeğe başlayan Arsen Lüpen bir kahkaha salıverdi:

"Mükemmel!... Mükemmel!..." dedi, "cidden kabiliyetli bir genç... Aşkolsun!... İşini en kestirme ve basit yollarla görüyor. Öyle ya, cehennemi faaliyetinin bütün yemişlerini iki valize dolduran bizim gibi kendine çok güvenen kimselerin cezaları budur. Bunu hatırıma bile getiremezdim. Gidip şu adamı tebrik etmek isterim."

Kamaradan çıktılar.

İki oda aşağıda Cingöz'ün kamarası vardı.

Kapıyı vurdular.

İçeriden ses gelmiyordu.

Yanların bir gölge yaklaştı: Pandeli…

"Yani'yi mi arıyorsunuz?" diye sordu.

Lüpen kuru bir sesle:

"Evet!" dedi.

Pandeli madama da, Lüpen'e de alaycı gözlerle bakarak:

"Vallahi efendim," dedi, "itiraf ederim ki bu Yani pek mükemmel bir adam... Matmazel Lili ona âşık. Onun yanında âdeta aklı başına geliyor, hastalığından hiç eser kalmıyor... Demin beni kovdu ve kamarasına tekrar Yani'yi aldı. Onunla sabaha kadar beraber kalmak istediğini söylüyor. Kapıyı da içeriden kilitledi."

Kadın, kız kardeşinin kamarasına doğru yürümek istemişti.

Arsen Lüpen onu hafifçe kolundan tutarak geri çevirdi.

Kendi kamaralarına doğru yürüdüler.

İçeri girdiler ve kapıyı kilitlediler.

Arsen Lüpen metresini kucaklayarak dedi ki:

“Bütün bu olayda en kârlı gene benim. Çünkü seni ben çaldım.”

O sırada Lili'nin kamarasında, genç kızı kolları arasında tutan Cingöz de onun, içine gittikçe şuur ve aşk dolan gözlerine bakarak belki aynı şeyi düşünüyordu.

Muhakkak olan bir şey varsa, Lili ablasından çok daha taze ve güzeldi.

-SON-

ARSEN LÜPEN İSTANBUL'DA

CİNGÖZ RECAİ İLE BİRLİKTE VE KARŞI KARŞIYA

"İkisi de menfaatten ziyade şahsi keyifleri, şerefleri ve macera hırsları için çalışıyorlardı. İkisi de, birkaç kuruş irtikab edenler kürek cezası yerken milyonlar çaldığı hâlde 'mesned-i izzet'te oturan adamları soyarak halkın sempatisini kazanmışlardı. İkisi de fukaraperver, cömert, hovarda ve müstehziydiler."

İlk defa 1938 yılında, Yeni Neşriyat Şirketi tarafından Vakit Matbaası'nda basılan *Arsen Lüpen İstanbul'da Cingöz Recai ile Birlikte ve Karşı Karşıya*, Cingöz Recai serisinin en ilgi çekici eserlerinden biridir. Fransızların kibar hırsızı Arsène Lupin'i İstanbul'da Cingöz Recai ile karşı karşıya getiren Peyami Safa, benzer özellikler taşıyan bu ikiliyi son ana kadar sırlarla dolu bir maceraya sürükler. Başkomiser Mehmet Rıza da bu macerada hem azılı suçluların peşinden gitmek hem de yıllardır amansız bir takibe giriştiği Cingöz Recai'yi ve onun Avrupa'daki emsali Arsène Lupin'i yakalamak hevesindedir. Uyuşturucu kaçakçılığından cinayete ve akıl almaz hilelerle gerçekleştirilen soygun hadiselerine uzanan aksiyon dolu bu Cingöz Recai romanını Banu Öztürk'ün notlarıyla sunuyoruz.

"Meşhur Fransız ve Türk kibar hırsızlarının şimdiye kadar ne kitap hâlinde ne de gazetelerle hiç neşredilmemiş yepyeni, akla gelmez hileleri ve şeytanlıklarıyla dolu, şaşırtıcı ve tüyler ürpertici, harikulade polis ve cinayet romanı"